

Peter B. Podolský

Slobodomurárstvo - nešťastie našej doby

Tretie vydanie

Vydal: MAGNIFICAT SLOVAKIA
Bratislava 2007
ISBN 978-80-967740-7-4

Obsah

Kapitola	strana
I. časť	
Čo je to slobodomurárstvo ?.....	7
Organizácia slobodomurárstva.....	11
Slobodomurárstvo a satanizmus.....	15
Slobodomurárstvo a katolicizmu.....	17
Slobodomurárstvo a nekatolícke kresťanstvo.....	25
Slobodomurárstvo a židovstvo.....	27
Spoznávanie slobodomurárstva.....	29
Počiatky slobodomurárstva.....	30
Vstup do slobodomurárstva.....	31
Hodnostný postup a opustenie slobodomurárstva.....	36
Pôsobenie slobodomurárstva vo svojom vnútri.....	38
Pôsobenie slobodomurárstva na verejnosť.....	44
Slobodomurárstvo a socializmus.....	64
Cesta k totalitnej svetovládě.....	68
II. časť	
Slobodomurárstvo v Anglicku.....	76
Slobodomurárstvo vo Francúzsku.....	81
Slobodomurárstvo v Nemecku.....	107
Slobodomurárstvo v Poľsku.....	113
Slobodomurárstvo v Portugalsku.....	117
Slobodomurárstvo v Rusku.....	122
Slobodomurárstvo na Slovensku a v štátoch ktorých bolo Slovensko súčasťou.....	132
Slobodomurárstvo v Španielsku.....	155

Slobodomurárstvo v Taliansku	162
Slobodomurárstvo v Turecku	169
Slobodomurárstvo v USA	173

Ú V O D

Slobodomurárstvo je významným ideovým a mocenským činiteľom súčasného sveta. Jeho vplyv sa prejavuje všade, no najmä v tých krajinách, ktoré boli vo väčšej miere ovplyvnené kresťanstvom. V nich sa výrazne podieľa na ich odkresťančení a demoralizácii. Preto mnohé z týchto krajín mravne klesli pod tie krajiny, nad ktorými pôvodne mali mravné prvenstvo.

Je pôvodcom mnohých propagandistických i fyzických útokov na Katolícku cirkev, vzbur, prevratov, revolúcií, vražd, vzniku a zániku štátov, ako aj rozšírenia alebo uzákonenia rôznych bludných ideológií, sekularizácie, ateizmu, špiritizmu, reinkarnácie, radikálneho feminizmu, pornografie, umelej antikoncepcie, sterilizácie, rozvodov, potratov, eutanázie atď.

Verejnosť však nepozná, čo je v pozadí tohto diania. Ani tí, ktorí si osvojili slobodomurárske idey, si neuvedomujú, čím sa nekriticky riadia. Totiž bežne sa slobodomurárstvo k svojmu pôsobeniu nepriznáva, utajuje ho. To výrazne napomáha k jeho úspechom. Predovšetkým utajuje svoj hlavný zámer: odvieť ľudí od večnej spásy, najdôležitejšej veci v ich živote.

Namiesto Boha im podsúva náhradné životné ciele: materiálnu hojnosť, telesnú neviazanosť, slávu alebo moc. Nabáda ich na konanie zla, k čomu majú sklon v dôsledku dedičného hriechu. Aby v tom malo úspech, snaží sa ich presvedčiť, že zlo nie je zlom. Dokonca im zlo predstavuje ako dobro: duchovné otroctvo nazýva slobodou, mravný úpadok pokrokom, hlúposť múdrosťou atď. Snaží sa vyvolať dojem, že jeho lži sú pravdou. Právě hodnoty a ich obrancov potupuje, zosmiešňuje a prenasleduje.

Bez poznania slobodomurárstva mnohé významné javy v minulosti a v súčasnosti možno iba popísať, ale nie vysvetliť. Zdajú sa byť náhodnými a navzájom nesúvisiacimi. Obvykle sa vysvetľujú vedeckým pokrokom, národným hnutím, hospodárskou motiváciou a podobne. V skutočnosti majú duchovnú príčinu: boj Boha a diabla, ktorý je základom dejín.

I. časť

Čo je to slobodomurárstvo?

Podľa slobodomurára Srba doteraz sa nikomu nepodarilo podať jasnú a vyčerpávajúcu definíciu slobodomurárstva, každá z doterajších definícií vystihuje len časť z celého pojmu. Navyše je rozdiel medzi definíciou pre verejnosť a definíciou určenou pre slobodomurárov.¹ Napr. slobodomurársky spolok Veľký východ Francúzska má vo svojich stanovách, platných od r. 1884, túto definíciu: „*Slobodomurárstvo je ľudomilná, filozofická a pokroková inštitúcia a jej cieľom je hľadanie pravdy, štúdium morálky a solidárnosť. Jej zásadou je vzájomná tolerancia, úcta k sebe a k ostatným a absolútna sloboda vyznania. Metafyzické predstavy považuje za osobnú záležitosť svojich členov, odmieta akékoľvek dogmatické tvrdenia. Jej heslom je sloboda, rovnosť, bratstvo. Slobodomurárstvo má za úlohu rozšíriť na všetkých ľudí bratské putá, ktoré zjednocujú slobodomurárov na celej zemeguli.*“ Podľa Francúzskej národnej veľkolóže, inej slobodomurárskej organizácie: „*Slobodomurárstvo vytvára Chrámy Ctnosti a kope hroby nerestiam prostredníctvom učenia založenom na alegóriách ukrytých za symbolmi.*“²

Tieto a ďalšie nejasné slobodomurárske definície nezodpovedajú skutočnosti. Napr. keď koncom 19. st. vo Francúzsku zaviedli slobodomurári školu podľa svojich zásad, tá vo svojich absolventoch nevytvorila cnosti a nevykopala hroby nerestiam. Aj podľa vtedajšieho slobodomurára, politika J. Simona, vyšli z nej lotri a zločinci.³ Lživosť tvrdení Veľkého východu Francúzska je rozobraná na iných miestach. Na základe vyjadrení významnejších slobodomurárov a ich činnosti, **slobodomurárstvo možno charakterizovať ako sústavu pseudonáboženských tajných organizácií, založených na liberalizme a okultizme, v ktorých sa praktizujú osobitné obrady.**

Slobodomurárstvo je podľa svojho predstaviteľa **Alberta G. Mackeya** (tiež Mackaya) náboženskou inštitúciou. Má svoju vieru. Tá je viac alebo menej stotožnená s neurčitými predstavami, ktoré sa zbiehajú okolo nejasných hesiel slobody, rovnosti a bratstva. **Má svoj zvláštny systém morálky, svoje zvláštne obrady, svoj kult, svoju hierarchiu, svojich „svätých“.** V skutočnosti je náboženstvom bez Boha⁴, čiže pseudonáboženstvom.

Hoci to najmä jeho predstavitelia zvyknú popierať, slobodomurárstvo zo zásady utajuje dôležité veci, týkajúce sa jeho náuky, kultu, pôsobenia, členstva, vedenia, vzniku a najmä cieľa. Podľa manifestu Veľkej lóže Nemecka z r. 1794 svet je nedostatočne silný, aby uniesol odtajnenie slobodomurárskeho cieľa. Svoje tajomstvá zachováva aj pred prevažnou väčšinou svojich členov.⁵

Organizácia slobodomurárstva je uvedená v osobitnej časti.

Jedným z ideových základov slobodomurárstva je tzv. **liberalizmus** (od slova sloboda), ktorý je súčasťou jeho názvu. Značí „slobodu“ **od Boha a druhých ľudí, od Desatora**.⁶ Toutou ľživou slobodou sa človek podsúva ako najvyššia morálna autorita miesto Boha. Takémuto pokušeniu boli vystavení už prví ľudia a na škodu svoju i svojich potomkov mu podľahli.⁷ Povyšovaním sa na úroveň Boha, človek odmieta, aby základom jeho vzťahu k druhým bytostiam boli povinnosti Desatora. Preto sa v slobodomurárskom jazyku nevyskytuje pojem hriech. **Povinnosti sa majú nahradiť právami- ľudskými právami**. Keďže človek na rozdiel od Boha nie je dokonalý, v dôsledku dedičného hriechu je rozumovo slabý a náklonný ku zlému, svoje nerozumné sebecké želania bude chcieť pokladať za svoje práva. A to nielen na úkor práv Boha, ale aj úkor práv iných ľudí, predovšetkým na úkor slabých. Takto chápané právo je „právom“ na hriech, takto chápaná sloboda je „slobadou“ pre zlo, je to priestranná brána a široká cesta, vedúca do zatratenia.⁸ Takýto prístup k životu podporuje slobodomurárstvo šírením viery v **deizmus alebo v ateizmus**. Deizmus tvrdí, že **Boh stvoril svet, ale ďalej sa už on nestará, a teda človek nech si robí, čo chce**. Prejavuje sa hlavne v anglosaských krajinách, t. j. u väčšiny slobodomurárov. U ich menšej časti sa prejavuje ateizmom, t. j. nielen praktickým, ale aj **teoretickým odmietaním Boha**.⁹

Druhým ideovým základom slobodomurárstva je **okultizmus** (tajomnosť, skrytosť). Tento pojem nie je celkom vyhranенý, ani iné pojmy na označovanie tohto prúdu: **ezoterizmus, gnosticizmus, hermeticizmus, „mysticizmus“**. Možno ho chápať ako sústavu tajných vied (alebo pavied) a s nimi spojených praktík. Zahŕňa **panteizmus, reinkarnáciu, špiritizmus, mágiu** a pod. Panteizmus (všebožstvo) vysvetľuje svet ako výron neosobného božstva. Panteizmom sa odmieta dogma stvorenia, stiera sa hranica medzi Stvoriteľom a stvorenstvom, zbožšťuje sa človek. Dôsledkom panteizmu je viera v reinkarnáciu (prevteľovanie). Reinkarnácia je predstava o prevteľovaní duší z jedných organizmov do druhých, vrátane takých, ktoré nijakú dušu nemajú- rastlín a zvierat. Špiritizmus je snaha o kontakt s duchmi, spravidla s dušami zomretých ľudí. Ak v ňom dôjde k skutočnému kontaktu s duchmi, v skutočnosti je to kontakt s diablami, ktorí sa vydávajú za tieto duše. Mágia (čarodejníctvo) je snaha získať mimoriadnu moc nad živou alebo neživou prírodou alebo ľuďmi, jej výsledok má presahovať prirodzené vlastnosti badateľnej príčiny. V prípade úspechu je to tiež v dôsledku pôsobenia zlých duchov. **Kým liberalizmus vedie k uctievaniu človeka na úkor Boha, okultizmus vedie k nevedomému alebo aj k vedomému uctievaniu diabla**. Vplyv okultizmu sa prejavuje najmä vo vedení slobodomurárstva. Jednotlivé druhy okultizmu boli prísne zakázané už v Starom zákone.¹⁰ Tak ako deizmom a ateizmom, aj reinkarnáciou sa

popiera peklo. **Popieraním pekla sa v mnohých ľuďoch podporuje nezachovávanie Desatora. Podľa sv. Marii Faustyny Kowalskej zatratené sú väčšinou tie duše, ktoré v peklo neverili.**¹¹

Oba ideové základy slobodomurárstva sú spojené v jeho obradoch. **Súčasťou obradov sú isté symboly: trojuholník, kruh, kružidlo, uhlomer, kladivo, slnko, mesiac, hviezdy, číslo 3 pri rôznych príležitostiach - napr. trojnásobné udretie kladivkom, používanie istých farieb - hlavne modrej** atď. Jednotlivé obrady pre isté príležitosti majú viaceré obmeny, aby boli čo najúčinnšie v danom prostredí. Preto jestvujú viaceré sústavy obradov, napr. **Škótsky obrad starý a prijatý, Francúzsky alebo moderný obrad, Yorský obrad, Memphis a Mizraim atď.** Väčší význam ako vonkajšie odlišnosti má odlišné chápanie daného obradu alebo znaku. To závisí od hĺbky vniknutia do slobodomurárstva, pričom s rastúcou hĺbkou rastie ich protikresťanský výklad. **Rituál je často akousi náboženskou liturgiou.**¹² **Je spotvorenou napodobeninou katolíckych obradov.** Vodcovia

slobodomurárskej skupiny, alebo aj iní slobodomurári, vystupujú v úlohe kňaza alebo i veľkňazov. Rituálny odev vyššieho stupňa sa nazýva ornátom. Pre budovu lóže sa používa výraz chrám alebo svätyňa, stôl predsedu sa nazýva oltár, slobodomurárstvo i hodnostári lóže sa označujú svetlom. **Slobodomurárstvo má svoje sviatky, pohrebné ríty a pod.**¹³

Významné miesto v slobodomurárskych obradoch má predstavovanie istých udalostí z Biblie, ale tak skreslene, že ich zmysel je úplne prevrátený. V nich má hlavné miesto legenda o **Hiramovi** (tiež Hiram Abiff, Hiram Abi, Chiram, Adoniram), ktorý je predstavovaný ako stavitel' Šalamúnovho chrámu. Podľa nej prebieha časť obradu pri udeľovaní slobodomurárskej hodnosti majstra. Legenda má mnohé obmeny. Jej jadrom je, že traja stavební robotníci- tovariši, chceli byť majstrami. To Hiram odmietol. Preto ho zavraždili. Tým sa stalo neznámy m heslo, ktorými sa majstri spoznávali. Preto sa zaviedlo nové heslo. Táto legenda je výmyslom, nikto z Hiramov, spomenutých v Biblii, nebol stavitel'om Šalamúnovho chrámu. No väčšina slobodomurárov pokladá legendu za skutočnosť, hoci aj ich ideológia udávajú, že je len obmenou staroegyptskej pohanskej legendy o Isise a Osirisovi.¹⁴ Príbeh je inotajom, v ktorom je nejasné, koho predstavuje Hiram a koho robotníci. V závislosti od výšky slobodomurárskeho stupňa predstavuje **Hiram** veľmajstra templárov **Jakuba Molaya**, alebo zakladateľa manicheizmu **Manesa**, alebo **Jehovu**- Boha Židov (v protiklade s Najsvätejšou Trojicou kresťanov), alebo vyvolený židovský národ, alebo údajne pôvodný stav ľudstva- rovnosti, slobody a bratstva atď. Podľa ďalšieho vysvetlenia je to diabol, dobrý boh slobodomurárov, zhodený z trónu Bohom kresťanov, Najsvätejšou Trojicou.¹⁵ **Hiram pre má pre slobodomurára znamenať niečo podobné, čo**

Kristus pre kresťana.¹⁶ **Obrady vyšších slobodomurárskych stupňov sú spojené s dejinami rehole templárov**¹⁷, ktorá vznikla počas križiackych výprav. Pretože jej predstavitelia sa odchýlili od katolicizmu, pápež ju začiatkom 14. st. zrušil.

Najvyšším symbolom a predmetom kultu v slobodomurárstve je **Veľký staviteľ vesmíru** (tiež Veľký staviteľ všetkých svetov, Veľký staviteľ všehomíra, Veľký architekt sveta a pod.). Ten spája najnezmierniteľnejších materialistov i špiritualistov, ktorí sú jeho členmi.¹⁸ Tento pojem je tiež nejasný. **Môže označovať Boha, človeka, prírodu alebo diabla.** Tým slobodomurárom, ktorí veria v Boha, sa ním podsúva predstava, že Boh je bytosť obmedzená. Totiž staviteľ tvorí niečo z niečoho, no Boh stvoril svet z ničoho.¹⁹

Slobodomurárske obrady sú navonok smiešne. No majú značný význam. Podporujú disciplínu medzi slobodomurármi, tvárnia ich v slobodomurárskom duchu. Pod ich sugestívnym vplyvom nekriticky prijímajú nezmysly od svojich vodcov. U mnohých vzbudzujú túžbu po opakovaní, ako keby boli drogou. **Majú rúhavého ducha, čo sa jasnejšie prejavuje vo vyšších stupňoch slobodomurárstva.**²⁰

Slobodomurárstvo sa nevyznačuje jednotným svetonázorom, ale istými zásadami, ktoré si jeho členovia osvojujú v rôznej miere. **Satanistické pozadie slobodomurárstva** a s tým súvisiaca radikálna protikatolícka orientácia sú bližšie rozobrané v osobitných častiach.

Organizácia slobodomurárstva

Organizovanosť- a to s osobitnými zásadami: výberovosť členov, ich „bratstvo“ (vzájomná podpora), medzinárodnosť a tajomnosť, je jedna z príčin sily slobodomurárstva.¹

Základná organizačná jednotka sa nazýva „lôža.“ Význam tohto slova je nejasný.

Spravidla sa uvádza, že toto slovo v niektorých európskych jazykoch pôvodne označovalo dom, v ktorom bývali stredovekí budovatelia chrámov.² Preto sa voľne prekladá ako **dielňa.**

Podľa iných výkladov toto slovo pochádza zo starej nemčiny a znamená **zákon**³, alebo zo staroindického sanskritu a znamená **svet**⁴ alebo z hebrejčiny a znamená **susednú miestnosť**- vo vzťahu k Šalamúnovmu chrámu.⁵ Šalamúnov chrám má v slobodomurárskej symbolike značný význam. **Lôža tiež označuje miestnosť, v ktorej sa slobodomurári stretávajú, ako aj samotné stretnutie.**

Založenie lôže sa neriadi liberálnymi zásadami, ktoré slobodomurárstvo hlása do verejnosti. Nemôžu ju založiť iba samotní záujemci, **musí ju založiť už jestvujúca lôža alebo**

združenie lóží. V prípade nesplnenia podmienok sa neuznáva inými lóžami, ktoré ju označujú za neregulárnu. **Jej uznanie sa robí obradným spôsobom** a nazýva sa vnesením (tiež i zapálením alebo zažnutím) svetiel. **Musí mať aspoň 7 členov.**⁶ V prípade ich menšieho počtu sa dané slobodomurárske zoskupenie nazýva krúžok, ktorý nie je plnoprávny. Nejestvuje ohraňenie jej najvyššieho počtu. V strednej Európe máva lóža obvykle niekoľko desiatok členov. V niektorých štátoch, napr. v USA, v priemere zoskupuje niekoľko sto členov. Niektoré lóže majú až niekoľko tisíc členov. Lóža obvykle združuje ľudí z istého územia. Ak je v danej oblasti väčší počet slobodomurárov, zvyčajne sa vytvárajú aj špecializované lóže pre istý okruh ľudí, najmä podľa profesie. Lóžu vedie výbor, ktorého členovia sa obvykle volia na jeden rok. Výbor spravidla pozostáva z dozorcov, rečníka, tajomníka, znalca, dverníka, obradníka a vedie ho ctihodný majster. Každý člen výboru má istú funkciu spojenú s rituálom. V prípade väčšieho počtu členov lóže sa z ich časti môže vytvoriť nová lóža. Stať sa členom inej lóže je možné aj kvôli zmene bydliska alebo z iných dôvodov. Jednotlivé lóže sa označujú názvom alebo číslom. Bežne, no najmä keď lóže pôsobia v ilegalite, ich skutoční vodcovia nie sú tie ovplyvnené osoby, ktoré sú z konšpiratívnych a propagačných dôvodov dosadené na ich čelo.⁷

Lóže na istom území, spravidla kryjúceho sa s hranicami niektorého štátu, sa obvykle združujú do veľkých lóží (resp. veľkolóží, často nazývané aj veľké orienty). **Na vytvorenie veľkolóže treba aspoň tri lóže a uznanie od už uznanej veľkolóže.** Jednotlivé lóže na veľké lóže prenášajú rôzne veľkú, no značnú právomoc. **Správa veľkých lóží je despotická, ich príkazy musia jednotlivé lóže bezpodmienečne poslúchnuť.**⁸

Najvyšším orgánom veľkolóže je zjazd zástupcov jednotlivých lóží, nazývaný konvent. Spravidla sa koná raz za rok. Medzi konventmi riadia veľkolóžu funkcionári s obdobným postavením ako v lóži a s podobnými názvami, iba rozšírenými o prívlastok veľký. Na čele veľkolóže je veľký majster (resp. **veľmajster, predseda, prezident**). Vedenie veľkej lóže sa spravidla nazýva veľká rada a obvykle sa volí na tri roky.

Avšak na danom území nemusia pôsobiť lóže patriace len do jednej veľkej lóže. **Z rôznych dôvodov sa slobodomurárstvo delí do viacerých systémov.** Jednou z príčin môže byť používanie rôzneho rituálu. Iným dôvodom je spomenutie alebo nespomenutie pojmu Veľký Staviteľ sveta v stanovách lóží. Takisto v rozpore s heslom rovnosti a bratstva časť veľkolóží je určená len pre osoby patriace k istej rase, k istému národu, náboženstvu alebo pohlaviu. A tak niekedy v jednom štáte pôsobí aj vyše desať rôznych veľkých lóží. Niekedy jedny veľké lóže označujú iné veľkolóže za nepravé.

Okrem veľkolóží uvedeného druhu na danom území môžu pôsobiť aj veľkolóže s odlišnou organizačnou štruktúrou. Totiž **slobodomurárstvo má spravidla veľa hierarchických stupňov a uvedená štruktúra sa týkala slobodomurárstva najnižších stupňov**. Časť jeho členov sa dostáva do vyšších stupňov a stáva sa členmi **osobitných organizačných štruktúr, ktoré sú budované na nedemokratických, centralistických zásadách**. Na čele týchto veľkolóží stojí orgán s rôznymi názvami, napr. **najvyššia rada**. Vede ju zvrchovaný **veľký veliteľ**. Jej zloženie sa nemusí zhodovať so zložením veľkej rady. Noví členovia najvyššej rady sa nevolia lóžami vyšších stupňov, ale sa dopĺňujú ňou samotnou- spravidla na doživotie. Tá aj vytvára nové lóže a povyšuje vybrané osoby do vyšších stupňov. Tieto lóže sú plne závislé na tom, čo im najvyššia rada prikáže.⁹ Nad lóžami najnižších stupňov nemusí byť iba jediná organizačná štruktúra lóží vyšších stupňov, ale aj niekoľko. **Slobodomurárstvo sa tak podobá pyramíde**, ktorej základňa pozostáva z najpočetnejšej skupiny slobodomurárov nižších stupňov a nad ňou sú čoraz menšie skupiny slobodomurárov vyšších stupňov. Lóže vyšších stupňov majú rôzne názvy, napr. kapituly, areopágy, konzistóriá. Slobodomurári, ktorí sú členmi lóží stredných alebo vyšších stupňov, zároveň ostávajú členmi lóží nižších stupňov. Preto sú slobodomurári týchto stupňov členmi niekoľkých lóží. Ale aj slobodomurári nižšieho stupňa môžu byť členmi niekoľkých lóží nižších stupňov.

Jestvovanie, zloženie a činnosť lóží vyšších stupňov sa ešte viac utajuje ako pri lóžach nižších stupňov. Utajuje sa nielen pred verejnosťou, ale aj pred slobodomurármi nižších stupňov. Tí často ani nevedia, akú skutočnú hodnotu majú ich druhovia.

Presadzuje sa zásada, že na území jedného štátu sa zo zástupcov bežných slobodomurárskych systémov vytvára iba jedna najvyššia rada. No sú aj medzinárodné slobodomurárske organizácie. Jedny združujú jednotlivcov, iné veľké rady alebo najvyššie rady. Napr. na čele slobodomurárstva Latinskej Ameriky je **Veľká slobodomurárska lóža. Jej členmi sú mnohí prezidenti, ministri a vodcovia politických strán**.¹⁰

Je pravdepodobné, že slobodomurárstvo ovláda jedno stredisko, aj keď nie vždy a všade uznávané. Najvyšší predstavitelia slobodomurárstva (t. j. skutoční, nie nominálni vodcovia, ani nastrčené figúrky) sa vyznačujú divou agresívnou nenávisťou voči kresťanstvu a sú naplnení ambíciou ovládnuť svet.¹¹

Jednotlivé pramene udávajú rozdielne údaje o počte slobodomurárov vo svete. Podľa jedného z nich koncom 20. st. ich bolo 5 miliónov¹², podľa iného 10 miliónov.¹³

Slobodomurárstvo a satanizmus

Slobodomurárstvo má satanistickú povahu.¹ To sa prejavuje najmä v jeho zásadách a výsledkoch. V časti slobodomurárstva sa to výraznejšie prejavuje aj ďalšími väzbami. V lóžach sa často opakuje motív anjela, ktorý sa vzbúril za slobodu- Lucifera.² **Uctievanie diabla odporúčali niektoré slobodomurárske obrady.**³ Podľa bývalého slobodomurára Copina - Albancelliho, v tých slobodomurárskych združeniach, v ktorých sa otvorene vyznáva kult Lucifera, sa hlása, že **treba robiť všetko, čo zakazuje kresťanský Boh.**⁴ **Niektorí slobodomurári nielen pestujú kult diabla, ale prichádzajú s ním aj do osobného styku.** Podľa bývalého slobodomurára **J. Marquesa- Riviera**, sa v tajných vyšších lóžach počas obradov vysokej mágie **diabli viditeľne zjavujú** a inšpirujú ich členov. Nezjavujú sa však takými, akými sú v skutočnosti- ako vrahovia ľudí, ale so sebe vlastnou lživosťou **berú na seba podobu anjela svetla, potešiteľa, ducha pravdy, apoštola pokoja, kniežat'a vedy** a pod.⁵ Diabol sa môže zjaviť i v podobe človeka, v ktorej vedie slobodomurárske schôdze, pričom mu ich účastníci vzdávajú česť.⁶ Obykle prísne utajovaný priamy vzťah časti slobodomurárov k satanovi sa niekedy prejaví aj mimo ich okruh. Napr. 14. alebo 15. 7. 1831 slobodomurári pred kláštorami v Madride spievali pieseň, ktorá sa začínala slovami: **smrť Kristovi, nech žije Lucifer.**⁷ 25. 4. 1851 slobodomurár **Renan** v denníku **Journal des Débats** vyhlásil rehabilitáciu satana.⁸ V r. 1871 najvyšší predstaviteľ slobodomurárstva v USA a možno aj na celom svete, **Albert Pike**, vyhlásil autorské práva na rozsiahlu knihu „*Morálka a dogma starých a prijatých škótskych obradov slobodomurárstva, pripravených pre najvyššiu radu 33. stupňa pre súdnicstvo USA a zverejnených z ich povolenia*“. V nej **označuje Lucifera za nositeľa Slobody a Svetla.**⁹ Vo februári r. 1882 v divadle Alfieri v Turíne pálili slobodomurári diabla tymián a spievala sa v ňom hymna na oslavu satana, ktorú zložil slobodomurár **Carducci.**¹⁰ Dňa 22. júna toho roku v Janove, pri odhalení pomníka významného slobodomurára **Mazziniho**, slobodomurári niesli v procesii čiernu zástavu, na žrdi ktorej bola soška Lucifera.¹¹ Nasledujúceho roku v predmestiach Janova, v Caprone a v San Iruttuose, niesli slobodomurári v procesii čierne zástavy, na ktorých bol **obraz diabla- víťaza.**¹² Dňa 20. 9. 1884 slobodomurári v Ženeve verejne vyvesili zástavu satana a uctievali ju. V tom istom roku v Ríme slobodomurár Maranelli predniesol verejnú chváloreč na satana.¹³ V r. 1887 úradný časopis slobodomurárov v Taliansku, **Rivista della Massoneria italiana**, uviedol, že talianske slobodomurárstvo pokladá veľkého satana za svojho skutočného predstaveného.¹⁴ 10. 6. 1889, na Turíce, slobodomurársky sprievod chodil po Ríme s plagátmi s nápisom:

„*Nech žije Satan, náš kráľ!*“¹⁵ 20. 9. 1894 začali slobodomurári v Buenos Aires svoje „veľké zhromaždenie“ hymnou na počesť satana. Potom išli volajúc: „*nech žije diabol, preč s Bohom, smrť kňazom*“ a niesli zástavu, na ktorej bol namalovaný červený čert.¹⁶ V tej dobe slobodomurári v Ancone založili časopis **Il Lucifero** (Lucifer) a v Livorne **L`Ateo** (Bezbožník). V redakčných programoch oboch časopisov uviedli: „*naším vodcom je satan*“.¹⁷ V r. 1909 slobodomurársky časopis **Rivista della Massoneria italia** uviedol, že výraz **Veľký staviteľ sveta môže znamenať Boha i diabla**.¹⁸ V tom roku aj slobodomurár **Beklemišev** v časopise **More**, ktorý sám vydával, napísal, že výraz Veľký staviteľ sveta značí pre niektoré slobodomurárske stupne vládu satana.¹⁹ V r. 1912 významný slobodomurár **Oswald Wirth** vo svojej prednáške *Zasvätenie a špiritizmus* uviedol, že **spojenie slobodomurárstva s Luciferom, hlavou vzbúrených anjelov, je plne prijateľné**. V podstate anjel Svetla (Lucifer) predstavuje ducha slobody. V tomto zmysle slobodomurárstvo úplne prijíma luciferiánstvo.²⁰ V júni 1917 slobodomurári v Ríme oslavovali 200. výročie vzniku veľkolóže v Londýne tak, že pochodovali s čiernymi zástavami s obrazom Lucifera, víťaziaceho nad archanjelom Michalom. Priamo pred chrámom sv. Petra manifestovali s heslom: „Na vatikánskom pahorku bude vládnuť satan a pápež bude jeho otrokom.“ Svedkom toho bol i sv. **Maksymilian Kolbe**. Ako odpoveď na činnosť slobodomurárov založil 17. októbra v tom istom roku **Družinu Nepoškvrennej**, ktorej hlavným cieľom je pracovať a obetovať sa za hriešnikov a nekatolíkov, predovšetkým za obrátenie slobodomurárov.²¹ V októbri 1924 francúzsky slobodomurársky časopis **L`Acacia** označil satana, Lucifera, za brata ľudí a vyjadril v neho dôveru, miesto dôvery v Boha.²²

Aj keď satan túži, aby ho ľudia priamo uctievali miesto Boha, jeho kult- satanizmus sa v slobodomurárstve pestuje len malou, hoci veľmi významnou časťou jeho členov. Sú to jeho najvyšší členovia, príslušníci osobitných lóží.²³ Je to preto, lebo spoznanie pôvodcu zlých náuk by mnohých ľudí od nich odvrátilo. **Preto diabol obvykle pôsobí v skrytosti a podnecuje také rozmanité bludy, v ktorých sa priamo neoslavuje, prípadne aj popiera**. Tieto bludy nie sú až také zlé ako satanizmus, ale oslovujú väčší počet ľudí.

Slobodomurárstvo a katolicizmus

Katolícka cirkev predstavuje pre slobodomurárstvo jediného účinného protivníka, ktorého sa bojí. Preto sa ju snaží s obrovským úsilím zničiť rôznymi prostriedkami: lžou a osočovaním- najmä jej duchovenstva, obmedzením jej činnosti zákonmi, krvavými prenasledovaniami,

tajným prenikaním do nej - pričom cieľom je jej vnútorný rozklad, vzbudzovaním dojmu o možnosti spolupráce medzi ňou a slobodomurármi atď.² Jeho snaha zároveň poukazuje na hodnoty Katolíckej cirkvi, ktoré nedoceňujú mnohí katolíci.

O tomto nezmieriteľnom postoji slobodomurárstva sú svedectvá aj z jeho radov. Napr. plán Alty Vendity (Hlavného trhu), vtedajšieho jeho vedenia v Taliansku a možno aj v celej Európe z r. 1818 (resp. z r. 1819) obsahoval: „*Na nás je, aby sme pokiaľ možno čo najviac rozšírili nenávisť...proti cirkvi...Náš konečný cieľ je cieľom Voltaira a Francúzskej revolúcie-definitívne zničenie katolicizmu, a dokonca aj kresťanskej idey. Práca, na ktorú sme sa podujali, nie je práca na jeden deň, ani na mesiac, ani na rok. Môže trvať mnoho rokov, možno storočia...*“³ V r. 1857 lóže Belgicka vyhlásili: „*Slobodomurárstvo úplne zničí kresťanstvo...aj keby bolo treba použiť násilie.*“⁴ V r. 18615 alebo v r. 18626 slobodomurár **Petrucelli** v talianskom parlamente vyhlásil: „*Žulovou základňou našej politiky sa má stať vojna proti katolicizmu všetkými spôsobmi, vo všetkých častiach sveta, na celej zemeguli.*“⁵ V r. 1872 slobodomurári Holandska vyhlásili: „*Naším večným...nepriateľom- je Katolícka cirkev.*“⁶ V r. 1879 sa slobodomurársky kongres vo Francúzsku uzniesol: „*Odkresťančovať všetkými možnými spôsobmi a predovšetkým zničiť katolicizmus.*“⁷ V r. 1892 bolo zverejnené stanovisko Veľkého východu Talianska, že jeho vojnu s pápežstvom s nadšením sleduje slobodomurárstvo celého sveta, najmä v jeho strediskách v Paríži, v Londýne, v Madride, v Kalkate, vo Washingtone.⁸ V r. 1902 vo Francúzsku slobodomurársky časopis *L'Acacia* uviedol: „*Slobodomurárstvo je proticirkev, je antikaticizmus.*“⁹ V r. 1929 konvent Veľkého východu Francúzska konštatoval: „*Získavame priestor na úkor vplyvu cirkvi a na úkor všetkých cirkevných vplyvov. Či budú katolícke, pravo-slávne, moslimské, protestantské alebo židovské, predstávajú iba prekážku, ktorú treba zničiť...*“¹⁰ V r. 1948 významný predstaviteľ slobodomurárstva v Taliansku, Hugo Lenzi, vyhlásil: „*Medzi slobodomurárstvom a klerikálnou sektou sa bude viesť nezmieriteľný boj, až pokiaľ sa nedosiahne plná laicizácia štátu... čo umožní zničiť cirkev a všetko zjavené náboženstvo.*“ V r. 1950 sa slobodomurársky kongres v Buenos Aires uzniesol: „*Slobodomurárstvo v Latinskej Amerike bude všetkými možnými spôsobmi stáť proti klerikálnej propagande... Slobodomurárstvo bude podporovať len také politické strany, ktoré prijímajú slobodomurárske myšlienky a zaviazujú sa hlasovať za oddelenie cirkvi od štátu, za vyhnanie všetkých reholí, za nenáboženské školy, za rozvody, za nenáboženské vyučovanie...*“ V r. 1956 sa Veľká národná talianska slobodomurárska lóža uzniesla, že slobodomurári v Taliansku sú povinní zintenzívniť svoju činnosť za laicizáciu talianskeho štátu, za oddelenie cirkvi od štátu, vo veci civilného sobáša, rozvodov, za laicizáciu školstva a ochranu pred

klérom. V tom istom roku sa zástupovia Sev. Ameriky, Francúzska, Belgicka, Brazílie, Peru, Venezuely, Ekvádora, Kuby, Mexika, Chile, Panamy, Nemecka, Fínska a iných krajín v Havane zúčastnili na VII. medzinárodnej konferencii Najvyššej rady škótskeho obradu slobodomurárstva. Uzniesli sa viesť najaktívnejšiu križiacku vojnu proti dogme, morálke a hierarchii Katolíckej cirkvi.¹¹ V r. 1962 na hlavnom konvente Veľkého východu Francúzska označil jeho veľmajster **Jacques Mitterand** slobodomurárstvo za proticirkev.¹² V 90. rokoch 20. st. slobodomurári Francúzska vyjadrili **znepokojenie nad pokusmi Katolíckej cirkvi reevanjelizovať východnú Európu, lebo vraj predstavuje totalitu.**¹³ Napr. veľmajster Veľkého východu Francúzska **Jean- Robert Ragache** na výročnom slobodomurárskom zhromaždení v r. 1990 uviedol: „*Nechceme, aby sa na Východe marxizmus nahradil katolicizmom. V krajinách, kde sa zrútil komunizmus, treba vytvoriť silnú slobodomurársku organizáciu...Nemôžeme pripustiť, aby dogmatizmus triumfoval.*“¹⁴ Podobne sa vyjadril o rok neskôr na tlačovej konferencii Veľkého východu Talianska jeho veľmajster **Giuliano di Bernardo**: „*do dvoch rokov svetlo slobodomurárstva osvieti všetky krajiny východnej Európy a cirkev sa mylí, ak sa domnieva, že sa jej tam podarí obnoviť dogmatickú vieru.*“¹⁵ V súlade s týmto vyhlásením a s celkovým slobodomurárskym zámerom veľmajster Veľkého východu Talianska v inštrukcii svojim členom uviedol, že majú všetkými možnými spôsobmi bojovať proti Katolíckej cirkvi, no pritom zachovávať čo najlepšie kontakty s ostatnými cirkvami.¹⁶

Nielen slobodomurárstvo odmieta Katolícku cirkev, ale aj Katolícka cirkev odmieta slobodomurárstvo. V rámci svojho učiteľského úradu sa tak vyjadrila asi 400- krát.¹⁷ Po prvýkrát tak učinil v r. 1738 pápež **Klement XII.** v bule **In eminenti**, v ktorej **slobodomurárske združenia zakázal podporovať akýmkoľvek spôsobom.** Zdôvodnil to tým, že „*sú proti občianskym i cirkevným zákonom*“. Ak by tajné spolky nič zlého nerobili, nemali by taký veľký strach ukázať sa na dennom svetle. Ak katolíci nebudú postupovať podľa tejto encykliky, sú **vylúčení z cirkvi.** Z hriechu členstva v slobodomurárskych združeniach ich mohol rozhrešiť iba pápež. Tento zákaz zopakoval v r. 1751 **pápež Benedikt XIV.** v bule **Providas.** Podľa nej slobodomurárstvo šíri náboženskú ľahostajnosť. Tiež pápež **Klement XIII.** vydal niekoľko dokumentov o slobodomurárstve: v r. 1758 bulu **A quo die**, v r. 1759 bulu **Ut primum** a v r. 1766 encykliku **Christianaepublicae.** Poukázal na to, že je smrteľným nepriateľom „oltáru i trónu“. Pápež Pius VI. v r. 1775 proti slobodomurárom vydal bulu **Inscrutabile.** Konštatoval, že títo ľudia skrývajú ničomnosť svojej doktríny v pôvabných slovách a krásnych formuláciách, aby zlákali a oklamali mnoho ľudí spomedzi slabých. **Pápež Pius VII.** v bule v r. 1813 a v Apoštolskom liste v r. 1821 pod názvom

Ecclesiam a Jesu Christo odsúdil karbonárstvo, odnož slobodomurárstva. Konštatoval jeho neobvyklú nenávisť k Apoštolskej stolici. Zmienil sa o tom, že je naklonené k neviazanosti a k vzburám, i o jeho zosmiešňovaní kresťanských obradov. Napísal, že členovia tohto spolku prichádzajú v ovčom rúchu, ale v skutočnosti sú dravými vlkami. Pápež **Lev XII.** v r. 1825 v bule **Quo graviora** uviedol, že slobodomurárske prisahy sú zakázané a neplatné. Poukázal na to, že slobodomurárskym zámerom je úplné zničenie cirkvi. Pápež **Pius VIII.** vydal v r. 1829 proti slobodomurárom encykliku **Traditi**, v ktorej poukázal na to, že *„tajné združenia konajú nielen všetko pre to, aby zničili cirkev, ale chcú aj vyvolať rozbroje v celom svete, a „sú pôvodcom strašných dobových prevratov, ktoré vyšli zo dna pekla“*. Pápež **Gregor XVI.** v r. 1832 vydal encykliku **Mirari vos**, v ktorej obvinil slobodomurárov ako príčinu vtedajšieho stavu, keď víťazila skaza mravov, veda sa stávala drzosťou a sloboda bezudnosťou.

Slobodomurárstvo označil za hlavnú príčinu všetkých nešťastí sveta a kráľovstiev, za nečistú stoku všetkých popredných siekt, ako bezodnú priepasť skazenosti. Ďalej konštatoval, že jeho vplyvom sa v **Katolíckej cirkvi šíria bludy pod zámienkou obnovy a obrody, namierené proti kňazskému celibátu, požadujúce zmiernenia nerozlučnosti manželstva a hlásanie náboženskej ľahostajnosti v otázke vzťahu večnej spásy a náboženskej príslušnosti.** Pápež **Pius IX.** odsúdil slobodomurárstvo vyše 20- krát, najskôr v r. 1846 v encyklike **Qui pluribus**, v ktorej upozornil na veľmi ťažkú a nebezpečnú vojnu proti celému katolíckemu spoločenstvu zo strany slobodomurárov. Potom v r. 1849 v Apoštolskom liste **Nostis et nobiscum** odsúdil sprisahancov, ktorí chcú zničiť celý ľudský poriadok a pritiahnúť ľudí k ničomným socialistickým a komunistickým teóriám. V r. 1851 v encyklike **Exultavit cor nostrum** odsúdil indiferentizmus. V r. 1854 v liste **Apostolicae nostrae caritas** označil slobodomurárov za synov temnoty. V r. 1864 ich v encyklike **Quanta cura** obvinil zo snahy zničiť z povrchu zeme základy katolíckeho náboženstva a občianskej spoločnosti. V r. 1865 v bule **Multiplikes inter** konštatoval, že táto sekta žiari nenávisťou voči Kristovej náuke. V r. 1873 v encyklike **Etsi multo luctuosa** vystríhal pred slobodomurárstvom ako pred zhubným morom a označil ho za satanovu synagógu, lebo chce utvoriť náboženstvo bez Boha a zaujať miesto cirkvi.

Pápež **Lev XIII.** v r. 1884 vydal encykliku **Humanum genus**, ktorá je jedným z najúplnejších dokumentov cirkvi týkajúcich sa slobodomurárstva. Konštatoval, že ľudstvo sa delí na dve časti: **jedna sa pridáva Boha a druhá diabla.** Tí, ktorí sa držia diabla, vypovedali vojnu Bohu, Kristovi a jeho cirkvi. V tejto vojne je slobodomurárstvo mocným pomocníkom satanovho kráľovstva. **Slobodomurárska sekta získala taký vplyv, že sa zdá, ako keby mala takmer všetku moc v štátoch.** Sú rôzne sekty, pre ktoré je slobodomurárska sekta

akýmsi ústredím. Tieto sekty majú tajnú povahu aj vtedy, keď konajú verejné schôdze a vydávajú verejné časopisy. Aj v tom prípade sa v nich mnoho tají: posledné plány, mená najvyšších predstavených, tajné schôdzky najzasvätenejších skupín, niektoré uznesenia a prostriedky k ich uskutočneniu. Slobodomurári sa musia zaviazat' k bezpodmienečnému plneniu rozkazov svojich vodcov. V prípade neposlušnosti sa potrestajú aj smrťou a páchatelia často ostanú nepotrestaní. Ukrývanie sa v temnotách, znevoľnenie ľudí, získavanie ľudí pre hocikaký zločin, spojený s beztrestnosťou, je niečo neľudské. Hodnotenie slobodomurárstva a s ním spojených siekt sa týka jeho podstaty, no nie všetkých jeho členov, lebo tí nemajú účasť na hanebných činoch týchto tajných spoločností a nepoznajú ich konečný cieľ. No ani tí nie sú bez viny, keď vstúpili do takýchto spoločností. Ideovým základom týchto siekt je naturalizmus, podľa ktorého ľudská prirodzenosť a ľudský rozum majú byť učiteľom a zvrchovaným pánom vo všetkých veciach. **Naturalisti sú proti Božiemu zjaveniu.** Pretože to je plne obsiahnuté v Katolíckej cirkvi, proti nej sa obracia najväčší hnev a nápor protivníkov. Do svojich radov prijímajú i neobozretných katolíkov a príslušníkov iných náboženstiev, čo má viesť k zániku všetkých náboženstiev, hlavne katolíckeho. Svoje zásady chcú presadiť do morálneho správania jednotlivca i usporiadania spoločnosti. **Výsledkom je úpadok mravov a rast zločinnosti.** Hlavné zásady slobodomurárov sú tak výrazne proti rozumu a logike, že na svete nie je nič prevrátenejšie. **Chcú zničiť cirkev, ktorú založil sám Boh a nanovo prinavrátiť pohanské mravy a usporiadanie.** V týchto šíalených a hanebných zámeroch sa dá spoznať nenávisť a pomstyčtivosť satana proti Ježišovi Kristovi. Slobodomurárska sekta sa spája so zástupmi komunistov a socialistov, ktorých úmysly veľmi podporuje, s ktorými má viaceré spoločné zásady a ktorým preráža cestu. **Je to ľstivý nepriateľ, ktorý národy a vládcov nachytil populárnymi frázami a lichotením.** Slobodomurári najskôr osočili cirkev, že zvädza boj o moc s vládcami. Keď si takto zabezpečili moc, začali tvrdiť, že vinou cirkvi a kráľov je nesloboda a nedostatok. Vyvolali túžbu po zmene vzťahov, vyzbrojili ľud do vojny, ale očakávaný blahobyť nenastal. Naopak, ľud je ešte viac utláčaný vo svojich nedobrych podmienkach. **Povinnosťou biskupov a iných hodnostárov je hľadať ochranné prostriedky pred týmto zlom. Predovšetkým majú strhnúť slobodomurárom masku a ukázať ich takými, akými v skutočnosti sú, poučiť ľudí o ohavnosti slobodomurárstva, jeho podvodoch a úskokoch.** Nikto nesmie z nijakej príčiny vstúpiť do slobodomurárskej sekty, aj keby sa niektorým mohlo zdať, že slobodomurári zjavne nežiadajú nič v rozpore s katolíckou vierou. Cirkevní predstavení majú katolíkov poučovať vo viere, aby boli odolní voči rozmanitým bludom a pokušeniam k hriechom, podporovať tretiu františkánsku rehoľu. Takisto majú podporovať

dobré združenia, ako napr. sv. Vincenta z Pauly, aby ľudia neboli lákaní do hriešnych združení. Pri výchove mládeže majú vystríhať pred týmito hriešnymi združeniami a vrúcne sa modliť.

V r. 1892 v **Liste talianskym biskupom** poukázal na nezlučiteľnosť kresťanstva a slobodomurárstva, na nezlučiteľnosť slov evanjelia s heslami revolúcie, Krista a Beliala, Božej cirkvi s cirkvou bez Boha. V r. 1894 v apoštolskej exhortácii **Praeclara Gratulationis Publicae** uviedol, že slobodomurárstvo útočí na kresťanstvo pod zámienkou obrany práv človeka. V r. 1902 v encyklike K 25. jubileu ho charakterizoval ako temnú sektu, ktorá je zárodokom smrti súčasnej spoločnosti. Je plná satanovho ducha, ktorý je v prípade potreby schopný premeniť sa na anjela svetla. Spája sa s mnohými ďalšími sektami, ktoré nenápadne vedie. Popiera akékoľvek politické zámery, v skutočnosti však výrazne ovplyvňuje zákonodarnú i administratívnu činnosť štátov. Jej zámerom je vytvorenie tajnej vlády nad zákonitými spoločnosťami. Dôvodom na jej jestvovanie v plnom rozsahu spočíva na boji s Bohom a jeho cirkvou. V štáte sa stáva neviditeľnou a od zodpovednosti oslobodenou nezákonnou mocou. Navonok nešetří slová plné úcty k náboženstvu, avšak svoj najvyšší cieľ vidí v odstránení každého kňazstva.

Pápež **Pius X.** v r. 1906 v Apoštolskom liste **Vehementer** proti modernizmu sa zmieňuje o slobodomurárstve ako o pôvodcovi týchto bludných náuk. Pápež **Pius XI.** v r. 1932 v encyklike **Caritate Christi** compulsi považuje slobodomurárov za pôvodcov revolúcií a svetových zmätkov v službách satana. Pápež **Pius XII.** v r. 1958 nazval slobodomurárstvo liahňou všetkých bludov a mocou temnosti. Poukázal na to, že koreňmi súčasného odpadlivity sú vedecký racionalizmu (ateizmus), dialektický materializmus, osvietenstvo, svetskosť spoločnosti a to všetko má jednu spoločnú matku: slobodomurárstvo. Pápež **Pavol VI.** v r. 1964 presunul právomoc rozhrešenia od hriechu členstva v slobodomurárstve na kňazov. V r. 1983 pápež **Ján Pavol II.** zrušil automatický trest vylúčenia z Katolíckej cirkvi za toto členstvo, no potvrdil, že **katolíci, ktorí sú členmi v tejto organizácii, sú v stave ťažkého hriechu a nemôžu pristupovať k svätému prijímaniu.**¹⁸

Napriek stanoviskám cirkvi mnohí katolíci vstúpili do slobodomurárstva. A to nielen laici, ale i duchovní. Napr. koncom 18. st. vo Francúzsku ich bolo niekoľko sto členmi lóží a niektorí z nich ako **Grégoire, Sieyès, Talleyrand- Périgord** sa podieľali na presadzovaní protikatolíckych krokov vo vtedajších režimoch.¹⁹ Niekedy slobodomurári tvrdia, že aj niektorí pápeži boli ich členmi, najmä Pius IX. Touto lžou sa mu chceli pomstiť za jeho protislobodomurársku angažovanosť. Kvôli tomu vytvorili aj sfalšovanú fotomontáž. No pri preverke tohto tvrdenia príslušná lóža vo Filadelfii potvrdila, že Pius IX. nebol jej členom.

Napriek vyvráteniu tohto klamstva už v 19. st., opakovalo sa aj v 20. st.-20 i v 21. st.-21 Pritom samo vedenie slobodomurárstva považuje za nemožné dostať svojho člena do pápežského úradu, o čom sa zmieňuje vo svojich vnútorných materiáloch už začiatkom 19. st.²² To sa dodatočne potvrdilo v r. 1903, keď sa zdalo, že posledný štátny tajomník zomretého pápeža Leva XIII., **kardinál Rampolla**, slobodomurár vysokého stupňa, bude zvolený za nového pápeža. No nakoniec bol zvolený benátsky patriarcha Sarto, svätý pápež **Pius X.**²³ Tak sa potvrdili Kristove slová o pápežstve ako základe cirkvi, ktorú peklo nepremôže.

Slobodomurárstvo a nekatolícke kresťanstvo

Protestantizmus je prechodom medzi katolicizmom a slobodomurárstvom. Kým na jednej strane sa hlási k zjavenému náboženstvu, na druhej strane pripúšťa jeho subjektívny výklad, prijímanie jeho právd podľa osobného výberu - čo je slobodomurársky prvok. **Preto aj slobodomurári považujú protestantizmus za polovičné slobodomurárstvo¹.**

Uplatňovaním tohto prvku, aj keď nie dôsledným, sa vieroučne roztrieštilo nielen kresťanstvo, ale aj samotný protestantizmus. To je v rozpore so sv. Písmom, že je jedna viera², aj s rozumom, lebo pravda môže byť iba jedna.

V protestantských krajinách sa zdá, že slobodomurárstvo nie je protikresťanské. V nich, na rozdiel od katolíckych krajín, nielenže nehlása radikálne protináboženské stanoviská, ale sa vyhlasuje za spojenca protestantizmu.³ Na druhej strane protestanti, podľa slobodomurárskeho časopisu **L' Acacia** z r. 1908, zachovávajú k slobodomurárstvu priateľskú neutralitu.⁴ **Pomerne mnohí predstavitelia protestantských cirkví sú slobodomurármi, neraz i vo významných funkciách.**⁵ A anglickí, holandskí a škandinávski králi, ktorí sú hlavami najvýznamnejších protestantských cirkví vo svojich krajinách, sú aj formálne na čele slobodomurárstva v daných štátoch.⁶ No niektoré protestantské cirkvi a skupiny majú k slobodomurárstvu záporný postoj. V protestantských krajinách, až na výnimky, na rozdiel od katolíckych krajín, slobodomurárstvo neorganizuje násilné prevraty, revolúcie, povstania a vzbury. Naopak, podporovalo mocenský vzrast protestantských štátov, najmä Anglicka a USA. Zároveň oslabovalo vplyv katolíckych národov, napr. likvidáciou katolíckeho cisárstva Rakúsko-Uhorska a rozbitím Latinskej Ameriky na mnoho súperiacich a neraz úplne bezmocných štátov.⁷

Avšak slobodomurárstvo má všade jednotnosť zásad, symbolov, zvykov, ducha a cieľov. Také je nielen podľa prístupu pápežov, ale aj podľa vyjadrenia popredných slobodomurárov, napr. Pikea a Mackeya.⁸ Preto sú jeho zámery v protestanských krajinách také isté ako v katolíckych krajinách. Aj v nich chce úplne zničiť vplyv cirkvi a náboženstva, úplne zosekularizovať celý súkromný a verejný život, systematicky a v prípade potreby aj donútením rozvíjať v deťoch „slobodu“ mysle a svedomia,⁹ t. j. podľa možnosti úplne subjektívnej, otupenej a zdeformovanej vplyvom slobodomurárstva. Dokonca sa v nich odkresťančenie spoločnosti, napriek menšej dramatickosti, prejavuje ešte prenikavejšími a úplnejšími dôsledkami.¹⁰ Napr. vo Švédsku, v ktorom začiatkom 20. st. takmer všetci jeho poslanci boli slobodomurármi.¹¹ To medzi prvými štátmi v Európe uzákonilo potraty a pornografiu, významné body slobodomurárskeho programu.

Zdanlivý rozdiel slobodomurárstva v katolíckych i protestantských krajinách je iba prejavom jeho taktiky. Protestantizmus zdanlivo podporuje iba preto, aby si proti sebe naraz nepostavilo celé kresťanstvo a zároveň pomocou neho zničilo katolicizmus. Po rozdrvení katolicizmu si trúfa jediným pichnutím zničiť protestantizmus.¹² K tomu si pripravuje pôdu prenikaním liberalizmu do protestantizmu. **Pre svoju roztrieštenosť i pre stratu oživujúcej disciplíny, nemá protestantizmus ako protivník pre slobodomurárstvo väčší význam.**¹³ **Aj značná časť najvyššej hierarchie v pravosláví patrí do slobodomurárstva,** jeho členom bol napr. konštantinopolský patriarcha **Athenagoras**¹⁴ (1948- 1972). Hoci slobodomurárstvo chce zničiť pravoslávie, podporuje ho, keď sa stavia proti katolicizmu, najmä proti pápežstvu. V samotnom pravosláví chce zničiť to, čo ho spája s katolicizmom, napr. sviatosti. **Najviac sa bojí zjednotenia pravoslávia s Katolíckou cirkvou.**¹⁵

Slobodomurárstvo a Židovstvo

Medzi slobodomurárstvom a židovstvom je ešte užší a priaznivejší vzťah ako medzi slobodomurárstvom a protestantizmom. Napr. v r. 1855 v časopise **Israelite of America** **hlavný rabín USA Isaac M. Wise uviedol, že** „slobodomurárstvo je židovská ustanovizeň,“ ktorej dejiny, stupne, hodnosti, heslá a učenie sú židovské od počiatku až do konca. V r. 1861 v publikácii **Vérité Israélite** bolo uverejnené, že „**duch slobodomurárstva je duch židovstva v jeho základnej viere**“. Nádej, ktorá udržuje a posilňuje slobodomurárstvo, je tá istá nádej, ktorá osvetľuje a posilňuje Izrael. Budúcnosť slobodomurárstva bude korunovanie toho nádherného domu modlitby všetkých národov, ktorého strediskom a symbolom triumfu sa

stane Jeruzalem.¹ Židovský časopis **Jewish Chronicle** v r. 1889 napísal, že **medzi Židmi a slobodomurármi je neviditeľné, ale silné puto sympatie**. Existuje medzi nimi prirodzené spojenectvo k spoločnému nepriateľovi- ku klerikalizmu, t. j. ku katolicizmu.²

Na druhej strane, podľa francúzskeho slobodomurárskeho časopisu **L'Acacia** z r. 1908, sa židovské náboženské spoločenstvo posunulo viac v liberalizme ako protestantizmus a je prirodzeným spojencom slobodomurárstva.³

Spojitosť medzi židovstvom a slobodomurárstvom sa prejavuje viacerými spôsobmi:

- hlavným prameňom slobodomurárskeho okultizmu je židovská kabala,

- mnoho vonkajších znakov slobodomurárstva- obrady, názvoslovie, legendy atď. má židovský pôvod,

- isté skupiny Židov, pravdepodobne veľmi málo početné, ale s nesmiernym vplyvom a silou sú vedúcimi slobodomurármi,

- o niečo väčšia skupina veľmi vplyvných Židov sleduje tie isté ciele ako slobodomurári a používa podobné prostriedky, a je prinajmenšom v úzkom spojení s nimi,⁴

- jestvujú osobitné židovské lóže.

Slovo kabala (tradícia) má viac významov. Jeho bežný význam označuje farizejskú alebo teoretickú kabalu, ktorá je ideovou oporou talmudistického židovstva. Aj keď sa hlási k Mojžišovej tradícii, tú sfaľovala, spohanštila a zdiabolizovala baby lonskými a perzskými dodatkami. Má nahradiť prvú Mojžišovu knihu vo sv. Písme, podľa ktorej Boh- Stvoriteľ stvoril svet z ničoho. Miesto Boha predstavuje akési Nekonečné bytie, z ktorého vychádza viditeľný i neviditeľný svet, čiže niečo z ničoho.⁵ I časť židov si myslí, že táto kabala nemá nič spoločné s pravoverným židovstvom. No značná časť židov ju uznávala, napr. väčšina najvýznamnejších rabínov 17. a 18. st.⁶ Jej pôvod siaha už do predkresťanských čias. Podľa židovského apologéta Bernarda Lazareho stáli kabalistickí Židia pri kolíske slobodomurárstva.⁷ Aj podľa slobodomurára Pikea má slobodomurárstvo pôvod v kabale.⁸ Cez ňu k židom prenikajú pohanské okultistické praktiky.

Slobodomurársky rituál, symboly, legendy, názvoslovie, niekedy aj počítanie rokov v slobodomurárskych dokumentech - to takmer všetko má židovský pôvod. ⁹

Židia majú v slobodomurárstve vyššie zastúpenie, než je ich podiel v obyvateľstve danej oblasti, no predovšetkým majú rozhodujúci vplyv v jeho vedení.¹⁰ Po tom, ako sa slobodomurárstvo presadilo v politickej oblasti v jednotlivých štátoch, sa v nich výrazne zlepšili aj finančné a spoločenské podmienky pre židov.

Vplyv židov na slobodomurárstvo sa prejavuje aj jestvovaním osobitných židovských lóží, do ktorých nežidia nemajú prístup. Táto nerovnosť vedie k tomu, že nežidia nemôžu

ovplyvňovať činnosť židovských lóží, ale židia môžu ovplyvňovať činnosť lóží s nežidovskými členmi a židovské lóže vedú slobodomurársku organizáciu.¹¹

Aj napriek zdanlivej ústretovosti slobodomurárstva k židovstvu, slobodomurársky liberalizmus a okultizmus je namierený proti viere Abraháma, Izáka a Jakuba i Desatoru Mojžiša. Hoci slobodomurárski židovskí vodcovia často na svoje ciele využívajú židovskú solidaritu a antipatiu medzi kresťanstvom a židovstvom, ich konanie nemožno stotožňovať so židmi ako celkom. Tak ako kresťania, aj väčšina židov trpí konaním riadiacej slobodomurárskej junty.¹²

Spoznávanie slobodomurárstva

Vzhľadom na utajovanie sa slobodomurárstva vzniká otázka, ako sa vlastne spoznáva. Nemožno všetko utajiť o dlhodobu pôsobiacu početnej organizácii. Podobne, ako v iných organizáciách, aj v slobodomurárstve sa používajú písomné materiály: časopisy, zoznamy členov lóží, obežníky a pod. Tie sa niekedy dostanú aj do verejnosti. Napr. pri platnosti a dodržiavaní zákona o povinných výtláčkov sa niektoré tlačoviny dostanú do verejných knižníc. S tým slobodomurári rátajú, a preto sa v nich nezverejňujú isté veci. Ďalším prameňom sú pozostalosti, zachytávajúce vzťah dotyčných osôb k slobodomurárstvu: potvrdenie o členstve, korešpondencia s inými slobodomurármi, spomienky a pod. Po smrti ich majiteľa sa k nim niekedy dostanú príbuzní, alebo iné osoby bez vzťahu k slobodomurárstvu a poskytnú ich úradom alebo bádateľom. Niekedy dochádza k strate slobodomurárskych dokumentov, alebo sa nájdu pri prehliadke slobodomurárskych objektov. V niektorých prípadoch sa takéto materiály dostanú aj do archívov prístupných pre verejnosť. Takisto sa stáva, že niektoré poznatky o slobodomurárstve preniknú k blízkym príbuzným a známym jeho členov. No aj niektorí jeho členovia sú ním natoľko sklamaní, že vystúpia z jeho radov a svoje skúsenosti zverejnia, vrátane tých dokumentov, ku ktorým mali prístup. Takýmto spôsobom zo slobodomurárstva uniklo už veľa dôležitých informácií, na základe ktorých sa dá o slobodomurárstve vytvoriť dostatočná predstava. Preto sa jeho členovia snažia tomu čeliť a niekedy o ňom vydávajú propagačné diela. Tieto diela nemajú v sebe ducha sv. Písma, v ktorom autori nezamlčujú najhoršie veci o sebe (čo je tiež dôkazom jeho pravdivosti). Navyše slobodomurárski autori často rozdielne uvádzajú mnohé skutočnosti. Napr. jedni uvádzajú príslušnosť istých osôb k slobodomurárstvu, iní ju neuvádzajú alebo ju popierajú. To sa týka

predovšetkým politikov. Preto k týmto prameňom treba pristupovať opatrne a je vhodné porovnávať ich s inými prameňmi.

Počiatky slobodomurárstva

Počiatky slobodomurárstva patria k tajomstvám tohto hnutia. Tým sa odlišuje od Katolíckej cirkvi, o ktorej je známe, kedy, kde a kto ju akým spôsobom založil. Ako prvý istý záchytný bod sa bežne prijíma spojenie štyroch lôží v Londýne 24. 6. 1717 do veľkej lôže. Avšak tieto lôže, prípadne iné lôže, jestvovali už predtým. Ako dlho, to nie je známe. Samotní slobodomurári o pôvode slobodomurárstva poskytujú desiatky rozličných tvrdení.¹ Jedno z nich za jeho pôvodcu označuje protestantizmus, iné tvrdenie zase združenia stredovekých staviteľov chrámov, ďalšie tvrdenie rehoľu templárov. Tá istý čas sídlila na mieste židovského chrámu (templu) v Jeruzaleme a jej vodcovia dodatočne odpadli ku nekresťanskému kultu. Podľa iného významnejšieho názoru vzniklo slobodomurárstvo z nekresťanských gnostických (gnosis- poznanie) siekt. Tie sa začali objavovať krátko po vzniku kresťanstva a prelínalo sa v nich kresťanstvo a pohanstvo. Spájala ich predstava, že jedinou cestou k spáse je vyšší stupeň poznania, vyhradený iba elite. Iná významnejšia teória k pôvodcom slobodomurárstva priraduje židov, ďalšia staroveké pohanské náboženstvá (egyptské, babylonské a pod.).

Uvedené hypotézy sa opierajú o isté, i keď nie dostatočné podklady na jednoznačný záver. Napr. názor o vzniku slobodomurárstva z gnosticizmu vychádza aj z toho, že príslušníci jednej z gnostických siekt, manichejci, sa označovali ako deti vdovy. Používali symboly slnka, mesiaca, hviezd. Pri stretnutí sa spoznávali osobitnými znakmi. Tajomstvá svojho spoločenstva, s ktorými boli oboznamovaní postupne, sa zaväzovali zachovávať prísahou. Tieto prvky sa nachádzajú aj v slobodomurárstve.² Písmeno G, používané v slobodomurárskej symbolike, sa v jeho vyšších stupňoch vysvetľuje ako gnóza. A. Pike uviedol, že gnóza je podstatou a dušou slobodomurárstva.³ Významný slobodomurár Weishaupt odporúčal svojim stúpencom štúdium manichejizmu.⁴ Na druhej strane pápež Pius VIII. v encyklike Traditi charakterizoval slobodomurárov tými istými slovami, ako pápež Lev Veľký manichejcov v V. storočí: „Ich právom je lož, ich Bohom je diabol, ich kultom je nemravnosť.“⁵ Tiež Lev XIII. v encyklike Humanum genus pokázal na to, že sa slobodomurári snažia čo najviac ukrývať, podobne ako manichejci. Je možné, i keď to nie dokázané, že počas 2 000 rokov jestvovania Katolíckej cirkvi nepretržite jestvoval aj utajený

protikatolícky spolok. Ten sa mohol prejavovať objavovaním sa rôznych bludov a siekt v rozličných dobách, ktoré zdanlivo medzi sebou nemali súvislosť.

Duchovne slobodomurárstvo pochádza od satana.⁶

Vstup do slobodomurárstva

Do slobodomurárstva sa obvykle vstupuje na základe náboru.¹ V takomto prípade si slobodomurári vyhladnu vhodného kandidáta a ponúknu mu členstvo, obvykle prostredníctvom jeho známych. V rozpore so slobodomurármi hlásaným heslom rovnosti, táto ponuka nie je určená pre všetkých, ale len pre niektorých a prevažná väčšina spoločnosti je z nej vylúčená. Slobodomurárstvo má záujem len o ľudí z tých vrstiev, ktorých členovia majú väčší vplyv na život spoločnosti. A to zo všetkých oblastí: o politikov, vyšších štátnych úradníkov, diplomatov, dôstojníkov, policajných činiteľov, odborárskych funkcionárov, podnikateľov, statkárov, lekárov, vedcov, učiteľov (najmä vysokoškolských), umelcov, novinárov, študentov (u ktorých je predpoklad budúcej kariéry), duchovných a pod. Podľa slov jeho predstaviteľov sa slobodomurárstvo snaží obsadiť svojimi členmi všetky dôležité miesta v spoločnosti², najmä s najväčším vplyvom a najvyššími príjmami.³ V ňom je však takmer nemožné nájsť pastierov, roľníkov, robotníkov, remeselníkov a pod. Ak sa aj výnimočne do neho dostanú (napr. aby napomohli plánovanej revolúcii), nemajú v ňom významnejšie postavenie. Svojou výberovosťou sa slobodomurárstvo výrazne odlišuje od Katolíckej cirkvi, ktorá je otvorená pre všetkých ľudí, zo všetkých spoločenských vrstiev. O ženy má slobodomurárstvo oveľa menší záujem ako o mužov, hoci mimo seba, vo verejnosti, presadzuje radikálny feminizmus. Ženy sa pôvodne nesmeli prijímať do lóží a dodnes majú uzavretý vstup do prevažnej väčšiny z nich. Časť z prijatých žien je organizovaná v lóžach, ktorých členmi sú i muži. Takéto slobodomurárstvo sa nazýva zmiešaným. Časť žien je organizovaná v lóžach, ktorých členkami sú iba ženy. Ak chce slobodomurárstvo rýchlejšie rozšíriť svoje rady, na získavanie členov používa aj propagačné články s uvedením adresy, kde sa možno prihlásiť. Do lóže sa možno prihlásiť aj z vlastného podnetu, ak je záujemcovi známa kontaktná adresa alebo osoba. No vtedy je možnosť prijatia menšia ako pri oslovení konkrétnej osoby, s výnimkou v tých prípadoch, keď má záujemca príbuzného alebo inú blízku osobu v lóži. V slobodomurárstve je členstvo ľudí s príbuzenskými vzťahmi pomerne častým javom, napr. americký prezident Bush ml. je členom tej istej lóže, do ktorej vstúpil jeho otec i obaja starí otcovia.³

Na získanie členov sa používajú značne odlišné dôvody. Niektorí ľudia sa lákajú heslami pokroku a humanity, podnikateľom sa sľubuje rozšírenie obchodných kontaktov. Iní ľudia sa lákajú sľubmi hostín, alebo tajomnosťou.⁴ Členstvo v organizácii, opradenej tajomnosťou, u mnohých ľudí vyvoláva pocit dôležitosti a nadradenosti nad svojím okolím. Tiež umelcom a vedcom sa sľubuje reklama, všestranná pomoc a sláva, bez ohľadu na ich skutočné schopnosti⁵ atď. Najčastejším dôvodom vstupu je snaha po finančnom prospechu, hoci záujemci udávajú inú príčinu.⁶ V prostredí so silným slobodomurárskym vplyvom vstupujú do lóží ľudia aj preto, aby neboli znevýhodnení v zamestnaní.

O prijatí uchádzača rozhodujú členovia danej lóže nedemokraticky. Vtedy sa neriadia svojím heslom rovnosti, hlásaným do verejnosti, keďže pri hlasovaní stačí iba jeden hlas alebo niekoľko hlasov, teda menšina hlasujúcich, aby uchádzač nebol prijatý. V prípade neprijatia záujemcu sa hlasovanie o jeho vstupe môže po istom čase aj niekoľkokrát opakovať. Záujemca prejde obvykle pomerne zložitým prijímacím obradom. Nazýva sa zasvätenie. Ním má vraj odumrieť pre predošlý nedokonalý život a byť znovozrozený pre nový, vyšší, transcendentálny (nadmyslový, nadprirodzený) život.⁷ Pri vstupe do lóže má prechodne odovzdať niektorému jej členovi kovové veci (má to vraj symbolizovať očistenie), potom stráviť istý čas v miestnosti rozjímania (ktorá má predstavovať druh hrobu). To je malá, slabo osvetlená miestnosť s lebkou na stole, prípadne i s truhlou a kostrou. Tu má napísať svoj filozofický závet, napr. odpoveď na predpísané otázky: aké sú povinnosti človeka k ľudstvu, k vlasti a k sebe. Následne si má odhaliť ľavú ruku, ľavú časť hrude a pravé koleno (to má tiež symbolizovať odumretie), vyzuť ľavú topánku a miesto nej si obuť papuču, dať si povraz okolo krku, zaviazať si oči páskou a takto upraveného ho majú viesť hodnostárom lóže do hlavnej miestnosti, ktorá má byť ozdobená belasými závesmi so žltými hviezdami. V nej ho vodia rôznymi smermi, pričom sa má symbolicky očistiť pomocou jednotlivých živlov: vetrom, vodou, ohňom (v miestnosti rozjímania by mal byť očistený zemou). Potom sa podrobí rituálnemu rozhovoru s predpísanými otázkami a odpoveďami medzi ním a vedením lóže. Po rozhovore, kľáčiac s rukou na slobodomurárskom „oltári“, zloží „prísahu“, ktorou sľúbi plnenie slobodomurárskych povinností, najmä zachovanie mlčanlivosti o všetkom, čo sa dozvie vo vnútri slobodomurárstva. Súčasťou tohto neslobodného záväzku je požiadavka krutej smrti pre seba, ak by prísahu nedodržel. Na zdôraznenie možnosti jeho potrestania mu o holú hrud' oprú kordy alebo kružidlá. Keďže obsah „prísahy“ je v rozpore s morálkou, nie je to skutočná prísaha, a preto človeka nezaväzuje. Po jej zložení na otázku, po čom túži, odpovie: po svetle. Potom mu zložia pásku, z očí, takže lóža mu symbolicky udelí svetlo. Prípadne sa na zosilnenie dojmu oslní silným svetlom. Potom nováčika poučia o význame

slobodomurárskej symboliky a o utajovaných znameniach, slovách a dotykoch, ktorými sa spoznávajú slobodomurári daného stupňa (t. j. zrakom, sluchom a hmatom). Pritom ho klamú, ako to uviedol i **A. Pike**: „...*akt iniciácie... je zámerne zahmlený falošnými interpretáciami... slobodomurárstvo... používa falošné interpretácie svojich symbolov, aby oklamalo tých, ktorí si zaslúžia byť oklamaní...*“ Pravdivé vysvetlenie týchto symbolov je vyhradené pre slobodomurárov vysokého stupňa. Následne dostane nový člen obradný odev, ktorého hlavnou súčasťou je zástera v predpísanej podobe a rukavice bielej farby. Na záver sa uchádzač vyzve, aby prispel na dobročinné ciele. Asi takáto je základná podoba prijímania do slobodomurárstva. Prijímanie môže mať isté obmeny, podľa jednotlivých slobodomurárskych rituálov a lóží. Niekedy je obrad ešte rozsiahlejší, napr. členovia lóže môžu klásť uchádzačovi otázky týkajúce sa jeho dôverných vecí a nedostatkov, na ktoré musí verejne odpovedať- čím sa stáva vydierateľným a závislým od svojich nových druhov. Môže obsahovať aj drastické prvky, alebo jeho súčasťou je hudba, prípadne i spev.⁸ Niekedy je obrad výrazne jednoduchší, v zriedkavých prípadoch sa dokonca vynecháva. Súčasťou prijímania je aj zaplatenie obvykle vysokého poplatku za vstup, ale to sa deje mimo prijímacieho rituálu.

Vstup je istou napodobeninou krstu, niekedy sa ručiteľ vstupujúceho adepta nazýva krstným otcom. Dôsledky tohto kroku si neuvedomuje mnoho kresťanov, ktorí sa ho ľahkomyselne dopúšťajú. Krstom sa človek očisťuje, ním odumiera životu, ktorý je poznamenaný dedičným hriechom a rodí sa pre nový, vyšší, duchovný život.⁹ Vstupuje ním do cirkvi, začleňuje sa do tajomného Kristovho tela, ktorý sám seba nazval Svetlom a svetlom nazval aj svojich nasledovníkov.¹⁰ Ak je krstená dospelá osoba, pred krstom tiež odpovedá na otázky stanovené na jeho vylúhovanie. Ak kresťan pri vstupe do slobodomurárstva hovorí, že žije v tme, tým vyhlasuje, že Kristus pre neho nie je svetlom a svojou požiadavkou po inom svetle dáva prednosť akejsi náhrade za Krista. Tým vlastne popiera božskosť Krista, istým spôsobom odstupuje od viery a dopúšťa sa rúhania.

Či je duchovným svetlom katolicizmus alebo slobodomurárstvo, možno posúdiť aj podľa toho, či sa správajú ako svetlo. Skutočné svetlo sa neskrýva. Naopak, postaví sa tak, aby svietilo všetkým.¹¹ Katolícka cirkev neutajuje svoju činnosť a otvorene hlása Kristovu náuku. Vstupom do slobodomurárstva človek nezískava ani vonkajšiu slobodu, ale stráca ju, ako to už naznačujú obrady (zaviazanie očí, vloženie povrazu na krk, vedenie uchádzača druhými ľuďmi, pritlačenie ostrých predmetov na jeho hrud' atď.). **Máločo sa vyznačuje takou neslobodou, ako slobodomurárstvo.** Od svojich členov vyžaduje podriadenie sa prísnej disciplíne. Napr. jeden jeho konvent uviedol: „*Slobodomurárstvo nemá v úmysle v svojom prostredí úplne uplatniť učenie o osobnej slobode a nezávislosti, nutnosť ktorých hlása v*

*nezasvätenom (t. j. v neslobodomurárskom) svete. Slobodomurárstvo je organizmus boja a ako také je nútené podriadit' svojich členov pravidlám disciplíny, potrebnej pre boj.*¹² V prípade nedodržania disciplíny sa daná osoba môže potrestať vo vnútri lóže, ale aj verejným očierňovaním v médiách.¹³

Súčasťou slobodomurárskej neslobody je aj požiadavka mlčanlivosti o slobodomurárskych tajomstvách. Tresty za jej porušenie sú rôzne. V prípade, že daná osoba do nich hlbšie neprenikla, uplatní sa voči nej neverejný bojkot. Úradníka alebo novinára prepustia zo zamestnania. Lekár alebo právnik stráca klientelu. Obchodník stráca zákazníkov, politik podporu. Ak sa daná osoba toho viac dozvedela, snažia sa ju zavraždiť.¹⁴ Obvykle sa vražda utajuje, napr. maskuje sa ako samovražda alebo nešťastná náhoda.

Hodnostný postup a opustenie

slobodomurárstva

Prijatý kandidát získava hodnosť učňa. V ňom sa hneď presvedčí, že nevstúpil do spoločenstva rovných ľudí. V tomto stupni, pokiaľ ho nevyzvú, nemá právo hovoriť na rituálnych schôdzkach, nemá právo zúčastniť sa na činnosti lóží vyšších stupňov, nemá právo na poznanie skutočného významu rituálov atď. Ak v tomto stupni splní predstavy, spravidla po niekoľkých mesiacoch alebo rokoch môže získať vyššie slobodomurárske stupne, najskôr stupeň tovariša. Koná sa podobným obradom ako pri vstupe. V tomto stupni sa už môže hlásiť o slovo na schôdzkach, ale obvykle nemôže voliť a nesmie byť volený do funkcií. Ďalším stupňom je stupeň majstra (učiteľa). Pri jeho udelení sa takisto používa podobný obrad ako pri predošlých dvoch stupňoch, ale zároveň sa obrad dopĺňa legendou o zavraždení Hirma. V nej Hirma predstavuje kandidát na majstra. Pri hraní tejto legendy sa používa truhla alebo jej napodobenina. Týmto obradom sa má dovŕšiť premena človeka na otroka slobodomurárstva, údermi do hrdla, srdca a hlavy sa má obráť o všetky slobody: slobodu slova, srdca a myslenia. Nový majster dostane ako súčasť rituálneho odevu šerpu modrej farby, prípadne aj čiapku. Ak je zvolený do funkcie, súčasťou jeho odevu sa stáva stuha. Slobodomurárstvo týchto základných stupňov sa nazýva symbolickým, prípadne modrým- podľa farby šerpy a stuhy. Za povýšenie do stupňa tovariša a majstra sa tiež platia poplatky.

O udelení daných stupňov rozhoduje daná lóža. Pôvodne sa v slobodomurárstve používali len tieto tri stupne. No so vzrastom počtu členov sa zvýšila možnosť prezradenia významných tajomstiev a tak sa slobodomurárstvo začalo rozširovať o ďalšie stupne. Ich počet sa značne líši podľa jednotlivých slobodomurárskych systémov. V škótskom obrade starom a prijatom je

ich 33. Tento rituál je jeden z najrozšírenejších a najčastejšie sa uvádza pri popise slobodomurárstva. Vo vyšších stupňov sa mení farba šerpy a stuhy. Podľa používanej farby v 18°, v 30° a 33°, slobodomurárstvo zahŕňajúce lóže 4° až 18° sa označuje za červené, 19° až 30° za čierne a 31° až 33° za biele. Počet a názvy týchto stupňov zodpovedajú silnej hierarchickej povahe slobodomurárstva. Napr. 11. stupeň sa nazýva vznešený vyvolený rytier, 20. stupeň ctihodný veľký učiteľ všetkých lóží, 31. stupeň veľký dozorca, inkvizítor veliteľ, 32. stupeň vznešené knieža kráľovského tajomstva, 33. stupeň zvrchovaný veľký generálny dozorca.

V praxi sa obvykle udeľuje niekoľko stredných stupňoch naraz (niekedy sa naraz udeľuje aj niekoľko základných alebo najvyšších stupňov), najmä u tých členov, ktorí sú predurčení do významnejších funkcií. Daný stupeň sa udeľuje natrvalo. Do vyšších stupňov sa povyšujú tí, ktorí vyhovujú slobodomurárskym požiadavkam. Vyššie stupne už nemajú zasväcujúci význam, nimi sa má iba postupne objasniť skrytý význam základných stupňov. V ich obradoch narastá protikresťanský prvok, či už v nich samotných alebo vo výklade už spoznaných symbolov.¹ Tieto rituály môžu byť ešte odpudivejšie ako v nižších stupňoch, napr. môžu zahŕňať pitie vína z ľudskej lebky alebo krvi zmiešanej s vínom.²

Povyšovanie nemá už ani náznak demokracie. Nerozhodujú o ňom slobodomurári danej lóže, ale členovia lóží vyšších stupňov. Aj tí, ktorí sa dostanú do najvyššieho stupňa v danom obrade, sa nemusia dozvedieť všetky tajnosti slobodomurárstva. Dostupnosť do vyšších stupňov je veľmi rôzna. V polovici 20. st. zo 4 100 000 slobodomurárov v USA vyše 900 000 dosiahlo 32°, no z 550 000 slobodomurárov v Anglicku a vo Walese bolo len 180 pripustených do tohto stupňa.³

Zo slobodomurárstva možno aj vystúpiť, ak jeho člen neprenikol príliš hlboko do jeho tajomstiev. Tak koná pomerne veľa ľudí. Niektorí ľudia sú znechutení už samotným ponižujúcim spôsobom prijímania do lóže. Iným sa slobodomurárstvo sprotiví ďalšími grotesknými obradmi, duchovnou prázdnotou, tiesnivou atmosférou, tyraniou atď. Tak buď oficiálne z neho vystúpia, alebo sa jednoducho prestanú zúčastňovať na jeho činnosti. Napr. v období medzi svetovými vojnami vo Francúzsku ročne opúšťali slobodomurárstvo stovky ľudí - z celkového počtu niekoľkých desiatok tisíc. Niekedy sa z neho aj vylučuje: po závažnom porušení vnútorných stanov, napr. neplatením členského, alebo po zneplácaní sa jeho vodcom. No aj od bývalých členov sa požaduje zachovať mlčanie o tom, čo sa dozvedeli v jeho radoch.

Pôsobenie slobodomurárstva

vo svojom vnútri

Osvojenie si zásad slobodomurárstva, alebo konkrétne usmernenie ich činnosti sa má dosiahnuť pravidelnými schôdzkami jeho členov, ktoré obmedzujú ich slobodu. Majú prebiehať rituálnym spôsobom na rituálne upravenom mieste. Rituál sa môže vynechať, keď sa chce docieľiť osobitná utajenosť, napr. v danej krajine sa chce slobodomurárstvo dostať k moci prevratom. Miesto schôdzok má byť v uzavretej miestnosti, do ktorej nemá vniknúť denné svetlo. Preto v nej nie sú okná, alebo okná majú byť zastreté. Má byť v tvare obdĺžnika, dlhšou stranou orientovanou v smere východ- západ. Má mať jediný vchod zo západu a vedľa neho majú byť dva stĺpy nerovnakej hrúbky. Jej strop je spravidla modrý a sú na ňom zobrazené hviezdy. Dlážka je zostavená z čiernych a bielych dlaždíc, usporiadaných šachovnicovo, prípadne je tak upravená len časť dlážky. Na východnej strane miestnosti, nad kreslom ctihodného majstra lôže, visí rovnostranný trojuholník. Táto delta má vo svojom strede oko a vychádzajú z nej lúče. Počas stretnutia na stole ctihodného majstra má byť rozsvietená hviezda, zvaná večné svetlo (tiež napodobenina katolíckych kostolov). Žiariaca delta i hviezda sú symbolom Veľkého staviteľa vesmíru. Na vyvýšenom mieste, pred kreslom ctihodného majstra je „oltár“, na ktorom má byť kniha (často Biblia), kružidlo a uholník, ktoré v slobodomurárskej terminológii majú názov tri veľké svetlá. Podľa jednotlivých rituálov môže byť istá obmena v úprave týchto miestností, prípadne môžu byť doplnené ďalšími symbolickými prvkami. Rituálna výzdoba lôží má okultný význam.¹

Slobodomurári sa na schôdzky snažia používať trvalo upravené miestnosti, buď v prenajatých priestoroch alebo vo vlastných budovách. Tie sú niekedy veľmi honosné. Tieto budovy majú okrem rituálne upravených miestností aj pomocné miestnosti, napr. šatňu, knižnicu, kuchynský kút, administratívne miestnosti.² Ak nie sú k dispozícii trvalo upravené miestnosti, vtedy sa miesta stretnutia prechodne upravujú, napr. v nej dlážku nakreslia alebo ju vytvoria fóliou z PVC. Niektoré rituálne prvky sa môžu vynechať.

Často sa v týchto miestnostiach nachádzajú i znaky kresťanstva, najmä Biblia, predovšetkým v lôžach v anglosaských štátoch. Tým sa má u jeho kresťansky orientovaných členov vzbudiť dojem, že slobodomurárstvo nie je protikresťanské. Avšak pri bližšom oboznámení sa s významom sv. Písma v lôžach, vidno, že jeho vystavenie má slúžiť na podryvanie kresťanstva. Sv. Písmu sa nepriznáva jedinečnosť v zjavení Božieho slova, jeho obsah sa kladie na úroveň Koránu, Véd, Avesty atď. a pod úroveň kabaly i slobodomurárskych stanov, aby ponížili Krista.³

Sloboda sa neuplatňuje ani v oblečení účastníkov stretnutí. Tí majú byť v obradnom oblečení, t. j. v zástere, v rukaviciach, prípadne aj v iných doplnkoch, podľa jednotlivých rituálov (napr. v klobúkoch). Tým sa napodobňuje osobitný odev kňaza pri liturgii.

Stretnutia sa spravidla konajú aspoň raz za mesiac. Opakovanými debatami v istom zameraní, aj pestovaním príslušných obradov, sa postupne a takmer nebadane myslenie členov lóží prispôsobuje k slobodomurárskym zásadám a ideálom.

Výsledkom býva presvedčenie, že slobodomurárstvo je matkou civilizácie a pokroku, zároveň pocit nadriadenosti a osvietenosti voči okolitému, údajne nevedomému svetu a nenávisť ku katolicizmu ako údajnému tmárstvu, ktorý treba zničiť.⁴

Slobodomurárske zásady a ideály vyjadrujú nekresťansky chápané heslá relativizmu, humanizmu, slobody, rovnosti a bratstva. Heslom, že všetko je relatívne⁵, sa odmietajú absolútne pravdy zjaveného náboženstva, vyjadrené v dogmách. Týmto heslom sa relativizuje, a tým aj stiera hranica medzi pravdou a lžou, medzi dobrom a zlom. Je názorným prejavom bláznovstva slobodomurárstva, lebo heslo protirečí samo sebe, keďže si nárokuje na absolútnu platnosť. Slobodomurárstvo však požaduje od svojich členov bezmyšlienkovite prijímať ako absolútne platné aj ďalšie početné tvrdenia, rozporné s týmto heslom: o jestvovaní Veľkého staviteľa sveta, o zvrchovanosti ľudu, o potrebe slobodomurárskej hierarchie, o potrebe tajného pôsobenia slobodomurárstva, o potrebe slobodomurárskej symboliky, o vznešenosti slobodomurárskych zásad, o intelektuálnej a mravnej nadriadenosti slobodomurárstva nad okolitým svetom, o mravnom zdokonaľovaní svojich členov, o šírení slobody ním a pod. Slobodomurárstvo, nahlas odmietajúce dogmy, potichu ich svojim nerozmyšľajúcim členom nahrádza vlastnými pseudodogmami. Voči nim nepripúšťa nijaké kritické skúmanie, dokazovanie alebo spochybňovanie, netoleruje nijakú snahu o ich zmenu, „modernizáciu“, „prispôsobenie dobe“ atď., bez ohľadu na ich nepodloženosť a protirečivosť. Požaduje iba slepú vieru v ne, ktoré pochádzajú od jeho neznámych vodcov. Podľa A. Pikea slobodomurárstvo svoje „pravdy“ vyhlasuje raz a krátko.⁶ Zásady slobodomurárstva nielenže nesmú byť relativizované a vynechávané, ale ani rozširované. Ibaže jednotliví slobodomurárski autori udávajú ich počet veľmi rozmanite: od šesť po šesťdesiat.⁷ Súčasťou relativizmu je aj formovanie k „tolerancii“ - k ľahostajnosti k pravým hodnotám, k rovnakému trpnému prijímaniu náboženskej pravdy a klamu, ale zároveň aj k vyvolaniu činnejšej nenávisti k „netolerantnej“ Katolíckej cirkvi. Štáty, ktoré sa snažia usporiadať spoločnosť na Kristových zásadách, označuje za tyranské, despoticke.⁸

Humanizmus neznačí ľudskosť, ale označuje človečenstvo bez vzťahu k Bohu. Kult Boha sa má nahradiť kultom človeka. Podobne aj hlavné čnosti, vzťahujúce sa k Bohu: viera, nádej a láska sa majú nahradiť zdanlivými čnosťami, vzťahujúcimi sa na človeka: klamlivou slobodou, klamlivou rovnosťou a klamlivým bratstvom.⁹ Podľa deformovaného poňatia „slobody“, každý môže robiť to, čo chce, pokiaľ je to zhodné s doktrínou slobodomurárstva.¹⁰ Pre Katolícku cirkev však sloboda neplatí. Tiež to značí vládu slobodomurárov nad neslobodomurármi.¹¹ Rovnosť znamená odmietnutie takej hierarchie, ktorá sa neodvodzuje od rovných, čiže odmieta sa pôvod tejto hierarchie od Boha.¹² Z hesla rovnosti vychádza aj radikálny feminizmus, ktorým sa rozkladá rodina, ako aj presadzovanie zvráteného, tzv. „registrovaného partnerstva“, ktoré je tiež zamerané na oslabenie rodiny. Bratstvo, na rozdiel od kresťanstvom požadovanej lásky ku všetkým ľuďom, značí len účelové spojenie malej skupiny ľudí- slobodomurárov vo vedúcich funkciách¹³, ich vzájomnú podporu¹⁴, prípadne aj krivou prísahou na úkor neslobodomurárov¹⁵, ako aj zjednotenie sa na istom názore časťou spoločnosti¹⁶ a zničenie prirodzenej, súkromnej rodiny. Namiesto nej sa má vytvoriť akási jedna všeobecná rodina, ako aj jeden národ a jedna cirkev.¹⁷ Vzájomné uprednostňovanie sa na úkor ostatných nie je bratstvom, ale skupinovým sebestvom, ktoré je v rozpore s rovnosťou a so skutočnou humanitou. V ňom je pôvod mnohých kariér, neustáleho zastávania vplyvných funkcií, neúmerne vysokého podielu slobodomurárov na dôležitých miestach. No neodstraňuje osobné sebestvo, a preto aj medzi slobodomurármi bývajú ostré vzájomné spory. Heslá slobody, rovnosti a bratstva s ich magickou príťažlivosťou sú iba preludmi, v skutočnosti slobodomurárstvo pozbavuje ľudí slobody, rovnosti a bratstva.¹⁸ Aj kresťanstvo pozná a podporuje slobodu, rovnosť a bratstvo, ale v inom význame ako slobodomurárstvo. Tie nadobúdajú svoju hodnotu hlavne vzťahom k Bohu. Sloboda značí predovšetkým duchovnú slobodu- oslobodenie od otroctva hriechu Kristom.¹⁹ Rovnosť pozostáva z rovnosti ľudí pred Bohom.²⁰ Bratstvo je predovšetkým duchovné príbuzenstvo vznikajúce z plnenia Božej vôle.²¹

Niekedy sa na stretnutiach číta z Biblie alebo sa modlí. No používa sa „upravená“, čiže sfalšovaná Biblia, v ktorej je vynechané meno Ježiš Kristus. Meno Vykupiteľa sveta sa nesmie spomínať ani v modlitbách, ktoré majú byť „univerzálne“. Ak sa v lôžach často spomína jeho meno, takéto lôžka sa rozpustia.²² Naopak, neraz sa v nich Boh označuje menom pohanského božstva Bála²³, ktorého kult bol prísne odsúdený v Starom Zákone. Obsah sv. Písma sa slobodomurármi prekrúca a odmieta, jeho náukou sa neriadia.²⁴ Stretnutia vedie rituálne ctihodný majster, ktorého osoba je nedotknuteľná a musia ju absolútne uznávať.²⁵ Slobodomurárstvo, ktoré ničí autoritu predstaviteľov katolíckeho

spoločenstva, chráni autoritu svojich predstaviteľov. Takisto sa pre prednášky na stretnutiach neuplatňuje sloboda. Napr. Všeobecné stanovy spoločnosti svobodných zednářů obřadu skotského starého a přijatého pro první tři stupně v čl. 41 nariaďovali, aby každá prednáška bola cenzurovaná hovorcom lóže, či zodpovedá slobodomurárskym zásadám a pravidlám. V jednotlivých lóžach mávajú stretnutia veľmi odlišný obsah. Niektoré lóže sa venujú okultizmu, napr. špiritizmu, iné len pestovaniu rituálov alebo štúdiu symbolizmu. Symboly majú slobodomurárom umožniť poznanie transcendentálneho sveta a prenesenie sa do neho, t. j. do sveta nepoznatelného zmyslami a rozumom.²⁶ Rituály ich majú mravne zdokonaľiť.²⁷ Takýto vzťah k symbolom a rituálom je prejavom povery, veciam sa pripisujú také vlastnosti, ktoré nemajú. Pre slobodomurárov- materialistov je aj prejavom ich nelogického myslenia, lebo týmto pripúšťajú aj nemateriálny svet. No pritom ani samotní slobodomurári, ktorým symboly slúžia ako fетиše, magické predmety, sami presne nevedia, čo ony znamenajú. Preto si ich sami majú vykladať, no nie ľubovoľne (slobodne), ale len v istých hraniciach.²⁸ Tým sa slobodomurárstvo líši od katolíckej náuky, podľa ktorej poznávanie sveta nepoznatelného zmyslami a rozumom sa nedosahuje nejasnými symbolmi, ale Božou pomocou, predovšetkým ním zjavených právd. Takisto ľudia sa môžu mravne zdokonaľiť len Božou pomocou, lebo Boh je bytosť vyššia ako človek a dokonalá.

Časť lóží rituálu venuje len malú pozornosť a venuje sa otázkam politickej, sociálnej, ekonomickej, umeleckej alebo filozofickej povahy²⁹ - prednáškam a debatám. V niektorých lóžach sú stretnutia zamerané na vzájomné informovania sa o novostiach.³⁰ V súčasnej dobe majú dôležité informácie spravidla veľký finančný i politický význam. Takýmto spôsobom prostredníctvom lóží možno získať dôležité informácie, napr. kde vo vzdialenom mieste je výhodné investovať³¹, prípadne sa tieto informácie slobodomurári dozvedajú mimo lóží, no v združeniach zložených len z nich.³² Tiež v lóžach sa zbierajú tajné informácie o súkromí prominentov s cieľom vyvíjať na nich nátlak a tak usmerňovať svetovú politiku podľa svojich predstáv.³³ Neraz sa v nich rozoberajú aktuálne politické veci, prípadne sa ich členovia dohodnú o ďalšom postupe a vzájomnej podpore, vrátane potlesku pri vystúpeniach v parlamente.³⁴ Takisto sa v nich pripravujú zákony, ktoré sa dodatočne predkladajú na schválenie snemu.³⁵ Tie sa prípadne dopracúvávajú do detailov v osobitných skupinách, zložených len zo slobodomurárov. Tieto skupiny usmerňujú aj ďalší postup pre prijatie týchto zákonov propagandou v médiách, v nimi ovplyvňovaných neslobodomurárskych spolkoch a v parlamente, pričom pravé pohnútky pre prijatie týchto zákonov sa zakrývajú spravodlivosťou alebo všeobecným záujmom.³⁶ Niekedy sa v lóži politická činnosť usmerňuje rozkazmi. Podradní úradníci lóže dávajú príkazy ministrom a generálom. Tí tieto príkazy neslobodne

plnia, lebo za svoje miesta vďačia predovšetkým slobodomurárstvu a za najmenšiu neposlušnosť im hrozí strata jeho podpory.³⁷ V lóžach sa neraz pripravujú politické prevraty. Napr. v r. 1953 v lóži Evolucion slobodomurár Fidel Castro, neskorší diktátor Kuby, pripravil útok na kasárne Moncada³⁸, ktorým sa mala zvrhnúť vláda.

Na stretnutiach sa tiež vyberajú príspevky na dobročinné ciele, ale vybrané sumy nebývajú vysoké. Napr. v r. 1900 dal na podporu chudobných Veľký východ Francúzska 28 000 frankov, čo sa zväčša dostalo samotným slobodomurárom, zatiaľ čo iba samotné združenie sv. Vincenta z Pauly rozdalo niekoľko miliónov frankov.³⁹ Väčšie finančné výdavky pre jeho jednotlivých členov predstavuje povinný vysoký ročný členský príspevok, prípadne aj ďalšie poplatky, ktorými sa napr. hradia výdavky na činnosť lóží.

Stretnutia v lóži sa majú končiť rituálnou bratskou reťazou (reťaz spojenia, reťaz zjednotenia). Účastníci schôdze sa majú chytiť za ruky a tak vydávať nejakú kladnú energiu, ktorú si potom majú odniesť do okolitého sveta.⁴⁰

Niekedy je časť členov oslobodená od účasti na schôdkach, takže ich členstvo je známe len vedeniu lóže.⁴¹ Osobitne sa stretávajú funkcionári lóže. Pritom môžu rozhodovať o dôležitých veciach bez toho, aby o nich oboznámili ostatných členov.

Ťažisko slobodomurárskej „práce“ leží vo vyšších stupňoch. V nich sa tvorí „pokrok“, politika a svetové dejiny.⁴² Skutoční, nie nominálni vodcovia nižších lóží, udržujú kontakt s vedením vyšších lóží. Tým podávajú správy o stave lóží a o duchu ich členov. Od týchto útvarov dostávajú inštrukcie a informácie, pravdivé alebo nepravdivé, ktoré treba rozširovať medzi členmi lóží nižších stupňov. Členovia nižších lóží však netušia, odkiaľ sú im podsúvané isté idey.⁴³

Pôsobenie slobodomurárstva na verejnosť

Tie myšlienky, ktoré sa slobodomurárom na lóžových stretnutiach vsugerovali ako isté a overené ideály, títo vedome i nevedome šíria do spoločnosti. Pomocou nich sa snažia vylepšiť alebo zničiť daný náboženský a politický poriadok. Ako vzor im slúži slobodomurársky sektársky systém morálky a verejnej správy.¹ Slobodomurárstvo sa snaží vytvoriť verejnú mienku v duchu laickosti a liberalizmu, namierenej proti kresťanstvu, demoralizovať spoločnosť, presadiť „filozofiu“ pôžitkárstva, kult peňazí, tela, pohodlia, „slobodu“ sexu, rozvody, potraty, eutanáziu, umelé oplodnenie, genetické inžinierstvo a klonovanie, rozpad a

zánik rodiny.² Jeho ideály sú priamymi protikladmi ideálom kresťanstva³, slobodomurárstvo presadzuje tzv. kultúru smrti, kým kresťanstvo presadzuje kultúru života.

Kultúru smrti podporuje aj svojou teóriou o hroziacom preľudnení Zeme, maltuzianizmom.

Preto vraj je žiadúce aj nemorálnymi prostriedkami zastaviť rast počtu obyvateľov Zeme, prípadne ho aj znížiť. Maltuzianizmus ignoruje starostlivosť Boha o ľudstvo, ktorý poskytuje vzájomne spolupracujúcej spoločnosti prostriedky na udržanie života. To potvrdzuje aj samotný život vyvrátením predpovede pôvodcu tohto učenia, slobodomurára Malthusa⁴ v r.

1788. Podľa nej Anglicko nemalo byť schopné užiť svoje obyvateľstvo v r. 1850. Dnes má Anglicko niekoľkonásobne viac obyvateľov ako v r. 1850, ale svoje obyvateľstvo dokáže užiť.

Maltuzianizmus sa šíri aj prostredníctvom Maltuziánskej spoločnosti, ktorú založili a ovládajú hlavne slobodomurári.⁵ Ani nasledujúce katastrofické maltuziánske predpovede o vypuknutí hladomorov z preľudnenia, napr. v Indii po r. 1970, sa nespĺnili. India pred týmto dátumom prešla zelenou revolúciou v poľnohospodárstve a dokonca sa stala významným

vývozcom obilnín.⁶ Maltuzianizmus intenzívne propagovalo aj najvýznamnejšie

slobodomurárske prognostické stredisko, Rímsky klub⁷, založený v r. 1968 predstaviteľmi finančného sveta, napr. exriaditeľom firmy Fiat, Aureliom Pecceim⁸, slobodomurárom.⁹

Tento klub falošných prorokov v r. 1972 vydal správu Hranice rastu v náklade 30 miliónov výtlačkov. Kniha mala katastrofický, no vedecky nepodložený obsah. Napr. v r. 1953 žilo na Zemi 2,7 mld. ľudí, v r. 1978 už 4 mld. No výroba potravín vo svete na jedného obyvateľa za toto obdobie vzrástla o 20 %.¹⁰ Za súčasných podmienok Zem je schopná užiť 13-14 mld. ľudí¹¹, dvojnásobok súčasného stavu a s rozvojom vedy sa možnosti Zeme nepochybne ešte výrazne zvýšia. Nedostatok potravín nie je vyvolaný nedostatkom prírodných zdrojov, ale ich nespravodlivým rozdeľovaním, na ktorom majú slobodomurári výrazný podiel. V súčasnosti vo viacerých krajinách, výrazne ovplyvnených slobodomurárstvom, jestvuje problém nie z rastu, ale z úbytku obyvateľstva.

Bezprostredným cieľom praktickej politiky slobodomurárstva je vnieť nenáboženské zásady do života ľudí, a predovšetkým ich násilne presadiť v každej súčasti verejného života. Takže jeho politický a sociálny program zahŕňa:

- odluku cirkvi od štátu, odstránenie náboženstva a jeho znakov z verejného života,
- sekularizáciu sobáša, uzákonenie rozvodov,
- ustanovenie štátneho systému takzvaného vzdelania, ktoré prinajmenšom vo svojom počiatočnom štádiu bude povinné, bezplatné a vykonávané laikmi,
- úplnú slobodu vyznania (okrem katolíckeho) vrátane siekt a nenáboženských skupín,

-neobmedzenú slobodu médií, umenia a tiež slobodu pre všetky formy verejnej činnosti aj pri propagácii bezbožných doktrín a demoralizovania, aj keď sú proti verejnému záujmu- predaj alkoholu, prevádzka herní a pod.,

-odstránenie všetkých rozdielov medzi pohlaviami vo vzdelaní a vo všetkých oblastiach verejného života, nastolenie alebo podpora radikálneho feminizmu.¹²

Ten istý program obvykle zahŕňa alebo podporuje tzv. demokratickú formu vlády, všeobecné volebné právo a centralizáciu politickej a administratívnej autority do rúk byrokracie. Na druhej strane bojuje proti prirodzenej organizácii spoločnosti, založenej na národných väzbách, voči myšlienke pevne spojených roľníckych spoločenstiev a proti takej organizácii spoločnosti, v ktorej sú jednotlivé triedy spojené väzbami vzájomnej pomoci a služby. Teda podporuje komercionalizmus, falošný internacionalizmus a extrémny individualizmus. V spoločenskom systéme, organizovanom podľa slobodomurárskych ideálov, aj keď sú masy ľudí nominálne slobodné a teoreticky zdrojom všetkej moci v štáte, sa čoskoro stanú degradovanými a zotročenými, demoralizovanými požitkárstvom, izolovanými, neorganizovanými, neraz zbavenými trvalého vlastníctva, bez skutočného vzdelania, ktoré budú kľať iba malý alebo žiaden odpor voči tyranii byrokratov alebo finančných zoskupení, ovládajúcich médiá a hospodársky život krajiny.¹³ Napr. v USA, údajne najdemokratickejšom štáte na svete, ktoré svoj politický model presadzujú do rôznych štátov sveta, vládnu rodiny medzinárodných bankárov na čele s Rotschildovcami. Skutoční vládcovia vo Washingtone sú neviditeľní a vykonávajú moc zo zákulisia. Prakticky riadia vládu a kontrolujú obe hlavné politické strany.¹⁴

Lož, pokrytectvo a pretváрка sú pravdepodobne najstálejšími a najzreteľnejšími charakteristikami slobodomurárskych akcií vo všetkých ich fázach.¹⁵ Pečať ľži nosí na sebe všetko, čo vychádza zo slobodomurárstva.¹⁶ Prejavuje sa to aj menením a prevracaním významu niektorých, najmä silne pôsobiacich slov ako sú sloboda, pokrok, veda, emancipácia, rovnosť, bratstvo, tolerancia, humanita, ľudské práva, otroctvo, spiatocnícky, reakčný, predsudky, povera, despotický, netolerantný, tyrania, fanatizmus, klerikalizmus.¹⁷ Slová s kladným významom sa priradujú k slobodomurárstvu a slová so záporným významom ku katolicizmu a morálnym hodnotám- bez ohľadu na opodstatnenosť. Napr. pôsobenie katolicizmu sa označuje za tmárstvo, boj proti nemu aj pri uskutočňovaní genocídy pokrokom, neprekonateľný vrchol morálnych noriem: Desatoro- predsudkom, šliapanie po morálnych zásadách slobodou, morálna dôslednosť fanatizmom, pripomínanie morálnych povinností nmodernosťou, ich obhajovanie netoleranciou. Uprednostňovanie morálneho konania pred zvrátenosťou sa vyhlasuje za diskrimináciu, najhoršia sebeckosť ľudským

právom, zjavená viera za poveru, tvrdenia protirečiace skutočnosti vedou atď. Pritom napr. potrat nemôže byť rozhodovaním sa matky o svojom vlastnom tele, pretože vlastnosťou každého jednotlivca je jestvovanie toho istého genetického kódu v celom jeho tele, ktorý je jedinečný, odlišný od kódu iných jednotlivcov. A vajíčko v okamihu svojho oplodnenia získava svoj vlastný genetický kód, odlišný od tela matky, čím prestalo byť časťou ženinho tela. Vznikol nový jedinec, so samostatnými prejavmi života. Ukončenie jeho života je zabitím človeka.

K týmto slovám patrí aj označenie moderný. V prípade, že sa dotýka morálnej oblasti, má označovať nekresťanský liberalizmus, ktorého predstaviteľom je slobodomurárstvo.¹⁸ Idey s týmto prívlastkom sa označujú ako dobré, aj keď sú v rozpore s Desatorom. Pre pravdu v každej oblasti však platí to isté pravidlo. Napr. absolútne platí, že $2+2=4$. Táto pravda sa nemôže zmodernizovať, prekonať, nemôže podliehať vývoju, prispôbeniu dobe, zastarávaniu. Jej platnosť nemôže zmeniť nijaké hlasovanie. Odchýlky od nej nemôžu byť známkou pokroku, iba hlúposti. Pre ňu neplatí právo na pluralitu názorov, napr. že $2+2=10$, ani nemá význam hľadať kompromis, napr. že $2+2=7$. Jej nedodržiavanie, napr. pri výpočtoch, nie je prejavom slobody, ktorá sa má oslavovať, ale nerozumnosti a nezodpovednosti. To isté platí aj pre pravdu v oblasti mravov. Desatoro predstavuje absolútnu pravdu v morálnej oblasti. Preto hocijaká odchýlka od neho je zlom, mravným úpadkom. Svojim snahám slobodomurárstvo často dáva prívlastok nový: napr. nové právo, nový vek, nový poriadok, nová morálka, nové náboženstvo, nové kresťanstvo, nové evanjelium, nová cirkev, nové hodnoty civilizácii¹⁹, hoci sa v nich objavujú staré bludy.

Najviac pokrytectva a pretváranky slobodomurárstvo prejavuje vo svojom vzťahu ku Katolíckej cirkvi. Hlásajúc toleranciu, prejavuje ku nej absolútnu netoleranciu, hlásajúc slobodu, nechce pre ňu pripustiť nijakú slobodu, hlásajúc rovnosť, diskriminuje ju, hlásajúc bratstvo, podnecuje k nej nenávisť.

Prenikanie slobodomurárskych ideí do verejnosti má najrozmanitejšie podoby, čo zvyšuje ich účinnosť. Niektoré ich môže prijať v rámci jedného bludu, iné v rámci druhého bludu. Takisto na ich šírenie používa slobodomurárstvo najrozmanitejšie prostriedky, čo tiež zvyšuje jeho dosah. Na niekoho môže silnejšie pôsobiť nahľadávanie viery alebo mravov prostredníctvom oblasti umenia, na iného prostredníctvom pseudovedy.

Slobodomurárstvo podporuje všetko, čo je namierené proti katolíckym dogmám. Z jeho lona pochádzajú zakladatelia alebo propagátori všetkých systémov a doktrín, ktoré môžu katolíkov odvrátiť od viery.²⁰ Neraz pritom šíri nekatolícke učenie pod pláštikom katolíckej náuky.

Takto sa môžu pomýliť tí katolíci, ktorí majú vzťah k svojej viere a otvorený útok proti nej by

odmietli. Podnecuje katolíkov, aby si z Božieho slova obsiahnutého v katolíckej náuke vybrali len to, čo chcú, t. j. aby si ľudia vytvárali svoju vlastnú vieru. Tento spôsob považoval za veľmi účinný slobodomurársky časopis *L'Acacia* v r. 1908.²¹ Tiež do Katolíckej cirkvi sa má vnášať okultizmus.²² V dôsledku toho časť katolíkov začína pokladať za prípustné nemanželské vzťahy alebo vieru v reinkarnáciu, hoci sú v rozpore s katolíckou náukou. Takéto spochybňovanie zjavených pravd je zvlášť účinné, ak sa slobodomurárom podarí zlákať do svojich radov aj katolíckych duchovných. To sa im s úspechom darí už stáročia, no predovšetkým v posledných desaťročiach. Títo kňazi sú odporcami prozelytizmu. Miesto neho si cenia dialóg, humanistické myšlienky, ekumenizmus nielen k odlúčeným kresťanom, ale otvorený ku všetkým náboženstvám. Snažia sa o „reinterpretáciu“ dogiem čiže o popieranie zjavených pravd, pripúšťajú antikoncepciu, odmietajú „konzervativizmus“, „diktatúru“ Ríma a pod. No pritom používajú katolícku terminológiu, aby vzbudili dojem, že ich nekatolícka náuka je katolicizmom, aby tak aj laikov strhli na svoju stranu. Napodiv sú k takýmto kňazom masmédiá vľúdne, dávajú im priestor, označujú ich za dynamických, za intelektuálnu elitu cirkvi atď. V 19. st. významným predstaviteľom tohto prúdu bol slobodomurár, exkomunikovaný katolícky kňaz Roca. Ten tvrdil, že nadišiel čas otvoreného kresťanstva, požadoval zrušenie úradu pápeža, svätenie žien do kňazskej funkcie, zmenu katolíckych obradov a cirkevných predpisov rozhodnutím ekumenického koncilu atď.²³ Takto sa má Katolícka cirkev rozkladať z vnútra. Slobodomurárstvo tejto taktike prikladá značný význam. Podľa jeho člena J. Breyera, rímska cirkev bude dorazená hlavne v dôsledku doktrinálneho rozkladu v klére.²⁴

Súčasťou slobodomurárskej taktiky na oslabenie katolicizmu je aj podpora najrôznejších siekt a náboženských spoločenstiev, predovšetkým okultistických a satanistických²⁵, ktorá sa pre ňu mala stať záväznou od medzinárodného zjazdu v r. 1922.²⁶ Dokonca niektoré sekty vyšli zo slobodomurárstva.²⁷ Napr. cirkev Ježiša Krista svätých posledných dní (mormonskú) založil slobodomurár John Smith. Aj ďalší vodcovia mormónov boli slobodomurármi. Obrady tejto cirkvi sú pod vplyvom slobodomurárstva. Dokonca nepoužíva základný kresťanský symbol: kríž. Spočiatku v jej chrámoch bola symbolom päťcípá hviezda. Pôvodne sa v nej praktizovalo mnohoženstvo.²⁸ Takisto židovčiacich kabalizujúcich Svedkov Jehovových, ktorí neuznávajú Kristovo božstvo a krst ako sviatosť, založil slobodomurár Charles Taze Russel.²⁹ Túto sektu slobodomurárstvo a medzinárodní kabalisti podporovali obrovskými sumami. Aj kabalizujúca sekta Bao Dai vo Vietname bola vytvorená prostredníctvom slobodomurárstva vo Francúzsku, v čase, keď Vietnam podliehal Francúzsku. Sekta

mariavistov, ktorá mala začiatkom 20. st. v Poľsku asi pol milióna členov, podliehala lóžam vo Francúzsku.³⁰

Najväčšej podpore slobodomurárstva sa teší ním riadené hnutie New Age (Nový vek).

Vyvinulo sa z teozofického hnutia, založeného v r. 1875 slobodomurárkou J. Blavatskou, ktorá v r. 1887 v Londýne založila a vydávala časopis Lucifer.³¹ Podľa pripraveného plánu sa New Age objavilo na verejnosti v r. 1975. Je to slobodomurárstvo určené pre verejnosť. Je predvojom v budúcnosti jedine dovoleného náboženstva sveta, zjednoteného slobodomurárstvom.³² Nie náhodou toto hnutie má taký istý názov, ako sa pôvodne volal najrozšírenejší slobodomurársky časopis vo svete (v r. 1904-1990, potom premenovaný na Scottish Rite Journal). Toto hnutie je náboženské, ale nie je náboženstvom, je to akési nadnáboženstvo. Nemá jednoznačnú vierouku a mravouku, podobá sa trhu, z ktorého si každý môže vybrať to, čo mu vyhovuje. Podľa neho je pravdivé to, čo osoží a dobré to, čo je príjemné. Je silne egocentrické, podľa neho človek nepotrebuje Božiu pomoc, môže sám seba zbožštiť, utrpenie v ňom nemá zmysel. Na ceste k vlastnému zbožšteniu má spočiatku pomôcť aj použitie drog, neskôr aj transcendentálna meditácia. Obsahuje prvky východných náboženstiev, rôzne formy okultizmu, aj ufológiu, astrológiu a vedecky sa tváriacu psychotroniku. Špiritizmus sa propaguje pod názvom channeling. Ním sa má spojiť nielen s dušami zomrelých, ale aj s mimozemšťanmi a nevtelenými duchovnými majstrami. Hnutie podporuje radikálny feminizmus i v náboženských predstavách, napr. kultom bohyně Gáje-„matky Zeme“. Presadzuje umelé ukončenie tehotenstva, umelé oplodňovanie, nútené obmedzovanie počtu detí, eutanáziu, odstránenie kresťanských sviatkov a vytvorenie svojej celosvetovej vlády s tým, že kto s týmito cieľmi nesúhlasí, má byť vyhladený. Pod jeho vplyvom sú mnohé významné celosvetové organizácie, napr. OSN, UNESCO, Svetová rada cirkví, Rockefellerova nadácia, Fordova nadácia, Trojstranná komisia, Bilderberský klub. Ako symboly používa hákový kríž, dúhu alebo jej polovicu, ktorá symbolizuje most medzi ľudskou dušou a „veľkým duchom vesmíru“, ktorým je Lucifer. Vo verejnosti sa šíri početnou rozmanitou tzv. ezoterickou literatúrou a tzv. sférickou hudbou; ovplyvňuje masy aj prostredníctvom rockovej hudby. Často ho hlásajú fantastické filmy a horory, napr. E. T. (Mimozemšťan), Hviezdne vojny, Indiana Jones. Stále častejšie sú ním nasýtené aj kreslené filmy pre deti, hračky a hry. Podľa jedného z predstaviteľov tohto hnutia, Davida Spanglera, do Nového veku sa vstupuje prijatím Lucifera. Hnutie sa snaží sympatie verejnosti získať aj tým, že na prvé miesta svojich programov kladie základy správnej životosprávy, psychickej relaxácie, hlása pekné heslá o mieri, láske, bratstve, pokroku atď.³³

Slobodomurárstvo vytvára aj rôzne ideológie, napr. socializmu. Jeho vzťah k teórii a praxi socializmu je rozobraný osobitne.

Do verejnosti prenikajú slobodomurárske idey najmä cez masmédiá, školstvo, oblasť umenia a oblasť vedy. K tomu slúžia slobodomurári pôsobiaci v týchto prostriedkoch: novinári, šéfredaktori i majitelia médií, učitelia (najmä vysokoškolskí), riaditelia škôl, úradníci ministerstva školstva, umelci, vedci a pod.

Masmédiá sú najúčinnjším nástrojom slobodomurárstva.³⁴ Slobodomurári chcú tlač účinne kontrolovať³⁵, či už jej priamym riadením alebo subvencovaním.³⁶ Im naklonenej tlači zadávajú finančne výhodné inzercie a reklamy. Keďže pre masmédiá príjmy z reklamy a inzercií spravidla bývajú podstatným zdrojom príjmov, tie, ktoré ich dostávajú, sú zvýhodnené v konkurencii a stávajú sa najvplyvnejšími, mienkotvornými. Porovnateľné masmédiá (napr. denníky) bez týchto príjmov spravidla zanikajú. Prípadne tlači poskytujú i priamu finančnú pomoc, aby sa mohla aj zadarmo rozdávať.³⁷ Ak sa neslobodomurárske masmédiá aj za takýchto podmienok dokážu udržať a slobodomurársky režim ich nezakáže, obvykle na život spoločnosti majú len okrajový vplyv. Závislosť významnej svetovej „slobodnej“ tlači od medzinárodných finančných magnátov vedie k tomu, že v nej sa isté správy jednoducho neobjavujú, neprejdú neviditeľnou cenzúrou.³⁸ Na druhej strane idey, ktoré chce vedenie slobodomurárstva rozšíriť do verejnosti a želania, ktoré chce vnútiť ľuďom, sa v dôsledku jeho vplyvu v tlači zakrátko ozývajú zo všetkých strán, aj keď väčšina obyvateľstva má iný názor.³⁹ Pred dvoma storočiami, keď bolo vydávanie novín iba v začiatkoch, slobodomurár Jefferson⁴⁰, jeden zo zakladateľov a prezidentov USA, sa vyjadril, že mu je ľúto tých, ktorí čítajú noviny si myslia, že vedia všetko o prebiehajúcich udalostiach.⁴¹ Už začiatkom 20. st., keď sa gramotnosť stávala bežnou a význam tlače narastal, takmer všetka svetová tlač priamo alebo nepriamo bola v rukách slobodomurárstva.⁴² To ju vydávalo v rôznej orientácii a forme, aby tak ovplyvnila čitateľov všetkého druhu a získala obľubu v širokej verejnosti zverejňovaním nezdravých senzácií. Kým svojich ľudí bezkonkurenčne chválila, všetkých protivníkov očierňovala, nezastaviac sa pred najhoršími lžami.⁴³ V súčasnosti je stav taký istý a vzťahuje sa aj na elektronické masmédiá, predovšetkým televíziu. Slobodomurárske „demokratické“ masmédiá, ovládané nevolenou malou skupinou, majú prakticky monopol na informovanie, či dezinformovanie verejnosti a na masmediálny teror voči nej. Neodrážajú jej názory, ale želania svojich majiteľov, ktoré chcú presadiť v spoločnosti. Majú príkaz a záväzok propagovania istých predstáv na udalosti a zásady. Vyznačujú sa duchovnou a intelektuálnou prázdnotou. Využívajú pritom čoraz viac dokonalejšie techniky informatiky a propagandy. Snažia sa

vytvoriť verejnú mienku v duchu laicizmu a liberalizmu, dôsledne zbavenej kresťanstva a namierenej proti nemu. Preto relativizujú sám pojem pravdy, vťahujú ľudí do umelých svetov, otrávených klamstvom, ďaleko od skutočnosti a pravdy života. Protesty voči rôznym lžiam a škodlivostiam ignorujú. Často sa zmieňujú o veciach spojených s Katolíckou cirkvou, ale v krivom zrkadle, neprajne a útočne. Pravdy viery označujú ako spiatocnícke a morálne zásady za nezhodujúce sa s dobou. Jednoducho drzo žiadajú od Katolíckej cirkvi zrieknuť sa vlastnej viery a totožnosti. Podporujú a nahlas oznamujú všetky protesty a rozpory v Katolíckej cirkvi, zveličujú v nej vyskytujúce sa nedostatky. Využívajú každý spôsob, aby všetko, čo je naozaj katolícke, útočne predstavili v nepriaznivom svetle. Ich premyslená, systematická, profesionálna manipulácia spoločnosti je ešte účinnejšia, ako komunistická propaganda.⁴⁴ Slobodomurárstvo sa vo svojej snahe o totalitnú moc snaží zrušiť cirkevné školy a zaviesť monopol povinných štátnych nenáboženských škôl.⁴⁵ Tie majú slúžiť na formovanie ľudí podľa slobodomurárskych zásad už od detstva, bez ohľadu na postoj rodičov. Tým sa narúša právo rodičov na výchovu svojich detí. Slobodomurárska škola nestavia na pravde a dobre, ale zdôrazňuje „slobodu“, „tvorivosť“, „toleranciu“, kozmopolitizmus. Nevedie k povinnostiam, ale k sebecktu, kde učiteľ učí, čo chce a ako chce. No záväzne je proti „nacionalizmu“, „náboženskému fanatizmu“ a pod.⁴⁶ Učiteľ má bojovať s vplyvom katolíckeho kňaza.⁴⁷ Slobodomurárstvo i v tomto prípade postupuje v rozpore so svojimi heslami tolerancie, rovnosti a slobody, lebo nechce tolerovať záujmy istej skupiny obyvateľstva, rovnosť jednotlivých druhov škôl a slobodu voľby pre jednotlivý typ škôl. Monopol štátnych škôl nie je odôvodnený výsledkami života. V ňom sa ukazuje, z ktorých škôl, štátnych alebo cirkevných, vychádzajú žiaci lepšie odborne pripravení a najmä lepšie morálne sformovaní. Zatiaľ najmä katolícke školy vychádzajú z tohto porovnania dobre. Najmä oblasť umenia sa slobodomurárstvo snaží zneužiť na demoralizáciu najširších vrstiev obyvateľstva. Už v r. 1838 napísal jeden z významných slobodomurárov v Taliansku, známy pod pseudonymom Vindice: „Nikdy neprestaťme znemravňovať ľud...urobme, aby sa medzi ľuďmi nerestli postupne množili a šíрили. Ľudia musia všetkými piatimi zmyslami nepravosti vdychovať i vpíjať až do úplnej sýtosti. Svet je vždy pripravený prijať nauku necudné a oplzlé“. Z toho je zrejmé, odkiaľ ide záplava pornografie, či už pod zámienkou umeleckého diela alebo aj bez tejto zámienky.⁴⁸ V románoch alebo filmoch sa intenzívne propagujú mimomanželské vzťahy a iné závažné prestúpenia Desatoru. Nielenže že ich predstavujú ako prípustné, ale mravné konanie predkladajú ako nesprávne, zastaralé. Kvôli väčšej účinnosti sú predstavované osoby, pre ktorých je samozrejmosť prestupovanie Desatora, líčené ako kladné postavy s ušľachtilými motívmi. Takéto pseudoumelecké diela sú slobodomurárskou

reklamou často propagované ako vysoko umelecké, ich pôvodcovia sú zahŕňaní cenami. Obdobne sú presadzované protináboženské, predovšetkým protikatolícke diela. V nich sa najmä predstavitelia cirkevnej hierarchie, otvorene alebo skryto zosmiešňujú, potupujú, osočujú. Odporcovia cirkvi sú zasa líčení ako nositelia pokroku. Na horlivosť slobodomurárov v tejto oblasti poukazuje ich konanie v časoch začiatku vynájdenia nového, veľmi účinného propagandistického prostriedku - filmu. Keď vo Francúzsku v tom čase, po 1. sv. vojne, neboli propagandistické protináboženské filmy, tamojší slobodomurári sa ich rozhodli doviest' zo ZSSR.⁴⁹ Na oprávnené ohradenie sa ľudí so zdravým úsudkom voči demoralizácii, alebo postihnutých osočením, sa opäť odpovedá útokmi a výsmechom, že sú spiatočníkmi, že chcú obmedzovať slobodu umeleckej tvorby, zavádzať cenzúru, klerikalizmus atď. Niekedy takéto diela neútočia priamo na vieru a mravy, ale nenápadne podporujú také chápanie života, ktoré je s nimi v rozpore. Pre ich nie zrejmy rozpor s katolicizmom a zdanlivé klady, mnohí katolíci nepostihnú ich nebezpečenstvo a pokladajú ich za užitočné. Zvlášť v Taliansku na mládež takto vplývala kniha Srdce od Edmonta De Amicisa, slobodomurára v Turíne. Je podobou evanjelia, ale zbaveného podstaty a základu. Namiesto viery v Krista sa zakladá na viere v humanitu a pokrok. Svätcov v nej zastupujú „otcovia vlasti“ Cavour, Garibaldi, Mazzini, Viktor Emanuel (slobodomurári)⁵⁰, Desatoro a blahoslavenstvá nahrádzajú dobré city, na ktorých sa všetci zhodnú a pod. Slobodomurársky vplyv sa prejavuje aj vo fantastickej literatúre alebo v literatúre typu science fiction.⁵¹ Podľa značnej časti tejto literatúry nedostatky tohto sveta nemajú morálnu povahu, nie sú spôsobené dedičným hriechom. Nie je potreba vykúpenia, nie je potrebná cesta osobného sebazáporu a trpezlivé znášanie osobného kríža. Problémy sveta sú vraj v nedostatku poznania. To vraj vyrieši rozvoj vedy a techniky, ktoré sprostredkujú aj vy myslenie mimozemšťania. Ľudstvo nejako samočinne dôjde k pokoju, blahobytu a k akejsi nesmrteľnosti. Slobodomurárstvo vyhlasuje nezlučiteľnosť vedy a zjaveného náboženstva, ktoré má nahradiť viera v spásanosnosť toho, čo slobodomurárstvo označuje za vedu. Do takto ospevovanej „vedy“ sa vošli všetky hlúposti vypovedané proti mravnosti, Bohu a dôstojnosti človeka.⁵² Pretože veda spoznávaná rozumom a zjavené náboženstvo sú iba dvoma oblasťami pravdy, medzi nimi nemôže byť rozpor. A tak slobodomurárstvo útok na vieru spája s útokom na vedu. V tejto snahe používa odbornú terminológiu, využíva, či zneužíva autoritu a postavenie tých, ktorí sú pokladaní za vedcov. Zvláštny dôraz venuje na spochybnenie prvého veršu sv. Písma.⁵³ Preto propaguje evolučné teórie s takým výkladom, ktoré vylučujú Boha zo stvorenia.⁵⁴ Tie v rozpore s rozumom predpokladajú účinky bez príčiny, sú nedokázané, nezohľadňujú prírodné zákony, sú v rozpore so skutočnosťami, vedú k vzájomne

nezlučiteľným tvrdeniam a vychádzajú z takej náhody, ktorá sa vymyká akejkolvek predstave. Už krátko po zverejnení nedokázanej, špekulatívnej Darwinovej teórie o premene jedného druhu organizmu na iný druh vplyvom prostredia, mních Mendel, dôsledne idúc vedeckou cestou opakovaných pokusov, dokázal, že táto predstava je nepravdivá. Avšak jeho významné vedecké dielo, ktorým Mendel založil nové vedecké odvetvie- genetiku, bolo spočiatku v odbornom svete ignorované. Bez ohľadu na rozpory Darwinovej teórie s vedou, vieru v túto teóriu nanútili do školstva ako povinný výklad sveta. K jej nedostatkom patrí aj neschopnosť odborne vysvetliť viaceré základné veci: vznik života, takisto súčasný vznik obrovského množstva živočíšnych druhov ako samec a samička, čo bolo nutné k tomu, aby nenastal ich zánik už v prvom pokolení. Takisto neobjasnila súčasný vznik rozdielnych organizmov, ktoré sa navzájom nutne potrebujú, napr. včely a nimi opelované rastliny. Napriek početným skamenelinám sa nenašli nijaké druhy s prechodnými orgánmi (ktoré by boli pre nich príťažou), ani prechodné organizmy, napr. medzi zvieratom a človekom. Preto sa stúpenci tejto teórie uchýľovali k falšovaniu⁵⁵. Slabiny Darwinovej teórie neodstránila ani jej neskoršia obmena - snaha vysvetliť vývoj organizmov génovými mutáciami: pokusy v tomto smere boli tiež neúspešné. S rozvojom vedy sa zisťuje čoraz viac rozporov medzi vývojovou teóriou a skutočnosťou. K nim patria napr. zmena intenzity magnetického poľa Zeme, množstvo ropy prirodzene unikajúcej do oceánov, pribúdanie hélia do atmosféry, zmenšovanie objemu Slnka, množstvo meteorického prachu na Zemi a Mesiaci atď.⁵⁶, ktoré poukazujú na oveľa nižší vek vesmíru, než aký by mal mať podľa vývojovej teórie. Zvlášť ju zbavujú dôveryhodnosti početné, dobre dokumentované nálezy jestvovania a činnosti rozumného človeka v tých geologických vrstvách, v ktorých by sa podľa tejto teórie vôbec nemali nachádzať: stopy človeka spolu so stopami dinosaura alebo s pozostatkami trilobita údajne starých vyše 400 miliónov rokov, predmety v pevných horninách ako kladivo v pieskovci zhotovené človekom.⁵⁷ A čo sa týka vzniku života, len na vytvorenie jediného génu v prírode, čo je pre život nutným, no nie postačujúcim predpokladom, treba reťazec minimálne 6 miliónov článkov aminokyselín zoradených v presnom poradí za sebou. Matematická pravdepodobnosť náhodného vzniku jediného génu je $1 : 4 \times 10^{100000000}$, čo je krajne nepravdepodobné aj v rámci celého vesmíru.⁵⁸ Propagáciou vývojových teórií chce slobodomurárstvo vzbudiť aj nádej, že v dôsledku vývoja sa človek v budúcnosti stane dokonalý, podobný Bohu.⁵⁹ Slobodomurárstvo sa tiež snaží ovládnuť poznanie minulosti, aby ju ľudia hodnotili podľa jeho želania.⁶⁰ Preto značná časť historikov sú slobodomurári a značná časť ostatných dôverčivo opakuje ich sugestívne podané rozprávky,⁶¹ v ktorých sa jedny fakty zamlčujú a druhé prekrúcajú⁶², alebo sú jednoducho iba drzými lžami,

urážajúcimi pravdu.⁶³ Značný dôraz sa kladie na vzбудenie dojmu, že obdobie, v ktorom Katolícka cirkev mala najväčší vplyv - stredovek, bolo obdobím temna. Pritom skutočnosť je opačná. Napr. človek, počatý v stredovekej Európe, mal oveľa vyššiu možnosť nezomrieť násilnou smrťou, ako v súčasnosti. Najtemnejším v dejinách bolo 20. storočie: s dvoma svetovými vojnami, opakovanými genocídami, masovým vraždením detí už pred narodením atď. Značný vplyv má slobodomurárstvo aj na katedrách politických vied.⁶⁴

Ak slobodomurárstvo nedosiahne svoje ciele svojím najvýznamnejším spôsobom:

dlohtrvajúcim šírením istých ideí, potom sa ich snaží dosiahnuť aj pomocou násilia. Pike uviedol, že ak bude treba, svoje ciele bude presadzovať aj so zbraňou⁶⁵, t. j. prostredníctvom pučov, vzbúr, povstaní, revolúcií, vojen, neraz pripravovaných desaťročia dopredu. Na týchto násilnostiach sa podieľa aj ideovým podnetom, napr. podľa buletinu Veľkého orientu Belgicka z r. 1876, je slobodomurárstvo dielňou revolučných ideí.⁶⁶ No ono je nielen dielňou ideí, ale aj liahnou násilníkov. Takmer všetky revolúcie a vzbury v období po revolúcii vo Francúzsku v r. 1789 mali slobodomurársky pôvod.⁶⁷ V prípade ich úspechu bolo pravidlom, že do najvýznamnejších funkcií sa dostali prevažne alebo výlučne slobodomurári, hoci v spoločnosti predstavali len malú menšinu. Je príznačné, že tomuto významnému javu nevenujú pozornosť ani špecializovaní historici a politológovia.

Najrozmanitejšie slobodomurárske činnosti sú rozduchované a podporované peniazmi. Nimi sa výrazne ovplyvňujú a kontrolujú takmer všetky oblasti života. Keďže slobodomurári ovládajú svetové financie⁶⁸, majú tak výrazný vplyv na svetové dianie. Navyše, podľa slobodomurára Papusa, neznámi významní finančníci pre svoje znalosti spoločenských problémov stoja oveľa vyššie ako chvastaví politici. Títo finančníci vyvíjajú činnosť v súlade s okultistickými zásadami spoločenskej organizácie starovekého Egypta.⁶⁹

K úspechom slobodomurárstva viac ako jeho vlastná organizácia napomáhajú tie organizácie, ktoré slobodomurári tajne riadia, tzv. nedokonalé slobodomurárstvo. Tieto spolky sú veľmi rozmanité. Pozostávajú buď úplne zo slobodomurárov (rôznych organizácií a hodností) alebo len čiastočne. Pôsobia tajne i verejne. Najväčší vplyv má slobodomurárstvo na tajné spoločnosti, lebo je priamo alebo nepriamo vodcom všetkých z nich. Niekedy tieto spolky používajú symboliku, odvodenú zo slobodomurárstva, niekedy nepoužívajú nijakú symboliku. Sú to spolky najrozmanitejšieho zamerania: dobročinného, vzdelávacieho, športového, umeleckého, odborárskeho atď. Časť týchto spolkov slobodomurári zakladajú sami. A ak ich nezaložili, snažia sa ich dodatočne ovládnuť postupným prenikaním svojich členov do ich vedenia, až v ňom nadobudnú väčšinu, hoci celkove v danom spolku môžu tvoriť nepatrnú menšinu. Aj v prípade navonok dobrého cieľa chcú prostredníctvom týchto spolkov

uskutočniť nejakú zvláštnu časť alebo prvok zo svojho protikresťanského programu⁷⁰, napr. sekularizmus, interkonfesionalizmus, strach z údajného preľudnenia Zeme. Ich vplyv sa výrazne prejavuje v medzinárodných organizáciách, napr. v združení podnikateľov- Rotary kluby, v združení predstaviteľov jednotlivých profesií- Lions kluby, v zdanlivo kresťanských organizáciách YMCA a YWCA.⁷¹ Rotary a Lions kluby založili americkí slobodomurári Paul Harris a Melvin Jones.⁷² YMCA a YWCA miesto kríža majú ako znak slobodomurársky trojuholník, presadzujú náboženský indiferentizmus a odmietanie cirkevného života. Slobodomurári založili aj OSN, tzv. Ligu ľudských práv, tzv. plánované rodičovstvo atď.⁷³ Pobočka „plánovaného rodičovstva“ na Slovensku- Slovenská spoločnosť pre plánované rodičovstvo a výchovu k rodičovstvu, podporuje umelú antikoncepciu, sterilizáciu, potraty.⁷⁴ Slobodomurárstvo na presadzovanie svojich cieľov využíva aj nadácie.⁷⁵ Podobne zakladá a vedie rôzne výbory. Snaží sa preniknúť aj do katolíckych spolkov, a preto sa môže stať, že tie schvaľujú prenasledovanie katolíckeho biskupa.⁷⁶

K týmto spolkom patria aj politické strany. Podľa slobodomurárskeho vyjadrenia, má byť slobodomurárstvo paňou a nie slúžkou politických strán. Na ich činnosť pôsobí niekoľkými spôsobmi: zakladá ich a dáva im ich jadro, dáva im zameranie a koordinuje činnosť týchto strán v prípade potreby.⁷⁸ Ak aj slobodomurárstvo politické strany nezaložilo, aj tie sa snaží preniknúť svojimi členmi, presadiť v nich svoju ideológiu⁷⁹, ovládnuť ich vedenie a tak usmerňovať ich činnosť. To sa týka aj kresťanských politických strán, napr. v r. 1904 sa v Taliansku pokúšal založiť kresťanskú stranu slobodomurár R. Murri.⁸⁰ V prípade úspechu tak slobodomurárstvo dosiahne, že ani tieto strany nepostupujú dôsledne v kresťanskom duchu. Pretože chce viesť parlamenty⁸¹, jeho vedenie v prípade potreby môže dávať inštrukcie slobodomurárskym poslancom, ako majú hlasovať a kontrolovať ich činnosť.⁸² Formálna demokracia sa dá zo zákulisia rôznymi spôsobmi výrazne ovplyvňovať a zároveň ňou sa dá utajovať skutočných vládcov spoločnosti. V prípade nespokojnosti obyvateľstva sú tak uchránení pred jeho hnevom. So sebe vlastnou pokrytečnosťou slobodomurárstvo navonok označuje demokraciu za rovnosť príležitostí pre všetkých, a tým za vládu ľudu. No na druhej strane ju hneď porušuje skrytým, no výrazným uprednostňovaním svojich kandidátov pred ostatnými členmi spoločnosti. Tento spôsob napomáha tomu, aby aj nepatrná menšina slobodomurárov získala rozhodujúci vplyv na dianie v spoločnosti. Vo voľbách v početnej, neraz mnohomiliónovej spoločnosti, si voliči za svojich zástupcov vyberajú ľudí, ktorých osobne nepoznajú. Či sa vôbec oboznámia s kandidátmi a aký obraz o nich si vytvoria, to do značnej miery závisí od masmédií. Tie ho môžu výrazne vylepšiť alebo zhoršiť oproti skutočnosti. Týmto spôsobom sa môžu výrazne

ovplyvňovať aj voľby do funkcií v samotných stranách. Že rozhodujúce masmédiá sledujú protikresťanské ciele, to vidno už z ich obsahu. Takisto na volebnú kampaň alebo na činnosť politických strán treba značné množstvo peňazí. Obvykle nepochádzajú od daných kandidátov alebo z príspevkov radových členov politických strán, ale od bohatých súkromníkov. Tí tiež obvykle nie sú kresťanskej orientácie. Navyše slobodomurárskym kandidátom k úspechu vo voľbách často pomáhajú lákavé sľuby, ktoré však po zvolení nespĺnia. Ak sa takými politikmi voliči znechutia, v ďalších voľbách sa priklonia k iným, no tiež k slobodomurárskym kandidátom. Neúspešným kandidátom ich druhovia v rámci slobodomurárskej solidarity zabezpečia inú výhodnú funkciu. Obvykle nádeje voličov sklamá aj novozvolení zástupcovia, a preto v nasledujúcich voľbách často volia predošlých alebo nových slobodomurárskych kandidátov. Tým sa vytvára uzavretý kruh. Tzv. politická pluralita a možnosť výberu v skutočnosti značí, že spoločnosť má neustále slobodomurársku vládu, iba iného druhu. Možnosť výberu svojich predstaviteľov spoločnosťou mimo svojich členov slobodomurárstvo odmieta. Napr. podľa buletinu Veľkého východu Francúzska z r. 1893, osoby, ktoré vytvárajú vládu, buď majú byť slobodomurármi alebo majú byť zbavené moci⁸³, čiže slobodomurárstvo je v skutočnosti diktátorské, netolerantné. Pre zámery slobodomurárstva nie je prekážkou, ak organizácie pod jeho vplyvom sú vo vzájomnej opozícii. Dokonca nepokoje v spoločnosti sú pre slobodomurárstvo žiadúce, lebo patria k najúčinnjším prostriedkom na zničenie kresťanského poriadku. Preto slobodomurárstvo súčasne podporuje protihlé strany. Ich členovia, ktorí bojujú proti sebe, netušia, že bez svojho vedomia a vôle sú podriadení jednému vedeniu, o jestvovaní ktorého nemajú ani tušenia.⁸⁴ Tento spôsob sa používa na usmerňovanie diania vo vnútri jednotlivých štátov, ako aj v medzinárodných vzťahoch, napr. vedenie slobodomurárstva zároveň podporovalo protivníkov v 1. i v 2. sv. vojne a pritom vytváralo inštitúcie, ktoré mali zabrániť vojnám. Politickú činnosť slobodomurári často ovplyvňujú aj zo zákulisia ako odborníci, poradcovia.⁸⁵ V týchto funkciách, alebo ako tajomníci, spojení so zahraničím, vedú alebo kontrolujú osoby v mocenských funkciách. Tieto funkcie niekedy plnia ženy, ktoré dokonca za týmto účelom vstupujú do manželstva s danou osobou.⁸⁶ Slobodomurársky vplyv vo vláde alebo v sneme však býva väčší, ako počet jeho členov v týchto inštitúciách. Pod vplyvom slobodomurárskeho ducha v spoločnosti, šíreného školou, masmédiami, pseudomením a tzv. odborníkmi, aj mnohí neslobodomurárski politici konajú aspoň čiastočne podľa jeho zámerov. Ak niektorý slobodomurársky návrh (o potratoch, o rozvodoch a pod.) neprejde na prvý pokus, zvykne sa opakovať aj desaťročia. Touto vytrvalou ofenzívnou taktikou slobodomurárstvo dosahuje značné úspechy.

Spoločnosť však nemá vedieť, že isté idey sa v nej objavujú, vytrvalo opakujú a intenzívne rozširujú nie náhodou, ale majú cieľavedomý pôvod v slobodomurárstve. Takisto slobodomurárstvo skrýva, že mnohé udalosti boli ním naplánované a uskutočnené. Stáročia sa riadi zásadou, že na verejnosť má pôsobiť čo najsilnejšie, ale bez toho, aby ona vedela, kto ju ovplyvňuje a akými spôsobmi. Už v r. 1779 tak nariadil pre členov slobodomurárskeho prúdu iluminátov (osvietených) jeho vodca Weishaupt: „Všetci členovia... musia nepozorovane a bez zrejmej dotieravosti šíriť svoj vplyv na ľudí všetkých tried, všetkých národov, všetkých náboženstiev... až tento vplyv zavládne všade...“⁸⁷ Po vyše sto rokoch túto stále uplatňovanú zásadu zopakoval aj slobodomurársky zjazd vo francúzskom meste Amiens v r. 1894: „Treba sa snažiť, aby noviny riadené bratmi (t. j. slobodomurármi), všade napomáhali našej veci, no v nijakom prípade neodhaľovali účasť lóží a nezverejňovali naše zamestnania... Zakladať spolky... inšpirované lóžami, finančne pomáhať nezasväteným skupinám a snažiť sa, aby bratia všemožným spôsobom prenikali už do jestvujúcich spoločností, zachovávajúc všetky spôsoby opatrnosti, viesť propagandu prostredníctvom dobročinnosti...- to všetko sú naše spôsoby.“ Túto zásadu o niekoľko desaťročí zopakoval aj konvent Veľkého východu Francúzska v r. 1922: „Je potrebné, aby slobodomurárstvo bolo cítiť všade, ale nikde sa to nemá vedieť.“ Zopakoval ju aj konvent tejto veľkolóže v r. 1929: „Konajme, prenikajme všade. Naša práca spočíva v pôsobení na verejnosť, ale nie je úlohou slobodomurárstva ukazovať sa verejnosti.“⁸⁹ V r. 1979, dvesto rokov po Weishauptovi, túto zásadu zopakoval v oficiálnom časopise Veľkého východu Francúzska jeho veľký majster Baroin: „Kým pre slobodomurárstvo nie je povinnosťou, aby niekde bolo viditeľné, slobodomurári sú povinní byť v dnešnej dobe všade, v stranách, v odboroch, v združeniach...“⁹⁰ Niekedy kvôli utajeniu slobodomurári používajú krycie mená. Mocenské pôsobenie vedenia slobodomurárstva sa utajuje tak, že ak členmi vlády sú slobodomurári, obvykle sú nižšieho stupňa a im nadriadení slobodomurári zastávajú nenápadnú funkciu knihovníka, učiteľa, skromného úradníka a pod.⁹¹

Najrozmanitejšie slobodomurárske činnosti sú rozdúchavané a podporované peniazmi. Nimi sa výrazne ovplyvňujú a kontrolujú takmer všetky oblasti života. Keďže slobodomurári ovládajú svetové financie⁶⁸, majú tak výrazný vplyv na svetové dianie. Navyše, podľa slobodomurára Papusa, neznámi významní finančníci pre svoje znalosti spoločenských problémov stoja oveľa vyššie ako chvastaví politici. Títo finančníci vyvíjajú činnosť v súlade s okultistickými zásadami spoločenskej organizácie starovekého Egypta.⁶⁹

K úspechom slobodomurárstva viac ako jeho vlastná organizácia napomáhajú tie organizácie, ktoré slobodomurári tajne riadia, tzv. nedokonalé slobodomurárstvo. Tieto spolky sú veľmi

rozmanité. Pozostávajú buď úplne zo slobodomurárov (rôznych organizácií a hodností) alebo len čiastočne. Pôsobia tajne i verejne. Najväčší vplyv má slobodomurárstvo na tajné spoločnosti, lebo je priamo alebo nepriamo vodcom všetkých z nich. Niekedy tieto spolky používajú symboliku, odvodenú zo slobodomurárstva, niekedy nepoužívajú nijakú symboliku. Sú to spolky najrozmanitejšieho zamerania: dobročinného, vzdelávacieho, športového, umeleckého, odborárskeho atď. Časť týchto spolkov slobodomurári zakladajú sami. A ak ich nezaložili, snažia sa ich dodatočne ovládnuť postupným prenikaním svojich členov do ich vedenia, až v ňom nadobudnú väčšinu, hoci celkove v danom spolku môžu tvoriť nepatrnú menšinu. Aj v prípade navonok dobrého cieľa chcú prostredníctvom týchto spolkov uskutočniť nejakú zvláštnu časť alebo prvok zo svojho protikresťanského programu⁷⁰, napr. sekularizmus, interkonfesionalizmus, strach z údajného preľudnenia Zeme. Ich vplyv sa výrazne prejavuje v medzinárodných organizáciách, napr. v združení podnikateľov- Rotary kluby, v združení predstaviteľov jednotlivých profesií- Lions kluby, v zdanlivo kresťanských organizáciách YMCA a YWCA.⁷¹ Rotary a Lions kluby založili americkí slobodomurári Paul Harris a Melvin Jones.⁷² YMCA a YWCA miesto kríža majú ako znak slobodomurársky trojuholník, presadzujú náboženský indiferentizmus a odmietanie cirkevného života. Slobodomurári založili aj OSN, tzv. Ligu ľudských práv, tzv. plánované rodičovstvo atď.⁷³ Pobočka „plánovaného rodičovstva“ na Slovensku- Slovenská spoločnosť pre plánované rodičovstvo a výchovu k rodičovstvu, podporuje umelú antikoncepciu, sterilizáciu, potraty.⁷⁴ Slobodomurárstvo na presadzovanie svojich cieľov využíva aj nadácie.⁷⁵ Podobne zakladá a vedie rôzne výbory. Snaží sa preniknúť aj do katolíckych spolkov, a preto sa môže stať, že tie schvaľujú prenasledovanie katolíckeho biskupa.⁷⁶

K týmto spolkom patria aj politické strany. Podľa slobodomurárskeho vyjadrenia, má byť slobodomurárstvo paňou a nie slúžkou politických strán. Na ich činnosť pôsobí niekoľkými spôsobmi: zakladá ich a dáva im ich jadro, dáva im zameranie a koordinuje činnosť týchto strán v prípade potreby.⁷⁸ Ak aj slobodomurárstvo politické strany nezaložilo, aj tie sa snaží preniknúť svojimi členmi, presadiť v nich svoju ideológiu⁷⁹, ovládnuť ich vedenie a tak usmerňovať ich činnosť. To sa týka aj kresťanských politických strán, napr. v r. 1904 sa v Taliansku pokúšal založiť kresťanskú stranu slobodomurár R. Murri.⁸⁰ V prípade úspechu tak slobodomurárstvo dosiahne, že ani tieto strany nepostupujú dôsledne v kresťanskom duchu. Pretože chce viesť parlamenty⁸¹, jeho vedenie v prípade potreby môže dávať inštrukcie slobodomurárskym poslancom, ako majú hlasovať a kontrolovať ich činnosť.⁸² Formálna demokracia sa dá zo zákulisia rôznymi spôsobmi výrazne ovplyvňovať a zároveň ňou sa dá utajovať skutočných vládcov spoločnosti. V prípade nespokojnosti

obyvatelstva sú tak uchránení pred jeho hnevom. So sebe vlastnou pokrytekosťou slobodomurárstvo navonok označuje demokraciu za rovnosť príležitostí pre všetkých, a tým za vládu ľudu. No na druhej strane ju hneď porušuje skrytým, no výrazným uprednostňovaním svojich kandidátov pred ostatnými členmi spoločnosti. Tento spôsob napomáha tomu, aby aj nepatrná menšina slobodomurárov získala rozhodujúci vplyv na dianie v spoločnosti. Vo voľbách v početnej, neraz mnohomiliónovej spoločnosti, si voliči za svojich zástupcov vyberajú ľudí, ktorých osobne nepoznajú. Či sa vôbec oboznámia s kandidátmi a aký obraz o nich si vytvorí, to do značnej miery závisí od masmédií. Tie ho môžu výrazne vylepšiť alebo zhoršiť oproti skutočnosti. Týmto spôsobom sa môžu výrazne ovplyvňovať aj voľby do funkcií v samotných stranách. Že rozhodujúce masmédiá sledujú protikresťanské ciele, to vidno už z ich obsahu. Takisto na volebnú kampaň alebo na činnosť politických strán treba značné množstvo peňazí. Obvykle nepochádzajú od daných kandidátov alebo z príspevkov radových členov politických strán, ale od bohatých súkromníkov. Tí tiež obvykle nie sú kresťanskej orientácie. Navyše slobodomurárskym kandidátom k úspechu vo voľbách často pomáhajú lákavé sľuby, ktoré však po zvolení nespĺnia. Ak sa takými politikmi voliči znechutia, v ďalších voľbách sa priklonia k iným, no tiež k slobodomurárskym kandidátom. Neúspešným kandidátom ich druhovia v rámci slobodomurárskej solidarity zabezpečia inú výhodnú funkciu. Obvykle nádeje voličov sklamá aj novozvolení zástupcovia, a preto v nasledujúcich voľbách často volia predošlých alebo nových slobodomurárskych kandidátov. Tým sa vytvára uzavretý kruh. Tzv. politická pluralita a možnosť výberu v skutočnosti značí, že spoločnosť má neustále slobodomurársku vládu, iba iného druhu. Možnosť výberu svojich predstaviteľov spoločnosťou mimo svojich členov slobodomurárstvo odmieta. Napr. podľa buletinu Veľkého východu Francúzska z r. 1893, osoby, ktoré vytvárajú vládu, buď majú byť slobodomurármi alebo majú byť zbavené moci⁸³, čiže slobodomurárstvo je v skutočnosti diktátorské, netolerantné. Pre zámery slobodomurárstva nie je prekážkou, ak organizácie pod jeho vplyvom sú vo vzájomnej opozícii. Dokonca nepokoje v spoločnosti sú pre slobodomurárstvo žiadúce, lebo patria k najúčinnjším prostriedkom na zničenie kresťanského poriadku. Preto slobodomurárstvo súčasne podporuje protihlé strany. Ich členovia, ktorí bojujú proti sebe, netušia, že bez svojho vedomia a vôle sú podriadení jednému vedeniu, o jectvovaní ktorého nemajú ani tušenia.⁸⁴ Tento spôsob sa používa na usmerňovanie diania vo vnútri jednotlivých štátov, ako aj v medzinárodných vzťahoch, napr. vedenie slobodomurárstva zároveň podporovalo protivníkov v 1. i v 2. sv. vojne a pritom vytváralo inštitúcie, ktoré mali zabrániť vojnám. Politickú činnosť slobodomurári často ovplyvňujú aj zo zákulisia ako odborníci,

poradcovia.⁸⁵ V týchto funkciách, alebo ako tajomníci, spojení so zahraničím, vedú alebo kontrolujú osoby v mocenských funkciách. Tieto funkcie niekedy plnia ženy, ktoré dokonca za týmto účelom vstupujú do manželstva s danou osobou.⁸⁶ Slobodomurársky vplyv vo vláde alebo v sneme však býva väčší, ako počet jeho členov v týchto inštitúciách. Pod vplyvom slobodomurárskeho ducha v spoločnosti, šíreného školou, masmédiami, pseudoumením a tzv. odborníkmi, aj mnohí neslobodomurárski politici konajú aspoň čiastočne podľa jeho zámerov. Ak niektorý slobodomurársky návrh (o potratoch, o rozvodoch a pod.) neprejde na prvý pokus, zvykne sa opakovať aj desaťročia. Touto vytrvalou ofenzívnou taktikou slobodomurárstvo dosahuje značné úspechy.

Spoločnosť však nemá vedieť, že isté idey sa v nej objavujú, vytrvalo opakujú a intenzívne rozširujú nie náhodou, ale majú cieľavedomý pôvod v slobodomurárstve. Takisto slobodomurárstvo skrýva, že mnohé udalosti boli ním naplánované a uskutočnené. Stáročia sa riadi zásadou, že na verejnosť má pôsobiť čo najsilnejšie, ale bez toho, aby ona vedela, kto ju ovplyvňuje a akými spôsobmi. Už v r. 1779 tak nariadil pre členov slobodomurárskeho prúdu iluminátov (osvietených) jeho vodca Weishaupt: „Všetci členovia... musia nepozorovane a bez zrejmej dotieravosti šíriť svoj vplyv na ľudí všetkých tried, všetkých národov, všetkých náboženstiev... až tento vplyv zavládne všade...“⁸⁷ Po vyše sto rokoch túto stále uplatňovanú zásadu zopakoval aj slobodomurársky zjazd vo francúzskom meste Amiens v r. 1894: „Treba sa snažiť, aby noviny riadené bratmi (t. j. slobodomurármi), všade napomáhali našej veci, no v nijakom prípade neodhaľovali účasť lóží a nezverejňovali naše zamestnania... Zakladať spolky... inšpirované lóžami, finančne pomáhať nezasväteným skupinám a snažiť sa, aby bratia všemožným spôsobom prenikali už do jestvujúcich spoločností, zachovávajúc všetky spôsoby opatrnosti, viesť propagandu prostredníctvom dobročinnosti...- to všetko sú naše spôsoby.“ Túto zásadu o niekoľko desaťročí zopakoval aj konvent Veľkého východu Francúzska v r. 1922: „Je potrebné, aby slobodomurárstvo bolo cítiť všade, ale nikde sa to nemá vedieť.“ Zopakoval ju aj konvent tejto veľkolóže v r. 1929: „Konajme, prenikajme všade. Naša práca spočíva v pôsobení na verejnosť, ale nie je úlohou slobodomurárstva ukazovať sa verejnosti.“⁸⁹ V r. 1979, dvesto rokov po Weishauptovi, túto zásadu zopakoval v oficiálnom časopise Veľkého východu Francúzska jeho veľký majster Baroin: „Kým pre slobodomurárstvo nie je povinnosťou, aby niekde bolo viditeľné, slobodomurári sú povinní byť v dnešnej dobe všade, v stranách, v odboroch, v združeniach...“⁹⁰ Niekedy kvôli utajeniu slobodomurári používajú krycie mená. Mocenské pôsobenie vedenia slobodomurárstva sa utajuje tak, že ak členmi vlády sú slobodomurári,

obvykle sú nižšieho stupňa a im nadriadení slobodomurári zastávajú nenápadnú funkciu knihovníka, učiteľa, skromného úradníka a pod.⁹¹

K utajovaniu patrí aj hlásanie zdanlivých cieľov alebo neurčité vyjadrovanie sa. Napr. koncom 19. st. vo Francúzsku slobodomurári pod heslom tolerancie bojovali proti jezuitom. Takisto hlásali boj proti klerikalizmu. Vraj boli len proti miešaniu sa katolicizmu do politiky. Pritom vtedy vo francúzskom sneme bol iba jeden katolícky kňaz, no 250- 300 slobodomurárov. Teda títo pokrytci do politiky zasahovali oveľa intenzívnejšie.⁹² Pritom vo svojich radoch objasnili, že medzi klerikalizmom a katolicizmom sa robí rozdiel len pre potreby tribúny (t. j. propagandy), v skutočnosti oba pojmy znamenajú to isté.⁹³ Keď slobodomurárstvo chcelo zničiť pápežstvo, zmieňovalo sa iba o zjednotení Talianska. Keď vystupovalo proti Božskému právu, hovorilo len o právach človeka. Deti sa snaží odľakáť od náboženstva pod zámenkou pestovania športu, hudby atď. Útočí na katolíkov a duchovenstvo neurčitými rečami proti reakcionárom a tmárom, lebo keby sa vyjarilo jasne, takéto tvrdenia by narazili na odpor. Aby zakrylo, že chce prenasledovať cirkev, tvrdí, že sa len bráni.⁹⁴ K utajovaniu svojich zámerov používa taktiku postupných krokov. V masmédiách a v oblasti umenia sa nekresťanské a protikresťanské ideály a zásady prispôsobia stavu čitateľov a divákov a najprv sa presadzujú v menšej miere. Keď si verejná mienka na to privykne, začnú sa presadzovať vo väčšej miere, ktorá by spočiatku pôsobila šokujúco a vyvolávala by reakciu.⁹⁵

Avšak niekedy chce slobodomurárstvo docieľiť rýchly úspech, čím sa jeho zákulisné pôsobenie stáva badateľným. Ako uviedol pápež Lev XIII., vtedy nasledujú jeho výrazné prejavy bez úmernej príčiny: ako blesk z jasného neba sa znenazdajky objavujú útoky a prenasledovania, rozpútavajú sa kampane v tlači, divadelné hry, verejné zhromaždenia, ohovárania a podnecujú sa ľudové povstania. To všetko slúži jednotnému plánu kampane a jednotnej autorite. Podobne tieto metódy opísal i slobodomurár Papius. Uviedol ich ako aktivity, ktoré prekvapia iba tých, ktorí nie sú zasvätení do vecí: štrajk, ktorý sa z ničoho nič objaví, aby zastavil konštrukciu krížnika; náhly vzostup dôležitosti obchodného prístavu; obchodná zmluva dohodnutá vo výhodnej chvíli atď.⁹⁶ Obdobne sa vyjadril i významný komunista Dimitrov, že verejnosť sa diví, ako známi štátnici rýchle a zdanlivo úplne bez príčiny menia svoje stanovisko v nanajvyšš podstatných veciach. Alebo hovoria jedno a konajú celkom opačne. Pre nezasväteného pozorovateľa je to nelogické a úplne nepochopiteľné. Ale je to jasné pre tých, ktorí sú oboznámení s činnosťou slobodomurárskych lóží. Títo činitelia, ako príslušníci lóží, obyčajne dostávajú podnety a smernice od príslušnej lóže a podriaďujú sa jej disciplíne v rozpore so záujmami ľudu a krajiny.⁹⁷

Utajovanosť je nielen pomocou pre slobodomurárstvo, ale jeho nutnou súčasťou. Podľa slobodomurára A. Mackeya, keby slobodomurárstvo stratilo tajnú povahu, stratilo by podstatu svojho jestvovania.⁹⁸ Zmena tejto zásady by pre slobodomurárstvo znamenalo samovraždu a smrť. Je to preto, lebo v utajovanosti oprávnené vidí svoju silu, ako to napr. v r. 1929 konštatoval konvent Veľkého východu Francúzska.⁹⁹ Ak sa zbaví tajomnosti, ak sa stanú všeobecne známymi všetky jeho snahy a formy, členovia a hodnostári, vtedy slobodomurárstvo okamžite stratí prevažnú väčšinu svojej sily a moci.¹⁰⁰ Svoje nemorálne prostriedky slobodomurárstvo používa podľa svojej zásady, že cieľ posväcuje prostriedky.¹⁰¹ Zároveň v súlade s touto zásadou obviňovalo z jej propagácie jezuitov, t. j. Katolícku cirkev, lebo jezuiti hlásajú len katolícku náuku. Dokázalo sa však, že jezuiti túto zásadu nehlásali¹⁰² a držali sa učenia apoštolov.¹⁰³ Pritom nielen prostriedky slobodomurárstva sú nemorálne, ale aj jeho cieľ.

Slobodomurárstvo a socializmus

V politickej a hospodárskej oblasti slobodomurárstvo pôsobí najzreteľnejšie prostredníctvom liberálnych politických strán. No v nemalej miere ovplyvnilo svet, najmä Európu, aj pôsobením socialistických strán. Socialistické ideológie vzhľadom na svoje zásady v hospodárskej, prípadne aj politickej oblasti, vyvolávajú dojem, že sú protikladom liberalizmu. No v mravnej oblasti vychádzajú z liberalizmu. Tiež hlásajú „slobodu“ od Boha, od Desatora, sekularizmus atď. So slaboduchým marxizmom¹, podobne ako s darwinizmom, slobodomurárstvo dosiahlo obrovské úspechy medzi povrchno vzdelanou inteligenciou a nerozhladenou spoločnosťou. Pre slobodomurárov sa socializmus stal prostriedkom k tyranii a k zoživočísneniu ľudí.²

Pôvod a sila socializmu vo všetkých jeho podobách je v slobodomurárstve.³ Rovnosť socializmu je dôsledkom slobodomurárskeho hesla rovnosti. Cieľom skutočných vodcov tohto hnutia nebola hospodárska revolúcia alebo diktatúra proletariátu, ale zničenie kresťanskej idey.⁴ Utopický socializmus sa stal viditeľnou ideológiou Veľkého východu Francúzska, ktorý na seba prijímal vodcovstvo ľavicového hnutia na celom svete a snažil sa zopakovať revolúciu vo Francúzsku v 18. st. aj v iných krajinách sveta. Takmer všetci poprední bojujúci socialisti v 19. a 20. storočí boli slobodomurármi.⁵

Novodobý socializmus vytvoril vo svojich knižných dielach medzi r. 1753-1760 slobodomurár Morelly. Okrem zrušenia súkromného vlastníctva propagoval aj spoločenskú výchovu detí od 5 rokov a možnosť rozvodu.⁶ Slobodomurármi boli aj ďalší teoretici socializmu Babeuf⁷, Saint Simon⁸, Fourier⁹, Blanc, Proudhon, Schulz-Delitzsch¹⁰, Marx¹¹,

Engels, Lasalle¹², ako aj jeho vodcovia Lafargue¹³, Huysmans, Vandervelde¹⁴, Lloyd George¹⁵, Trockij, Lenin¹⁶, Viktor Adler, Béla Kun¹⁷, autor internacionály Pottier¹⁸ atď. Kým socialisti verejne hlásali odstránenie kapitalizmu, neverejne v slobodomurárstve mnohým jeho predstaviteľom sľubovali bratstvo. Podobne, zdanlivo nepochopiteľne, konali aj predstavitelia najvplyvnejších kapitalistických finančných kruhov Rotschild, Dreyfuss atď. Podporovali socializmus, napr. založili a finančne podporovali významné socialistické noviny Vorwärts, L'Humanité, L'Aurore, Le Bonne Rouge.¹⁹ Dokonca členovia organizácie slobodomurársky orientovanej organizácii B'nai B'rith (resp. Bené Berith, Bne Briss, Bnej Brit), bankári J. Schiff, F. Warburg²⁰, patriaci k najbohatšiemu finančnému zoskupeniu na svete, so svojimi spoločníkmi umožnili finančnou pomocou komunistom, aby tento krajný socialistický prúd uchvátil moc v Rusku. Po druhej sv. vojne Schiffov vnuk verejne oznámil, že jeho starý otec na to vynaložil asi 20 miliónov dolárov²¹, čo vtedy predstavovalo približne mesačný plat milióna robotníkov v USA. Francúzska vojenská spravodajská služba pred týmto vyhlásením výšku Schiffovej podpory odhadovala na 12 miliónov dolárov.²² Slobodomurárstvo podporovalo nastolenie komunistického režimu nielen v Rusku, ale v r. 1919 aj v Maďarsku, kde sa však udržal len niekoľko mesiacov. Po jeho zániku sa Horthyho vláda zmocnila slobodomurárskeho archívu v Budapešti. Preskúmaním jeho materiálov sa preukázala úloha slobodomurárstva v revolúcii a následne sa v Maďarsku zakázalo.²³ Po vzniku komunistických strán do nich vstúpila časť socialistov a sociálnych demokratov-slobodomurárov. Vtedy len v lóžach Veľkého východu Francúzska v Paríži bolo vyše 1000 komunistov, napr. v lóži Jean Jaures ich bolo 170-180, z celkového jej počtu 200 členov.²⁴ Koncom r. 1922 IV. zjazd Komunistickej internacionály vyhlásil nezlučiteľnosť členstva v komunistickej strane a v slobodomurárstve. Obdobne i slobodomurárstvo prijalo túto zásadu. Niektorí komunisti-slobodomurári si vybrali komunistické hnutie. Iní dali prednosť slobodomurárstvu, napr. generálny tajomník komunistickej strany Francúzska Frossard.²⁵ No toto oddelenie nikdy nebolo dôsledné, najmä po 2. sv. vojne. Napr. v r. 1978 na čele päťnásť lóží Veľkého východu Francúzska stáli komunisti.²⁶ Aj keď sa komunistické režimy stavali záporne k slobodomurárstvu (s výnimkou Kuby), postoj jeho predstaviteľov aj ku stalinistickému režimu bol priaznivejší ako ku Katolíckej cirkvi.²⁷ Totiž komunistické režimy uskutočňovali viaceré významné slobodomurárske ciele: masové rozšírenie rozvodov, potratov a pod. Aj hlavný komunistický symbol - päťcípá hviezda, bol prevzatý zo slobodomurárskej symboliky. Aj po oficiálnom zastavení činnosti slobodomurárstva v týchto režimoch sa časť jeho členov naďalej tajne stretávala. Dokonca udržiavali spojenie so svojimi druhmi na Západe. Tam časť

emigrantov zo socialistických štátov vstupovala do osobitných lóží, napr. emigranti z Maďarska do lôže Martinovics. Zároveň sa tam, predovšetkým v Paríži, do lóží robil tajný nábor občanov zo socialistických štátov, predovšetkým tých, ktorí sa dlhšie služobne zdržiavali na Západe. Občania Juhoslávie sa prijímali v švajčiarskom Lausanne. Noví členovia po návrate domov mali lákať a prijímať ďalších členov.²⁸ Podľa niektorých prameňov slobodomurármi boli aj niektorí vodcovia komunistických strán. Ako slobodomurára uvádza diktátora Rumunska N. Ceausescu a aj slobodomurár Pier Carpi²⁹, slobodomurárska internetová stránka ako slobodomurára spomína vodcu Juhoslávie J. Broza Tita.³⁰ Obaja sa odklonili od ZSSR, hlavného komunistického strediska.

Slobodomurári si pripisujú značné zásluhy na odstraňovaní komunistickej moci. Bývalý veľmajster Veľkého východu Talianska, Armando Corona, v týždenníku *Il Sabato* 5. 12. 1989 vyhlásil: „Pomohli sme mnohým ľuďom vo východnej Európe. V Poľsku je veľa našich bratov, veľmi činných, ktorí mali veľmi významnú úlohu v zrýchlí procesov liberalizácie. Sám pokus Gorbačova by sa nepodaril bez našej pevnej podpory.“³¹

Po zániku komunistických diktatúr vo východnej Európe slobodomurári okamžite vyvinuli značné úsilie, aby pri jej novom usporiadaní mali rozhodujúcu úlohu a kresťanstvo ostalo potlačené. Preto financovali početné laické hnutia, aby sťažili vznik kresťanských strán, snažili sa pretiahnuť komunistov na svoju stranu a pripútať ich k Socialistickej internacionále. S nemalým úspechom sa všade vo východnej Európe snažili dostať pod svoju kontrolu novovzniknuté noviny a časopisy (spočiatku v nej nejestvovali súkromné elektronické masmédiá).³² Na verejnosti síce slovne odsudzovali komunistické zákonodarstvo proti cirkvi, no v praktickej politike sa zasadzovali o jeho zachovanie.³³ Rýchlej obnove slobodomurárstva pomáhalo jeho tajné pretrvanie za komunistických režimov, ako aj značná pomoc zo zahraničia. Noví členovia sa otvorene lákali v tlači, vystupovaním v televízii, verejnými prednáškami. Hoci nie každý záujemca bol prijatý, i tak rýchle rástlo. Napr. v r. 1993 sa oproti r. 1989 počet slobodomurárov v Maďarsku zvýšil desaťnásobne.³⁴ V r. 2000 bolo na Východe už okolo 10 000 slobodomurárov, ku ktorým patrili aj bývalí funkcionári komunistických strán.³⁵ Časť z nich pôsobí v lóžach so sídlom v zahraničí. Už aj na Východe sa členovia lóží dostávajú do vrcholových funkcií, ako napr. chorvátsky predseda vlády Zlatko Mateša³⁶ (1995- 2000).

V súčasnosti socialistické strany upúšťajú od socializácie majetku, čo mal byť dôvod ich jestvovania, ale podporujú patologické konanie v iných oblastiach života.

Cesta k totalitnej svetovládě

Cieľom slobodomurárstva je nielen vnútorné zotročenie ľudstva- hriechom, ale aj vonkajšie otroctvo. Aj toto otroctvo má byť čo najhlbšie. Nastolenie vonkajšieho otroctva uľahčuje mravný úpadok, dobrovoľné prijímanie vnútorného otroctva. V takejto spoločnosti má mať najvyšší slobodomurár neobmedzenú moc nad životom všetkých ľudí, nižší slobodomurári úmerne svojmu postaveniu. Túto predstavu o svete zverejnil už v 18. st. vo svojej knihe „Omyloch a pravde...“ jeden z najvýznamnejších slobodomurárov tej doby, Saint Martin¹. Ak by táto moc ovládala len časť ľudstva, vtedy by bola obmedzená. Preto sa slobodomurárstvo snaží ovládnuť celý svet a to prostredníctvom jedného svetového štátu. K jeho vytvoreniu smeruje už niekoľko storočí.² K tomu si pripravuje cestu najmä šírením kozmopolitizmu, hoci šíri aj národnostnú povýšeneckosť, neznašanlivosť a rasizmus, ako napr. v juhoafrickom slobodomurárskom Broederbonde.³

Vytvoriť svetový štát sa snaží cestou postupných krokov dvoma spôsobmi. Jedným z nich je vytvorenie svetovej autority, stojacou nad súčasnými štátmi. Prvý konkrétny krok k tomu sa podnikol v r. 1899, keď sa na mierovej konferencii v Haagu vytvoril základ pre medzinárodný súd. Podnet k nej dal ruský cár Nikolaj II., ktorého k tomu inšpirovali slobodomurári⁴, samotnú konferenciu viedol slobodomurár Léon Bourgeois.⁵ Súd mal zabrániť vojnám medzi štátmi. Napriek tomu vypukla dovtedy nevídaná vojna, 1. sv. vojna. Táto vojna bola propagandisticky pripravovaná mnoho rokov pred jej vypuknutím, napr. Nemecko sa podnecovalo na výboje vyvolávaním strachu z jeho preľudnenia maltunianizmom. Jednotlivým národom sa v novinových článkoch a v knihách predstavovali v zlom svetle tie národy a štáty, ktoré potom v tejto vojne bojovali proti sebe a tď. Vojnu vyvolali slobodomurári.⁷ Niektorí z nich vopred vedeli, koľko bude trvať, napr. významný politik v Anglicku, A. J. Balfour⁸, na jej začiatku vyhlásil, že skončí do Vianoc r. 1918, čo sa aj splnilo. Pritom sa pravdepodobne mohla skončiť už v r. 1915, pretože Nemecko nemalo suroviny, potrebné na jej dlhodobé vedenie. Tie sa mu však dopravovali z Anglicka, z jeho dŕžav a z USA cez neutrálne štáty, a to s vedomím a súhlasom politikov v Anglicku.⁹ Počas vojny predstavitelia slobodomurárstva v Anglicku, Francúzsku, Portugalsku a Taliansku odmietali mierové snahy pápeža Benedikta XV.¹⁰ Touto zničujúcou vojnou sa vyvolalo priaznivé ovzdušie na presadzovanie myšlienky nadštátnej autority, ktorá mala zabezpečiť mier. Tá sa po vojne naplnila založením Spoločnosti národov. Tá mala slobodomurársky pôvod¹¹, slobodomurárske členstvo a slobodomurársky rozhodujúci vplyv.¹² Ani vytvorenie

Spoločenosti národov však nezabránilo ďalším vojnám, vrátane ešte zničujúcejšej svetovej vojne. Aj v pozadí 2. sv. vojny stálo slobodomurárstvo: v jeho lone vznikli idey vedúce k vojne, vytvorilo podmienky na ich udomácnenie sa, podporovalo hlavných protivníkov pred vznikom vojny i počas jej trvania, samo podniklo niektoré kroky k podnieteniu, k rozšíreniu a k predĺženiu vojny. Vo svete spustošenom 2. sv. vojnou sa ešte účinnejšie prijímala myšlienka nadštátnych autorít, ktoré mali slúžiť mieru. Jednou z nich sa stala OSN, vytvorená slobodomurármi¹³, ktorí prevažovali aj medzi jej funkcionármi.¹⁴ Tá sa stala nástupkyňou Spoločenosti národov a dosiahla ešte väčší vplyv ako ona. No ani OSN sa príliš neosvedčila v presadzovaní mieru, od jej vzniku si vojny vyžiadali milióny životov. Na druhej strane sa sama výrazne podieľa v šírení kultúry smrti, presadzuje tzv. plánovanú rodinu.¹⁵ Podporuje genocídu vo väčšine štátov sveta a vydala na ňu miliardy amerických dolárov, čo je v rozpore s jej vlastnou konvenciou o genocíde z 9. 11. 1948, ktorá odsudzuje zabraňovaniu pôrodnosti v istých skupinách ľudí.¹⁶ Štátom, ktoré odmietali podporovať umelú antikoncepciu, sa odoprela hospodárska pomoc. Takto sa pripravilo o život viac ľudí, ako v oboch svetových vojnách dohromady. Takéto konanie OSN je v rozpore aj s jej vlastnou deklaráciou ľudských práv, sformulovanou predovšetkým slobodomurárom Cassinom, začínajúcej sa slobodomurárskym zvratom o slobode, bratstve a rovnosti.¹⁷

Ďalšia nadštátna politická autorita, ktorej vznik uľahčila 2. sv. vojna, sa vytvorila pre Európu. Predstavuje druhý spôsob k vytvoreniu svetového štátu, spájanie jednotlivých štátov do jedného štátu v danej oblasti, ktorý však bude len prechodnou formou k svetovému štátu. V Európe to majú byť Spojené európske štáty, ktoré podľa vzoru USA majú byť federálnym štátom, so sociálnodemokratickou orientáciou.¹⁸ Plánovanie tohto superštátu vyšlo zo slobodomurárstva.¹⁹ Už v 18. st. hlásal vytvorenie celoeurópskej federácie so spoločným snemom slobodomurár J. J. Rousseau. V r. 1815 slobodomurár Saint Simon každému účastníkovi Viedenského kongresu odovzdal návrh usporiadať Európu na federatívnom základe so spoločným celoeurópskym snemom. Od r. 1834 sa snažil zriadiť federatívnu republiku európskych národov významný slobodomurár Giuseppe Mazzini. V r. 1847 kongres lóží v Strassburgu hovoril o vytvorení Spojených európskych štátov. Vytvorenie Spojených európskych štátov v budúcnosti vyhlásil v r. 1848 vo francúzskom parlamente popredný slobodomurár Victor Hugo. V r. 1867 vytvorili slobodomurári Medzinárodnú spoločnosť mieru a slobody, na prvom zjazde jej predseda slobodomurár Garibaldi a ďalší účastníci nastolili projekt vytvorenia Spojených európskych štátov. Krátko po likvidácii pápežského štátu v r. 1870 slobodomurársky časopis *Le Siécle* napísal, že pápežský trón musel padnúť, aby sa vytvorili Spojené európske štáty pod republikánskou zástavou. V r. 1884 o

plánovanom vyhlásení Spojených európskych štátov sa kladne zmienil almanach slobodomurárov v Lipsku. V r. 1904 slobodomurársky časopis L'Acacia uverejnil článok o politike rovnováhy síl do vytvorenia Spojených európskych štátov. V r. 1917 vytvorenie Spojených európskych štátov prijal konvent slobodomurárov dohodových a neutrálnych štátov v Paríži. V r. 1922 myšlienku Spojených štátov európskych podporil konvent Veľkého východu Francúzska. V r. 1927 konvent zmiešaného slobodomurárstva vyhlásil, že je potrebné všade a pri každej vhodnej príležitosti, slovom i písmom vyvolávať ovzdušie priaznivé pre vytvorenie Spojených európskych štátov, prvého kroku k vytvoreniu Spojených štátov sveta. V 20. rokoch 20. storočia vytvorenie európskeho štátu výrazne propagoval slobodomurár Coudenhove-Kalergi z Rakúska s morálnou a materiálnou podporou rakúskej veľkolóže, ktorej bol členom.²⁰ Tá vyzvala aj ďalšie slobodomurárske organizácie, aby Coudehoveho-Kalergiho podporili.²¹ Jeho snahu v týchto rokoch podporili významní slobodomurárski politici Stresemann, Herriot, Briand a ďalší. V USA bol vytvorený pomocný výbor, založený pomocou tamajších lóží a F. Warburga (ktorý sa podieľal aj na financovaní komunistického prevratu v Rusku). Podľa stanoviska Coudenhove-Kalergiho uverejnenom v slobodomurárskom časopise Wiener Freimaurerzeitung v r. 1923, pôvodné obyvateľstvo ním navrhovanej Paneurópy sa malo zmiešať s rôznymi národmi sveta a na jej čele mali byť Židia, ako nová šľachtická rasa.²² V r. 1929 konvent Veľkého východu Francúzska uviedol, že slobodomurárstvo vo Francúzsku už pol storočia túto myšlienku propagandisticky podporuje a v r. 1932 sa prihlásil k jej autorstvu.²³ V r. 1945 sa priaznivo k európskej federácii postavil americký prezident, slobodomurár Truman. V r. 1946 ju na univerzite v Zürichu propagoval popredný britský politik, slobodomurár W. Churchill, ktorého v r. 1948 potvrdili na čele hnutia za európsku jednotu.²⁴

Prvé praktické kroky k zjednoteniu Európy na slobodomurárskych základoch podnikli koncom 18. a začiatkom 19. st. násilnou cestou slobodomurári ovládajúci Francúzsko. Nemali trvalý úspech. Väčší úspech mal pomalší, navonok nenásilný spôsob. 2. sv. vojnou sa vytvorilo priaznivé ovzdušie na jeho presadzovanie, ako prostriedku na zabránenie vojny medzi bývalými nepriateľskými štátmi. V r. 1950 urobil k tomu prvé kroky francúzsky politik R. Schuman, na základe podnetu v r. 1946 od ministra zahraničných vecí USA D. Achesona, slobodomurára.²⁵ Konkrétny návrh vypracoval významný slobodomurár, ópiový exfinančník Jean Monnet. Ten navrhol vytvorenie nadštátneho Európskeho spoločenstva uhlia a ocele. Hoci tlačí poskytol vyhlásenie, že dohoda o tomto spoločenstve kladie základ pre európsku federáciu a v r. 1955 založil Akčný výbor pre Spojené európske štáty, tento zámer ostal verejnosti neznámy.²⁶ Monnetov návrh si osvojili a začali presadzovať niektorí významní

katolícki politici, takže vznikol mylný dojem, že má katolícky pôvod. V nasledujúcom období sa jednou z hlavných úloh slobodomurárstva v Európe stalo vytváranie zjednotenej Európy.²⁷ Po uskutočnení Monnetom navrhutej nadštátnej inštitúcie nasledovali pre verejnosť nečakane ďalšie kroky zo strany politikov, ktoré čoraz väčšmi prehlbovali úroveň integrácie. V súčasnosti úroveň spojenia medzi niektorými štátmi EÚ má už niektoré znaky jednotného štátu, napr. jednotnú menu.

Na usmernenie činnosti veľkých lóží v Európe bola vytvorená Európska slobodomurárska konferencia, do ktorej patria aj slobodomurári v Turecku. Jej vznik sa pripravoval v podobe medzinárodného kolokvia „Sociálne práva občana Európy“, ktoré sa uskutočnilo 12.-13. 6. 1992 v Štrasburgu pod záštitou generálnej tajomníčky Rady Európy Catheriny Lalumierovej.²⁸ Vytvorila sa 5. 6. 1993. Schválila Európsku slobodomurársku zmluvu. Podľa nej sa má vytvoriť slobodomurárska Európa bez odchýliek a kompromisov, t. j. na zásade laickosti, s oddelením cirkvi od štátu.²⁹

Avšak aj pre stavbu európskeho domu platia slová sv. Písma: „Ak nebude dom stavať Pán, nadarmo sa trápia tí, čo stavajú ho...“³⁰ Ak sa aj podarí vytvoriť politicky jednotnú Európu, no bez skutočných duchovných základov, nádeje o blahobyte a bratstve sa nesplnia. To ukázal aj osud komunistického hnutia. To takisto v mene vedy, pokroku a humanity sľubovalo vybudovanie pozemského raja, dokonca v krátkom čase. Ten mal byť vytvorený čisto ľudskými silami, bez Boha a proti Bohu. Pod zámkou jeho vytvorenia komunisti bezohľadne obetovali desiatky miliónov životov, no sľubovaný raj nenastal. Naopak, nimi ovládané krajiny v hospodárskej i v technickej oblasti zaostali za ostatným svetom, ľudia namiesto polepšenia sa morálne upadli. Aj táto veľmi drahá zaplatená skúsenosť by mala dostatočne slúžiť na poučenie pred novou stavbou babylonskej veže.

Slobodomurárska Európa, o ktorej v r. 1964 popredný slobodomurár Francúzska Y. Marsaudon uisťoval, že sa stane skutočnosťou³¹, má nahradiť predchádzajúcu snahu o vytvorenie spoločenstva národov na kresťanskom základe. Jeho návrh pochádza už z r. 47632, keď zanikla Západorímska ríša. Mala sa vytvoriť monarchia Svätá rímska ríša, s pápežom ako najvyššou duchovnou hlavou a kráľmi ako politickými vládcami. Táto myšlienka sa uskutočnila len čiastočne. Pápež bol istý čas duchovnou hlavou mnohých krajín. Jeho blahodarný vplyv zasahoval i do politickej oblasti, no v obmedzenej miere. Pôsobil proti zneužívaniu moci panovníkmi a zmieroval ich. Napr. v r. 1052 pápež Lev IX. na žiadosť uhorského kráľa Andreja I. podnikol dlhú cestu až k Bratislave, aby sprostredkoval mier medzi ním a nemeckým cisárom Henrichom III. Táto európska duchovná jednota dostala vážnu trhlinu rozkolom v 11. storočí medzi západnou a východnou cirkvou, rozdelením na

katolíkov a pravoslávnych. K ešte hlbšiemu rozkolu došlo v 16. storočí nástupom protestantizmu. V politickej oblasti táto predstava našla vyjadrenie obnovením hodnosti rímskeho cisára v r. 800, neskôr aj rímskej ríše (dodatočne s prívlastkom svätá) v časti Európy. Jej cisári mali pomerne slabé postavenie a niekedy sa namiesto spolupráce dostávali s pápežmi do sporu. V r. 1806 zanikla.

Pripravovaná svetová vláda sa označuje slobodomurárskym výrazom nový svetový poriadok³³, prípadne nový poriadok, nový medzinárodný poriadok, svetová jednota a pod. Má pozostávať zo supercirkvi. Tá sa vytvorí vonkajším spojením rôznych náboženstiev. Bude mať okultistické pozadie a bude namierená proti Katolíckej cirkvi. Má predstavovať neviditeľnú diktatúru pod podobou demokracie.³⁴ Vláda sa má ustanoviť dohodou alebo násilím. K tomu má slúžiť vyvolanie pocitu existenčného ohrozenia, hoci nepodloženého. Za pocit istoty a prísľubu blahobytu sa ľudia majú vzdať osobných práv.³⁵

V príprave na tento totalitný systém sa už teraz zavádza dôkladná kontrola obyvateľstva. Napr. už teraz slobodomurári, úplne kontrolujúci Európsku úniu, údajne kontrolujú leteckú dopravu: kto, kedy a kam letel.³⁶ Pomocou techniky, najmä počítačových systémov, možno skúmať, zaznamenávať a kontrolovať najrozličnejšie oblasti života, a to bez želanja, prípadne i vedomia majiteľov a užívateľov daných vecí. Napr. pri zapojení sa na internet si možno zistiť obsah súborov daného počítača a kontrolovať obsah e-mailovej pošty, pri nákupe elektronickou úverovou kartou sa dá zistiť čas, miesto a rozsah nákupu, dá sa určiť a archivovať poloha mobilného telefónu, cez neho aj pri jeho vypnutí možno odpočúvať jeho okolie atď.

Podľa názorov niektorých katolíckych duchovných, vyjadrených už v 19. a 20. st., slobodomurárstvo nesie pečať Antikrista³⁷, ktorému pripravuje cestu.³⁸ Ten má byť jeho posledným vodcom.³⁹ V súlade s týmito názormi sú najnovšie kroky vo svete na kontrolu a ovládanie ľudí. Už v 70. rokoch 20. st. sa v sídle vtedajšej Európskej hospodárskej komisie v Bruseli nachádzal superpočítač, nazvaný Šelma. V ňom sa sústreďujú údaje o celom živote každej osoby zo priemyselných krajín (meno, zamestnanie, nadanie, osobná orientácia atď.). Údaje o týchto ľuďoch majú vstupný kód 666. V Luxemburgu sa nachádza ešte výkonnejší počítač, nazvaný Znamenie šelmy, schopný obsiahnuť údaje o všetkých obyvateľoch Zeme. Ten má tak isto vstupný kód 666. Následne na základe Schengenskej dohody z r. 1985 sa postupne obyvateľom EÚ začali zavádzať elektronické plastické preukazy totožnosti napojené na ústredný počítač v Štrasburgu, s hlavným kódovým číslom 666. Plánuje sa pridelenie osobného identifikačného čísla každému človeku na Zemi, ktoré bude 18- miestne a rozdelené do šiestich skupín trojmiestnych čísiel. Toto číslo má byť fyzicky

spojené s daným človekom: buď označením pomocou laserového lúča pod povrch kože, no skôr voperovaním mikroprocesora pod kožu. V oboch prípadoch to má byť na pravej ruke alebo na čele (tam sú najvhodnejšie miesta v tele na nabíjanie batérie mikročipu samotným človekom). Po technickej stránke už tento zámer začína byť reálne uskutočniteľný. Takisto v právnej oblasti prebiehajú prvé kroky na jeho zavádzanie. 13. 10. 2004 úrad USA Food and Drug Administration (Správa potravín a liekov) schválil predbežne nepovinné užívanie elektronického mikročipu, „verichipu“, pre zdravotné účely. Takisto sa bude môcť využiť pre kúpu a predaj. Objavila sa už firma, CityWatcher.com zo Cincinnati v USA, ktorá vyžaduje, aby ho jej zamestnanci používali k vstupu do chráneného strediska firmy. Mikročip je veľkosti zrnka ryže, do pravej ruky sa zavádza injekčnou striekačkou. Bude funkčný po celý život svojho nositeľa. Prijíma a vysieľa signály, takže jeho nositeľ sa bude dať z družíc zamerať s presnosťou na metre. Aktivuje sa zvláštnym skenerom. Mikročipy môžu nielen kontrolovať dané osoby, ale ich aj ovplyvňovať, napr. vyvolaním šoku alebo zvýšením hladiny adrenalínu v krvi. Už niekoľko desaťročí je číslo 666 vstupným kódom pri čoraz viac používanom všeobecnom čiarikovom tovarovom kóde na označovanie tovarov. Môže sa využívať i na identifikáciu ľudí, ako je to v súčasnom Rusku pri platení daní. Kód pozostáva z troch dvojíc, obvykle predĺžených čiarok, na začiatku, v strede a na konci súboru čiarok. Pritom z technického hľadiska sa čiarkový kód dal riešiť aj iným spôsobom, bez tohto čísla, lebo ono nie je nevyhnutným, ba ani len účelným v kóde. Zároveň pri nákupe a predaji sa čoraz viac presadzuje bezhotovostná platba, napr. prostredníctvom nákupných kariet. Platobné karty možno stratiť alebo ich možno ukradnúť, preto možno očakávať propagandu za fyzické spojenie nositeľa informácií o stave osobného účtu (prípadne ďalších osobných údajov, ako o zdravotnom stave atď.) s danou osobou v podobe mikročipu. Takto osoba, ktorá neprijme označenie, alebo ktorej číslo bude vymazané z ústredného počítača (po zrušení národných peňažných mien), nebude môcť kupovať ani predávať.⁴⁰ Vzhľadom na to, že v technicky rozvinutých krajinách spoločnosť nepozostáva zo samozásobiteľov, ale jej členovia závisia od kúpy a predaja tovarov, vrátane základných potravín a často aj vody, vyľúčenie z tohto systému môže mať za následok smrť. Takýto systém na ovládanie sveta Antikristom bol predpovedaný už pred 2 000 rokmi.⁴¹ Preto v súčasnosti niektoré pravoslávne spoločenstvá odmietajú snahu politických režimov v jednotlivých štátoch o povinnú identifikáciu osôb prostredníctvom tohto kódu. V Grécku sa voči tomu postavila synoda tamojšej pravoslávnej cirkvi vo svojich okružných listoch v r. 1997 a 1998⁴² a veriaci rozsiahlymi manifestáciami. Ich odpor bol úspešný, ako aj odpor pravoslávnych v Rusku, na Ukrajine a vo Fínsku.

II. časť

Slobodomurárstvo v Anglicku

Pomocou slobodomurárstva sa táto krajina na istý čas stala najrozsiahlejšou ríšou sveta. Aj anglický slobodomurársky časopis *The Freemason`s Chronicle* v r. 1902 uviedol, že veľkosť Anglicka je dielom slobodomurárstva.¹

V lóžach sa vychovávalo k podpore záujmov Anglicka. Týmto záujmom bola podriadená aj slobodomurármi ovládaná tlač, ktorá bola pre nevedomú verejnosť označovaná za slobodnú tlač. Do rozhodujúcich funkcií sa mohli dostať len slobodomurári, majúci dôveru vedenia lóží. Vláda bola celkom v ich rukách. V sneme mali väčšinu a preto búrlivé debaty v ňom nemali veľký význam, lebo prijímal závery podľa predchádzajúcich rozhodnutí vyšších lóží. Preto sa najmä zahraničná politika Anglicka vyznačovala značnou stálosťou bez ohľadu na zmenu vlád. Na utajenie tohto diktátorského mechanizmu sa používali výrazy tradícia, obyčaj, džentlmenstvo atď.² Zväšť úzke bolo spojenie slobodomurárstva s bankovým svetom. Ten mal veľký vplyv na politické dianie. Pre zamestnancov jednotlivých bánk sa vytvárali osobitné lóže a dodnes je pre bankárov nemožným nebyť členmi uzavretých slobodomurárskych klubov.

Z Anglicka sa slobodomurárstvo rýchle šíriло do Európy a ostatného sveta, najmä do anglických kolónií. V zahraničí pôsobili v presúvajúcich sa anglických vojskách poľné lóže, ďalšie lóže sa zakladali v opevnených prístavoch a v pevnostiach.³ Na dobytých koloniálnych územiach priťahovalo slobodomurárstvo do svojich radov predstaviteľov miestneho obyvateľstva. Vzťahy medzi materskou krajinou a kolóniami mali upevňovať početné lóže v Londýne. Navštevovali ich slobodomurári z kolónií, keď prichádzali do hlavného mesta.⁴ K vytváraniu lojalít k Anglicku slúžilo aj posielanie detí miestnych kniežat do Anglicka a ich výchova v slobodomurárskych školách.⁵ Slobodomurárstvo sa zvlášť rozmohlo v tých krajinách, v ktorých rozhodujúci podiel v zložení obyvateľstva začali mať prisťahovalci z Anglicka. Napr. v r. 1988 v Kanade malo 200 000 členov, v Austrálii 160 000, na Novom Zélande 31 000.⁶

Koncom 18. st. v Írsku, ktoré bolo vtedy anglickou kolóniou, založil slobodomurár T. Wilson protikatolícky, navonok protestantský Oranžský rád⁷, ktorý pôsobil aj v Anglicku. Ten ovládajú slobodomurári a slúži ich záujmom.⁸ Na druhej strane slobodomurári v polovici 19. st. založili a naplnili svojím duchom zdanlivú katolícku organizáciu feniánov, údajne sa snažiacu o nezávislosť Írska. Nepriniesla Írsku nijaký úžitok, len veľa zla. Pod pláštikom záujmu národa, bez toho, aby ohrozila cudziu vládu, poškodila Katolícku cirkev, a to tak, ako by sa to nebolo dosiahlo prenasledovaním alebo inými spôsobmi. Podkopala katolícku vieru, u veriacich ničila lásku a autoritu k vlastným kňazom.⁹ Slobodomurárske väzby sa ukázali byť užitočnými pre Anglicko aj po rozpade koloniálnej ríše.

Slobodomurári v osamostatnených krajinách neboli nepriateľsky naladení proti cudziemu kapitálu, ktorého predstaviteľia často tiež patrili do lôží.¹⁰ Podobne aj po osamostatnení kolónií ostatných štátov sa miestni slobodomurári dostávali do významných funkcií, napr. v Indonézii sa stal prezidentom slobodomurár Sukarno.¹¹

Odlíšne ako v Anglicku a v jeho kolóniách postupovalo slobodomurárstvo v iných štátoch. Tie oslabovalo. A to buď nepriamo šírením rozličných teórií namierených proti náboženstvu a vlastenectvu, ako aj priamo vyvolávaním nepokojov, povstaní, revolúcií, prevratov, vojen. Ak bolo potrebné daný štát oslabiť, z týchto lôží sa šírilo heslo o samourčení národov, ak posilniť, tak sa z nich šírilo heslo o zjednotení národov.¹² Anglická vláda a tajné anglické spoločnosti finančne podporovali slobodomurárov vo Francúzsku, čím zohrali rozhodujúcu úlohu v uskutočnení revolúcie koncom 18. st. Po r. 1813 prevzalo slobodomurárstvo v Anglicku vodcovstvo vo svete a jeho revolučného politického ducha bol cítiť v Európe i v Amerike. Predseda vlády Palmerston bol jedným z najvyšších predstaviteľov svetového slobodomurárstva. K revolučným zvratom slúžila i anglická diplomacia. Anglicko v tom čase vyhlásilo, že podporuje všetko demokratické (t. j. revolučné) hnutie vo svete. Táto politika sa prejavila úspechom i bez úspechu v Brazílii, v Portugalsku, v Holandsku, v Belgicku, v Rusku, v Poľsku, vo Švajčiarsku, v Taliansku, v Uhorsku.¹³ Slobodomurármi ovládaná zahraničná politika Anglicka sa výrazne prejavovala v európskych dejinách aj presadzovaním tzv. rovnováhy síl. Bez ohľadu na morálnu oprávnenosť Anglicko vo vojenských konfliktoch až do 2. svetovej vojny podporovalo druhý najsilnejší štát na európskej pevnine a s ním spojené menšie štáty proti jej najsilnejšiemu štátu, čím si zabezpečovalo mocenský vplyv.¹⁴ Anglicko malo aj nemalý podiel na vzniku 1. sv. vojny, na ktorú sa dlhodobe pripravovalo. Zámerne sa nevyjadriilo, že sa postaví na stranu odporcov Nemecka. Ak by tak urobilo, Nemecko by nevstúpilo do vojny.¹⁵

Počas tejto vojny minister námorníctva, slobodomurár W. Churchill¹⁶, ktorý „predvídal“ jej vypuknutie medzi Anglickom a Nemeckom, sa podieľal na zámernom potopení anglickej lode Lusitania. Táto loď plávala z USA do Anglicka. Na jej palube boli civilisti, no zároveň tajne viezla vojnový materiál. Informácie o preprave vojnového materiálu sa zámerne prezradili nemeckej spravodajskej službe. Hoci Churchill vedel, že v smere plavby Lusitania sa nachádzajú nemecké ponorky, prikázal vojrovej lodi, ktorá ju mala sprevádzať, návrat do prístavu. Lusitaniu 7. 5. 1915 potopila nemecká ponorka. Pritom zahynulo vyše 1000 ľudí. Cieľom tejto cynicky vyprovokovanej tragédie bolo vyvolať šok medzi obyvateľmi USA, ktorým sa ani dodatočne neprezradilo, že Lusitania viezla vojnový materiál. Tak sa mal zmeniť ich odmietavý postoj k vstupu USA do vojny.¹⁷

Na rozdiel od zdanlivej demokracie podporovanej mimo Anglicka, v samotnom Anglicku je slobodomurárstvo nedemokratické, aristokratické. Jeho veľmajstrom je kráľ, prípadne príslušník kráľovskej rodiny. V súčasnosti, keď na čele monarchie je kráľovná Alžbeta II., na čele Zjednotenej lóže Anglicka je jej bratanec, vojvoda z Kentu. Kráľovná má patronát nad ženskými lóžami.¹⁸ Veľmajster má nedemokratické právo odmietnuť všetky uznesenia veľkolóže. Významná funkcia v slobodomurárstve spojená s právom veta dáva príslušníkom kráľovskej rodiny oveľa väčšiu moc, než akú by mali mať podľa zákonov. Príslušníci kráľovskej rodiny sú na čele škótskej veľkolóže a niektorých provinčných veľkolóží. Podobne v mnohých provinčných veľkolóžach lóžach je tradíciou, že ich vedenie sa dedí v najvýznamnejších rodinách v kraji.¹⁹

Postup v spoločenskej funkcii v Anglicku prináša so sebou pozvanie vstúpiť do lóže.²⁰ Istý čas všetky osoby so známymi menami boli jeho členmi.²¹ V Anglicku, ako aj v ostatných anglosaských štátoch, je slobodomurárstvo tesne prepletené s politickou vládou a štátnym aparátom, o čom sa zmienil aj bývalý veľmajster R. Leray.²²

Mnohé lóže združujú ľudí podľa zamestnania alebo záujmov a tak časť slobodomurárov je súčasne členmi niekoľkých špecializovaných lóží. K takýmto lóžam patrí napr. Guild Halle, založená v r. 1900 starostom Londýna, slobodomurárom Strongom pre zamestnancov tohto mesta²³, alebo New Welcome Lodge, založená v r. 1929 princom Waleským pre funkcionárov labouristickej strany.²⁴

Rozmach slobodomurárstva umožnil jeho členom vytvoriť si účinné spôsoby na zničenie nepohodlnej osoby. Cez slobodomurárske kontakty v polícii, medzi lekármi, právnikmi, podnikateľmi, na pošte (kde sa môžu zhotoviť kópie z korešpondencie danej osoby), sa môžu rýchle získať podrobné informácie o dotyčnom človeku. Potom nastávajú konkrétne kroky. Policajti - slobodomurári ho môžu zadržať pod zámienkou obchodovania s drogami, náhle sa

od neho žiada zaplatiť zvýšený účet. V zamestnaní ho nútia vykonávať zbytočnú prácu alebo ho z neho prepustia a nezoženie si ďalšie zamestnanie. Človek sa stane obeťou tajného sprisahania a jeho okolie vysvetľovanie jeho neúspechov prijíma ako výplod fantázie alebo paranoika. Niektorí z postihnutých spáchajú samovraždu.²⁵

Za takýchto pomerov verejné kritické postoje k slobodomurárstvu dlhodobo takmer nejestvovali. K výnimkám patrila návrh labouristického poslanca Longdena v apríli 1951 na vymenovanie komisie pre zistenie vplyvu slobodomurárov na náboženský, spoločenský a administratívny život vo V. Británii. Tento návrh však odmietol minister zahraničných vecí Morrison a zároveň predseda labouristickej strany. Takisto ho odmietol aj predseda vlády, ktorý ho označil za neprípustný.²⁶ V tom čase pôvodne anglikánsky kňaz, neskôr katolík Walton Hannah, napísal o slobodomurárstve niekoľko kníh. V nich poukázal na to, že Veľký staviteľ sveta nie je Boh v kresťanskom chápaní. Preto by kresťania, najmä biskupi anglikánskej cirkvi, nemali vstupovať do lóží. Jeho diela tiež nemali väčší dosah. Oveľa väčší ohlas mala kniha spisovateľa Stephena Knighta „Bratstvo. Tajomný svet slobodomurárov“, vydaná po veľkých ťažkostiach v r. 1984. V nej autor poukázal aj na slobodomurárske zvýhodňovanie sa na úkor spravodlivosti.²⁷ V r. 1985 dvaja poslanci labouristickej strany sa v Európskom parlamente neúspešne snažili presadiť rezolúcie, požadujúce zverejniť príslušnosť jeho poslancov a úradníkov k slobodomurárstvu.²⁸ No aj tak preniklo na verejnosť, že jeho vplyv je tam značný: pre týchto poslancov a odborných pracovníkov v Štrasburgu jestvuje lóža Európa, pri ďalších orgánoch EÚ pôsobia ďalšie podobné lóže.²⁹ a podľa vyjadrenia bývalého veľmajstra Veľkého východu Španielska J. Coromina začiatočkom 21. st. 60 % členov Európskeho parlamentu sú slobodomurári.³⁰ V tom istom roku Britská metodistická cirkev vystríhala pred kompromisom vo viere, ktorého sa dopúšťajú kresťania vstupujúci do lóží. V r. 1987 Generálna synoda anglikánskej cirkvi odsúdila slobodomurárstvo. Niektoré slobodomurárske obrady označila za zjavné zlo.³¹ V r. 1989 spisovateľ Martin Short vydal knihu „Vo vnútri bratstva. Ďalšie tajomstvo slobodomurárov“. V nej okrem iného uverejnil zoznam významných sudcov- slobodomurárov. Short zaslal britským poslancom dotazník, týkajúci sa ich príslušnosti k slobodomurárstvu. Podľa autora mnoho slobodomurárov ľživo poprela svoje členstvo. Medzi nimi bol aj bývalý predseda Konzervatívnej strany C. Parkinson a bývalý minister vnútra W. Whitelaw. Od konca 80. rokov sa rozmohli kritické hlasy voči slobodomurárstvu aj v britskom sneme. Vtedy sa v ňom sa začala debata o ohrození demokratického zriadenia zo strany slobodomurárstva. Poslanci labouristickej strany pripravili návrh zákona, podľa ktorého by kandidáti do verejných úradov mali zverejniť svoju prípadnú príslušnosť v tajných spolkoch. Zákon neprešiel, ale debata sa

neukončila. V marci 1993 poslanec Mullin intepretoval v tejto súvislosti ministra Jacksona, že v 39 člennom zastupiteľstve grófstva Lancaster je 34 slobodomurárov. V r. 1996 denník The Guardian zverejnil, že predseda vládnej komisie pre súdne omyly F. Crawford je členom elitnej lóže Royal Arch, ktorej členovia, ako aj ostatní slobodomurári v Británii, prisahajú brániť svojich slobodomurárskych druhov za každých okolností. Dokonca aj vtedy, ak by sa dopustili trestného činu. Nasledovali početné ohlasy, aby Crawford odstúpil. V súvislosti so škandálom okolo Crawforda sa začalo čoraz častejšie hovoriť, že o mnohých kariérach na britských ostrovoch rozhoduje členstvo v slobodomurárstve. V r. 1997 sa v sneme i mimo neho začalo hovoriť o potrebe protislobodomurárskej previerky. V r. 1998 sa sa k tomu urobil prvý, hoci nedostačujúci krok. Bolo vydané vládne nariadenie, podľa ktorého pracovníci justície, dôstojníci polície a iní verejní činitelia sa majú vyjadriť, či sú členmi lóží.³² Mnohí však neurobili tak.

Slobodomurárstvo vo Francúzsku

Pôsobením slobodomurárstva stratilo Francúzsko postavenie najvýznamnejšej európskej krajiny v oblasti mocenskej a kultúrnej. No zároveň Francúzsko obohatilo svet početnou kvalitnou literatúrou, odhaľujúcou ničivú povahu slobodomurárstva.

Svetlo kresťanstva sa vo francúzskej spoločnosti v 18. storočí snažili zhasiť sluhovia temna, ktorí sa nazvali osvietenci: publicisti d'Alembert, Diderot, Helvétius, Holbach, Montesquieu, Rousseau, Voltaire atď. Všetci boli slobodomurármi.¹ Najvýznamnejší z nich bol Voltaire. Toho, podobne ako niektorých ďalších z týchto spisovateľov k odpadu od katolíckej viery priviedlo čítanie antických pohanských spisovateľov v detstve. Podobný dopad tieto diela mali aj na sv. Augustína.² Ten sa však navrátil do Katolíckej cirkvi vytrvalými modlitbami svojej matky. Voltaire sa stal slobodomurárom asi v r. 1726, počas svojho pobytu v Anglicku.³ Po svojom návrate do Francúzska v r. 1728 začal bojovať proti Katolíckej cirkvi. Tak konal 50 rokov, pričom posledných 25 rokov svojho života svoj spisovateľský talent použil výlučne na to, aby porazil Krista.⁴ Tvrdil, že zničí cirkev⁵ a vyvráti Kristove slová, že odolá všetkým útokom. Značný dôraz kládol na výsmech.

Voltaire a niektorí ďalší z týchto spisovateľov zamerali svoje úsilie spočiatku najmä na vzdelaných ľudí, ktorých chceli premeniť na bezbožníkov. Preto vydali encyklopédiu, ktorá mala byť najvyššou autoritou namiesto sv. Písma. Encyklopédia mala úspech, no nie preto, že

by vynikala formou alebo obsahom. Francúzsko malo vtedy dosť iných nadaných spisovateľov a zhubnosť zásad encyklopédie sa dostatočne prejavila vtedy, keď mali možnosť uplatniť sa v živote. Ibaže encyklopédii, na rozdiel od týchto spisovateľov, robili slobodomurárske lôže reklamu.⁶ Všetky noviny ju chválili. Tých, ktorí sa ozvali proti jej protináboženskému zameraniu, Voltaire s d'Alembertom označovali za nepriateľov vedy a fanatikov.⁷ Pritom toto dielo bolo namierené nielen proti cirkvi, ale v mnohom prispelo aj k falšovaniu vedy. Sám Diderot, jeden z hlavných zostavovateľov encyklopédie, hodnotil svojich druhov ako nedoukov, ktorí chceli vyniknúť. No povrchní ľudia sa považovali za učencov, keď mali niekoľko jej zväzkov.⁸ A tak sa encyklopédia stala základom súkromných a verejných knižníc.

Okrem encyklopédie vydávali títo sprisahanci literatúru aj pre širšie vrstvy. Snažili sa ju písať pútavo. Po istej dobe dokázali v Holandsku každý týždeň vydať časopisy, namierené proti viere a mravom.⁹ Táto tlač sa dodávala s kníhkupcom a potulným predavačom aj zadarmo, aby sa mohla predávať za najnižšiu možnú cenu. Vydávala sa aj pod menom vymysleného alebo zomretého autora¹⁰, obsahovala vymyslené príbehy.¹¹ Takto napr. Diderot osočil rehoľníčky v románe Mníška.¹²

Pre Voltairea bola lož nielen prípustná, ale aj životne nutná pre dosiahnutie jeho cieľa. Aj svojich druhov žiadal: „Musíme luhat' ako diabol, nie bojácne, nie pre okamih, ale smelo a ustavične... Luhajte, len luhajte, milí priatelia.“¹³ Voltaireho stanovisko si osvojili jeho druhovia a jeho blízky spoločník Diderot dokonca vyzdvihoval lož ako cnosť: „Lož je tak málo hodná odsúdenia a podľa povahy by sa stala cnosťou, ak by mohla byť užitočná.“¹⁴ Vo svojom konaní bol Voltaire vedený aj ctižiadostivosťou, na uspokojenie ktorej sa neštil používať nijaké prostriedky. Nectili ho ani jeho početné mimomanželské vzťahy¹⁵, dvojtvárnosť a rasizmus. Verejne hlásal zrušenie nevoľníctva, ale svojim priateľom písal, že ľud potrebuje jarmo a ostrý kyjak. Černochovoval nazýval zvieratmi a dokazoval, že sú od prirodzenosti otrokmi iných ľudí.¹⁶

Proti Katolíckej cirkvi Voltaire navrhol ísť cestou postupných krokov. Nimi sa mala najskôr oslabiť a potom bezohľadným terorom zničiť.¹⁷ Vo Francúzsku sa to začalo sťažiením vstupu do rehoľného stavu¹⁸ a najmä zákazom jezuitskej rehole v r. 1764. V tom zohral nemalú úlohu slobodomurár minister Choiseul.¹⁹ Jezuitov v školách zastúpili profesori vybraní d'Alembertom. Z týchto škôl potom vyrástlo pokolenie, ktorého dielom bola slobodomurárska revolúcia o štvrt' storočie neskôr.²⁰ Podľa revolucionára slobodomurára Rabauda Saint Etienna, bez odstránenia jezuitov by sa revolúcia nemohla uskutočniť.²¹ V r. 1773 slobodomurári dokonca dosiahli dočasné zrušenie jezuitskej rehole samotným pápežom

Klementom XIV. Aj podľa slobodomurárskeho autora Mašľana to bolo v dôsledku ich agitácie.²² Mašľan už neuviedol, že agitácia pozostávala z najhorších lží. Bola súčasťou dlhodobého medzinárodného slobodomurárskeho plánu, ktorý pochádzal najneskôr z r. 1752.²³ Agitáciu sprevádzal silný nátlak na pápeža.

Voltaire síce spôsobil Katolíckej cirkvi značné škody, ale nezničil ju. V r. 1778, v tom roku, keď jej podľa svojho vyjadrenia mal ísť na pohreb, išlo sa na pohreb jemu.²⁴ Pred svojou smrťou sa chcel zmieriť s Bohom, ale jeho odchovanci k nemu nepustili kňaza. Zomrel v obrovskom zúfalstve.²⁵ Dr. Fruchen, ktorý bol toho svedkom, sa vyjadril, že to bol taký strašný pohľad, že keby tí, ktorých Voltaire zvedol svojou tvorbou, boli pri umierajúcom, nedokázali by zotrvať v jeho učení.²⁶ Podobne aj cítil d' Alembert pred smrťou výčitky svedomia a chcel sa zmieriť s Bohom. Ale slobodomurár Condorcet k nemu tiež nepripustil katolíckeho kňaza.²⁷

V tom čase bolo slobodomurárstvo už mohutné a jeho predstavitelia mali silné zastúpenie na najdôležitejších miestach. Aj kráľ bol nimi obkľúčený.²⁸ Služobný postup vo vojsku, v súdnictve, vo verejných službách, ba aj výnosné funkcie v cirkvi sa stali nemožnými bez podpory slobodomurárstva.²⁹ Tak sa vytvárali podmienky k tomu, aby uchopilo moc. K tomu využilo aj finančnú krízu Francúzska, ktorú vyvolal vysoký štátny dlh. Ten sa v značnej miere vytvoril podporou severoamerických slobodomurárskych vzbúrencov proti Anglicku.

Podporu cez svoje slobodomurárske kontakty dojednal veľvyslanec vzbúrencov vo Francúzsku a zároveň ctihodný majster francúzskej lóže Les Neuf Soeurs (Deväť sestrieries - t. j. múz) Benjamin Franklin. Členmi tejto lóže boli významní činitelia v tom i neskoršom čase: d' Alembert, Bailly, Brissot, Condorcet, Danton, Desmoulins, Fauchet, Lacépède, La Séze, Lafayette, Pastoret, Sieyes, Voltaire a iní.³⁰ Na vyriešenie krízy kráľ na návrh svojich poradcov, slobodomurárov Neckera a Turgota, chcel nájsť východisko po porade so snemom. Tajným, no skutočným cieľom zvolania snemu, o ktorom vedeli len vodcovia slobodomurárstva, bolo zvrhnutie jestvujúceho zriadenia vo Francúzsku.³¹

Snem predstavovali zvolení zástupcovia šľachty, duchovenstva a ostatného obyvateľstva - generálne stavy. Asi tri štvrtiny ich členov predstavovali slobodomurári³², ktorí mali vplyv najmä v najpočetnejšom, v treťom stave. Na ich úspechu vo voľbách do nich mali zásluhu peniaze a propaganda lóží.³³ Slobodomurári takisto presadili takú organizačnú štruktúru generálnych stavov, ktorou mohli presadiť neskoršie revolučné zmeny.³⁴

Uchopenie moci uľahčil umelý nedostatok obilia na jar a v lete 1789. To sa vo veľkom množstve skupovalo a následne schovalo alebo vyviezlo z krajiny ľuďmi z okruhu veľmajstra jednej z dvoch francúzskych veľkolóží, Veľkého východu Francúzska, princa Filipa

Orleánskeho³⁵, napr. ministrom Neckerom. Tým sa mal ľud do krajnosti poštváť proti dobrosrdečnému a miernemu kráľovi Ľudovítovi XVI., šľachte a duchovenstvu.³⁶ Kráľ sa úprimne snažil zlepšiť postavenie roľníkov, ktoré bolo lepšie ako v prevažnej väčšine európskych krajín, zrušením pre nich nepriaznivých zákonov. V tom mu bránili revolucionári, želajúci si nespokojnosť obyvateľstva, lebo ju chceli využiť na svoje ciele.³⁷

Významnú úlohu v príprave a v počiatočnom priebehu revolúcie zohral Filip Orleánsky. Princ pripravoval revolúciu spolu s ostatnými slobodomurárskymi vodcami: Mirabeuom, Dumouriezom, Le Peletierom, Lamethom, Dantonom, Sieyesom, Lafayetteom atď. Tí zasadali v lóžach vyššieho stupňa, riadiac pritom slobodomurárov nižšieho stupňa. Tak pripravili „neočakávané“ povstanie v r. 1789.³⁸ Princ, najzámožnejší človek vo Francúzsku, aj v rozsiahlej miere financoval povstanie.³⁹ Konal tak z nenávisťi ku kráľovi a z túžby zaujať jeho miesto.⁴⁰ Na území Francúzska bolo asi 900 lóží všetkých stupňov, niekoľko desiatok lóží pôsobilo v jeho kolóniách.⁴¹ Bolo v nich niekoľko desiatok tisíc osôb.⁴²

Nemalú úlohu v príprave a neskôr v rozduchávaní revolúcie zohral princov palác Royal v Paríži. Do tohto paláca, strediska záľahky, prostitúcie a revolučnej agitácie, polícia nesmela vkročiť, lebo bol chránený výsadami kráľovského orleánskeho rodu. V ňom sa celý deň konali agitačné zhromaždenia s revolučnými prejavmi, ktoré počúvali tisíce ľudí. Napr. slobodomurár Desmoulin verejne navádzal na vzburu tým, že víťazov nikdy neočakávala bohatšia korisť. Alebo ľživo obviňoval kráľovský dvor, že zamýšľal vyvraždiť tzv. vlastencov, t. j. revolucionárov. Zároveň sa tam tlačili revolučné brožúry. Takmer každú hodinu vyšiel nový titul. Z tohto paláca sa podporovali vzbúrení vojaci, zastrašovali sa nepohodlní ľudia- predovšetkým poslanci, ktorí nehlasovali za prevratné revolučné návrhy. Vyhrážalo sa im podpálením domu alebo povraždením rodinných príslušníkov. Mená poslancov poskytovala organizovaná platená skupina asi 600 divákov v sneme. Hoci to nebolo povolené, zúčastňovali sa na jeho zasadnutiach. Pritom robili nátlak na poslancov počas hlasovania potleskom, pokrikom a ohrozovali tých, ktorí nehlasovali za revolučné návrhy. Zoznamy týchto poslancov poskytovali aj niekoľkotisícovému davu zdržujúcemu sa pred snemovňou. Ten ich potom tiež fyzicky ohrozoval. Pomocou tohto nátlaku veľmi malá, 10- 30 členná radikálna poslanecká menšina, presadila niekoľko dekrétov, vrátane toho, ktorým sa zástupcovia tretieho stavu 17. 6. 1789, pôvodne tvoriaci poradný orgán moci, vyhlásili za predstaviteľa ľudu- národné zhromaždenie. Pritom medzi nimi nebol ani jeden z roľníkov, ktorí predstavovali väčšinu nielen tohto stavu, ale obyvateľov Francúzska vôbec; väčšina týchto poslancov boli právnici. Pôvodne proti tomuto návrhu chcelo hlasovať vyše 300 poslancov, t. j. asi polovica členov tohto stavu. Po napadnutí jedného poslanca,

nesúhlasiaaceho s takýmto návrhom, sa dodatočne proti nemu odvážilo hlasovať len 90 poslancov. Krátko po prijatí tohto návrhu sa k zástupcom tretieho stavu pripojili aj zástupcovia prvého a druhého stavu.⁴³

Už pred samotnou revolúciou princ vyskúšal možnosť vyvolať vzburu pomocou peňazí a nádeje lupiť.⁴⁴ K tomu použil i miestnych slobodomurárov z istej parížskej štvrte, ktorých krátko pred touto udalosťou prijali do lôže. 25. 4. 1789 sa v Paríži rozšírila správa, že továrnik Réveillon hovoril zle na predvolebnom zhromaždení (t. j. o ľude) a že robotník môže žiť z 15 sous denne. Preto sa treba na Réveillona vrhnúť a všetko mu spáliť. Bola to lož, lebo Réveillon platil svojim robotníkom prinajmenšom 25 sous. Dokonca napriek nedostatku práce nikoho neprepúšťal, platil všetkým neznižujúcu mzdu a tak živil stovky rodín. No týmto osočením vznikli nepokoje, ktoré vyvrcholili 28. 4. 1789. Opitý dav napadol Réveillonov dom, vylúpil ho a vypálil. Podobne nehoráznym osočovaním vodcovia Veľkého východu Francúzska zavraždili štátneho radcu Foullona a jeho zaťa Bertiera. 22. 6. 1789 pri Paríži, v dôsledku udaní bleskovo rozšírených z hlavného mesta, bol zatknutý Foullon. O ňom sa rozšírilo, že sa vraj vyjadril, že ľud nestojí viac ako kone a ak nemá chlieb, má jesť seno. V skutočnosti bol Foullon dobrodincom ľudu, ktorý v zime pred revolúciou vydal 60 000 frankov, aby chudobní mali prácu. Dovliekli ho do Paríža so senom napchatým do jeho úst. V meste ho obesili a odrezali mu hlavu. Podobne aj jeho zaťa Bertiera označili za obilného úžerníka a vinníka hladu, hoci nikdy neobchodoval s obilím. Dav ho tiež zabil a odrezal mu hlavu. Pritom Bertier pred revolúciou v jednej z okolitých oblastí správne vymeral pozemky a tak ľuďom znížil dane.⁴⁵ V skutočnosti boli zavraždení preto, lebo mohli byť vážnou prekážkou pre plánovanú revolúciu.⁴⁶

Významným symbolom revolúcie sa stalo obsadenie väznice bastila v Paríži 14. 7. 1789. V nej v 14. storočí väznili pred popravou Jakuba Molayho, poslednú hlavu templárov.⁴⁷ Podľa slobodomurára Pikea, tajní vodcovia revolúcie na jeho hrobe prisahali zvrhnúť trón a cirkev.⁴⁸ Bastila bola pôvodne pevnosťou, ktorú neskôr premenili na veľmi mierne väzenie pre väzňov z vyšších spoločenských vrstiev. Pretože väzňov bolo málo a náklady na jej udržiavanie vysoké, kráľovská vláda ju plánovala zbúrať. Útok na bastilu nebol spontánny, ale dopredu pripravený, ako to uvádza aj historik slobodomurár Louis Blanc.⁴⁹

Slobodomurári útok naplánovali a viedli, napr. Fauchet. Takisto boli členmi štyroch delegácií útočníkov, ktoré vyzývali jej veliteľa, veľmi mierumilovného de Launeyho, ku kapitulácii.⁵⁰ Dokonca útoku na ňu sa zúčastnili aj slobodomurári z Ruska, napr. Golicyan.⁵¹ Posádka bastily nedala podnet na útok, nikoho neohrozovala. Nanajvýš šetrila životy protivníkov, napr. iba raz vystrelila z dela. Aj to až po niekoľkých delostreleckých salvách útočníkov, ktoré

vôbec nepoškodili pevnosť, iba okolité domy nepresnou paľbu. Na bastilu zaútočilo niekoľko sto ľudí, ktorých k tomu podnietil Desmoulin v paláci Royal. Táto malá skupina v 700 000 meste nepredstavovala postoj jeho obyvateľov. Tí boli pasívni, niekoľkohodinovému boju sa prizeralo niekoľko desiatok tisíc zvedavcov bez toho, aby sa pripojili k útočníkom. Boj sa pre nich nevyvíjal priaznivo: padlo ich aspoň 83, no nanajvýš traja z vyše sto obrancov. Dobre chránená posádka však nemala srdce masakrovať protivníkov. Na nátlak jej časti sa veliteľ pevnosti rozhodol vzdať sa za podmienky, že obrancom sa neublíži. Podmienky kapitulácie sa nespĺnili. Niekoľko obrancov zavraždili, medzi nimi veliteľa de Launeyho. Odrezali mu hlavu a tú nosili po Paríži. Útokom na bastilu sa oslobodili štyria falšovatelia zmeniek, dvaja duševne chorí a jeden kriminálnik. Ani jeden z nich nebol väznený z politických dôvodov.⁵² Bastilu za revolučného režimu zbúral stavebný podnikateľ Palloy s platenými robotníkmi. Jej premenu na miesto prechádzok, ako aj zvolanie generálnych stavov, revolúciu a odstránenie kráľovstva niekoľko rokov pred uskutočnením týchto udalostí predpovedal popredný slobodomurár Cagliostro, zakladateľ obradu Misraim.⁵³ Jeho predpovede sa nespĺnili preto, že by bol prorokom, ba ani geniálnym prognostikom, ale preto, že tieto udalosti boli vodcami slobodomurárstva naplánované.

Vzdanie sa bastily sa v lóžach oslavovalo ako víťazstvo slobody. V skutočnosti znamenalo začiatok teroru.⁵⁴ Krátko potom na mnohých miestach Francúzska, aj keď len na jeho menšej časti, vypukli starostlivo pripravené vzbury. Prostredníctvom slobodomurárskych lóží, agenti platení Filipom Orleánskym vraždili šľachticov a kňazov, vypaľovali zámky a lživými správami o cudzích vojskách a zbojníckych skupinách vyvolali strach u obyvateľov. Podnietili ich k ozbrojeniu sa a nepravdivou správou o nariadení kráľa aj k útokom na šľachtu. Keďže výzva k vzbure proti kráľovi by nemala úspech, najskôr sa mala zničiť šľachta ako opora monarchie a po dosiahnutí tohto cieľa aj samotná monarchia.⁵⁵

Po obsadení bastily v sa sneme naďalej prijímali revolučné zákony za neustále sa stupňujúceho nátlaku organizovanej radikálnej malej menšiny. Preto značná časť poslancov prestala hlasovať alebo zúčastňovať sa na jeho zasadaniach.⁵⁶ Zloženie a názov snemu sa menili po voľbách. Keď pôsobil pod názvom konvent (1792- 1794), zhodným s názvom slobodomurárskeho zjazdu, pravdepodobne všetci jeho členovia boli slobodomurármi. V každom prípade nimi boli všetci, čo len trochu jeho významnejší členovia: Barnave, Bailly, Billant-Vareun, Carrier, Collot d`Herbois, Danton, Fougier, Marat, Mirabeau, Robespierre, Saint-Just, Sieyes, Talleyrand, Tinville atď.⁵⁷ No nie všetci slobodomurárski poslanci poznali zámery svojich vodcov a podporovali ich. Preto sa aj na nich vykonával nátlak.

Nakoniec, po zatknutiach a popravách časti poslancov ich revolucionárskymi druhmi, snem poslušne prijímal jednohlasne navrhované zákony bez rokovania alebo aj bez hlasovania.⁵⁸ Pod nátlakom prijal aj vyhlásenie ľudských a občianskych práv a slobôd 26. 8. 1789. Najskôr ho zamietol na tajnom zasadnutí. Potom ho prijal na verejnom zasadnutí pod nátlakom organizovanej platenej diváckej tlupy.⁵⁹ Navrhol ho slobodomurár de Lafayette takmer v takej podobe, v akej bolo dlhodobo predtým pripravované v lóžach.⁶⁰ Vyhlásenie odmietalo podriadenosť spoločnosti Božím zákonom pod zámenkou neobmedzenej demokracie. Tým vyjadrovalo slobodomurársky postoj k svetu. 17 článkov tohto vyhlásenia malo nahradiť Desatoro. Aby to bolo zrejme aj navonok, tiež sa zobrazovalo na dvoch tabuliach. Doteraz ho slobodomurári označujú za nesmrteľné.⁶¹ Stalo sa vzorom pre mnohé ústavy štátov aj v súčasnosti. Preto je vhodné rozobrať hodnotu vyhlásenia, aby bolo zrejme, aké následky môže mať jeho napodobňovanie.

Vyhlásenie malo niekoľko podstatných nedostatkov. Uvádza, že ľudské práva treba objasniť. Ale tiež už boli objasnené v Desatore. Totiž príkazy Desatora predstavujú aj práva: príkaz svätiť sviatočný deň je zároveň právom na odpočinok, príkaz nekradnúť je zároveň právom nebyť okradnutý, príkaz neklamať je zároveň právom nebyť oklamáný atď. Namiesto Boha sa za pôvodcu všetkej moci a morálky vyhlásil ľud, t. j. menlivý názor väčšiny. Hlúposť tejto zásady sa prejavuje v tom, že to isté konanie sa tak raz môže vyhlásiť za správne, a krátko potom bezo zmeny okolností za nesprávne. Ďalším značným nedostatkom vyhlásenia bolo to, že na rozdiel od Desatora iba čiastočne pokrývalo ľudské vzťahy k druhým bytostiam. Ten hlavný z nich, vzťah človeka k Bohu, označilo za nezáväzný. Pokiaľ ide o vzťah k ľuďom, vyhlásenie nabádalo iba k tomu, aby sa im neškodilo, ale už sa nevyžadovalo im pomáhať v prípade potreby. Nerozumnosť vyhlásenia sa prejavila i tým, že neriešilo správnosť konania v prípade nesúladu svetských zákonov. Tento nesúlad nie je zriedkavý. Dokonca samotné vyhlásenie je vnútorne protirečivé, čím sa tiež líši od Desatora. Napr. v úvode vyhlásenia sa hovorí o prirodzených a neodňateľných právach (v súlade s Desatorom), no v článku 6 sa uvádza, že zákon je vyjadrením všeobecnej vôle. Sú teda možné dva protirečivé výklady. Buď prirodzené a neodňateľné práva možno odňať zákonom, alebo vyjadrenie všeobecnej vôle nemôže zrušiť prirodzené a neodňateľné práva.

Vyhlásenie na jednej strane človeka povyšovalo na úroveň Boha, na druhej strane ho znižovalo na úroveň nerozumných vecí, lebo sa v ňom ako posvätný vzťah človeka zdôraznil jeho vzťah k majetku. V katolicizme sa zdôrazňuje vzťah človeka k Bohu, k bytosti neporovnateľne vyššej ako človek, svätej a dokonalej. A za jediný posvätný a nedotknuteľný vzťah človeka k stvorenstvu označuje katolicizmus manželstvo. Lebo ono nie vzťahom k

nerozumnej hmote, ale vzťahom dvoch rozumných a rovnocenných bytostí, muža a ženy, a zároveň obrazom vzťahu Boha k človeku.

Hodnota vyhlásenia sa ukázala v jeho dosahu na život. Začalo sa to už jeho 1. článkom, podľa ktorého sú ľudia od narodenia slobodní a vo svojich právach rovní, no otroctvo v kolóniách ostalo zachované. Podľa čl. 7 sa človek mohol obžalovať, zatknúť alebo zajať iba v zákonoch stanovenou formou, podľa čl. 8 sa nesmeli trestať bez vydania zákona, podľa čl. 9 sa človek až do dokázania viny mal pokladať za nevinného a proti zaistencovi sa nesmeli tvrdo zakročiť. V skutočnosti slobodomurárski revolucionári tieto zásady hromadne porušovali: prenasledovali, mučili, odsudzovali a popravovali ľudí bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom porušili zákon, bez obvinenia a dokázania viny, len na základe podozrenia alebo istých vlastností, napr. kvôli pôvodu alebo bydlisku.⁶²

Hromadne sa vraždilo len pre samotné obývanie oblasti Vendée. Slobodomurármi nariadená a uskutočňovaná genocída voči tamojším obyvateľom bola pomstou za miestne povstanie v r. 1793. Podobných protirevolučných povstaní bolo v tom roku vo Francúzsku mnoho, vo väčšine jeho oblastí, no toto bolo najrozsiahlejšie. Na rozdiel od početných slobodomurárskych vzbúr, či už vo Francúzsku v r. 1789 a neskôr, ako aj v iných častiach sveta, toto neslobodomurárske povstanie nebolo dopredu tajne pripravované jednotlivcami. Bolo spontánne a malo všeobecnú ľudovú podporu. Navyše bolo aj v súlade s čl. 2 deklarácie o nedotknuteľnom ľudskom práve na slobodu a odpor voči útlaku. Podnetov k povstaniu bolo viac: justičná vražda kráľa Ľudovíta XVI., prenasledovanie náboženstva a nútené odvody roľníkov na útočné vojny proti okolitým štátom (dovtedy bola vojenská služba povinná len pre šľachticov, bola to tzv. daň krvi, ktorí preto neplatili iné dane), čo nebolo v záujme prevažnej väčšiny Francúzov, a teda ani v zhode s čl. 12 deklarácie. Po niekoľkých mesiacoch, koncom r. 1793, bolo toto povstanie v podstate porazené. Napriek tomu od konca toho roku vláda prikazovala vojenským veliteľom v povstaleckom kraji neušetriť ani živú dušu a Vendée premeniť na pustatinu.⁶³ Aj snem 6. 2. 1794 sa uzniesol na „úplnom zničení kraja Vendée a vyhubení jeho obyvateľov“, vrátane žien a detí, dobytky, úrody a budov. Po dlhé mesiace vládne oddiely, príznačne nazývané pekelnými oddielmi, miestnych obyvateľov, pokiaľ neutiekli, strieľali, prebodávali, vešali a topili. Parížski radikáli uvažovali aj o ich vraždení plynom. Kvôli tomu úradne poverení vedci robili pokusy na ovciach, ale ešte nedokázali technicky vyriešiť túto požiadavku.⁶⁴ Po zvrhnutí a poprave v lete 1794 nevyhláseného, no faktického kráľa Robespiera, teror vo Vendée sa zmiernil a neskôr zastavil. V dôsledku bojov a genocídy tam zahynulo vyše 100 000 miestnych obyvateľov. No pretože vo Vendée zahynulo veľa vládných vojakov a obyvateľia Vendée hynuli aj za

hranicami svojej oblasti, vzburá sa možno vyžiadala 400 000- 500 000 životov.⁶⁵ Zničilo sa 20 miest a 1 800 dedín.⁶⁶

Celkovo len vo Francúzsku počas tejto revolúcie v r. 1789-1799, v dôsledku krutého väzenia, popráv, hladu spôsobeného revolucionármi, občianskych vojen a útočných vojen proti zahraničiu, len spomedzi narodených zahynulo asi 2 milióny ľudí.⁶⁷ Z toho asi 300 000 bolo popravených.⁶⁸ Obetami revolúcie boli v prvom rade roľníci: či už v rámci vyhladzovania Vendée, alebo ako zmobilizovaní vojaci, alebo ako obeť väzenských pomerov a popráv v rôznych miestach Francúzska. Oveľa menej postihla revolúcia šľachticov.⁶⁹ Neznámy počet detí zahynul aj v dôsledku potratov po ich uzákonení v r. 1791.

Nebyť pádu Robespiera a zabitia jeho jakobínskeho druhá, slobodomurára Marata, Francúzsko by bolo postihnuté oveľa väčšími - stratami na ľudských životoch počas tejto slobodomurárskej revolúcie. Po poprave Robespiera sa v jeho dome našiel plán, zostavený Maratom, podpísaný Robespierom a slobodomurárom Carrierom, na likvidáciu 12- 15 miliónov obyvateľov Francúzska, polovice až dvoch tretín jeho obyvateľov. Tieto genocídne zámery potvrdili aj početní svedkovia. Boli podnietené slobodomurárskym maltuzianizmom. Vraj Francúzsko bolo preľudnené a pri nižšom počte obyvateľstva by tí, ktorí by prežili, boli bohatší. Terorom, ktorý intenzívne uplatňoval aj Carrier, sa mal dosiahnuť tento zámer.⁷⁰ V súčasnosti vo žije Francúzsku vyše dvojnásobok obyvateľov a to na vyššej životnej úrovni ako v tej dobe.

Najvýznamnejšou obeťou revolúcie bol kráľ Ľudovít XVI. O jeho zavraždení rozhodli slobodomurári na ich medzinárodnom zjazde vo Frankfurte, niekoľko rokov pred revolúciou.⁷¹ Verejne ho nariadil vykonať revolučný snem v r. 1793, pomocou nátlaku a podvodu.⁷² Ako zámienka sa použilo obvinenie, že kráľ konal proti ľudu. Avšak ľud, v mene ktorého sa vraždilo, tento čin zarmútil a už zmienka o radikálnych revolucionároch-jakobínoch v ňom vyvolávala hnus. Popravu kráľa a konanie jakobínov rozhodne odsudzovali aj ľudia, ktorí sa dali najat' revolučným režimom do boja za jeho záujmy ako dobrovoľníci.⁷³ O niekoľko mesiacov na popraviske skončila aj kráľovná Mária Antoinetta, ako obeť justičnej vraždy. Pôdu na to slobodomurári pripravovali osočujúcimi hanopismi ešte pred revolúciou. Kráľovský pár si však do istej miery svoj osud zapríčinil sám. Napriek varovaniu cirkvi sa dal oklamať navonok prejavovanou úctou slobodomurárov. Napr. Mária Antoinetta 27. 2. 1781 v liste svojej sestre Márii Kristíne písala, že sa jej zdá, že ona pripisuje slobodomurárstvu vo Francúzsku príliš veľký význam. Vo Francúzsku však slobodomurárstvo nemá zďaleka taký význam, ako v iných krajinách, pretože tu sú všetci jeho členmi. Tak je všetko známe, čo sa tam deje a nie je tajným politickým spolkom. Táto spoločnosť jestvuje len pre dobročinnosť a

zábavu. Sám kráľ je toho názoru, že ľudia, ktorí pijú a spievajú, nemôžu byť sprisahancami. Síce sa jej zdá, že robiť dobročinnosť by bolo možné aj bez všetkých tých rituálov, ale každý má svoj spôsob zábavy. O niekoľko rokov slobodomurárstvo odhodilo svoju masku a ukázalo sa takým, akým v skutočnosti je. Mária Antoinetta spoznala svoj omyl, ale až vtedy, keď už bolo neskoro. 17. 8. 1790 písala svojmu bratovi, cisárovi Leopoldovi, aby odpustil a veril svojej nešťastnej sestre. No hlavne, nech sa chráni hocijakému spojeniu so slobodomurárstvom. Touto cestou sa všetky tunajšie obludy snažia vo všetkých krajinách dosiahnuť ten istý cieľ. Je zaujímavé, že pri poprave Márii Antoinetty, ľudia v dave výsmešne opakovali jej vyjadrenie z listu sestre: „Každý má svoj spôsob zábavy.“⁷⁴ Obsah jej prvého listu sa zrejme stal známym slobodomurárskemu okoliu, ktoré kráľa úzko obklopovalo. Dôležité miesto v ňom zastával správca kráľovskej pokladnice, významný slobodomurár Savalette de Langes, ktorý kráľa zradil v rozhodujúcej bitke s revolucionármi v r. 1792 a tým spôsobil jeho porážku. Pred revolúciou organizoval zábavy pre šľachtu vo svojej lóži a zatiaľ v stráženej miestnosti nad sálou, v ktorej sa konali, zasadal tajný revolučný výbor. Za krátky čas sa veselica spoločnosť stala jeho obeťou.⁷⁵

Medzi obeťami boli aj slobodomurári. Podľa slobodomurára Fauchera, slobodomurárski revolucionári boli pohltení strojom, ktorí sami uviedli do pohybu a nijaká vláda ich nezabila toľko, ako táto revolúcia.⁷⁶ Napr. Robespierre dal popraviť Dantona a iných slobodomurárskych revolucionárov, a potom sám bol popravený svojimi druhmi. Zo 76 predsedov konventu 16 bolo sťatých, ďalších 45 bolo postihnutých iným spôsobom.⁷⁷ Medzi popravenými bol i Filip Orléansky. Princovi, ktorý sa po započatí revolúcie začal podpisovať ako Egalité (Rovnosť), sa nespĺnila túžba byť kráľom. Preto sa vzdal svojej funkcie a verejne sa zriekol slobodomurárstva. Vyhlásil, že slobodomurármi hlásané heslo slobody a rovnosti bolo iba preludom. Nie je dôvod, aby naďalej pôsobili tajné spoločnosti a Veľký východ Francúzska, ktorého organizáciu nepoznal, mal svoje vnútorné tajomstvá. Teda slobodomurárstvo vo Francúzsku, ktoré podľa Márie Antoinetty nemalo tajomstvá, malo ich 22 rokov aj pred svojím formálne najvyšším činiteľom. Veľký východ ho za to odsúdil na smrť. Revolučný súd vo vykonštruovanom procese v r. 1793 len potvrdil tajný rozsudok.⁷⁸ Takisto slobodomurárski vládcovia vôbec nedodržali ani 17. článok deklarácie, právo na majetok. Majetok sa mal odňať len v prípade verejnej potreby po spravodlivom odškodnení. V skutočnosti Francúzsko zrejme zažilo najväčšie vyvlastňovanie bez náhrady vo svojich dejinách, ktoré prevažnú väčšinu obyvateľov poškodilo a malú menšinu obohatilo. Zhabal sa hnutelný a nehnuteľný majetok v hodnote vyše 10 miliárd frankov, vrátane väčšiny pôdy.⁷⁹ Časť odcudzeného majetku sa znehodnotila, časť si privlastnili noví vládcovia. Napriek

rozsiahlemu lupeniu francúzskych vojsk v zahraničí, počas revolúcie štátny dlh Francúzska z necelých 4 miliárd vzrástol na vyše 50 miliárd a nakoniec sa skončil bankrotom.⁸⁰ Pôvodný dlh, ktorý slobodomurárskym vodcom slúžil ako prostriedok na uchopenie moci, títo nielenže nevyriešili, ale podstatne zhoršili. Zvolanie generálnych stavov na jeho riešenie bolo teda zbytočné.

V rámci útoku proti kresťanstvu, ktorý bol silnejší a dôslednejší ako útok voči šľachte⁸¹, revolucionári najskôr odlúčili cirkev od štátu a zhabali bez náhrady cirkevné majetky - v r. 1789. V r. 1790 nariadili kňazom a uchádzačom o verejné funkcie prisahať na proticirkevnú ústavu. Ústava bola miešaním sa do vnútorných vecí Katolíckej cirkvi. Napr. odmietala pápeža ako hlavu cirkvi, kňazi mali byť volení a odvolávaní všetkými obyvateľmi, aj nekatolíckymi. Tým kňazom, ktorí odmietli prisahať na takúto ústavu - tak učinili dve tretiny z nich, odňali plat, zakázali vykonávať svoje povolanie a nútili ich vysťahovať sa z Francúzska. Alebo ich väznili a popravovali. Tí katolíci, ktorí odmietli prísahu na toto protikatolícke nariadenie, stratili volebné právo. Boli zrušené rehole i laické náboženské združenia. To bolo v rozpore s 2. a 4. čl. deklarácie: môže sa robiť všetko, čo druhému neškodí a uplatňovanie prirodzených práv môže mať iba také obmedzenia, ktoré ostatným členom spoločnosti zaručia uplatňovanie rovnakých práv. Takisto to bolo v rozpore aj s 10. článkom deklarácie: nikoho nemožno stíhať za jeho náboženské presvedčenie. Niektoré náboženské združenia sa venovali školstvu. Ich zrušením sa 600 000 deťom odňala možnosť naučiť sa písať a čítať.⁸² Aj preto gramotnosť vo Francúzsku počas revolúcie poklesla. V r. 1792 sa uzákonil rozvod. Na konci revolúcie počet rozvodov v Paríži prevýšil počet sobášov.⁸³ V r. 1793 sa zaviedol nový kalendár, ktorým sa nariadil 10- dňový týždeň namiesto 7- dňového. Pritom desiaty deň bol len spolovice nepracovným. Počet pracovných dní v roku sa zvýšil asi o 100, lebo pôvodný kalendár obsahoval mnoho cirkevných sviatkov, počas ktorých sa nepracovalo.⁸⁴ Aj domáce zvieratá sa odmietali riadiť novým kalendárom. A tak život si vynútil jeho zrušenie v r. 1805. (Podobne neúspešne dopadol aj pokus sovietskych komunistov, ktorí zaviedli najskôr 5 dňový a neskôr 6 dňový týždeň). Istý čas, počas vyvrcholenia revolúcie v r. 1793-1795, boli uzatvorené aj tie katolícke kostoly, v ktorých pôsobili odprisahavší kňazi a bol zakázaný náboženský život. Mal ho zameniť úradný kult rozumu, čiže človeka, na ktorý sa používalo vyše 2 000 odňatých katolíckych kostolov. Asi 50 000 kostolov a kaplniek, neraz s veľkou umeleckou alebo historickou hodnotou, bolo zámerne zničených, ako aj tisíce kláštorov. V kláštoroch a na iných miestach sa zničilo 80 000 knižníc.⁸⁵ Sviatok na počesť bohyně rozumu sa konal podľa slobodomurárskeho obradu a odev najvyššieho predstaviteľa tohto kultu bol slobodomurársky.⁸⁶ V parížskej bazilike Notre

Dame plápolala pochodeň, tzv. oheň pravdy a žena pochybných mravov, operná tanečnica de Maillardová, predstavovala bohyňu rozumu. Deti jej pálili kadidlo a všetci prítomní kľáčiac ju vzývali. V chráme st. André des Arts bol postavený trón rozumu, ktorý predstavovala prostitútka Momorsová. 200 bielo odetých dievčat ju vzývalo a spievala sa hymna. Slávnosť mala byť rozšírená do celého Francúzska. Kvôli tomu bola vydaná „bohoslužobná“ príručka, v ktorej boli spevy, modlitby a hodinky k bohyni rozumu. Vo sviatočné dni sa všetci obyvatelia Francúzska mali modliť republikánske krédo, ktoré bolo paródiou na kresťanské modlitby. Napr. miesto Otčenáša sa mal modliť republikánsky „Otčenáš“, ktorý mal takýto obsah: „Sloboda, nech je oslávené meno tvoje...“⁸⁷ Kult rozumu sa v r. 1794 zmenil na kult neurčitej najvyššej bytosti, v ktorom Robespierre, predseda parlamentu, vystupoval aj ako veľkňaz.

Tak ako činnosť snemu nepredstavovala vôľu ľudu, tak ju nepredstavoval ani výber poslancov do neho a miestnych zastupiteľstiev. Slobodomurárski vodcovia, zákonom i násilím, značne obmedzili možnosť organizovania sa, predovšetkým umierneným politickým zoskupeniam, ich prípadnej politickej agitácii, ako aj nepohodlným jednotlivcom. Hrubým nátlakom na voličov, donútených hlasovať verejne, znemožňovali ľuďom vybrať si slobodne svojho zástupcu. Nepohodlným osobám priamo zabraňovali voliť i byť volenými. Výsledky volieb falšovali alebo neuznali, ak ich výsledky boli pre nich nežiadúce. Dodatočne zbavovali poslaneckého mandátu nepohodlných poslancov.⁸⁸ Takto v rozpore čl. 3 deklarácie výkon moci nevychádzal z ľudu, v rozpore s čl. 6 nejstvovalo právo všetkých občanov voliť a zastávať verejné úrady.

To bol jeden z dôvodov, prečo väčšina oprávnených voličov prestala voliť. Napr. v r. 1792 v Paríži zo 160 000 zaregistrovaných voličov volilo spočiatku 14 000 osôb, neskôr iba 7 000.⁸⁹ Namiesto ľudu, v skutočnosti diktátorsky vládla malá skupina oligarchie.⁹⁰ Tá mala väčšiu moc ako kráľ, lebo zrušila združenia nezávislé od štátnej moci (cirkevné, stavovské, záujmové atď.), no predovšetkým preto, lebo ten svoju moc ohraničoval morálnymi zásadami. Deklarácia nemala hodnotu ani toho papiera, na ktorom bola vytlačená. Jej moderné zásady viedli k bezpráviu, k ponižovaniu ľudskej dôstojnosti, k biede, ku krutosti, k zabíjaniu. Stali sa základom moderných totalitných režimov. Ľudstvo už veľmi drahó zaplatilo skúsenosť o škodlivosti týchto zásad.

Na úspechu revolucionárov vo Francúzsku a mimo neho mali významný podiel aj slobodomurári v zahraničí (nie všetci však revolucionárov podporovali). Ak by nebolo tejto spolupráce, bolo by rýchlo po revolúcii, lebo ňou sa francúzske vojsko rozvrátilo. Revolucionári mohli byť porazení už v prvej vojne so zahraničím, ktorú viedli proti Rakúsku.

Francúzski vojaci prešli hranice s Belgickom, ktoré vtedy patrilo Rakúsku, 29. 4. 1792. Už pri náznakoch boja s oveľa menej početným nepriateľom v panike 3. mája ustúpili z Belgicka. Koncom júla, spojenec Rakúska, Prusko, prešlo do protiútok. Na čele jeho vojska však bol slobodomurársky veľmajster, maršal Karl Wilhem Ferdinand, vojvoda z Braunschweigu. Jeho konanie bolo v príkrom rozpore s jeho nevhodnými hrozbami proti obyvatelom Francúzska. S vojskom postupoval veľmi pomaly, hoci nenarážal na odpor. Pomalým postupom chcel dosiahnuť, aby protivník získal čas na vytvorenie disciplinovaného, bojaschopného vojska. K prvej významnejšej zrážke došlo pri francúzskom meste Valmy. Boj sa od počiatku vyvíjal v prospech Pruska. Francúzskeho vojska sa zmocnila panika. Napriek tomu vojvoda nedal rozkaz na rozhodujúci útok, po ktorom by mal otvorenú cestu na Paríž. Uspokojil sa s nevýznamnou delostreleckou prestrelkou a bez tlaku protivníka dal povel na ústup. Následne Francúzsko prenieslo vojnu do Nemecka. Na čele málopočetného francúzskeho vojska, ktoré sa podobalo skôr na tlupu, bol Custine. Nemal obliehacie delá a za takýchto okolností nemal nádej dobyť silnú pevnosť Mainz. Avšak delegácia mainzských slobodomurárov ho povzbudila k postupu na mesto s tým, že využijú svoj vplyv na to, aby sa posádka vzdala. Tak sa aj stalo, posádka kapitulovala bez boja. Podobne miestni slobodomurári veľmi účinne podporovali postup aj revolučným veliteľom Dumouriezovi a Pichegruovi v Belgicku a v Holandsku, Napoleonovi v Taliansku a na Malte atď.⁹¹ Francúzske vojsko víťazilo nie preto, že by azda s oduševnením bojovalo za nový režim, ktorý vraj umožnil vojenským géniom zaujať veliteľské funkcie, ale pre zradu slobodomurárov v radoch jeho protivníkov. Po započatí revolúcie, najmä počas vlády jakobínov, lóže obvykle nevyvíjali činnosť. Revolučná protikresťanská činnosť sa uskutočňovala prostredníctvom zdanlivo neslobodomurárskych spolkov, napr. klubu jakobínov, ktorý však založili slobodomurári.⁹² Niektoré lóže sa premenili priamo v kluby, nezmeniac pritom ani názov.⁹³ Revolúcia viedla iba k nevídanej biede najmä tých najchudobnejších, k demoralizácii a k zabíjaniu Francúzov.⁹⁴ Prehlbila spoločenskú a majetkovú nerovnosť. Neodstránila aristokraciu. Iba jednu aristokraciu nahradila druhou, síce neoficiálnou, no tiež dedičnou. Tá pozostávala z bankárov, zväčša cudzincov.⁹⁵ Tvorilo ju asi 200 rodín. Tie sa stali majiteľmi francúzskeho hospodárstva a politiky, umiestňovali vo vláde svojich predstaviteľov a kontrolovali tlač.⁹⁶ Asi po desiatich rokoch revolúcie vládla medzi francúzskym ľudom taká nespokojnosť s novým režimom, že nastala vysoká pravdepodobnosť obnovy predrevolučných pomerov. Preto skupina popredných revolucionárov, ktorá chcela udržať aspoň niektoré novoty, napr. majetok, ktorým sa obohatila, podporila Napoleonov prevrat v r. 1799. Republikáni sa zmenili

na monarchistov. Napr. slobodomurár Cambacéres, ktorý svoj podiel na justičnej vražde Ľudovíta XVI. komentoval tak, že hlasovanie za smrť posledného francúzskeho kráľa zostane zapísané nesmrteľnými písmenami v dejinách, kralovanie Napoleona hodnotil tak, že francúzsky národ dlhé storočia získaval z dobrodení dedičnej vlády a teraz sa dobrovoľne vracia na cestu zhodnú s jeho duchom.⁹⁷ Prevratom sa skončila revolúcia, no nie vláda slobodomurárov. Nielen bývalý jakobín Napoleon bol ich členom⁹⁸, ale aj osoby z jeho najbližšieho okolia: otec, manželka Jozefína, bratia (ktorých tiež dosadzoval za panovníkov) a takmer všetci jeho maršali.⁹⁹ Napoleon nemal rád Katolícku cirkev, ale vedel, že podporuje poriadok v spoločnosti a preto výrazne zmiernil protikatolícky postoj. Zato chcel, aby mu cirkev slúžila. To cirkev odmietla a preto sa s ňou najmä na konci svojej vlády dostával do rozporu. Vyhrážal sa, že ju zničí a pápeža Pia VII. deportoval z Ríma. Cirkev však nezničil, padol z trónu najmocnejšieho panovníka Európy a sám bol deportovaný z Francúzska. Aj keď zmiernil postoj voči cirkvi vo Francúzsku, Napoleon presadzoval slobodomurárske ciele v dobytých krajinách Európy. Napr. zasadil sa o vyvlastnenie cirkevných majetkov v Nemecku. To viedlo nielen k likvidácii mnohých dobročinných ustanovizní, no predovšetkým cirkevného školstva. Preto slobodomurárstvo Napoleona spočiatku podporovalo, čo bola hlavná príčina jeho úspechov. Neraz víťazil takým istým spôsobom ako vojská revolučného Francúzska: pomocou zrady slobodomurárov v protivníkovom vojsku. Pomocou slobodomurárstva aj upevňoval svoje víťazstvá. Takmer v každom jeho pluku bola lóža. Po obsadení daného územia tieto sa lóže spájali s miestnymi slobodomurármi, získavali nových členov a vytvárali nové lóže. Keď sa tam lóže rozmnožili, vytvorili oblastný Veľký východ. Ten sa pripojil k francúzskemu Veľkému východu a od neho dostával pokyny. Týmto sa upevňovala moc víťazov.¹⁰⁰ No viac ako slobodomurárskymi záujmami bol Napoleon vedený vlastnými záujmami. Chcel založiť vlastnú dynastiu a ovládnuť i slobodomurárstvo, napr. svojho brata Jozefa dosadil na čelo Veľkého východu Francúzska. Preto asi po desiatich rokoch jeho vlády sa slobodomurárstvo od neho odvrátilo¹⁰¹, čím prispelo k jeho pádu. Kým pôvodne dostával tajné informácie o pohyboch nepriateľských vojsk, ktoré mali problémy so zásobovaním, so zmenou postoja slobodomurárstva sa situácia obrátila.¹⁰²

Za vlády „pokrokových“ slobodomurárskych revolucionárov a Napoleona sa priemerná výška nováčkov vo vojsku znížila o tri centimetre.¹⁰³ Zrejme to spôsobilo zhoršenie stravy v detstve a počas dospievania oproti kráľovskému režimu.

Aj keď sa po Napoleonovom páde slobodomurárstvu nepodarilo presadiť, aby trón zaujal jeho člen, holandský kráľ¹⁰⁴, jeho vplyv ostal naďalej silný. Nový kráľ Ľudovít XVIII. prenechal značný priestor k jeho pôsobeniu. Protináboženské pamflety sa naďalej intenzívne vydávali.

Len Voltaireove a Rousseauove diela vyšli v náklade takmer 3 milióny výtlačkov. Slobodomurári mali naďalej najvýznamnejšie miesta v tlači a v školstve. Istý čas boli dokonca ministrami poprední revoluční činitelia a neskôr Napoleonovi spolupracovníci, slobodomurári Fouché a Talleyrand. Po ich odchode z funkcií, sa ministrom na istú dobu stal veľmajster Decazes. Nástupca Ľudovíta XVIII., Karol X., na rozdiel od svojho predchodcu, sa snažil Francúzsko vrátiť ku kresťanským základom. Francúzsko sa po desaťročiach otrasov finančne zotavilo, hospodársky i kultúrne sa rozmáhalo. Tento kladný vývoj zhatila revolúcia v júli 1830, ktorá bola výsledkom slobodomurárskeho sprisahania, zrady a pretvácky. Dodatočne to uviedli aj slobodomurárske noviny Le Globe z 25. 11. 1830, že keď slobodomurári Karlovi X. prisahali vernosť a volali mu na slávu, bol to iba klam. Revolúciu tajne riadil vojvoda Ľudovít Filip, syn Filipa Orléanskeho, ktorý bol tiež veľmajstrom. Revolúcia síce v Paríži rýchle zvíťazila, ale kráľ mal v neďalekom Rambouillet desaťtisícové vojsko. Proti nemu tiahlo asi 15 000 povstalcov bez dôstojníkov a akéhokol'vek poriadku. Za takýchto podmienok generál Pajol, vodca povstalcov, pokladal svoju porážku za istú. Kráľa od použitia vojska odhovorili vyslanci Ľudovíta Filipa, poprední slobodomurári Odilon Barrot a maršal Maison. Maison luhal kráľovi, že proti nemu ide šesťdesiat tisícová armáda a Barrot kráľa strašil hrôzou občianskej vojny. Karol X. sa vzdal boja a opustil krajinu. Novým kráľom sa stal Ľudovít Filip, pôvodne jakobín. Pretože najmä Rusko spolu s Rakúskom a Pruskom zvažovali ozbrojeným zásahom obnoviť vo Francúzsku pôvodný stav, tajné organizácie vo Francúzsku vyslali do rôznych štátov Európy svojich vyslancov, aby tam vyvolali nepokoje. Tie mali uvedené štáty donútiť venovať sa svojim vnútorným veciam a odstúpiť od intervencie. To aj dosiahli. V r. 1830- 1831 na rôznych miestach Európy: v Nemecku, v Taliansku, v Poľsku, na Slovensku i inde vypukli nepokoje, ktoré znemožnili tento zámer. Čím bližšie tieto oblasti ležali k Francúzsku, tým skôr v nich nepokoje vypukli. Za vlády Ľudovíta Filipa sa postavenie Katolíckej cirkvi zhoršilo. K tomu prispeli aj slobodomurárski spisovatelia, napr. Eugen Sue. Ten svoje protikatolícke romány napísal na pokyn lôže. Boli sprevádzané slobodomurárskou reklamou, takže boli preložené aj do európskych jazykov. Avšak kráľ nepostupoval vo všetkom proti cirkvi podľa želaní svojich slobodomurárskych druhov. Navyše, pomyšľal upevniť si vlastnú dynastiu. Preto sa slobodomurári na svojom medzinárodnom zjazde v máji 1847 v Štrasburgu a neskoršom zjazde v júni 1847 v Saintes rozhodli zbaviť ho moci. V marci 1848 päť riaditeľov parížskych lôží pripravilo revolúciu. Ich vodca Barot prikázal vládnemu vojsku zastaviť činnosť a prehovoril kráľa vzdať sa moci. Zároveň zorganizoval dočasnú vládu, zloženú takmer výlučne zo slobodomurárov.105

Po úspešnej revolúcii sa Francúzsko opäť stalo republikou. Avšak poslanci zvolení do snemu boli prevažne neslobodomurárskej orientácie. A tak sa medzi vládou a snemom viedol ostrý boj. Keď sa vládnuca slobodomurárska skupina presvedčila, že takýmto spôsobom nedosiahne svoje ciele, jej predstavitelia nadviazali styk so slobodomurárom Ľudovítom Napoleonom, synovcom Napoleona, a pomohli mu uskutočniť štátny prevrat v r. 1852. Ľudovít Napoleon sa o prevrat pokúšal už dvakrát predtým, ale pretože pôvodne konal na vlastnú päsť, jeho prvé pokusy boli neúspešné. S podporou slobodomurárov sa jeho tretí pokus podaril. Tak vo Francúzsku sa opäť obnovila monarchia. Ľudovít Napoleon, ktorý vládol ako cisár Napoleon III., vo viacerých závažných krokoch plnil vôľu svojich slobodomurárskych druhov. Napr. v r. 1854 sa po boku Anglicka zapojilo Francúzsko do boja proti Rusku v krymskej vojne, ktorá nebola v štátnom záujme Francúzska. Avšak postupne čoraz menej dbal na slobodomurárske záujmy a navyše mal záujem premeniť Francúzsko na dedičnú monarchiu. Preto medzi ním a slobodomurárskymi vodcami došlo k rozkolu, ktorý sa skončil jeho pádom. K tomuto slobodomurárstvu prispelo viacerými spôsobmi. V mene vedy presadzovalo pozitívizmus, ktorý odmietal mimozmyslové poznanie a rozkladal spoločnosť. Okrem toho šíriло pacifistickú propagandu a pôsobilo proti vojenským reformám. Zároveň sa v Prusku presadzovala národná výchova a posilňovala armáda.¹⁰⁶ Keď v r. 1870 vypukla francúzsko-pruská vojna, do pruskej slobodomurárskej agentúry v švajčiarskom Berne prúdili informácie o stave francúzskych vojsk z francúzskych lôží, ktoré ich získavali od slobodomurárskych dôstojníkov. Lôže podnecovali francúzskych slobodomurárskych vojenských veliteľov, ktorí im vďačili za svoje funkcie, aby sa nechali poraziť nepriateľom. Presvedčovali ich, že v mene vysokých úloh všeobecného mieru musia podporovať pád Napoleona, ktorý zaviedol režim neznášanlivosti a reakcie. Tým vraj neškodí vlasti, ale pomáhajú jej k slobode a k víťazstvu svetlých začiatkov. Nakoniec im priamo prikázali vzdať sa protivníkovi, na čele ktorého sa nachádzajú vyšší slobodomurári medzinárodných lôží: Wilhem I., Moltke a Bismarck.¹⁰⁷ Za takýchto podmienok bolo Francúzsko porazené, čo sa využilo k nastoleniu republiky. Súčasťou tejto zmeny bola krátkodobá vláda radikálnej parížskej komúny v r. 1871. Slobodomurárstvo malo v jej vytvorení rozhodujúci podiel a tisícky slobodomurárov jej verejne manifestovali svoju podporu. Dokonca parížske lôže vyzvali slobodomurárov celého sveta k podpore komúny.¹⁰⁸ Komúna bola síce zvrhnutá, ale i v novom režime mali slobodomurári rozhodujúci vplyv. Mávali značné zastúpenie v sneme a najmä vo vláдах. Napr. v r. 1895 v 11-člennej Bourgeoisovej vláde ich bolo 10.¹⁰⁹ V r. 1918 sa odhadovalo, že spomedzi celkového počtu 580 poslancov a 300 senátorov k slobodomurárom patrí 300 poslancov a 180 senátorov.¹¹⁰ Hneď na začiatku republiky, v r.

1872, významný slobodomurár, politik Gambetta, vyhlásil verejne heslo, ktoré sa už predtým preberalo v lóžach, že klerikalizmus je nepriateľom. Tomuto heslu a politickému vplyvu slobodomurárstva odpovedali aj nasledujúce politické zmeny. Od r. 1879 sa začalo presadzovať svetské školstvo podľa zásad, aké na území Francúzska už v r. 1763 úradne predložil v bretónskom sneme slobodomurár La Chalotais.¹¹¹ Zavedením laického školstva sa vo Francúzsku niekoľkonásobne zvýšila zločinnosť mládeže, z 13 593 prípadov v r. 1872 na 36 715 prípadov v r. 1892.¹¹² V r. 1884 sa opäť uzákonili rozvody, ktorých prvotné zavedenie sa zrušilo v r. 1816. Opäť sa bez náhrady vyvlastňoval cirkevný majetok, z čoho spoločnosť nemala nijaký úžitok. V r. 1905 došlo k odluke štátu od cirkvi.

Rast moci slobodomurárstva viedol k tomu, že sa v r. 1884 na všeobecnom zasadnutí veľkej symbolickej lóži škótskeho obradu, jednohlasne zrušil ten článok jej stanov, podľa ktorého sa jej členovia nemali venovať politike.¹¹³ Tým nedošlo k zmene ich činnosti, lebo už predtým sa politike neoficiálne venovali. V r. 1886 slobodomurár Gonnaud (Gonnard) vysvetlil, prečo klamali a napriek svojim tvrdeniam sa už predtým venovali politike aj náboženstvu: lebo by sa ináč dostali do rozporu so štátnou mocou.¹¹⁴ V r. 1903 slobodomurársky časopis L'Acacia uviedol, že dni Katolíckej cirkvi sú spočítané.¹¹⁵ Odvtedy prešlo už mnoho rokov, ale toto „proroctvo“ sa nespĺnilo. Že rast vplyvu slobodomurárstva nebol na osov francúzskeho ľudu, to ukázali aj jeho početné škandály. Z nich najznámejšími bola aféra Panamy (1891), aféra Dreyfusa (1894- 1906) a aféra tajných zoznamov (1904).

Aféra Panamy súvisela s neúspešným pokusom o vybudovanie panamského priepľavu. Bola spojená s veľkým rozkrádaním majetku účastinárov spoločnosti, ktorá ho mala vybudovať. Vedenie spoločnosti sa vytvorilo tajne v lóži La Clémentine a predstavilo sa na zasadnutí Veľkého východu Francúzska v r. 1879. Dodatočne sa vytvorila vyšetrovacia komisia, zložená zo slobodomurárov. Preto tí, ktorí všetkých okradli, boli ospravedlnení.¹¹⁶ Dreyfus bol dôstojníkom generálneho štábu francúzskej armády, odsúdený za vyzvedačstvo proti Francúzsku. No bol slobodomurárom 33° a jeho obrany sa ujalo všetko slobodomurárstvo.¹¹⁷ Všetci jeho obhajcovia boli slobodomurármi. Dôležití svedkovia v jeho neprospech: d'Attel, Serviniere, Laurenceau, Rocher atď. boli zavraždení.¹¹⁸ Hoci vo verejnosti a medzi novinármi spočiatku jeho priaznivci predstavovali malú menšinu, tlač spustila rozsiahlu nepretržitú kampaň v jeho prospech, vedenú slobodomurármi¹¹⁹, ktorí tlač vo Francúzsku riadili.¹²⁰ Takáto tlač sa neraz rozdávala zadarmo, niektoré noviny sa vydávali len počas tejto kampane. Počas jej trvania mnohí novinári zmenili svoj postoj z odporcov Dreyfusa na jeho stúpenca.¹²¹ Finančne ju podporovali židovské organizácie¹²², zrejme tiež vedené slobodomurármi. V kampani sa výrazne angažoval amorálny spisovateľ,

klamajúci aj o zázraku, ktorého bol svedkom¹²³, slobodomurár Émile Zola.¹²⁴ Podobne ako novinári, aj on bol platený za svoju podporu Dreyfussa. Dostával 50 000 frankov ročne, čo predstavovalo príjem niekoľkých desiatok robotníkov.¹²⁵ Do zahraničia sa noviny orientované proti Dreyfusovi ani nedostávali. Intenzívne ho podporovali aj medzinárodné agentúry, luhajúc pritom.¹²⁶ Nakoniec Dreyfusa oslobodili.

Pri afére spisov vyšlo najavo, že miestni slobodomurári tajne sledovali vzťah dôstojníkov a ich rodín k náboženstvu. Správy o tom posielali Veľkému východu Francúzska a odtiaľ sa posielali ministerstvu obrany, na čele ktorého stál slobodomurár- generál André. Tam sa tieto údaje opäť roztriedili a na jednotlivých dôstojníkov sa založilo asi 25 000 spisov. Ak dôstojníci alebo ich manželky a deti navštevovali kostol, prípadne katolícku školu, príslušný dôstojník mal zastavený služobný postup, bez ohľadu na jeho schopnosti a zásluhy, prípadne bol i penzionovaný. Podobný tlak sa vykonával aj na civilov vo verejnej službe, a to nielen vo Francúzsku. Ale vo Francúzsku tento systém vynikal svojou organizovanosťou a navyše sa neutajil.¹²⁷ Po odhalení týchto skutočností André odstúpil.

Tento diskriminujúci postoj bol v súlade so zaväzujúcim stanoviskom Veľkého východu Francúzska svojim lóžam z r. 1891, aby každý ich člen použil všetok svoj vplyv na vylúčenie každého absolventa náboženských škôl zo štátnej služby, vrátane armády. Takisto sa od nich požadovalo podporiť likvidáciu všetkých cirkevných a náboženských združení, venujúcich sa dobročinnosti alebo školstvu, a zhabanie ich majetku štátom.¹²⁸ Ten istý Veľký východ Francúzska sa pritom zároveň vo svojich stanovách s typickou slobodomurárskou pokrytečnosťou hlásil k tolerancii, k rovnosti, k bratstvu, k slobode. Veľký východ Francúzska tiež od svojich poslancov v sneme z rôznych politických strán vyžadoval, aby vytvárali osobitné združenie a konali jednotne v slobodomurárskom záujme. Tak isto postupoval aj po oboch svetových vojnách.¹²⁹ Príslušnosť k slobodomurárstvu uľahčovala vstup do štátnej správy a pomáhala k úspešnej kariére.¹³⁰

Počas 1. sv. vojny slobodomurári vo Francúzsku vo svojej prevažnej väčšine odmietali snahu o kompromisný mier. Takisto dosiahli, že Taliansko odstúpilo od spojenectva s Nemeckom a s Rakúsko-Uhorskom.¹³¹

V r. 1930 slobodomurári inšpirovali nudizmus¹³², pod lživou zámienkou, že je prirodzený a zdraviu prospešný. V skutočnosti je neprirodzený a zdraviu škodlivý, vedie k predčasnému starnutiu pokožky, prípadne aj k jej rakovine. V r. 1933- 1934 sa slobodomurárstvo prejavilo aférou Staviského, najväčšou počas 3. republiky (1870- 1940). Podvodník Stavisky pripravil štátny úverový ústav o mnoho miliónov frankov a zároveň financoval funkcionárov radikálnej socialistickej strany, tradičnej bašty slobodomurárov. Tí ju založili a pôvodne tvorili vyše 40

% jej členstva¹³³, najmä jej vedenie. Predovšetkým členovia tejto strany sa kompromitovali braním a dávaním úplatkov. Minister spravodlivosti za túto stranu, slobodomurár Renault, bol kvôli tomu postavený pred súd. Do tohto prípadu bolo zapletených asi 1 200 významnejších politikov. Aj v tejto afére dôležitých svedkov zabili, pričom aspoň v jednom prípade uvádzaná samovražda bola v skutočnosti vraždou.¹³⁴ Škandál viedol k pádu vlády na čele so slobodomurárom Chautempsom. Podnietil v r. 1935 návrh zákona o rozpustení tajných spolkov, predovšetkým slobodomurárskych, ale ten sa neschválil. Pred 2. sv. vojnou slobodomurárstvo vojensky oslabovalo Francúzsko.¹³⁵ V r. 1940, po prehratej vojne s Nemeckom, hlava štátu, Pétain, tajné spolky zakázal. Vtedy sa bádateľom dostali do rúk cenné dokumenty o činnosti slobodomurárstva. Ale predstaviteľ odboja de Gaulle, hoci nebol slobodomurárom, v r. 1943 slobodomurárstvo povolil.¹³⁶

Krátko po skončení zničujúcej 2. sv. vojny, v r. 1946, popredný predstaviteľ slobodomurárstva vo Francúzsku, Riand(ey), uviedol, že na celom svete sa nastolí autorita jediného regulujúceho a koordinujúceho činiteľa, pravdepodobne v dôsledku vojny, tretieho a zrejme posledného svetového otarasu, lebo nové veci sa rodia v bolesti a v krvi.

Slobodomurári nemali úspech v r. 1958, keď sa postavili proti zvoleniu de Gaullea za prezidenta. Nemali úspech, ani v r. 1965, keď podporovali kandidatúru slobodomurára Francois Mitteranda.¹³⁷ Vtedy mali len okrajové zastúpenie vo vládach. Mitterand sa stal prezidentom až v r. 1981. Hneď po svojom zvolení pozval na obed do prezidentského paláca veľmajstra Veľkého východu Francúzska Leraya. V r. 1986 Mitterand usporiadal pre päťicu najvýznamnejších slobodomurárov diskretný obed, ktorý nefiguroval ani v prezidentovom oficiálnom dennom programe. Jeho súčasťou bolo prejednávanie vhodných kandidátov na funkciu predsedu vlády v prípade víťazstva pravice vo voľbách. Obdobne konali aj členovia vlády. Tí navštevovali slobodomurárske kolokviá, ktoré sa venovali témam, patriacim skôr vládnym orgánom.¹³⁸ Vtedy vo vládach začali mať slobodomurári opäť významné zastúpenie. Znepokojovala ich však rastúca popularita Národného frontu, vedeného Jeanom M. Le Penom. Rozhodli sa ho politicky izolovať, všetky lôže zakázali svojim členom vstup do tejto strany.¹³⁹

V tomto období malo slobodomurárstvo úspech v presadzovaní kultúry smrti. V r. 1988 uviedol bývalý veľký majster Veľkého východu Francúzska, Fred Zeller, že slobodomurári presadili zákony týkajúce sa tzv. plánovanej rodiny. Aj v dôsledku popularizovania umelej antikoncepcie od r. 1950, v r. 1967 presadili príslušný zákon. Poslanec, slobodomurár H. Caillavet, spracoval zákon o potratoch, ktorého prijatie presadili v r. 1971 (prvotné uzákonenie bolo zrušené v r. 1810). V jeho prijatí sa veľmi angažoval slobodomurár Pierre

Simon, ktorý bol istý čas veľmajstrom Veľkého východu Francúzska. Caillavet bol aj autorom zákona uľahčujúceho rozvod v r. 1968. Takisto sa zasadzoval i v prospech eutanázie a proti „diskriminácii“ homosexuálov.¹⁴⁰

V súčasnosti je vo Francúzsku asi 100 000 slobodomurárov.¹⁴¹ O ich vplyve sa veľmajster Veľkého východu Francúzska M. Baroin v r. 1979 v jeho oficiálnom časopise vyjadril takto: „Hodina slobodomurárstva odbila. Máme všetko, čo je potrebné v našich lôžach, ľudí i metódy...“¹⁴²

Slobodomurárstvo v Nemecku

Slobodomurárstvo vytvorilo zjednotenú Nemecko v 19. st. To aj preto, aby vznikla nekatolícka veľmoc, ako protiváha k vtedajším katolíckym veľmociam, Francúzsku a Rakúsku.¹ Preto podporovalo Prusko, ktoré zjednotenie uskutočnilo a jeho dynastiu.² V r. 1739 sa stal slobodomurárom pruský princ, od r. 1740 kráľ Friedrich II., úzko spolupracujúci s Voltairom.³ Okrem iného Voltaire od Friedricha žiadal zničenie pápežstva, reholí a oslabenie Poľska, Rakúska i Francúzska- lebo boli katolíckymi krajinami.⁴ Predstavitelia slobodomurárstva Friedrichovi tvrdili, že ono bojuje len proti cirkvi a zamlčali mu svoj zámer zničiť i monarchie.⁵ Za Friedrichovu podporu mu slobodomurárstvo pomáhalo k víťazstvám v sedemročnej vojne (1756- 1763).⁶ V nej na jednej strane stáli Prusko a Anglicko, na druhej Rakúsko, Francúzsko, Rusko, Poľsko a Sasko. Veľmajster Friedrich, ktorý viedol neustále útočné vojny, bol nešťastím nielen pre okolité štáty, ale aj pre vlastnú krajinu. Po ňom boli slobodomurármi aj všetci príslušníci pruskej, neskôr celonemeckej vládnúcej Hohenzollernovskej dynastie.⁷ V oblasti umenia slobodomurárstvo ovplyvnilo diela svojich členov, spisovateľov Goetheho a Lessinga.⁸ Lessing tiež vydal rúhavé dielo, napísané jeho súčasníkom Reimarusom. Aby mohol obísť cenzúru, uchýlil sa k bežnému slobodomurárskemu spôsobu- podvodu: využil to, že bol knihovníkom, vyhlásil, že dielo našiel ako rukopis od autora žijúceho v predchádzajúcom storočí v archíve knižnice a vydal ho pod názvom Úryvky neznáameho.⁹ Ďalší jeho člen, Schiller¹⁰, zas tvoril také dramatické diela o dejinách, v ktorých očierňoval katolicizmus.

Významnou postavou slobodomurárstva bol Adam Weishaupt. Ten 1. 5. 1776 založil jednu slobodomurársku vetvu, iluminátov (osvietencov). Uvedený názov bol prevzatý od samooznačenia manichejcov.¹¹ Ilumináti sa rýchle rozšírili nielen v Nemecku, ale aj v iných krajinách, vrátane USA. Keď sa Weishaupt stal profesorom cirkevného práva na

Ingolstadtskej univerzite, prvým jeho krokom bolo vyhnanie jezuitov z nej. Pre slobodomurárov sa stalo povinnosťou posilať svoje deti na univerzity, v ktorých lóža obsadila učiteľské miesta svojimi členmi.¹² Keď v r. 1785 bavorské knieža zakázalo tajné spolky, Weishaupt sa presťahoval do Regensburgu a poslal svojho druhu Lanza s inštrukciami do Sliezska. Na ceste Lanza zabil blesk. Našli sa pri ňom dôležité slobodomurárske dokumenty. Bavorská vláda ich zverejnila.¹³ Keďže v nich obsiahnuté slobodomurárske zásady platia v podstatnej miere dodnes a intenzívne sa uplatňujú, je vhodné uviesť aspoň niektoré z nich: „...zákonom pre všetko ľudstvo bude rozum.“ „Pre tých, ktorí sa nemôžu zriecť viery v Krista, povieme, že Kristus tiež hlásal náboženstvo prírody a rozumu.“ „Dodáme, že toto jednoduché náboženstvo bolo pokazené, že len my sme pravými dedičmi nefalšovanej Kristovej náuky. Potom stačí dodať len niekoľko slov proti duchovenstvu a mníchom.“ „Vyhl'adajte tých, ktorí sú významní, lebo majú moc, bohatstvo alebo vedomosti. Neľutujte nijaké úsilie, neľutujte nič na získanie týchto adeptov.... Nechajte tomuto panstvu prehltnúť návnadu, ale chráňte sa toho, aby ste im prezradili naše tajomstvá. Práve tento druh adeptov treba presvedčiť, že stupeň, ktorý dosiahli, je najvyšší.“ „Iba tí, ktorí sú zrejme tými pravými objektami, budú zvolení z nižších tried pre vyššie tajomstvá. Nesmú sa medzi nich v nijakom prípade dostať nábožensky zmýšľajúci ľudia... Každý človek bude špehovať druhého a dookola.“ „Musíme vyznávať najzanejedenjšiu oddanosť humanite a spôsobiť, aby ľudia boli necitliví k akýmkoľvek iným vzťahom, napríklad vzťahom k rodine a ku krajine...“ „V každom trocha významnejšom meste zriad'ujte slobodomurársku lóžu s tromi obvyklými stupňami.“ „Musíme dosiahnuť ovládanie vzdelania a cirkevnej správy“. Takisto každý člen by mal „každý mesiac informovať našich vodcov o hodnostiach, službách, výhodách a iných poctách, ktorými môžeme disponovať, alebo ich dosiahnuť cestou doporučená, aby tak naši vodcovia mali možnosť umiestňovať do týchto hodností dôstojných členov našej organizácie... aby bol tak nenápadne zmenený obklopujúci náš svet.“ Slobodomurári sa majú bez ohľadu na pravdu „staráť o to, aby spisy našich adeptov požívali úctu medzi čitateľmi; musíte hlásať ich úspech a starať sa o to, aby novinári nevyšlovali pochybnosti o našich spisovateľoch“. „Musíme sa snažiť všetkými prostriedkami ovplyvniť kritikov a novinárov, rovnako aj kníhkupcov, ktorí včas uvidia, že je v ich záujme stáť pri nás.“ „Je tiež potrebné urobiť naše princípy módnymi, aby ich spisovatelia šírili v spoločnosti a tak mimovoľne slúžili našej veci.“ No na druhej strane: „Ak autor publikuje čokoľvek, čo priťahuje pozornosť, ale nie je v súlade s naším plánom, musíme sa snažiť nad ním vyhrať, alebo ho očierniť.“ „Zviažte ruky všetkým, ktorí sa protivia“ a „uduste všetkých, ktorých ste nemohli presvedčiť.“ Pod maskou kresťana mal Weishaupt značné úspechy medzi tými

protestantskými teológmi, ktorí sa stali iluminátmi. Dokázal ich presvedčiť, že jeho učenie obsahuje pravdivého a čistého kresťanského ducha. Sám sa čudoval, čo je možné ľuďom nahovoriť. Nikdy si nemyslel, že sa stane pôvodcom nového náboženstva.¹⁴

Okrem straty týchto dokumentov výrazne poškodil slobodomurárstvo aj gróf Haugwitz, aj keď nie v samotnom Nemecku. Ten istý čas riadil lóže v časti Pruska a mal vplyv i na lóže v Poľsku a v Rusku. No spoznajúc revolučné pôsobenie slobodomurárstva, vystúpil z neho. O jeho vplyve na revolúcie vo Francúzsku a v Amerike informoval niektorých významných európskych panovníkov vo Verone v r. 1822. Jeho list mal značný vplyv na záporný postoj ruského cára a rakúskeho cisára k slobodomurárstvu. No pruský kráľ, slobodomurár Friedrich Wilhem III., slobodomurárstvo odmietol zakázať.¹⁵

V r. 1866 Prusko viedlo víťaznú vojnu proti Rakúsku. Po nej všetka liberálna tlač na pokyn neviditeľnej ruky vzbudzovala túžbu po zjednotení Nemecka pod pruským panovníckym rodom. Aby dosiahol zjednotenie, pruský kancelár, slobodomurár Bismarck¹⁶, zámerne podnietil vojnu s Francúzskom aj tým, že zmenil význam jednej depeše, aby bola urážlivá pre Francúzsko, a takto sfalšovanú depešu poskytol tlači. To zneužila tlač vo Francúzsku, aby začala štváť do vojny proti Prusku. Pod vplyvom takto umelo ovplyvnenej verejnej mienky, Francúzsko začalo vojnu. No zvíťazilo Prusko a jeho kráľ sa stal cisárom zjednoteného Nemecka. Krátko po vytvorení Nemecka Bismarck začal splácať daň slobodomurárstvu za jeho podporu zahájením boja proti Katolíckej cirkvi. Tento boj, podporovaný slobodomurármi, dostal názov „kultúrny boj“¹⁷, hoci to bol v skutočnosti protikultúrny boj. Skončil sa neúspechom. Podobný „kultúrny boj“ prežili aj Argentína, Brazília, Ekvádor, Guatemala, Chile, Kolumbia, Mexiko, Venezuela a ďalšie štáty.¹⁸

Mocenská podpora Nemecka zo strany slobodomurárstva však nebola stála.

Slobodomurárstvo vyprovokovalo Nemecko na rozniecovanie 1. sv. vojny, v ktorej ho predurčilo na porážku.¹⁹ Podobne ako v Rakúsku, aj v Nemecku sa 1. sv. vojna skončila slobodomurárskou revolúciou v r. 1918/20, ktorá zvrhla dynastiu Hohenzollernovcov a nastolila republiku. K revolucionárom patrili slobodomurári rôznych politických smerov: Ebert, Scheidemann, Kurt Eisner, Liebknecht, Rathenau.²¹

Prvú svetovú vojnu slobodomurárstvo ukončilo Versailleským mierom a to tak, aby v Európe vznikla nestabilná situácia. Nemecko opäť malo vyvolať rozsiahlu vojnu a opäť v nej malo byť porazené. K tomu mu vytvorilo podmienky.²² Z jednej strany to bolo vytvorenie národného socializmu. Jeho ideológmi boli slobodomurári.²³ Súčasťou tejto ideológie bol germanizmus, maltuzianizmus a darwinizmus. Germanizmus hlásali po 1. sv. vojne všetky lóže Nemecka.²⁴ Nacisti maltuzianistickým pseudovedeckým tvrdením o údajnej hrozbe

preľudnenia Nemecka podnecovali k dobyvačnej vojne na vytvorenie tzv. väčšieho životného priestoru pre Nemcov. Ospravedľňovali ju prednosťou Nemcov pred inými národmi. Toto tvrdenie o nerovnosti ľudských plemien a o práve na presadenie sa najlepšieho z nich na úkor ostatných, vychádzalo z darvinizmu. Po organizačnej stránke kľúčovú úlohu zohrala lóža Thule Gesellschaft, ktorá založila a financovala nacistickú stranu.²⁵ Jadrom tejto lóže boli satanisti, vyznávajúci čiernu mágiu. Výbor a 40 počiatočných členov tejto strany bolo vybraných z tohto okultistického združenia.²⁶

Slobodomurárstvo sa nielen podieľalo na založení nacizmu, ale aj na jeho ďalšom rozmachu. Slobodomurár H. Schacht, minister hospodárstva v nacistickom režime, zohral dôležitú úlohu v získavaní zahraničnej pomoci pri budovaní strategického priemyslu.²⁷ Rozsiahla pomoc prúdila z významnej americkej lóže Russell Trust (Russellov trust), podľa svojho znaku tiež nazývanú Skull and Bones (Lebka s hnátmi). A to aj napriek tomu, že nacistický režim nemal k slobodomurárstvu kladný vzťah a jeho činnosť zastavil. Táto pomoc mala umožniť vznik zničujúceho vojnového konfliktu, ktorým sa malo podporiť nastolenie nového svetového poriadku. Medzinárodní bankári podporovali nacistov v Nemecku pred ich príchodom k moci i po jej uchopení a zároveň podporovali aj komunistov v ZSSR.²⁸

Na rozdiel od tohto slobodomurárskeho vedenia si nemecký ľud 2. sv. vojny neželal. Napriek tomu, že z nej Nemecko vyšlo zmenšené, dokáže dnes uživiť svoje obyvateľstvo, dokonca pri vyššej životnej úrovni, hoci sa počet obyvateľov zvýšil.

Po 2. sv. vojne sa Nemecko stalo miestom prejavu typického slobodomurárskeho pokrytectva. Z rozhodnutia predstaviteľov víťazných štátov prebiehal v r. 1945-1946 v Norimberku súd nad predstaviteľmi nacistického režimu. Na čele USA stál vtedy prezident, slobodomurár Truman²⁹ na čele V. Británie stál najskôr slobodomurár Churchill, neskôr slobodomurár Atlee.³⁰

Slobodomurári mali významné zastúpenie aj medzi predstaviteľmi súdu, k nim patril aj hlavný americký žalobca Jackson.³¹ Pre súdny proces sa prijala zásada, že obvinení porušili isté trvalo platné morálne normy a kvôli tomu sa so spätnou platnosťou prijal osobitný právny poriadok. Zásada trvale platných mravných noriem je síce v zhode s kresťanstvom, ale v priamom protiklade so slobodomurárskou zásadou relatívnosti morálnych zásad a z nej odvodených právnych noriem. Spätná platnosť trestných zákonov bola v rozpore s čl. 8. deklarácie ľudských a občianskych práv z 26. 8. 1789. Pretože najvýznamnejší slobodomurári nespochybujú ani túto deklaráciu, ani Norimberský súd, uznávajú tak za správne vzájomne sa vylučujúce zásady, čo je typickým prejavom slobodomurárskej dvojtvárnosti a nerozumnosti.

Po vojne došlo v západnej časti Nemecka k obnove slobodomurárstva s podporou USA. Ich vojenský guvernér Lucius D. Clay zakladal proamericky orientované slobodomurárske strediská.³² Najvýznamnejší členovia z týchto lóží nadviazali najtesnejšie vzťahy s americkými slobodomurármi. Aby sa medzi nimi uľahčili kontakty, hľadali sa možnosti stretnutia mimo samotného slobodomurárstva. Preto sa v r. 1954 vytvoril klub Bilderberg, nazvaný podľa miesta prvého stretnutia v Holandsku. Jeho členmi sa stali nielen významní činitelia USA a Nemecka, ale aj z ostatných štátov Európy a z Kanady. Klub zohral významnú úlohu v dejinách v nasledujúcich desaťročiach.³³ Je veľmi protikatolícky³⁴, jeho členovia napodiv pozostávajú zo socialistov, podnikateľov a bankárov a predstavujú druh medzinárodnej mafie.³⁵ Na každoročných stretnutí klubu na rôznych miestach Európy, Turecka a Severnej Ameriky sa okrem jeho členov zúčastňujú i meniaci sa hostia (všetci z nich nemusia byť slobodomurármi) a to bez prítomnosti novinárov. Je príznačné, že nejuden pomerne málo známy účastník týchto stretnutí sa neskôr dostal do vrcholových politických funkcií, ako napr. švédsky predseda vlády O. Palme, nemecký kancelár H. Schmidt, francúzsky prezident G. d'Estaign, americký prezident G. Ford, britská predsedkyňa vlády M. Thatcherová atď.³⁶ Z neskorších účastníkov stretnutí vybrali B. Clintona (1991) v r. 1992 za kandidáta na prezidenta USA, J. Santer (1991) sa v r. 1995 stal predsedom Európskej komisie, T. Blair (1993) sa v r. 1994 stal predsedom labouristickej strany a v r. 1997 britským ministerským predsedom, L. Jospin (1996) sa v r. 1997 stal predsedom vlády Francúzska, G. Robertson (1998) sa v r. 1999 stal generálnym tajomníkom NATO. Výlučne z toho klubu sa vyberajú predsedovia Európskej komisie a od r. 1971 aj generálni sekretári NATO.³⁷

V súvislosti so značným záujmom predstaviteľov slobodomurárstva, aby Katolícka cirkev zrušila svojim členom zákaz vstupu do jeho radov, sa v r. 1974- 1980 z poverenia Nemeckej biskupskej konferencie a Spojených veľkých lóží Nemecka konali oficiálne rozhovory medzi Katolíckou cirkvou a slobodomurárstvom. Cirkev mala preskúmať, či v ňom došlo k zmene, aby bolo možné tento zákaz zrušiť. Jej predstavitelia ho pritom mohli skúmať len obmedzene, slobodomurárski partneri vysokého stupňa im rozhodne odmietli možnosť pohľadu na rituály vyšších stupňov. No už pri preskúmaní nižších stupňov zástupcovia cirkvi konštatovali, že povaha slobodomurárstva sa nezmenila a je nezlučiteľné s katolicizmom.³⁸

Slobodomurárstvo v Polsku

Podľa slobodomurárskeho prameňa mali všetky významnejšie udalosti v Poľsku od polovice 18. st. do r. 1848 pôvod v slobodomurárstve¹, no v ňom mali pôvod aj ďalšie významné udalosti. Väčší politický vplyv nadobudlo v časoch kráľa Stanisława Augusta Poniatowského, ktorý sám vstúpil do neho v r. 1777. Tento vplyv niektorí historici pokladajú za príčinu opakovaných delení a zániku Poľska.² Keď kráľ neskôr zvrhli z trónu, ľutoval svoju orientáciu na Voltaira, no neskoro.³ 3. mája 1791 poľský snem schválil prvú písanú ústavu v Európe, ktorú zostavili slobodomurári.⁴ Tí v r. 1794 vyvolali povstanie, ktoré viedol slobodomurár Kościuszko.⁵ Prevažná väčšina účastníkov povstania, financovaného z Francúzska, dobromyseľne bojovala za vieru a vlasť, ale skutočným cieľom jeho vodcov bolo zamestnať Rusko, aby nemohlo zasiahnuť proti revolučnému Francúzsku. Povstanie tiež zastavilo postup rakúskych a pruských vojsk na Paríž. V prípade úspechu malo nastoliť republiku podľa francúzskeho vzoru. No bolo porazené a prispelo k zániku poľského štátu.⁶ Začiatkom 19. st. tá časť Poľska, ktorú pripojili k Rusku, získala značnú samosprávu. Vtedy vzrastalo národné cítenie. Túto situáciu ľože, ktoré mali značný vplyv na vedenie samosprávy, zneužili tak, že hlásajúc vlastenecké heslá, zároveň útočili proti Katolíckej cirkvi.⁷ Samospráva sa obmedzila porážkou povstania za nezávislosť v r. 1830- 1831. Toto ďalšie zbytočné a pre Poľsko škodlivé povstanie tiež pripravili a viedli slobodomurári.⁸ Opäť bolo cieľom povstania viazať vojenské sily Ruska, aby nemohlo zvrátiť výsledky slobodomurárskeho prevratu vo Francúzsku.⁹ Poliaci opäť bojovali a umierali za záujmy slobodomurárov vo Francúzsku, ale sľubovanú pomoc od nich nedostali. Tí ju poskytli jedine poľským emigrantom po porážke povstania.¹⁰ V r. 1862 Veľký východ Talianska začal vytvárať poľské ľože, lákajúc tam hlavne dôstojníkov z poľskej školy v talianskom meste Cuneo. Títo dôstojníci mali slúžiť na vyvolanie revolúcií v Poľsku a v Uhorsku. Revolúciami sa mala uľahčiť vojna Talianska s Rakúskom.¹¹ V r. 1863, v dôsledku slobodomurárskych manipulácií, opäť vypuklo neúspešné povstanie proti Rusku, ktoré takisto slúžilo cudzím záujmom.¹² Okrem zbytočných strát na životoch viedlo k úplnej strate poľskej samosprávy. O potrebe obnovy Poľska bol v r. 1904 publikovaný článok vo francúzskom slobodomurárskom časopise L'Acacia. Nebolo to z lásky k poľskému národu, ale iba preto, aby sa stalo súčasťou obranného valu pred Ruskom, ktoré sa malo rozdeliť na 3- 4 štáty.¹³ V tomto období slobodomurárstvo legálne pôsobilo len na tej menšej časti Poľska, ktorá patrila Nemecku. Tam podporovalo jeho protestantizáciu a germanizáciu.¹⁴ V r. 1918 sa Poľsko obnovilo pod vedením slobodomurára Piłsudského.¹⁵ Tým sa uľahčilo pôsobenie slobodomurárstva v Poľsku, lebo mohlo bez obmedzenia pôsobiť už na jeho celom vtedajšom území. V období medzi svetovými vojnami malo napriek malej početnosti svojich

členov veľký vplyv na politické dianie. Piłsudski, ktorý bol považovaný za diktátora, bol v skutočnosti iba sluhom slobodomurárstva a na jeho príkaz menil vládu.¹⁶ Slobodomurárski politici sa snažili presadiť sekularizáciu. Hoci v bežných lóžach bolo iba 520- 540 členov, 16 z nich sa stali predsedami vlády z celkového počtu 31 premiérov, 200 z nich bolo ministrami z celkového počtu 511. V r. 1926 na katolíckom zjazde poľský prímás, kardinál Hlond, odsúdil slobodomurárstvo nielen z náboženského, ale aj vlasteneckého dôvodu. Uviedol, že je zahraničným sprisahaním. Slobodomurárstvu nielenže na Poľsku nezáleží, ale ani nechce silné Poľsko.¹⁷ Okolo r. 1930 sa úradným vyšetrovaním dokázalo, že v martinistických okultistických lóžach vo Varšave a Zagłębe Dąbrowskom sa pestuje satanizmus. Ich rituál pozostával z toho, že prichádzajúci použili omannú tekutinu, z rúhavých obradov, ktorými ich „kňaz“ vzdal česť zobrazeniu kozla- čerta, z rituálneho tanca a orgií.¹⁸

V r. 1938 v Poľsku slobodomurárstvo zakázali. Nezastavilo to však celkom jeho činnosť. V r. 1939 hlavnú lóžu Kopernik preniesli do Paríža a neskôr do Londýna. V r. 1939- 1940 ju viedol Tadeusz Tomaszewski, neskorší predseda emigrantskej poľskej vlády v Londýne. Tí slobodomurári, ktorí boli v emigrácii, zaujali silný protikomunistický postoj a mali výrazný podiel v poľských emigrantských vláдах. Časť z tých slobodomurárov, ktorí ostali v Poľsku, spolupracovala s komunistami. V r. 1961 bola v hlbokjej ilegalite obnovená lóža Kopernik. Do nej patrili takmer všetci príslušníci opozície voči režimu v 60. rokoch.¹⁹ V r. 1962 Varšavu navštívil veľmajster Veľkého východu Francúzska, J. Mitterand. Pri rokovaní s vodcom komunistickej strany Gomułkom, o povolení činnosti slobodomurárstva v Poľsku, navrhol, že sa stane jej cenným spojencom vo vojne proti Katolíckej cirkvi. Gomułka však odmietol povoliť jeho činnosť.²⁰

V 70. rokoch sa lóža Kopernik stala zázemím Výboru obrany robotníkov, ktorý predstavoval opozičné protikomunistické združenie, ochraňujúce robotníkov prenasledovaných po štrajkoch v r. 1976. Zakladatelia výboru boli členmi tejto lóže a financovali ho slobodomurári.²¹ O niekoľko rokov sa slobodomurár B. Geremek stal ideovým tvorcom odborársko- spoločenského združenia Solidarita.²²

Na konci komunistického obdobia sa slobodomurári v Poľsku podieľali na likvidácii komunistického režimu takým spôsobom, že komunistickí zločinci zostali nepotrestaní a štátny majetok sa rozkradol. V r. 1990 časopis 30 Giorn informoval o pláne slobodomurárov vytvoriť ich európske stredisko v Gniezno, z ktorého sa koncom 1. tisícročia šírilo kresťanstvo do Poľska. V auguste 1990 bývalý denník Solidarity, Gazeta Wyborcza, uverejnil oznam, že sa uskutoční prednáška o slobodomurárstve v klube lekárov vo Varšave. Po prednáške slobodomurár z Francúzska, A. Marville, navrhol prítomným vstúpiť do lóže. Tí,

ktorí prejavili záujem a boli uznaní za vhodných, boli poslaní na školenie do Francúzska, kde urýchlene získali stupeň majstra. Začali sa vytvárať lóže za účasti osôb pochádzajúcich z Poľska a žijúcich vo Francúzsku. Koncom r. 1991 sa za účasti významných predstaviteľov poľského verejného života a zahraničných slobodomurárov založila Veľká národná poľská lóža v Ciążene pri Poznani. Od počiatku obnovovania slobodomurárstva v Poľsku tí jeho členovia, ktorí pôsobili v politických stranách, boli vyzvaní, aby sa v prvom rade zasadzovali o pripojenie Poľska k Európskemu hospodárskemu spoločenstvu (neskôr zmeneného na Európsku úniu). To sa prejavilo aj pri ich pôsobení v masmédiách. Integráciu podporovali aj preto, lebo ich vplyv v Poľsku bol pomerne slabý. Výrazným obmedzením zvrchovanosti Poľska po vstupe do Európskej únie očakávali zvýšenie svojho vplyvu na život v Poľsku, lebo v Európskej únii mali oveľa väčší vplyv. Zároveň presadzovali tzv. slobodný trh a tzv. demokraciu, bez hodnôt, t. j. zamaskovanú totalitu. V r. 1993 sa poľské lóže vyslovili záporne k úlohe Katolíckej cirkvi v Poľsku a vo svete.

Spočiatku obnovované slobodomurárstvo v Poľsku o sebe šírilo značnú publicitu, predpokladajúc, že podobne ako na Západe, si takto nakloní verejnosť. Ale vďaka šíreniu neskreslených informácií vo verejnosti o slobodomurárstve prinášala táto kampaň opačný výsledok. Preto od r. 1994 obmedzilo svoje vystupovanie v masmédiách.²³ Slobodomurárska konferencia 10. 5. 2003, zvaná Veľkým východom Poľska vo Varšave a venovaná vstupu Poľska do Európskej únie, podporila ho s tým, že myšlienka európskeho spoločenstva bola a je blízka slobodomurárom, pretože uskutočňuje ich hlavné zásady.²⁴

Slobodomurárstvo v Portugalsku

Slobodomurárstvo v Portugalsku spočiatku prenasledoval kráľ Joao V. Obrat nastal v r. 1750 za jeho nasledovníka Josého I. Ten za predsedu vlády vymenoval ctižiadostivého markíza Pombala, ktorý vstúpil do jednej londýnskej lóže v r. 1744 ako veľvyslanec v Anglicku.¹ Pombal kvôli slabosti a neschopnosti kráľa diktátorsky riadil krajinu. Dal prekladať do portugalčiny francúzskych encyklopedistov a šírili ich diela. V r. 1755 dal tlačiť hanopisy o vymyslených jezuitských sprisahaniach proti portugalským územiám v Amerike. Keď tým nedosiahol svoj cieľ - zákaz ich činnosti, v r. 1758 zinscenoval atentát na kráľa. Z atentátu obvinil jezuitov a niektorých šľachticov. Preto niektorých jezuitov popravili, iní zomreli v dôsledku mučenia a hladu, a väčšinu z nich v r. 1759 vyhnaní z Portugalska. Ich majetok Pombal zhabal a prisvojil si ho, prípadne ho rozdal svojim priateľom. Po útoku voči jezuitom

sa pustil do útoku aj proti ostatným reholiam: niektoré zničil, iné obmedzil v činnosti, ďalším zhabal majetok. Chcel sprotestantizovať Portugalsko. Preto založil protestantskú univerzitu, do základných a stredných škôl zaviedol protestantské učebnice. Jeho krutovláda si vyžiadala 8 000 obetí. Po smrti kráľa Josého I. nasledoval jeho pád. Za svoje zločiny bol postavený pred súd a odsúdený, ale kráľovna Maria mu udelila milosť.² Slobodomurárstvo sa zakázalo. Tým sa oslabilo, ale nezničilo. Vplyv nadobudlo po nástupe kráľa Joaoa VI. v r. 1786. Napriek zákazu sa slobodomurári dostali do popredných funkcií. Ich schôdze sa konali na lodiach kotviacich v portugalských prístavoch, najmä na anglickej lodi Phoenix, ktorej posádka pozostávala skoro výlučne zo slobodomurárov. Napriek požiadavke portugalskej vlády u anglického vyslanca nebola loď z portugalských vôd odvolaná.³ Slobodomurársky vplyv sa neblaho prejavil v r. 1807, keď Francúzsko napadlo Portugalsko. Slobodomurárski generáli v portugalskom vojsku mu nekládli prekážky, preto slabé francúzske vojsko obsadilo Portugalsko takmer bez odporu⁴. A delegácia zástupcov portugalských lóží prišla do Sacavému pri Lisabone pozdraviť veliteľa nepriateľského vojska Junota.⁵ Veľmajster Andrade sa stal jedným z veliteľov nedobrovoľne vytvoreného kolaborantského vojska, Portugalskej légie. Namiesto nastolenia bratstva a slobody, cudzie vojsko iba lúpilo, čo medzi Portugalcami vyvolalo mohutný odboj. S pomocou anglického vojska nakoniec okupantov porazili.

Po oslobodení nastali v Portugalsku politické zmätky. To využil veľmajster brazílskych lóží, princ Pedro, na osamostatnenie Brazílie sa od Portugalska s podporou slobodomurárstva v r. 1822 a začal v nej vládnuť ako cisár. Neskôr v nej slobodomurári revolúciou zvrhli monarchiu a nastolili republiku.⁶

V r. 1818 kráľ Joao VI. pod trestom smrti zakázal slobodomurárstvo. No septembri 1820, niekoľko mesiacov po úspechu slobodomurárskej vzbury v Španielsku, sa jeho členovia vzbúrili. Sledovali ten istý cieľ ako v Španielsku- prijatie liberálnej ústavy. Aj v Portugalsku v r. 1821 vzbúrenci dosiahli tento cieľ. Slobodomurármi ovládaný snem išiel v Pombalových stopách, vrátane proticirkevného ťaženia. To podnietilo povstanie princa Miguela. Povstanie sa v r. 1823 skončilo úspechom a postihom slobodomurárov. Po smrti svojho otca bol v r. 1828 Miguel zvolený za kráľa. Po nástupe na trón zrušil ústavu, čo hneď vyvolalo proti nemu ďalšiu slobodomurársku vzburu v Porte pod vedením markíza Pamellu a grófa Villaflorea. Táto vzburu však bola porazená a následne popravili niekoľko sto slobodomurárov. Po úspešnom slobodomurárskom prevrate v r. 1830 vo Francúzsku, povstal v r. 1831 proti Miguelovi jeho brat Pedro. Vzdal sa brazílskeho trónu a s pomocou anglického loďstva a Francúzska, a po smrti španielskeho kráľa Ferdinanda aj s pomocou Španielska, v r. 1834

zvít'azil. Stal sa portugalským kráľom, hoci sa pôvodne nároku na tento trón vzdal. Pedrovým víťazstvom sa slobodomurárstvu vrátila sloboda a cirkvi nesloboda: začali sa rušiť kláštory, habal sa ich majetok, jezuitov prenasledovali a väznili. Portugalská dynastia sa stala závislou na slobodomurároch a bolo pravidlom, že na čele vlády boli slobodomurári najvyšších stupňov: Pamella, Villaflor, Lule, Landan, Mendes- Leal. Ich prvoradým politickým cieľom bolo zničiť cirkev: do r. 1852 sa duchovenstvo nesmelo stýkať s Rímom, v r. 1862 boli zrušené takmer všetky kláštory. Ministerstvo sa miešalo do výberu duchovných, dávalo prednosť tým najnevhodnejším. Tým úroveň duchovenstva značne upadla. Štátne financie boli v neporiadku v dôsledku ich zneužívania členmi vlády. Preto v r. 1906 kráľ za ministerského predsedu vymenoval neskorumpovaného, praktizujúceho katolíka Franca. Počas jeho pôsobenia sa začala slobodomurárska propagandistická príprava na zmenu režimu. Praktizujúcu katolíčku kráľovnú Améliu osočili hanopisom v podobe románu Markíz Bacalhôa. Ten revolucionári nadšene privítali ako predzvesť revolúcie.⁷ Jednotlivé lživé škandalizujúce tvrdenia boli doslovne opísané z hanopisov vydávaných proti Márii Antoinette pred 120 rokmi. Kniha vyšla koncom r. 1907. Na pokračovanie ju vydával aj portugalský slobodomurársky časopis L'Action. Zároveň, 25. 12. 1907, sekretár protislobodomurárskej spoločnosti vo Francúzsku, Tourmentin, v jej časopise La franc - masoconnerie démasquée upozornil kráľa, že mu hrozí zvrhnutie alebo zabitie. Ako možný spôsob záchrany mu radil okamžite zakázať slobodomurárstvo a všetky tajné spoločnosti. Kráľ však na svoju škodu slobodomurárstvo podcenil. 28. 1. 1908 jeho koč obkľúčila skupina mužov v maskách, spod plášťov vytiahli pušky a spustili na neho paľbu. Zabili ho a jedného z jeho synov smrteľne zranili. Vlády sa ujal jeho ďalší syn, Manuel II. Ten 3. februára po návšteve anglického veľvyslancu a po tom, keď pred Lisabon priplávali anglické lode, prepustil Franca, udelil amnestiu a zaviedol slobodu tlače. Avšak ani to ho nezachránilo. V r. 1910 slobodomurári vo vojsku, združení v ilegálnej organizácii Mladé Portugalsko, uskutočnili štátny prevrat. Osoby na čele prevratu boli úzko spojené s rozhodujúcimi osobnosťami anglického politického života. Jeho výsledkom bol útek kráľa z Portugalska a nastolenie „republiky“, ktorej vláda pozostávala výlučne zo slobodomurárov.⁸ Nebolo to v súlade so želaním obyvateľstva, ktoré si vo svojej väčšine želalo monarchiu. Nový režim v mene slobody preplnil väznice svojimi domnelými odporcami, kde s nimi veľmi kruto zaobchádzal a urýchlene uskutočňoval protikatolícke kroky. Nový stav zhodnotil na medzinárodnom slobodomurárskom zjazde v r. 1911 v Ríme portugalský veľmajster Magalhaes Lima: „Za 10 mesiacov našich vlád sme urobili to, čo iní nemohli vykonať mnoho rokov: vyhnali sme jezuitov, zlikvidovali sme

náboženské spolky, zaviedli sme rozvody a oddelili sme cirkve od štátu...“ Jeho prejav bol sprevádzaný nadšeným potleskom.⁹

Nový režim neprispel ani k duchovnému, ani k hmotnému blahu portugalského ľudu. V r. 1910- 1926 bolo v Portugalsku 24 vojenských vzbúr a povstaní, krajina mala 44 predsedov vlád a štátne financie sa úplne rozvrátili. V r. 1916 vláda pod vedením slobodomurára Alfonsa Costa¹⁰, napriek odporu Katolíckej cirkvi a monarchistov, Portugalsko na škodu jeho obyvateľov zatiehla do 1. sv. vojny. V januári 1917 sa v Paríži zástupcovia slobodomurárov Portugalska zúčastnili na zjazde slobodomurárov Dohody, Talianska, Srbska a Belgicka, na ktorom sa uzniesli pokračovať vo vojne až do víťazstva¹¹, namiesto toho, aby sa snažili dosiahnuť mier. Ten istý Costa po odluke štátu od cirkvi na slobodomurárskom zjazde vyhlásil, že v priebehu dvoch generácií sa v Portugalsku odstráni katolicizmus.¹² Opačné posolstvo priniesla Portugalsku Panna Mária prostredníctvom zjavenia sa malým deťom 13. 7. 1917 v dedine Fatima: Portugalsko si zachová pravú vieru. Zároveň im oznámila, že ak neprestane urážanie Boha, po 1. sv. vojne bude nasledovať ešte strašnejšia vojna. Znamením bude noc ožiarená neznámym svetlom. Neznáme svetlo sa objavilo v noci z 25. na 26. 1. 1938 a trvalo 3 hodiny. Astronómovia ho označili za polárnu žiaru, ale na rozdiel od tohto prírodného úkazu ho bolo možné vidieť nielen v polárnych oblastiach, ale v celej Európe. Toto zjavenie bolo súčasťou šiestich zjavení Panny Márie, ktoré sa začali v máji a pokračovali každý mesiac až do 13. októbra, keď sa skončili zázračnými úkazmi na Slnku, ktoré videli desaťtisíce ľudí. Proti týmto zjaveniam sa slobodomurári rýchle postavili výsmechom a ohováraním v tlači, ba aj násilím. 13. augusta okresný komisár v mestečku Vila Nova de Ourém, známy slobodomurár Arturo d'Oliveira Santos, podvodným spôsobom vlákal deti do svojho domu a sľubmi a hrozbami sa ich snažil priviesť k „priznaniu“, že ide o podvod. Deti boli prepustené až 15. augusta. Tým sa však slobodomurárske útoky neskončili. 19. augusta zorganizovali propagandisticko- protestné zhromaždenie. V noci z 22. na 23. októbra prišli vyťať strom, na ktorom sa zjavila Panna Mária a následne usporiadali pseudoprocesiu s rúhavými litániami v meste Santarem. Snaha bola márna: o mylom zoťali nepravý strom. Prenasledovali duchovenstvo vo Fatime a okolí najmä v r. 1918 a 1920. Vláda v r. 1920- 1924 prijala opatrenia na vytvorenie čo najväčších prekážok pútnikom do Fatimy. V noci na 3. marca 1922 slobodomurári vo Fatime vyhodili do vzduchu malú kaplnku.¹³

Zjavenia vo Fatime prehĺbili náboženský život v Portugalsku. Viedli aj k zasväteniu Portugalska jeho biskupmi Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie 13. 5. 1938.¹⁴ Mnohí ľudia sa zasvätili osobne. Malo to dosah aj pre dianie v Portugalsku, predovšetkým to Portugalsko uchránilo pred vojnou. Za ministra financií bol v r. 1928 povolaný praktizujúci katolík A.

Salazar. Ten nielenže zachránil Portugalsko pred finančným zrútením, ale dosiahol aj rozpočtový prebytok, zaplatil zahraničné dlhy, zlikvidoval infláciu a nezamestnanosť. K zlepšeniu stavu Salazar prispel aj svojím osobným vzorom: ostal naďalej bývať v bežnom mestskom byte a do práce chodil pešo. Pritom si našiel čas aj na rozhovor s bežnými občanmi. Tento spôsob života si zachoval aj vtedy, keď sa stal predsedom vlády (1932- 1968). Jeho politická činnosť nesledovala osobné ambície a obohatenie sa, ale dobro obyvateľov ako celku. Za jeho vlády sa zlepšili životné a pracovné podmienky, rozsiahly rozvoj zaznamenalo školstvo. Nezatiahol Portugalsko do 2. sv. vojny. Veľmi pomohol aj desaťtisícom utečencom, najmä Židom, ktorým poskytol azyl.¹⁵ Jeho nástupcu Caetana a zároveň celý dovtedajší portugalský politický systém odstránil vojenský prevrat v r. 1974. Tým nastala opäť priaznivá situácia pre slobodomurárstvo v Portugalsku, napr. v nových pomeroch sa predsedom vlády i prezidentom stal významný slobodomurár Soares.¹⁶

Slobodomurárstvo v Rusku

Podľa tradície, i keď nie dokumentárne podloženej, slobodomurárstvo do Ruska preniklo už za panovania cára Petra I. (1689- 1725). V každom prípade niektoré cárove reformy boli na škodu pravoslávnej cirkvi. Dcéra Petra I., cárovná Alžbeta, mala síce kladný postoj ku kresťanským hodnotám, no za jej vlády počas sedemročnej vojny (1756-1763) na čele ruského vojska pôsobili slobodomurári Apraksin a Fermor. Tí vojnu proti slobodomurárskemu kráľovi Friedrichovi II. viedli pasívne a nerozhodne, takže Rusko v nej nemalo úspech. Za vlády cárovnej Kataríny II. (1762- 1796), ktorá mala kontakty s Voltaireom a Diderotom, malo slobodomurárstvo značný vplyv. Zhabali majetok kláštorom, hoci príjmy z neho pre štátnu pokladnicu boli málo významné. To viedlo k zániku štyroch päťnásť ruských kláštorov, k zastaveniu výstavby chrámov a cirkevných škôl. Na čelo Sv. Synody, vrcholného organu pravoslávnej cirkvi v Rusku vytvorenom Petrom I., sa v r. 1763-1768 dostal slobodomurár Melissino, ktorý sa snažil oslabiť pravoslávnu cirkev takými návrhmi, ako pripustením ženatých mužov za biskupov. Do slobodomurárskych radov vstúpila významná šľachta a značná časť štátnych úradníkov. V r. 1773 v Rusku vypuklo rozsiahle ľudové povstanie pod vedením Pugačova. To malo okrem hospodárskych príčin aj náboženskú pohnútku. Jeho heslom bolo „sloboda pravoslávnej viere“. Povstanie porazili vojská na čele s horlivými slobodomurármi Paninom, Bibikovom a Michelsonom.¹ Krvavé zúčtovanie sa s povstalcami nevyvolalo v lôžach nijaký odpor.² Lóže v Rusku viedli cudzinci

a ich činnosť slúžila cudzím záujmom. Napr. pomohli vybudovať vojenské loďstvo, no to malo bojovať za záujmy Anglicka.³ Revolúcia vo Francúzsku otvorila Katarína II. oči a tak v r. 1792 prikázala zastaviť slobodomurársku činnosť, no to naďalej tajne pôsobilo. V r. 1796 sa cárom stal slobodomurár Pavel I., ktorý však v r. 1797 slobodomurárstvo zakázal.⁴ V r. 1801 ho zavraždili slobodomurárski sprisahanci.⁵ Rozhodujúcu úlohu v tomto zločine zohralo Anglicko, ktoré vtedy bolo poslušným nástrojom slobodomurárstva. Anglicko sprisahanie podnietilo a financovalo. Vedúcim sprisahania bol anglický veľvyslanec v Rusku.⁶ Medzi vykonávateľmi prevratu mali hlavnú úlohu domáci slobodomurári: vicekancelár Panin, admirál Ribbas, gróf Palen, velitelia plukov Talyzin, Uvarov a ďalší. Slobodomurárskych funkcionárov v Rusku vtedy odvolávalo ich anonymné vedenie v Anglicku.⁷ Pavlovým nástupcom sa stal jeho syn, slobodomurár Alexander I.⁸, vychovaný slobodomurárom Laharpeom. Cár r. 1804 zrušil zákaz slobodomurárstva⁹, ale jeho spovedník Fotij, slobodomurárske vraždy, povstania v r. 1820, výstrahy rakúskeho ministra Metternicha a grófa Hauwitza, napokon zmenili jeho postoj. V r. 1821- 1822 Alexander I. slobodomurárstvo zakázal. V r. 1825 ho slobodomurári otrávil.¹⁰ Po jeho smrti v decembri toho roku dôstojnícki sprisahanci, nazývaní dekabristi (dekabr- december), rozkazmi aj lžami vyvolali v Petrohrade vojenské povstanie. Chceli presadiť mnohé zásady, ktoré neskôr uskutočnili komunisti: od boja proti cirkvi po mnohonásobné zvýšenie stavu polície.¹¹ Všetci vodcovia dekabristov a možno aj všetci dekabristi boli slobodomurármi.¹² V prípade úspechu boli toto povstanie ochotní podporiť aj ďalší slobodomurári vo vysokých funkciách. Vzburá, ktorú verejnosť nepodporila, však bola porazená. Objasniť ju mala vyšetrujúca komisia, ktorej členmi boli slobodomurári Adelberg, Benkendorf, Borovkov, Goleniščev- Kutuzov, Golicy n. Preto sa neobjasnil celý jej rozsah. Takisto sa slobodomurári stali členmi súdu nad povstalcami, vrátane jeho predsedu Speranského, ktorý sám bol účastníkom sprisahania. Súd ako hlavného vinníka označil Pestela, lebo pri organizovaní povstania ako slobodomurár vysokého stupňa nebol úspešný v plnení slobodomurárskych príkazov.¹³ Alexandrov nástupca Nikolaj I. v r. 1826 zákaz slobodomurárstva ešte dôraznejšie potvrdil. Zákaz slobodomurárstvo oslabil, ale nezničil. Časť jeho členov sa naďalej stretávala, prijímali sa noví členovia v Rusku alebo počas pobytu v zahraničí. Tí, ktorí sa zdržiavali vo Francúzsku dlhšiu dobu, mohli byť členmi lóží s ruštinou ako rokovacím jazykom a s podporou Veľkého východu Francúzska.¹⁴ Slobodomurári sa i naďalej dostávali do významných štátnych funkcií, v ktorých slúžili cudzím záujmom.¹⁵ Napr. krymskú vojnu hlavný ruský veliteľ, slobodomurár Menšikov, viedol tak, aby Rusko nemalo úspech¹⁶ a tak sa vojna skončila jeho porážkou. Počas

panovania liberálneho cára Alexandra II. (1855- 1881) sa pomery pre slobodomurárstvo zlepšili. Alexander mal slobodomurárskych vychovávateľov, napr. slobodomurára vysokého stupňa Žukovského¹⁷, a ako korunný princ vstúpil do lóže v Anglicku.¹⁸ K slobodomurárom patrili ministri vnútra na začiatku i konci jeho panovania: S. Lanskoj¹⁹ a M. Loris-Melikov.²⁰ K nim patril aj oslavovaný spisovateľ L. N. Tolstoj²¹, ktorý zohral významnú úlohu v morálnom rozklade ruskej spoločnosti svojimi slobodomurárskymi názormi, hlavne svojimi filozofickými dielami. Preto bol vylúčený z pravoslávnej cirkvi.²²

Ešte priaznivejšie pomery pre slobodomurárstvo nastali po nástupe cára Nikolaja II. v r. 1894. Hoci zákaz slobodomurárstva sa nezrušil, začalo pôsobiť verejne, obvykle bez prekážok vydávalo svoju tlač. Sám Nikolaj bol spočiatku jeho členom. Cársky pár mal blízky vzťah k zahraničným slobodomurárom Philippeovi a Papusovi, vodcovi okultistickej slobodomurárskej organizácie martinistov, autorovi mnohých kníh o mági, okultizme a slobodomurárstve. Philippe a Papus zakladali lóže v Rusku, jednu z nich aj pri cárskom dvore. Niektorí cárovi príbuzní, veľkokniežatá, sa výrazne zapojili do slobodomurárskej činnosti²³, čo z vnútra oslabovalo kresťanskú monarchiu. V lóžach, najmä s politickým zameraním, vládol výrazný opozičný duch proti štátnemu zriadeniu v Rusku. Niektorí slobodomurári poskytovali bezplatnú právnu pomoc protivládny m teroristom, napr. advokát Maľantovič obhajoval komunistov Vorovského a Zalomova. Veľmi významnou pomocou bola finančná pomoc slobodomurárov revolucionárov, ktorú dostávali aj komunisti.²⁴ Do boja proti ruskej vláde sa zapájali aj zahraniční slobodomurári, napr. revolúciu začiatkom 20. st. materiálne podporovali slobodomurári zo Švédska.²⁵ Socialisti a revolucionári nielenže získavali všestrannú podporu lóží, ale sa aj ochotne stávali ich členmi, predovšetkým ich vodcovia: Savinkov, Avksentiev, Kerenskij, Burcev, Zinoviev, Radek, Sverdlov, Čajkovskij, Lenin, Trockij, Struve²⁶ atď. Podľa slobodomurára Kandaurova bolo slobodomurárov z Ruska, budúcich komunistov, počas emigrácie vo Švajčiarsku toľko, že zaplnili tamojšie lóže.²⁷

Značnú snahu venovali slobodomurári na zdiskreditovanie cára. Na to sa využili aj nepokoje v Petrohrade 22. 1. 1905, ktoré si vyžiadali vyše 100 obetí. Vtedy išiel kňaz Gapon v sprievode početných robotníkov, predložiť cárovi petíciu nie so zamestnaneckými, ale s politickými požiadavkami, napr. zavedenie ústavy, uskutočnenie pozemkovej reformy a odluku cirkvi od štátu. Petíciu podnietili a jej obsah zostavili slobodomurári- publicistka Kuskovová a jej manžel Prokopovič, neskôr minister dočasnej vlády. Pritom vodcovia pochodu vedeli, že cár sa v danom mieste nenachádza. O cieľoch pochodu a jeho politických požiadavkách nemala väčšina robotníkov presnú predstavu. Časť jeho účastníkov niesla červené zástavy, bola revolučne naladená, pričom prerazila niekoľko radov polície. Zástupy násilne rozohnali

vojská, o ktorých nasadení rozhodla porada za účasti námestníka ministra vnútra slobodomurára Lopuchina, úzko spolupracujúceho s revolucionármi. Tragédiu zneužili nepriatelia kresťanskej monarchie, s obrovským propagačným úsilím počet obetí mnohonásobne zveličili a zvaľovali vinu na cára, ktorý s udalosťami nemal nič spoločné.²⁸ Je celkom pravdepodobné, že išlo o vopred naplánovanú slobodomurársku akciu.

Začiatkom r. 1909 skupina niekoľkých slobodomurárov Ruska, na čele s veľmajstrom Marguliesom, navštívila Istanbul, aby sa podučila technike úspešného štátneho prevratu, ktorý slobodomurári Turecka uskutočnili krátko predtým.²⁹ Podľa verejného vyjadrenia slobodomurára Beklemiševa, začiatkom 20. st., slobodomurárstvo už dávno pôsobilo nepriateľsky proti Rusku. Rusi, ktorí doň vstupovali, sa chtiac alebo nechtiac stávali nástrojom zahraničného pôsobenia. Do mnohých dôležitých funkcií boli menovaní slobodomurári kvôli zvláštnym záujmom, mnohé udalosti v Rusku slobodomurári pripravili alebo usmernili. Napr. ešte pred rusko-japonskou vojnou v r. 1904-1905 sa systémom menovania do funkcií dezorganizovalo ruské vojenské vedenie. Beklemišev zároveň výstižne konštatoval, že sa v danej dobe v Rusku robí približne to, čo vo Francúzsku v období revolúcie koncom 18. st.: vládnuce vrstvy sa priťahujú k slobodomurárstvu, ktoré smeruje k zvrhnutiu autorít a k násilným prevratom.³⁰

V duchu Beklemiševových slov konal napr. slobodomurár Džunkovskij, moskovský gubernátor, ktorý sa pasívne správal počas revolúcie v r. 1905.³¹ Neskôr ako námestník ministra vnútra v r. 1913 zrušil oblastné oddelenia politickej polície a zároveň tajný dozor vo vojsku, čím výrazne znížil informovanosť štátnych bezpečnostných orgánov v boji proti revolučnej činnosti. Tiež sa podieľal na osočujúcej kampani proti cárovnej.³² Slobodomurár minister Sazonov³³ zase napomohol ku vzniku 1. sv. vojny a pre Rusko skazonosným zatahnutím do nej tým, že v rozpore s cárovým nariadením uskutočniť len čiastočnú mobilizáciu: proti Rakúsko-Uhorsku, dal pokyn na všeobecnú mobilizáciu.³⁴ To Nemecko vyhlásilo za svoje ohrozenie a slúžilo mu to na zámienku vypovedať vojnu Rusku.

Beklemiševove slová sa naplnili slobodomurárskym prevratom v Rusku. Utrpenie spojené s 1. sv. vojnou a vojenské neúspechy Ruska revolučná propaganda demagogicky využívala na vyvolanie nespokojnosti s cárskym režimom. Rozširovala sa rozsiahla osočujúca literatúra, ktorá mala pôvod v slobodomurárskych dielňach. Bola namierená aj proti cárovnej, čím sa zopakovala tá istá taktika, aká sa úspešne použila pred revolúciami vo Francúzsku v r. 1789 a v Portugalsku v r. 1910. Lživosť tejto kampane sa dokázala vyšetrením po páde cárskeho režimu.³⁵ Prebiehal intenzívny, silne zakonšpirovaný nábor do politicky orientovaných lóží, spojený s pokusmi zvrhnúť cára. Tieto lóže sa najviac sústredili do Veľkého východu národov

Ruska a mali asi 400 členov.³⁶ Na uľahčenie podvrtných zámerov bola vytvorená osobitná vojenská lóža, ktorej členom bol aj náčelník generálneho štábu Alexejev.³⁷ Takisto pre účinnejšie pôsobenie poslancov- slobodomurárov z rôznych politických strán sa založila osobitná lóža v sneme, v ktorej bolo asi 40 poslancov, asi desatina jeho členov. Jestvovali aj iné veľkolóže, napr. Veľká lóža Ukrajiny, ktorej členom bol neskorší predseda ukrajinskej vlády Petľura.³⁸

Spočiatku boli snahy o prevrat neúspešné. Úspech sa dosiahol v takmer poslednej chvíli, začiatkom r. 1917. Pomer síl medzi Ruskom a Nemeckom, ktoré malo dovtedy vojenskú prevahu, sa začal meniť a vojna sa mohla skončiť rýchlym víťazstvom Ruska, a tým aj upevnením cárskeho režimu. Ako neskoršie konštatoval popredný slobodomurár Miľukov, vodca strany kadetov, predrevolučný poslanec a porevolučný minister: „Vedeli sme, že na jar sa očakávali víťazstvá ruskej armády. V tom prípade by prestíž a očakávanie cára medzi ľuďmi opäť boli natoľko silné a živé, že by všetky naše úsilia rozkývať a zvaliť trón samovládcu boli márne. Preto bolo potrebné pristúpiť k čo najrýchlejšiemu revolučnému výbuchu, aby sa predišlo tomuto nebezpečeniu.“³⁹ Takisto slobodomurár Kandaurov dodatočne napísal: „Pred februárovou revolúciou Najvyššia rada prikázala lóžam zostaviť zoznam osôb, vhodných do novej správy a pre prípad ľudových nepokojov určiť zhromažďovacie strediská v Petrohrade pre členov lóží. Všetko sa presne splnilo a revolučné hnutie bez vedomia vedených, viedli v značnej miere členovia lóží alebo ich sympatizanti.“⁴⁰ Prevrat sa uskutočnil v marci 1917. O čase jeho konania hovoril tri mesiace predtým svojim kolegom slobodomurár Nolde, vedúci oddelenia na ministerstve zahraničných vecí.⁴¹ Prevrat sa začal krátko po tom, keď cár odcestoval z hlavného mesta Petrohradu do sídla hlavného vojenského velenia v Mahil'ove. Podobne ako vo Francúzsku v 18. st., i v Petrohrade sa vyvolala nespokojnosť aj nedostatkom chleba. Pritom v jeho skladoch bolo dosť múky. Jej zásoby i bez neustáleho dovozu stačili na 22 dní pri dennom prídele chleba 900 gramov na osobu.⁴² Prídel bol značne vyšší ako v iných štátoch vojnu vedúcich, v Rusku bolo potravín dosť.

Vojaci z petrohradskej posádky, ktorí mali potlačiť demonštrácie, boli zámerne uvedení do takého stavu, aby boli málo disciplinovaní. Príkaz cára o nahradení týchto vojakov spoľahlivými jednotkami z frontu, však nesplnil náčelník štábu hlavného veliteľ'a, generál Gurko⁴³, slobodomurár.⁴⁴ Vojaci sa postupne začali pridávať na stranu demonštrantov alebo ostali neutrálni. Vzburu začali vojaci Pavlovského pluku, ktorých predtým veľkokniežatá, kniežatá, príslušníci pozemkovej a finančnej šľachty propagandisticky spracovali proti režimu.⁴⁵ Aby sa vojenské jednotky nedali použiť na potlačenie vzbury, nevojenská revolucionári ich disciplínu zámerne rozvrátili tzv. rozkazom č. 1, ktorý bol namierený proti

základom akejkolvek armády, napr. zavedením voliteľnosti veliteľov. Zverejnil ho slobodomurár N. D. Sokolov, tajomník Vrchnej slobodomurárskej rady a zároveň tajomník novovzniknutého Dočasného výkonného výboru Petrohradskej rady robotníckych poslancov. Všetci traja členovia tohto výboru boli slobodomurármi, ani jeden z nich nebol robotník. Tento výbor, spolu so skupinou členov snemu, začal dodávať vzbure politický rozmer a istú organizovanosť. Vzbúrení vojaci ovládli Petrohrad, avšak boli málo disciplinovaní a napriek svojej početnosti nepredstavovali výraznú vojenskú silu. Podľa slov jedného z predstaviteľov vzbury, slobodomurára Bublikova, tá by sa dala potlačiť jednou spoľahlivou divíziou z frontu. Cár prikázal na jej potlačenie použiť vyše 6 disciplinovaných divízií z frontu, lebo bolo zrejmé, že v čase vojny vzbura môže mať katastrofálne následky pre Rusko. Sám chcel riadiť potlačenie vzbury, a preto sa chcel vlakom vrátiť z Mahil'ova do Petrohradu. Avšak revolučný komisár Bublikov, riadiaci ministerstvo spojov, živými správami o prítomnosti vzbúrencov na trati dosiahol, aby cár krátko pred príchodom do Petrohradu obrátil svoj vlak do Pskova, ktorý bol sídlom generála- slobodomurára Ruzského, veliteľa Severného frontu. Ruzskij nielenže odmietol splniť príkaz na presun jednotiek na potlačenie vzbury, ale izoloval cára v Pskove, podľa plánu, ktorý pripravil slobodomurár Gučkov a na cára vykonával nátlak, aby sa vzdal trónu. Podobný nátlak robili na cára aj Alexejev a Gučkov. Nikolaj II., sklamaný postojom svojho okolia, výstižne konštatoval, že okolo neho je zrada, zbabelosť a klam⁴⁶, ale zrejme netušil, že tieto neduhy majú základ v slobodomurárskom sprisahaní. Možno hlavne z toho dôvodu, aby uspokojil situáciu a Rusko nebolo v danej vojne porazené, odstúpil. Tým slobodomurársky prevrat zvíťazil nielen v Petrohrade, ale aj v celom Rusku. Odstúpením cára sa ukončila aj monarchia v Rusku, hoci si to ľud neželal. Následne vznikla 11- členná dočasná vláda pod vedením G. J. Ľvova, zložená výlučne zo slobodomurárov.⁴⁷ Vznikla približne v takom zložení, v akom bola naznačená už 13. 8. 1915 v novinách Utro Rossiji, patriacich slobodomurárovi Riabušinskému. Prvý predseda dočasnej vlády, slobodomurár Ľvov, bol do tejto funkcie navrhnutý už 16. 4. 1916 na tajnej porade istej skupiny slobodomurárov, na ktorom sa ešte raz hodnotil zoznam kandidátov na ministrov uverejnený v týchto novinách.⁴⁸ Aj na miestnej úrovni sa po prevrate do popredných funkcií prednostne dosadzovali členovia lóží.⁴⁹ Dočasnú vládu v priebehu 8 mesiacov vystriedali ďalšie tri dočasné vlády, v ktorých iba jeden člen nebol slobodomurárom.⁵⁰ Tieto vlády rozvrátili Rusko. Preto, ako aj pre ústretové kroky voči komunistom, najmä posledným predsedom vlády, slobodomurárom Kerenským, sa koncom roku 1917 prakticky bez boja ujal moci komunistický režim. Tým sa naplnilo varovanie pápeža Leva XIII., že slobodomurári prerážajú cestu komunistom. Nastolenie

komunistického režimu nebolo v dôsledku vzbury chudobných, ale v dôsledku tajného sprisahania bohatých.

Po vytvorení komunistickej vlády sa viacerí slobodomurári angažovali v rôznych dodatočne vzniknutých nekomunistických vláдах v okrajových oblastiach Ruska. Tvorili v nich asi dve tretiny členov. Napr. v prvej takejto významnej vláde v Ufe, z 13 členov ich bolo 11, vrátane predsedu Avksentieva.⁵¹ Slobodomurárski členovia týchto vlád však mali skôr bližšie ku komunistom ako ku kresťanskej monarchii. Obdobne sa správali aj poprední zahraniční slobodomurárski politici. Aj pre ich pomerne malú pomoc protikomunistickému odboju sa komunisti udržali pri moci.⁵² Komunistický režim upevnila výdatnou pomocou pri vybudovaní priemyslu v zničenej krajine vplyvná americká slobodomurárska lóža Skull and Bones⁵³, hoci sa tento režim postavil odmietavo k slobodomurárstvu.

Slobodomurári mali značný význam medzi ruskou emigráciou, spočiatku sa pod ich vplyvom nachádzala takmer celá emigrantská tlač. Takisto sa nachádzali prinajmenšom spočiatku medzi významnými predstaviteľmi komunistického režimu, napr. nimi boli aj členovia vlády Krasin, Petrovskij, Sereda, Skvorcov-Stepanov⁵⁴, i keď nie je isté, či naďalej pokračovali v slobodomurárskej činnosti. V 50. rokoch 20. st. slobodomurárka Kuskovová, žijúca v emigrácii, odmietla poskytnúť profesorovi Pervušinovi zoznam ruských slobodomurárov kvôli objasneniu dejín s odôvodnením, že by tým ohrozila ich životy, lebo v ZSSR ostali aj v najvyšších komunistických kruhoch. Údajne v ZSSR prebiehal tajný nábor do slobodomurárstva. Zoznam jeho údajných členov v 50. rokoch zverejnila kniha „Slobodomurárstvo vo svete a v Turecku“, vydaná v r. 1976 v Istanbule. V r. 1980 bol publikovaný ich údajný zoznam k vtedajšiemu obdobiu aj v knihe „Slobodomurárstvo v súčasnom svete“, vydané vo vtedajšom východnom Nemecku.⁵⁵

Na sklonku komunistického režimu sa začal opätovný rozvoj slobodomurárstva. Od konca roka 1988 sa v ZSSR začali zakladať prvé lóže B'nai B'rithu, neskôr aj lóže iných systémov. Propagandu im robil aj rozhlasová stanica Sloboda, patriaca USA, ktorá vo svojom vysielaní do Ruska v marci 1991 zverejnila adresu v Paríži, kam sa mohli prihlásiť záujemci o vstup do slobodomurárstva. K pádu komunistickej diktatúry nielen v ZSSR a tým aj vo východnej Európe, výrazne prispel Michail Gorbačov, posledný vodca komunistickej strany v ZSSR a jeho jediný prezident. O jeho údajnom členstve v slobodomurárstve písal už pred zánikom komunistického systému nemecký časopis Mehr Licht 1. 2. 1988.⁵⁶

Po zániku tohto systému bol Gorbačov s generálnym tajomníkom OSN Kofi Annamom a s jeho predchodcom Robertom Mullerom jedným zo zakladateľov nového „Náboženstva

svetovej jednoty“, ktoré vyhlásili na veľkom zhromaždení v Pittsburgu 28.-31. 8. 2000. Hlavným cieľom tohto náboženstva je odstránenie Katolíckej cirkvi.⁵⁷

Slobodomurárstvo na Slovensku a v štátoch, ktorých bolo súčasťou Slovensko

V rakúskej monarchii, do ktorej istý čas patrilo Slovensko, malo slobodomurárstvo predchodcu v Janovi Amosovi Komenskom. Ten podľa niektorých autorov dal podnet k vytvoreniu slobodomurárstva¹, napr. slobodomurár Mucha poukázal na to, že myšlienky, symboly, ba aj celé vety z Komenského spisu Pansophie diatyposis (1645) boli skoro doslovne prevzaté do základných slobodomurárskych náuk.² Bol gnostikom.³ Mimoriadne nenávidel Katolícku cirkev a vyzýval k tomu, aby sa zničila násilím. Jeho necharakternosť sa prejavila i nevďakom k Poľsku, ktoré jemu a jeho druhom poskytlo útočisko: vyzval sedmohradské knieža, aby napadlo Poľsko.⁴ Podľa slobodomurára bol Nysa Komenský členom tajných spoločností, ktoré pôsobili v Taliansku, v Nemecku, v Anglicku už od 15. st., pričom sa kryli vedeckými alebo literárnymi cieľmi. Ich členmi boli vedci ako Bacon, Galilei, Leibniz a politici: anglický diktátor Cromwell, švédsky kráľ Karol Gustáv, nemecké veľkoknieža Friedrich Wilhem atď. Boli medzinárodné, ovplyvňované heslami slobody, rovnosti, bratstva, tolerancie, boli proti národnému štátu, zvrchovanej kresťanskej vláde a kresťanstvu.⁵

Spočiatku sa slobodomurárstvo v rakúskej monarchii šírilo bez väčšieho odporu, lebo sa mu do svojich radov podarilo zlákať Františka I. Štefana Lotrinského, od r. 1745 cisára Sv. rímskej ríše. Ten ako prvý panovník na európskom kontinente vstúpil v r. 1731 v Haagu do lóže, ktorá bola zámerne založená na jeho prijatie. V r. 1737 začal panovať v Toskánsku a chránil tamojších slobodomurárov. Po nástupe svojej manželky Márii Terézie na rakúsky trón v r. 1740, zmierňoval jej protislobodomurársky postoj. A tak sa v Rakúsku nezverejnila protislobodomurárska bula Providas.⁶ V 40. rokoch 18. storočia vznikli prvé lóže v Rakúsku, najmä v hlavných mestách jeho jednotlivých krajín, vrátane Bratislavy, ktorá bola vtedy hlavným mestom Uhorska. Ďalšia lóža bola založená v Prešove poľskými emigrantami a organizačne patrila k lóžam v Poľsku. Ďalšie lóže vznikli v Banskej Štiavnici, v Banskej Bystrici- Radvani a v Košiciach. Jednotlivé pramene udávajú rôzne roky ich založenia.⁷

Vplyv slobodomurárstva zosilnel na konci vlády Márie Terézie, keď na svojho syna Jozefa II. preniesla časť panovníckych právomocí a najmä za samostatnej vlády Jozefa II. Ten bol priaznivo naklonený k slobodomurárstvu a nevstúpil do neho len z taktických dôvodov. Bolo to zlaté obdobie slobodomurárstva v Rakúsku. Jeho členmi boli aj hudobní skladatelia Haydn a Mozart. Vplyv slobodomurárstva sa prejavil v Mozartových dielach, najmä v opere Čarovná flauta. Libreto ku nej napísal slobodomurár Schikaneder.⁸ Členmi lóží boli aj katolícki biskupi, napr. lóže v Banskej Bystrici biskup František Berchtold⁹, lóže v Pešti spišský biskup Michal Brigido von Bresvitz.¹⁰ Lóže pôvodne obvykle patrili do veľkých lóží Francúzska alebo Pruska. Pretože v r. 1781 Jozef II. vydal nariadenie, ktoré zakazovalo všetkým spolkom uznávať zahraničných predstaviteľov a odvádzať im poplatky, v r. 1784 vznikla Veľká rakúska krajinská lóža, s pôsobnosťou i pre Česko. V Uhorsku vznikol Veľký orient uhorský. V tom čase bolo v Uhorsku 600- 700 slobodomurárov, približne toľko vo Viedni. V r. 1785 Jozef II. obmedzil počet lóží v Rakúsku¹¹, čo však nemalo podstatný význam na ich vplyv, napr. okolo r. 1790 zo 16 najvyšších úradníkov v Česku prinajmenšom 14 boli slobodomurármi. A predovšetkým Jozef II. uskutočnil početné netolerantné kroky proti cirkvi. Konal pod vplyvom Friedricha II.¹² a slobodomurárov v blízkosti trónu. K nim patrili predovšetkým poradca Sonnenfels, profesor na viedenskej univerzite a neskôr jej rektor, van Swieten a Leber, osobní lekári Márie Terézie, kníhtlačiar Trattner, vydávajúci noviny pod ochranou panovníčky, Michaeler, rektor innsbruckej univerzity, atď.¹³ V r. 1781-1783 Jozef II. zrušil 318 z 915 kláštorov, zakázal biskupom prijímať pápežské nariadenia a riadiť sa nimi bez súhlasu panovníka. Na zásahy do vnútorného života cirkvi zriadil Dvorskú duchovnú komisiu na čele so slobodomurárom F. K. Kresslom. Táto komisia vydala vyše 600 nariadení, napr. ako dlho má trvať sv. omša a kázeň, koľko sviečok má horieť pri omši, koľko kmotrov si možno pozvať ku krstu atď.¹⁴ Za jeho vlády sa narušil katolícky charakter školstva. Tiež cenzúra i tlač bola v slobodomurárskych rukách, nevydávalo sa nič, čo by povzbudilo náboženského ducha. No najväčšiu škodu spôsobilo to, že katolícke semináre namiesto biskupov začal riadiť štát podľa plánov vypracovaných v slobodomurárskych lóžach. Napr. pre cirkevné dejiny sa spočiatku používala kniha apostatu Schröckha, cirkevné právo sa vykladalo podľa Pehema, preniknutého galikanizmom a jansenizmom. Žiaľ, len málo biskupov sa postavilo proti tomu.¹⁵ Za ústretovosť k slobodomurárstvu Jozefa II. ho jeho členovia chválili, napr. ako obnovovateľa pôvodnej Kristovej nauky. Ako sa však ukázalo najmä s odstupom času, mnohé jeho reformy boli škodlivé nielen v oblasti cirkvi. Napr. pod heslom modernizácie zavádzal centralizáciu a germanizáciu, čo podnietilo

dlhotrvajúce národnostné spory v rakúskej monarchii. Tie nielenže napomohli k jej zániku, ale veľmi neblaho sa prejavovali aj po zániku monarchie.

Napriek Jozefovej ústretovosti slobodomurári v r. 1784 podnikli roľnícke povstanie v Sedmohradsku pod vedením Crisana a Horeu.¹⁶ Na konci vlády Jozefa II. pruský diplomat, slobodomurár Herzberg a britský predseda vlády, slobodomurár Pitt, zavliekli Rakúsko do vojny proti Turecku. Sklamany Jozef II. v r. 1789 slobodomurárstvo zakázal a väčšinu svojich reforiem zrušil. Pretože krátko po zákaze zomrel a jeho nástupcom sa stal slobodomurár Leopold II., tento zákaz sa neuplatňoval. Nového cisára jeho slobodomurárski druhovia v r. 1792 otrávil, lebo chcel vystúpiť proti revolúcii vo Francúzsku. Nástupca Leopolda II., František II., poučený skúsenosťami z Francúzska, v r. 1794 slobodomurárstvo opäť zakázal.¹⁷ Na opodstatnenosť zákazu poukazuje aj pokus o povstanie slobodomurára Martinoviča v tom istom roku, ktorý sa nepodaril.¹⁸ Lóžová činnosť sa krátkodobo obnovila počas obsadenia Rakúska Napoleonovým vojskom. Vo Viedni bola otvorená Veľká rakúska národná lóža, ktorá bola príslušná aj pre české krajiny. Mala spojenie s Veľkým východom v Paríži až do r. 1813. Podľa jedného prameňa sa jej činnosť obnovila v r. 1806/19, podľa iného v r. 1809.²⁰ Ani po páde Napoleona slobodomurárstvo v Rakúsku nezaniklo, hlásili sa k nemu dokonca i štátni úradníci a dôstojníci.²¹ Prejavilo sa napr. v neúspešnom roľníckom povstaní v časti východného Slovenska v r. 1831. Podobne ako aj iné povstania takéhoto pôvodu, ani toto nebolo spontánne, ale tajne sa pripravovalo dlhšiu dobu. Jeden z jeho hlavných činiteľov bol Peter Tasnády, člen lóže v Krakove.²² Na vyvolanie povstania sprisahanci zneužili epidémiu cholery a vrchnosťou uskutočňované zdravotnícke opatrenia na jej zamedzenie. Tasnády a ostatní vodcovia povstania roľníkom ľ živo tvrdili, že páni ich chcú otráviť, predovšetkým že otravujú studne. Toto osočovanie bolo rozhodujúcim podnetom k vzbure.²³ Väčší vplyv než toho miestne a krátkodobé povstanie malo rozširovanie panslavizmu a pangermanizmu v lóžach od prvej polovice 19. st.²⁴ Tie pripravovali pôdu pre rozpad Rakúska a rozsiahle vojny. Slobodomurármi boli v tomto období propagátori slovanskej vzájomnosti, Slováci Ján Kollár²⁵ i Pavel Josef Šafárik.²⁶ Obaja študovali v Jene a boli ovplyvnení názormi nemeckého slobodomurára Herdera. Šafárik bol členom združenia, založeného Amerlingom v Česku v r. 1838-1839, označovaného ako Zbor stavitel'ov alebo Slovanskí bratia. Amerling sa snažil o všeslovanskú jednotu a podľa ideí Komenského vypracoval nové slovanské náboženstvo. Jeho členmi boli aj významní predstavitelia českého národného hnutia: Čelakovský, Palacký, Rieger.²⁷ Všetci boli slobodomurármi.²⁸ Vplyv slobodomurárstva sa ukázal aj počas revolučného roku 1848. Viacero významných miest Európy postupne zasiahli slobodomurárske revolúcie: 24. februára Paríž, 3. marca

Viedeň atď.²⁹ Tajní slobodomurári v Rakúsku začali rýchle otvárať lóže. Medzi ne patrila lóža Lajos Kossuth v zornici vyššieho svetla v Budapešti. Tá mala meno po vodcovi protihabsburského povstania v r. 1848-1849 v Uhorsku. Kossuth bol slobodomurár, takisto aj jeho revoluční druhovia.³⁰ Po porážke povstania slobodomurárstvo v Rakúsku ostalo zakázané. Časť jeho členov vyvíjala činnosť v zahraničí. K zmene došlo po porážke Rakúska Pruskom. Ňou sa otvorili dvere tzv. modrej revolúcii, t. j. liberálnej dobe, čo bolo ešte väčším nešťastím pre Rakúsko, ako vojenská porážka. V r. 1867 sa vytvorilo Rakúsko-Uhorského súštie, pričom v jeho uhorskej časti sa slobodomurárstvo povolilo. Zakladanie lóží v nej finančne podporoval aj Bismarck. Prvým predsedom uhorskej vlády sa stal slobodomurár Gyula Andrásy. Aj v Uhorsku si slobodomurárstvo kládlo za cieľ poraziť v krátkej dobe katolicizmus.³¹ Istý úspech dosiahlo v r. 1894, keď presadilo napr. zákon o povinnom civilnom sobášii. Značnú úlohu prikladalo laicizácii školstva, podľa slov veľmajstra Bókayho v r. 1907 to mala byť jeho prvoradá úloha. Vplyv slobodomurárstva neprospieval verejným záujmom aj podľa uhorského ministra spravodlivosti G. Polonyiho. Tento bývalý slobodomurár v r. 1911 v sneme vyhlásil, že administratíva pod vplyvom početných slobodomurárskych členov strácala svoj charakter nestrannosti a dostávala sa do rúk tajnej politickej skupiny. Slobodomurári boli ustavične pod dozorom lóží, ktoré na nich vykonávali neslýchaný nátlak.³² Úspechy slobodomurárstva podnietili vznik Katolíckej ľudovej strany v r. 1895, ktorá mala brániť kresťanské hodnoty. Jej slovenskí stúpenci v r. 1905 založili Slovenskú ľudovú stranu.

Lóže sa zakladali aj na Slovensku. V niektorých mestách zanikli, niekedy sa v nich opäť založili. Jednotlivé pramene uvádzajú odlišne niektoré údaje o zakladaní, zanikaní a prípadnom obnovovaní lóží na Slovensku, patriach do Uhorskej symbolickej veľkej lóže. Ich počet dosiahol počas 1.sv. vojny takmer 500 činných členov, celkove bolo v tejto veľkolóži asi 7 400 činných členov³³, pozostávajúcich prevažne zo Židov.³⁴ Medzi jej málo slovenských členov patrili napr. právnik v Pezinku Otakar Jamnický, riaditeľ obchodnej spoločnosti v Budapešti Karol A. Kuzmány, továrnik v Ružomberku Peter Makovický, právnik a podnikateľ v Žiline Ján Milec, podnikateľ a politik Kornel Stodola, továrnik v Liptovskom Mikuláši Andrej Žuffa.³⁵ Slováci, ktorí žili mimo Uhorska, sa stávali členmi zahraničných lóží, napr. Milan Rastislav Štefánik bol členom lóže vo Francúzsku.³⁶

V rakúskej časti monarchie nebolo ani po r. 1867 slobodomurárstvo povolené, ale fakticky bola umožnená jeho činnosť a jeho vplyv bol veľmi silný.³⁷ V r. 1868 dosiahol, aby bol z prísahy pre štátnych úradníkov vynechaný záväzok, že záujemca o služobný pomer nie je jeho členom. Slobodomurári síce nemohli otvorene zakladať lóže, ale mohli zakladať spolky

formálne iného zamerania, napr. dobročinné spolky. Tie vykonávali slobodomurárske obrady na schôdkach svojich členov za hranicami Rakúska, v Nemecku alebo v Uhorsku. Za jedno z miest ich činnosti slúžila aj Bratislava, lebo sa nachádzala blízko Viedne. Pred 1. sv. vojnou v nej pôsobilo 12 lóží z rakúskej časti monarchie. Bratislava sa tak stala významným strediskom slobodomurárstva. V Česku mali začiatkom 20. st. lóže okolo 500 členov, prevažne protestantských Nemcov a liberálnych Židov. Česi v nich mali 10- 15% zastúpenie.³⁸ Niektorí Česi sa stávali členmi lóží vo Švajčiarsku a predovšetkým vo Francúzsku, kde podnikli prvé kroky k založeniu národnej českej slobodomurárskej organizácie. Medzi nimi boli K. Kramář a A. Rašín.³⁹ Kramář bol prvým predsedom vlády Česko- Slovenska (1918- 1919) a Rašín jeho prvým ministrom financií (1918- 1919, 1922- 1923). Mnohí Česi vstúpili do slobodomurárstva ako vyst'ahovalci v USA. Tu sa napr. angažovali na oslave Jana Husa v r. 1915⁴⁰, ktorý podľa slobodomurárskeho časopisu *Chaîne d'Union* z r. 1885 položil základ slobodomurárstva v Česku.⁴¹ Medzi niektorými českými slobodomurármi v Česku a v USA boli úzke vzťahy.⁴²

Na dosiahnutie svojich zámerov zneužívalo slobodomurárstvo národné cítenie. Vytvorilo prepäté a prevrátené hnutie *Los von Rom* (Preč od Ríma), ktoré sa prejavovalo v opakovaných kampaniach.⁴³ Intenzívnejšie sa prejavilo koncom 19. a začiatkom 20. st. Pod zámenkou, že Katolícka cirkev je nedostatočne národná, hlavne v Rakúsku podnietilo niekoľko desiatok tisíc katolíkov k prestupu najmä do protestantských cirkví. Zároveň útočilo na habsburskú dynastiu, podporovalo pangermanizmus na čele s Hohenzollernovcami a bolo namierené proti Čechom.⁴⁴ Slobodomurárstvo zneužívalo národné cítenie aj na zničenie Rakúska, lebo predstavovalo veľmoc s väčším katolíckym vplyvom. Podľa zámeru slobodomurára Mazziniho, zverejneného v r. 1851, sa to malo dosiahnuť rozoštváním jeho národov a využitím národnostných rozporov.⁴⁵ V súlade s týmto zámerom vydala začiatkom 20. st. Uhorská symbolická veľká lóža pokyn pre svojich členov presadzovať národne jednotné a zvrchované Uhorsko. Slobodomurárstvo tak pri všetkých národnostných sporoch v rakúskej i uhorskej časti monarchie malo vodcovskú úlohu a cieľ, aby sa jeho národy nedohodli.⁴⁶ O zámere zničiť Rakúsko (ako veľmoc) v r. 1914 písal aj významný slobodomurár Pappus.⁴⁷ Predniesol ho aj slobodomurársky funkcionár Lebey na zjazde slobodomurárov neutrálnych štátov a Dohody, ktorý sa začal 28. 6. 1917 v Paríži.⁴⁸ Symbolicky to bolo na 3. výročie slobodomurárskej vraždy následníka rakúskeho trónu Františka Ferdinanda, ktorá slúžila ako zámenka na začatie 1. sv. vojny. Lebey, ako spravodajca tohto zjazdu, tiež vyhlásil, že ak jestvuje svätá vojna, tak je to 1. sv. vojna⁴⁹, t. j. najničivejšia vojna v dovtedajšej histórii ľudstva. Počas nej slobodomurári naplňali svoj

zámer rozbiť Rakúsko.⁵⁰ Vojna sa skončila jeho porážkou, zánikom ako veľmoci a detronizáciou Habsburgovcov. Slobodomurársku ponuku poslednému rakúskemu cisárovi, blahoslavenému Karlovi I., že mu vrátia trón, ak im urobí ústupky, tento praktizujúci katolík odmietol. Karol I., ktorý sa od počiatku svojho vládnutia v rámci svojich obmedzených možností maximálne snažil o uzavretie mieru a o uzmierenie národov Rakúsko-Uhorska na základe spravodlivosti, radšej ostal bez trónu.⁵¹ Rozbitie Rakúsko-Uhorska na malé štáty zničilo jedinú vážnu prekážku výbojom nacistického Nemecka na ceste k 2. sv. vojne. Francúzsky katolícky poslanec Xavier Vallat na to vopred upozornil vo svojej knihe *La vérité sur la Franc-Maçonnerie* už v r. 1934.⁵²

Podobne ako zavraždenie Ľudovíta XVI., aj vražda Františka Ferdinanda bola dlhodobo plánovaná Veľkým východom Francúzska. Už 15. 9. 1912 o tom písal protislobodomurársky publicista Tourmentin, odvolávajúc sa na výrok jedného vysoko postaveného švajčiarskeho slobodomurára. František Ferdinand o tom úmysle vedel.⁵³ O tomto rozhodnutí vedel aj slobodomurár Ciganović, člen teroristickej organizácie *Narodna Odbrana*, ktorej členovia zavraždili následníka trónu. K slobodomurárom patrila aj jej vodca Tankosić a ďalší jej najvýznamnejší členovia. Podľa teroristu, slobodomurára Gabrinovića, mu František Ferdinand nebol sympatický preto, lebo bol nábožný katolík a údajný šovinista.⁵⁴ Bola síce pravda, že František Ferdinand bol horlivý katolík a ako taký aj protislobodomurársky orientovaný. Ale nebol šovinista, naopak, bol proti prejavom nemeckého a maďarského nacionalizmu na úkor iných národov. Dokonca plánoval pretvoriť Rakúsko-Uhorsko vo federálny štát, zložený zo štátov jeho jednotlivých národov. Snažil sa, aby sa Rakúsko-Uhorsko nedostalo do vojny so Srbskom a Ruskom, ktorou sa začala 1. sv. vojna.⁵⁵ Na vzniku Česko-Slovenska sa podieľali slobodomurári Masaryk a Beneš⁵⁶, ktorí sa na nešťastie obyvateľov tohto štátu stali aj jeho prezidentmi. Mali závažné mravné nedostatky, napr. Beneš presadzoval neľudské etnické čistky po 2. sv. vojne, ktoré si vyžiadali mnoho ľudských životov. Masaryk bol notorickým luhárom, ktorý luhal počas celého svojho verejného pôsobenia. Len pokiaľ išlo o odchod z brnianskeho gymnázia v r. 1869, ako príčinu uvádzal 4 rôzne verzie. Jednu z nich uviedol na začiatku svojej kariéry, vo svojom životopise pre habilitačné konanie na viedenskej univerzite v r. 1879. Vraj to bolo pre zranenie, ktoré utrpel ako dobrovoľník v rakúskom vojsku vo vojne proti Prusku v r. 1866. Bola to lož, ktorá sa navyše nehodila k jeho oficiálnemu životopisu po tom, keď sa stal prezidentom v r. 1918. Preto sa Masaryk krátko po nástupe do funkcie snažil odstrániť kompromitujúce materiály o sebe z rakúskych archívov.⁵⁷ K nim patrila jeho životopis s touto verziou z univerzitného archívu. To sa mu podarilo, ale podstata životopisu ostala zachovaná v inom materiáli.⁵⁸

Luhala nactriutľhal vo vojnovej propagande⁵⁹, aj pri vyhlásení Česko- Slovenska Washingtonskou deklaráciou 14. 10. 1918. Tú zverejnil aj v mene neprítomného Štefánika, ktorý sa na jej tvorbe nepodieľal a po oboznámení sa s jej obsahom vyjadril voči nej svoje výhrady.⁶⁰ Luhala aj ako prezidenta.⁶¹

Štefánikova kariéra vo Francúzsku by nebola možná bez jeho príslušnosti k slobodomurárstvu.⁶² No podľa niektorých prameňov slobodomurári boli príčinou aj jeho tragickej smrti. Údajne bol znechutený deštruktívnou činnosťou slobodomurárstva a po návrate do Česko- Slovenska chcel dať všetky tajné spolky (t. j. slobodomurárske) rozpustiť. Jeho zámer nezostal utajený. Po prúde nad Bratislavu ho privítala paľba, ktorá nebola dôsledkom omylu. Príkaz k nej vraj dal Beneš. Lietadlo havarovalo a Štefánik zahynul. V každom prípade sa ho Masaryk snažil politicky odstaviť a s Benešom bol v nezmieriteľnom konflikte. Po Štefánikovej smrti Masaryk vyjadril spokojnosť s jeho tragickým koncom. Svedkov udalosti zastrešovali, prenasledovali, odstraňovali a dokumenty o nej zmizli.⁶³ Údajne pokyn na likvidáciu Štefánika vyšiel z tej istej lóže, z ktorej vyšiel povel na zavraždenie Františka Ferdinanda.⁶⁴ Prvá svetová vojna sa definitívne ukončila mierovou konferenciou vo Versailles, ktorá sa skončila na piate výročie teroristického činu v Sarajeve. Takmer všetci jej účastníci boli menšími alebo väčšími funkcionármi lóží⁶⁵, takže sa podobala slobodomurárskemu zjazdu.⁶⁶

V novovzniknutom Česko- Slovensku sa slobodomurárstvo rozmáhala tak, ako v málokterom štáte Európy.⁶⁷ To sa prejavilo aj navonok v jeho symbole, zástave, ktorá obsahovala základný slobodomurársky znak: modrý trojuholník. Výtvarným riešením prvej emisie bankoviek minister financií, slobodomurár Rašín, poveril popredného slobodomurára, maliara A. Muchu. Tento okultista, ktorý bol istý čas na čele slobodomurárskej najvyššej rady v Česko- Slovensku, bankovky prepľnil slobodomurárskymi symbolmi. Voči týmto prejavom sa postavili protislobodomurárske kruhy, ale dosiahli iba stiahnutie bankoviek.⁶⁸

Slobodomurárstvo sa v novom štáte organizačne rozdelilo v podstate podľa národnostného hľadiska. Začali v ňom vznikať lóže, ktorých spoiatku mohli byť členmi len Česi, Slováci a Židia, majúci kladný vzťah k novému štátu. Ich strediskom sa stala Praha. V nej bola založená lóža Jan Amos Komenský v r. 1918, ktorá vznikla odštiepením z lóže s nemeckým rokovacím jazykom. Začiatkom r. 1919 sa vytvorila lóža Národ. Počet členov v tejto lóži rýchle rástol. Koncom r. 1919 časť z nich odišla do niekoľkých nových profesijne orientovaných lóží a lóža Národ s nimi vytvorila združenie Veľká lóža československá. Na jej čele bol úradník a protikatolícky spisovateľ Josef Svatopluk Machar, ktorý v tom čase pôsobil ako generálny inšpektor československej armády. V r. 1923 sa táto veľkolóža spojila s lóžou J. A.

Komenský. Vytvorili spoločnú Národnú veľkú lóžu československú (NVLČs). Jej členstvo pomerne rýchlo rástlo. V čase vzniku mala okolo 200 členov⁶⁹, v r. 1929 mala asi 400, v r. 1935 už asi 1 000⁷⁰ a pred oficiálnym ukončením jej činnosti v r. 1938 vraj 1 500.⁷¹ Dodatočne sa do lóží tejto sústavy pripúšťali aj Ukrajinci, Nemci a Maďari. Rast členstva sa dosahoval i sľubovaním záujemcom o popredné miesta v štátnej administratíve, že vstupom do slobodomurárstva, bez ohľadu na ich schopnosti, svoj cieľ dosiahnu.⁷² No niektorí členovia z tejto veľkolóže vystúpili alebo boli vylúčení, napr. predseda národno- socialistickej strany a exminister V. Klofáč, spisovateľ K. Čapek, ba aj veľký majster J. S. Machar.⁷³ Po Macharovom odchode tlač začala oveľa nižšie hodnotiť jeho literárne schopnosti. Slobodomurári z lóží založených v Rakúsko- Uhorsku sa v r. 1920 združili do Veľkej lóže Lessing k trom kruhom. Tá mala v r. 1929 okolo 1 200 členov, v r. 1935 asi 1 400 členov.⁷⁴ Po narastajúcom vplyve nacizmu aj medzi Nemcami v Česko- Slovensku, ktorého predstavitelia vyhlásili nezlučiteľnosť nemeckého národného socializmu so slobodomurárstvom, mnohí Nemci koncom 30. rokov z lóží vystúpili. Preto v lóžach s nemeckou rokovacou rečou od r. 1937 došlo k úbytku členstva. Napr. kým v r. 1937 mala bratislavská lóža Verschwiegenheit 85 členov, v r. 1938 počet jej členov klesol na 56 členov.⁷⁵ Istý čas po nástupe Hitlera v Nemecku pôsobilo v Česko- Slovensku samostatne aj málopočetné slobodomurárske združenie emigrantov z Nemecka. To však vývoj v Česko- Slovensku ovplyvňovalo iba nepatrne. Združenie B'nai B'rith (Synovia zmluvy, t. j. Starého zákona) v Česko- Slovensku malo v r. 1932 asi 1 800 členov.⁷⁶ Zmiešané slobodomurárstvo v r. 1937 malo vyše 100 členov.⁷⁷ Spočiatku na rituál používalo esperanto. Na jeho čele bol Alexander Sommer- Batěk.⁷⁸ V okultistických lóžach pôsobili napr. Jiří Karásek, Emanuel Lešehrad a Karel Weinfurter, ktorí viedli vydávanie okultistickej literatúry s predstieranými kresťanskými základmi.⁷⁹ Významní činitelia v hospodárstve a v priemysle, ako aj niektorí politici, boli členmi Veľkého východu Francúzska, napr. vplyvný generálny riaditeľ Živnostenskej banky J. Preis. E. Beneš sa dokonca dostal do jeho vedenia.⁸⁰ Členovia NVLČs mali slúžiť ako kádrové zdroje na obsadzovanie politických a iných funkcií v novom štáte. Na jej čele stáli: od r. 1923 Jaroslav Kvapil, 1924 Bohumil Němec, 1925 Emil Svoboda, 1926 Ladislav Syllaba, 1930 Ladislav Tichý, 1931 Karel Weigner, 1938 Václav Hora.⁸¹ Prevažne boli vysokoškolskými profesormi. Úradníci veľkolóže boli v podstate slobodomurári 33. stupňa, ktorí boli korunovaní už pred 1. sv. vojnou v Lausanne alebo v Berlíne, či v Budapešti. Väčšinou to boli ľudia, ktorí rozhodovali o osude Česko-Slovenska už pri jeho začiatkoch. Jedným z ich cieľov bolo dosiahnuť odluku štátu od cirkvi.⁸² Podľa

Masaryka bol tento zámer taký významný, že v novom štátnom útvare sa mal uskutočniť ako prvý krok. Hovoril o ňom už v r. 1910.⁸³

Tento cieľ sa však nepodarilo presadiť. No značný úspech malo hnutie Preč od Ríma v českom prostredí. Podieľala sa na ňom i tzv. Volná myšlienka, vedená slobodomurárom Theodorom Bartošekom. Medzi ľuďmi, ktoré šíriло, bolo pre zmenu obvinenie Katolíckej cirkvi zo zanedbávania Čechov a z uprednostňovania Nemcov. Pod vplyvom tejto propagandy z nej vystúpilo 1 400 000 českých katolíkov, pätina z nich. Časť z nich vstúpila do novovytvorenej Československej cirkvi. Na Slovensku sa katolíkom odňali stredné školy. V Česku sa oslavoval protikatolícky Jan Hus štátnym sviatkom. V školstve sa používali tendenčné protikatolícke učebnice, napr. od slobodomurára⁸⁴ V. Buška „Církev, stát a jinoverci v Codex juris canonici“.⁸⁵

Samotné ministerstvo školstva sa stalo slobodomurárskym panstvom.⁸⁶ Z jeho 14 ministrov do r. 1939 pravdepodobne aspoň 10 boli slobodomurármi. Prvým z nich bol v r. 1918- 1920 G. Habrman⁸⁷ (a minister sociálnej starostlivosti v r. 1921- 1925), ktorý by dal prednosť zániku česko- slovenskej republiky pred jestvovaním cirkevných škôl.⁸⁸ Okrem ministrov boli slobodomurármi aj viacerí významní činitelia tohto rezortu, napr. štátny tajomník Jaroslav Kvapil. Takisto k nim patrili aj mnohí vysokoškolskí profesori a riaditelia škôl, ako aj iní učitelia. Už v 20. rokoch boli dve tretiny týchto profesorov členmi lóží.⁸⁹ K nim patrili i ThDr. Šrámek.⁹⁰ Zrejme to bol predseda ku kresťanstvu sa hlásiacej Československej strany lidovej, člen vlády v r. 1925- 1938 i predseda Benešovej exilovej vlády.

Ešte väčší vplyv malo slobodomurárstvo v ministerstve zahraničných vecí, ktoré býva jeho tradičnou baštou v rôznych štátoch. Všetci ministri zahraničných vecí boli slobodomurármi. Dlhé roky na čele tohto ministerstva bol slobodomurár Beneš. Hoci v Česko- Slovensku jednotlivé vlády v priemere pôsobili asi rok, Beneš zostal nepretržite ministrom zahraničných vecí 17 rokov. Obdobne aj v zahraničí istí slobodomurári so slobodomurárskou podporou v tejto funkcii vykazovali podobnú stabilitu napriek striedaniu sa vlád, napr. minister zahraničných vecí Francúzska Briand.⁹¹ Po tom, keď Beneš prevzal funkciu prezidenta, ministrom zahraničných vecí sa stal slobodomurár K. Krofta.⁹² Po Kroftovi sa stal ministrom zahraničných vecí slobodomurár F. Chvalkovský.⁹³ Slobodomurárom bol i M. Hodža⁹⁴, ktorý niekoľko týždňov po nástupe Beneša do prezidentskej funkcie riadil toto ministerstvo. Slobodomurármi boli aj mnohí diplomati a úradníci tohto ministerstva, ktorí boli hlavne členmi lóží Pravda vítězí a 28. říjen.⁹⁵ Vedenie česko-slovenskej diplomacie udržovalo úzke kontakty s vplyvnými slobodomurármi v zahraničí, napr. s Rakúšanom Coudenhove-Kalergim, predsedom Paneurópskej únie, ktorému financovalo tajnú spravodajskú činnosť v

prospech Česko-Slovenska.⁹⁶ K slobodomurárom patril aj vyslanec vo Francúzsku, Slovák Š. Osuský. Ten sa už počas 1. sv. vojny zapojil do odboja proti Rakúsko- Uhorsku. Vo Francúzsku bol členom toho istého slobodomurárskeho zoskupenia ako Beneš.⁹⁷ Po vypuknutí 2. sv. vojny sa snažil stať hlavou česko-slovenského zahraničného odboja. Vtedy sa zasadil za to, aby slovenskí robotníci vo Francúzsku, napriek ich nesúhlasu a napriek tomu, že už boli slovenskými občanmi, boli mobilizovaní do česko- slovenského vojska a nasadení do bojov. Jeho snaha byť na čele odboja bola v rozpore s tou istou snahou Beneša. V tomto súboji intrigami a osočovaním zvíťazil nad svojím slobodomurárskym „bratom“ Beneš, ktorý sa sám vyhlásil za česko- slovenského prezidenta.

Podobne ako inde, nemálo úsilia vynaložili slobodomurári aj na ovládnutie rezortu obrany. Preto už začiatkom 20. rokov ponúkli vstup do lôže veliteľovi divízie gen. Gibišovi. Ten to však odmietol a následne bol prepustený z vojska. Potom v r. 1925 prostredníctvom Kvapila sa obrátili na gen. Gajdu, jedného z významných činiteľov vojenského odboja, veliteľa légii v Rusku. Ten tiež ponuku odmietol. Následne v dôsledku Masarykových a Benešových intríg ho nielen zbavili funkcie, ale aj vylúčili z armády. Použil sa k tomu zinscenovaný súd, do priebehu ktorého Masaryk zasahoval v rozpore so svojimi právomocami. Takisto z armády vylúčili ďalších generálov, ktorí odmietli vstup do lôží, alebo im zastavili služobný postup. Na druhej strane tí dôstojníci, ktorí k nim pridali, urobili kariéru. Medzi nimi bol aj J. Syrový, ktorý do lôže vstúpil 5. 2. 1926.⁹⁸ Už 18. 3. 1926 sa stal ministrom národnej obrany, neskôr náčelníkom generálneho štábu, potom generálnym inšpektorom česko-slovenskej armády. V r. 1938 bol predsedom vlády. Na vylepšenie jeho propagandistického obrazu mu jeho slobodomurárski druhovia vymysleli účasť na legionárskej bitke pri Zborove, čo nebola pravda. Po 2. sv. vojne bol uväznený. Vo väzení sa vrátil do Katolíckej cirkvi. Ďalším z významných dôstojníkov- slobodomurárov bol gen. A. Eliáš⁹⁹, ktorý bol v r. 1938- 1939 ministrom dopravy a neskôr predsedom protektorátnej vlády. Slobodomurárom bol aj gen. R. Viest¹⁰⁰, neskôr člen samozvanej Benešovej vlády v Londýne. Slobodomurármi boli predovšetkým divízni generáli, no patrili k nim aj dôstojníci nižších hodností, napr. plk. gen. št. E. Moravec¹⁰¹, neskôr minister protektorátnej vlády.

V rezorte ministerstva spravodlivosti záujmy svojich slobodomurárskych druhov presadzoval napr. prednosta odboru E. Lány. Hoci boli dôvody zakročiť, toto ministerstvo ostalo pasívne voči tým slobodomurárom, ktorí sa angažovali v aférach skrachovanej banky Bohemia a v tzv. benzínovej afére začiatkom 20. rokov. V prípade Bohemie to bol sokolský predák Josef Scheiner, v benzínovej afére Jaroslav Kvapil. No na druhej strane sa angažovalo voči nepohodlnému exposlancovi Stříbrnému.¹⁰² Šírenie pre slobodomurárov nepriaznivých správ

sa zamedzovalo obsadením funkcie prednostu cenzúrneho oddelenia tohto ministerstva ich členom, ktorý dával štátnym zástupcom konkrétne cenzúrne pokyny. Výrazný vplyv slobodomurárov sa prejavoval aj v iných rezortoch.

Z významnejších politikov Česka k nim patrili napr. R. Bechyně¹⁰³, minister školstva a národnej osvety v r. 1922- 1924, minister železníc v r. 1925- 1926, minister pre zásobovanie ľudu v r. 1929-1932, podpredseda vlády a minister železníc v r. 1932- 1938, J. Černý¹⁰⁴, predseda vlády v r. 1920- 1921, 1926, minister vnútra v r. 1920- 1922, 1926- 1929, 1932- 1938, poverený riadením ministerstva zásobovania v r. 1926- 1929, podpredseda vlády v r. 1938, D. Čipera¹⁰⁵, minister verejných prác v r. 1938- 1939, J. Dvořáček, minister priemyslu, obchodu a živností v r. 1925- 1926¹⁰⁶, L. Feierabend¹⁰⁷, minister spravodlivosti v r. 1938, minister poľnohospodárstva v r. 1938- 1939, E. Franke¹⁰⁸, poverený riadením ministerstva železníc v r. 1919- 1920, minister pre zásobovanie ľudu v r. 1922- 1925, poverený riadením ministerstva pôšt a telegrafov v r. 1924- 1925, minister pôšt a telegrafov v r. 1929- 1936, poverený riadením ministerstvom financií v r. 1936 a 1937, minister školstva a národnej osvety v r. 1936- 1938, J. Havelka¹⁰⁹, minister bez kresla v r. 1938- 1939, J. Hůla¹¹⁰, minister železníc v r. 1932, F. Ježek¹¹¹, minister bez kresla v r. 1938, minister zdravotníctva a telesnej výchovy v r. 1938, J. Kalfus¹¹², minister financií v r. 1937- 1939, J. Kapras¹¹³, minister školstva a národnej osvety v r. 1938- 1939, V. Klofáč¹¹⁴, minister národnej obrany v r. 1918- 1920, V. Klumpar¹¹⁵, minister sociálnej a zdravotnej správy v r. 1938- 1939, J. Krčmář¹¹⁶, minister školstva a národnej osvety v r. 1926, 1934- 1936, J. Krejčíl¹¹⁷, minister spravodlivosti v r. 1938- 1939, F. Machník¹¹⁸, minister národnej obrany v r. 1935- 1938, J. Malypetr¹¹⁹, minister vnútra v r. 1922- 1925, predseda vlády v r. 1932- 1935, poverený riadením ministerstva zásobovania v r. 1932- 1933, A. Meissner¹²⁰, minister spravodlivosti v r. 1920, 1929- 1934, minister sociálnej starostlivosti v r. 1934- 1935, J. Nečas¹²¹, minister sociálnej starostlivosti v r. 1935- 1938, F. Peroutka¹²², minister priemyslu, obchodu a živností v r. 1926- 1928, J. Schieszl¹²³, minister sociálnej starostlivosti, minister verejného zdravotníctva a telesnej výchovy v r. 1926, O. Srdínko¹²⁴, minister poľnohospodárstva v r. 1926- 1929, V. Šádek¹²⁵, minister priemyslu, dopravy a živností v r. 1938- 1939, A. Švehla¹²⁶, minister vnútra v r. 1918- 1920, predseda vlády v r. 1922- 1929, F. Udržal¹²⁷, minister národnej obrany v r. 1921- 1925, 1926- 1929, predseda vlády v r. 1929- 1932, H. Vavrečka¹²⁸, minister bez kresla (propagandy) v r. 1938, J. Zadina¹²⁹, minister poľnohospodárstva v r. 1935- 1938 atď. Z 10 predvojnových predsedov vlády Česko-Slovenska aspoň 8 boli slobodomurári (Kramář, Černý, Beneš, Švehla, Udržal, Malypetr, Hodža, Syrový). Nebol ním Beran, príslušnosť Tusara je neistá. V poslednej predvojnovej

vláde z jej 14 členov bolo prinajmenšom 11 slobodomurárov (Chvalkovský, Kalfus, Kapras, Syrový, Krejčí, Šádek, Eliáš, Čipera, Feierabend, Klumpar, Havelka). Nepatrili k nim Beran a Sidor, príslušnosť Fischera je neistá.

Mali značný vplyv nielen v politickej oblasti, ale aj v hospodárskej. K nim patrili členovia najbohatšej rodiny Česko- Slovenska Petschkovci,¹²³ významný priemyselník Jan Baťa, predstavitelia bankového sveta- riaditelia Agrobanky Svoboda a Weigner, riaditelia Dunaj banky Hamos a Kadosa, riaditeľ Legiobanky Beck, guvernéri Národnej banky Dvořák a Pospíšil, riaditelia bankového domu Petschek Langer a Popper, riaditelia Union banky Benedict, Sametz, Stern a Zdekauer, riaditelia Živnobanky Dvořáček, Konečný, Mixa a Pilát atď.¹³¹ Presadzovali sa aj v oblasti kultúry, napr. štátne a národné ceny dostávali väčšinou oni.¹³²

Na svoje ciele využili aj šport. Napr. významný telovýchovný spolok Sokol, založený v 19. st. slobodomurármi Fügnerom a Tyršom¹³³, po istom čase začal mať silné protikatolícke zameranie. Vydával protikatolícku tlač, jeho členovia cvičili naschvál v nedeľu doobeda, aby ľudí odvábili od katolíckych bohoslužieb, prípadne bohoslužby aj rušili. Od r. 1920 bolo jeho vedenie takmer úplne v slobodomurárskych rukách, vrátane jeho významného starostu J. Scheinera.¹³⁴ Po vzniku Česko- Slovenska dokonca krátkodobo pôsobila osobitná sokolská lóža Fügner. Preto vznikol telocvičný spolok Orel s katolíckym zameraním, ktorý mal obmedziť záporný vplyv Sokola.

Podobne ako inde vo svete, aj na Slovensku sa slobodomurári snažili vytlačiť praktizujúcich katolíkov z verejných funkcií. Prejavilo sa to už od počiatku vytvorenia Česko- Slovenska, keď neboli katolícki Slováci menovaní v príslušnom pomere do verejnej správy po prepustených uhorských úradníkoch, ani do revolučného národného zhromaždenia. Hoci vyše tri štvrtiny Slovákov boli katolíckmi, spočiatku v národnom zhromaždení zástupcovia Slovákov pozostávali len z jednej štvrtiny z katolíkov, aj to zväčša z nepraktizujúcich. Vtedy mal na personálnu politiku veľký vplyv slobodomurár Vavro Šrobár.¹³⁵ Šrobár, podobne ako Štefánik, bol bývalým Masarykovým žiakom a v tom období bol najvplyvnejším slovenským politikom. Pritom sa neopieral o podporu slovenského obyvateľstva. V r. 1918- 1920 bol ministrom s plnou mocou pre správu Slovenska a zároveň i ministrom zdravotníctva a v r. 1921- 1922 bol ministrom školstva a národnej osvety. Ďalším významnejším slovenským slobodomurárom v tom období bol Ivan Dérer.¹³⁶ Ten v r. 1921- 1922 pôsobil ako minister pre zjednotenie zákonov, v r. 1925- 1926 bol poverený riadením tohto ministerstva, v r. 1929- 1934 zastával funkciu ministra školstva a národnej osvety, v r. 1934- 1938 bol ministrom spravodlivosti, v r. 1938 bol poverený riadením ministerstva zdravotníctva a telesnej

výchovy. Ako minister školstva chcel v r. 1932 zrušiť cirkevné školy, čo sa mu však nepodarilo. Snažil odlákať deti od náboženstva, najmä od katolíckeho aspoň tak, že nariadil nerobiť prekážky pri zapožičiavaní školských miestností pre zábavné detské besiedky, ktoré organizovala Unie socialistických svobodných mysliteľů.¹³⁷ Slobodomurár Vladimír Fajnor¹³⁸ bol v r. 1920- 1921 ministrom pre zjednotenie zákonov, v r. 1931- 1939 prezidentom Najvyššieho súdu, ministrom spravodlivosti a ministrom pre zjednotenie zákonov v r. 1938. Slobodomurár Milan Hodža bol v r. 1919- 1920 ministrom pre zjednotenie zákonov a poverený riadením tohto ministerstva v r. 1926- 1927, v r. 1922- 1926 a 1932- 1935 ministrom poľnohospodárstva, v r. 1926- 1929 ministrom školstva a národnej osvety, v r. 1935- 1936 bol poverený riadením ministerstva zahraničných vecí, v r. 1935- 1938 bol predsedom vlády. Slobodomurár Imrich Karvaš¹³⁹ bol v r. 1938 ministrom bez kresla, ministrom priemyslu, obchodu a živností. Slobodomurár Ivan Markovič¹⁴⁰ bol v r. 1920 poverený riadením ministerstva národnej obrany, v r. 1922- 1925 bol ministrom pre zjednotenie zákonov, v r. 1924- 1925 bol poverený riadením ministerstva školstva. Slobodomurár Anton Štefánek¹⁴¹ bol v r. 1929 minister školstva a národnej osvety a poverený riadením ministerstva pre zjednotenie zákonov. Slobodomurár Ján Jesenský¹⁴² bol viceprezidentom krajinského úradu v Bratislave. Bol aj spisovateľom a počas 1. Slovenskej republiky sa prejavil ilegálnou, mimoriadne dekadentnou tvorbou. Slobodomurár, spisovateľ Elo Šándor, bol riaditeľom banky v Bratislave, slobodomurár Viliam Paulíny bol riaditeľom Národnej banky v Banskej Bystrici, slobodomurár Gustav Krno bol prednostom Národnej banky v Košiciach.¹⁴³ Títo aj iní slovenskí slobodomurári boli proti samospráve Slovenska. V rámci NVLČs bola v r. 1925 v Bratislave založená lóža Ján Kollár v Bratislave. Jej prvým ctihodným majstrom sa stal O. Jamnický, nasledujúcimi ctihodnými majstrami sa stali českí profesori na Univerzite Komenského Milota, Polák, Klecanda a námestník riaditeľa banky Bobek. Podľa jej hlásenia policajným orgánom, v zmysle vtedajšieho spolkového zákona, mala v r. 1927 20 členov. V nasledujúcich rokoch mala: v r. 1928- 27, 1929- 30, 1930- 30, 1931- 39, 1932- 49, 1933- 50, 1934- 59, 1935- 60, 1938- 64 členov.¹⁴⁴ V tom istom roku v Košiciach vznikla lóža Pavel Josef Šafařík. Mala slúžiť ako prostriedok prieniku NVLČs na východné Slovensko a Zakarpatskú Ukrajinu. Pri založení mala 10 členov, v r. 1935 mala 50 aktívnych členov a 7 čestných členov. Celkove mala vedených 81 osôb, z toho 20 odišlo do iných lóží, 3 zomreli, jedna osoba bola vyčiarknutá zo zoznamu členov. 19 z nich pochádzali zo Slovenska, väčšinou z oblastí s evanjelickým obyvateľstvom. Najväčší podiel z celkového počtu, asi štvrtinu, tvorili ľudia vo funkciách miestneho významu, napr. župný lekár Dašek, správca školy Duba, správca väznice Janeček, prednosta technického úradu v Rožňave

Krajča, riaditeľ banky Kučera, predseda krajského súdu v Bratislave Okáli, šéflekár sanatória Štós Ondrejčko, okresný náčelník Surový, riaditeľ banky Sýkora, riaditeľ nemocenskej poisťovne Ulrich, riaditeľ Rádiožurnálu Zych atď.¹⁴⁵ V rámci NVLČS v r. 1933 v Žiline založili krúžok Ján Milec, v r. 1934 v Banskej Bystrici založili lóžu Vatra a v r. 1935 lóžu Iskra v Plešivci.

Mimo lóží NVLČs bola v r. 1927 v Bratislave založená lóža Harmonie u pravdy a vernosti, z ktorej v r. 1930 v Bratislave vznikla lóža Most (v r. 1930 mala 64 členov). Táto mala zámerne viacnárrodné židovsko- nemecko- maďarské i česko- slovenské členstvo a vo svojej činnosti používala striedavo rôzne jazyky. V r. 1930 v Košiciach vznikla lóža Comenius (v r. 1935 mala asi 40 členov). V r. 1935 sa tieto lóže pripojili do NVLČs.¹⁴⁶ Okrem nich v rámci Lessingu k trom kruhom v r. 1932 z členov lóže Téstveriség (s maďarským rokovacím jazykom) vznikla lóža Veritas¹⁴⁷, ktorá mala spočiatku 32 členov a v nasledujúcom roku 50 členov. Mala mať „kresťanskú“ orientáciu. V rámci B'nai B'rithu v Bratislave v r. 1924 vznikla lóža Fides, v r. 1932 lóža Hort a v Košiciach lóža Concordia. V r. 1938 počet členov Veritasu klesol na asi 20 členov a tak pre nezájem svojho členstva o činnosť v júni toho roku sa sám rozpustil. Aj lóža Most po odchode časti svojich členov v júni 1938 zanikla a lóža Harmónia prestala vyvíjať činnosť. Koncom 30. rokov sa cez niektoré lóže na Slovensku prevádzali peniaze zo ZSSR do tej časti Španielska, ktorá sa nachádzala pod vládou tzv. Ľudového frontu.¹⁴⁸

Po ohrození Česko- Slovenska Nemeckom sa vedenie NVLČs 10. 10. 1938 rozhodlo ukončiť bežnú lóžovú činnosť. Krátko potom tak urobili aj lóže patriace do veľkolóže Lessing k trom kruhom. Skôr než toto rozhodnutie lóže na Slovensku stihli uskutočniť, slovenský Krajský úrad 14. 10. 1938 nariadil ich rozpustenie. Vzápätí Hlinkova garda uskutočnila prehliadku lóžových miestností v Bratislave a činnosť lóží sa úradne vyšetrovala. Podľa policajného vyšetovania v Bratislave lóža Téstveriség mala 94 členov, Verschwiegenheit 56 členov, Fides 83 členov, Hort 30 členov, Harmónia 63 členov. Údaje o počte členov lóže Ján Kollár sa líšia: podľa jej hlásenia polícii na základe vtedajšieho zákona mala 64 členov, podľa dodatočného policajného vyšetovania ich mala 80- 100. Z nich len 15- 20 boli zasvätení do všetkých vecí lóže. Jej členovia boli hlavne Česi. 70- 80 % členov bratislavských lóží v čase ich rozpustenia bolo židovského pôvodu. V Bratislave bol pod slobodomurárskym vplyvom dobročinný spolok Philantrophia a osvetový spolok Urania.¹⁴⁹

Uzatvorenie lóží nemalo za následok postih ich členov. Dokonca Jozef Tiso, predseda autonómnej slovenskej vlády a zároveň zbožný katolícky kňaz, ponúkol významné funkcie Karvašovi, hoci zo zisteného zoznamu členov danej lóže vedel, že aj Karvaš bol ich

členom.150 Tiso si ho totiž vážil ako odborníka a dúfal, že svoje schopnosti použije v prospech obyvateľov Slovenska. Karvaš ponuku prijal a dokonca neskôr sa stal aj členom vlády. Napriek rozpusteniu lóží sa slobodomurárska činnosť úplne nezastavila. Časť z nich sa naďalej schádzala a ostala cez niektorých svojich členov spojená s Benešom. Dôraz kládli na odbojovú činnosť, v ktorej poprednú úlohu mal Šrobár. Ten viedol jednu z odbojových skupín a v r. 1944 sa stal spolupredsedom samozvanej Slovenskej národnej rady. S jeho odbojovou skupinou spolupracovali slobodomurári: Karvaš- ktorý materiálne zabezpečil prípravu povstania, prednosta justičnej služby Ministerstva národnej obrany Samuel Korbel¹⁵¹ - počas banskobystrického povstania prednosta justičnej správy a hlavný vojenský prokurátor 1. čs. armády na Slovensku, Viliam Paulíny- ktorý zabezpečoval financie pre odboj a počas povstania bol poverenikom financií, primár nemocnice Daniel Petelen¹⁵², na začiatku povstania povereník zdravotníctva, právnik Ivan Pietor¹⁵³ - počas povstania člen SNR a na začiatku povstania povereník pravosúdia, A. Štefánek. Gen. Viest bol v októbri 1944 veliteľom povstaleckého vojska, Ivan Viest¹⁵⁴ - prednosta prezídia ministerstva dopravy a verejných prác pôsobil v tej istej funkcii na povereníctve dopravy, V. Žuffa podporoval partizánov v Liptove atď. Samotné povstanie slobodomurári pripravovali dlhodobo, v určitejšej podobe od svojej schôdzy na Sliachi v r. 1943. Ich cieľom boli získať vojsko, v čom činný napr. Korbel, v rozpore so svojou prísahou. Povstanie napokon vzniklo a prebehlo ináč, ako ho pripravovali, lebo ho pripravovali aj iné odbojové skupiny.¹⁵⁵ Časť slobodomurárov počas 2. sv. vojny emigrovala. Mali významné zastúpenie v Benešových exilových vládach. Asi 80 emigranti v Londýne vytvorili osobitnú lóžu Jan Amos Komenský v exilu. Iní sa v zahraničí zapojili do činnosti tamojších lóží.

Po vojne sa slobodomurárstvo v Česko- Slovensku obnovovalo s finančnou pomocou slobodomurárstva USA.¹⁵⁶ Jeho vplyv bol stále značný, aj keď klesol oproti predvojnovému obdobiu. Členmi vlád boli napr. slobodomurári J. Masaryk¹⁵⁷, syn T. G. Masaryka, minister zahraničných vecí v r. 1945- 1948, P. Drtina¹⁵⁸, minister spravodlivosti v r. 1945- 1948, H. Ripka¹⁵⁹, minister zahraničného obchodu v r. 1945- 1948, J. Stránský¹⁶⁰, minister spravodlivosti v r. 1945 a minister školstva v r. 1946- 1948. Zástupcom Česko- Slovenska v OSN bol slovenský slobodomurár Ján Papánek.¹⁶¹ Pokles vplyvu slobodomurárstva mal niekoľko príčin. Jednou z nich bol pokles počtu členstva v období jeho zákazu a v dôsledku povojnových etnických čistiek. Preto sa neobnovila činnosť veľkej lóže Lessing zu den drei Ringen. No hlavnou príčinou bolo výrazný nárast vplyvu komunistickej strany. Aj keď sa zmenila predvojnová prax, že slobodomurári nemohli byť komunistami¹⁶² a niekoľko desiatok slobodomurárov vstúpilo do komunistickej strany, títo členovia nemali na vývoj v

týchto hnutiach väčší vplyv. Bezprostredné politické záujmy členov oboch deštruktívnych hnutí ostali v podstate rozdielne. Ich špičky však spájali spoločný boj proti Katolíckej cirkvi na Slovensku. Preto vhodnou osobou na vedenie procesu proti katolíckemu kňazovi a vynikajúcemu prezidentovi 1. Slovenskej republiky Jozefovi Tisovi bol slobodomurár Igor Daxner¹⁶³, ktorý vstúpil do komunistickej strany. Riadiac sa želaniami slobodomurára prezidenta Beneša¹⁶⁴ a pokynmi vedenia komunistickej strany¹⁶⁵, ako predseda tzv. Národného súdu, na Slovensku veľmi zlomyseľne a protiprávne viedol tento proces, ktorý sa skončil justičnou vraždou. Praktizujúcich katolíkov vtedy ešte viac odstavili od politickej moci ako po 1. sv. vojne. Boli vylúčení z nevoleného Zboru povereníkov a z nevolenej Slovenskej národnej rady. Nemali politickú stranu, prostredníctvom ktorej by sa mohli snažiť presadzovať svoje záujmy. Za takejto situácie sa slobodomurári u katolíkov snažili získať súhlas s tým, aby ich oni zastupovali v politickej oblasti. Raz sa o to snažil Pietor, inokedy Štefánek a pri ďalšej príležitosti Šrobár.¹⁶⁶ V prípade úspechu ich návrhu, slobodomurári by získali funkciu, katolíkov by zastupovali nevhodní ľudia a plánovaná kresťanská strana by od svojho vzniku mala zlé nasmerovanie. Takýto zámer sa im vtedy nepodaril, no vysoké funkcie nikoho zo spomenutej trojice neobišli, dokonca Pietor a Šrobár sa stali členmi vlády: Pietor bol v r. 1945- 1946 ministrom vnútorného obchodu a v r. 1946- 1948 ministrom dopravy, Šrobár bol v r. 1945- 1946 ministrom financií. Po nástupe komunistického režimu v r. 1948 mu značná časť slobodomurárov vyjadrila svoju podporu. Niektorí z nich, hoci neboli komunistami, propagačne podporili komunistický režim vstupom do komunistami ovládanej vlády, kde viedli menej významné rezorty: V. Šrobár, A. Neumann¹⁶⁷, E. Šlechta.¹⁶⁸ Pretože komunistický režim sa snažil kontrolovať schôdzky slobodomurárov, tí v r. 1951 oficiálne ukončili svoju činnosť. Avšak napriek vyhlásenému samorozpusteniu, časť z nich sa naďalej tajne schádzala. Podľa analýzy komunistickej štátnej bezpečnosti krátko po nastolení komunistickej diktatúry sa slobodomurári v Česko- Slovensku nemali dostať do konfrontácie so štátnou mocou, ktorá by ich oslabila. Mal ostať zachovaný určitý slobodomurársky káder, ktorý by v prípade mocenského zvratu mohol rýchle a ľahko opanovať verejnú mienku a ovplyvniť tvoriacu sa ideológiu nového štátneho útvaru v prospech USA.¹⁶⁹ Asi 200 českých slobodomurárov emigrovalo. Aj niektorí pôvodne neslobodomurárski emigranti v zahraničí vstúpili do lóží. S pomocou svojich druhov v zahraničí sa pre časť z nich založila osobitná emigrantská lóža T. G. Masaryk v Mannheime, v Mníchove lóža Zu den drei Sternen.¹⁷⁰ Snahu o obnovu slobodomurárstva počas politického uvoľnenia v r. 1968 ukončil vojenský zásah štátov Varšavskej zmluvy.¹⁷¹ V r. 1988 sa uskutočnili prvé pokusy o založenie ilegálnej lóžovej štruktúry.¹⁷²

Po prevrate v r. 1989, ktorý ukončil komunistický režim v Česko- Slovensku, sa prezidentom štátu stal Václav Havel, podľa niektorých prameňov slobodomurár, podľa jedného 33°.173 V každom prípade pochádzal z výrazného slobodomurárskeho prostredia: slobodomurármi boli jeho strýko, otec- ctihodný majster lóže Bernard Bolzano, i jeho svokor H. Vavrečka¹⁷⁴ a v Havlových prejavoch sa vyskytovali slobodomurárske výrazy a zámery.

Po zániku komunistického režimu sa v Česko- Slovensku začali rýchle obnovovať slobodomurárske štruktúry. Spomedzi východoeurópskych štátov v ňom boli na to najpriaznivejšie pomery.¹⁷⁵ Podieľala sa na tom emigrantská lóža T. G. Masaryk, ktorá oslovila pôvodných členov lóží žijúcich v Česku. Z nich 28 osôb prejavilo záujem opäť pokračovať v slobodomurárskej činnosti. Zároveň začiatkom roku 1990 Veľký východ Francúzska vyslal do Česko-Slovenska misiu česky hovoriacich slobodomurárov, ktorá mala spropagovať slobodomurárstvo a vyhľadať vhodných domácich kandidátov do tejto organizácie. V marci 1990 uverejnili vo významnejších českých periodikách Mladá fronta, Svobodné slovo, Reflex, Mladý svět a pod. články o slobodomurárstve s uvedením adresy, na ktorej sa mohli prihlásiť záujemci o vstup do lóží. V apríli sa o slobodomurárstve usporiadala konferencia v prednáškovvej sieni Občanského fóra v Prahe na ulici 28. října. Na nej sa zúčastnil aj veľmajster Veľkého východu Francúzska Ragache, ktorý zároveň založil lóžu.¹⁷⁶ Ragachea prijal aj predseda vlády Čalfa, minister zahraničných vecí Dienstbier, starosta Prahy Kořán. Značný priestor mu poskytla česko-slovenská televízia. Na uvedenú adresu sa prihlásilo 1 200¹⁷⁷, resp. 2 000 záujemcov, z toho 19 zo Slovenska. S nimi sa spojil emigrant zo Slovenska Peter Bu (tiež Bú), žijúci v Paríži.¹⁷⁸ Z nich bola prijatá len malá časť, lebo v r. 1993 malo v Česku byť asi 100 slobodomurárov.¹⁷⁹ Podľa vyjadrení predstaviteľov piatich slobodomurárskych smerov pôsobiacich v Česku, v r. 2006 mali asi 600 členov. Do jedného smeru, Veľké lóže České republiky, patrili aj 2 lóže v Bratislave asi s 50 členmi.¹⁸⁰ Na Slovensku bolo presadzovanie sa slobodomurárstva spočiatku menej intenzívne a menej úspešné ako v Česku. Podobne ako v Česku, prenikalo z rôznych smerov. Jeden z nich predstavoval emigrant Otto Máchal, ktorý od r. 1969 žil v Nemecku a bol členom lóže vo Freiburgu. Spolu s predstaviteľom prípravného výboru Petrom Dolníkom dúfal, že sa im ozvú bývalí členovia lóží a ich deti. Na Slovensku chceli vytvoriť veľkú lóžu Lessing, ktorá mala byť zaregistrovaná na Ministerstve vnútra SR.¹⁸¹ Ich snaha však nebola úspešná.¹⁸² I vedenie vtedajšej najvýznamnejšej politickej sily - VPN, ponúkalo možnosť vstupu do slobodomurárstva. V októbri 1991 vznikla lóža Tolerancia, patriaca do B'nai B'rithu. Jej založenie osobne pozdravili viacerí predstavitelia verejného života.¹⁸³

Po vzniku samostatného Slovenska sa začala aj väčšia propagácia slobodomurárstva vo verejnosti. Vo februári 1993 v Bratislave ho medzi novinármi propagoval predstaviteľ Veľkého východu Francúzska Jacques Orefice. Správu o tom priniesol Literárny týždenník z 5. 3. 1993, aj s adresou, na ktorej bolo možné sa prihlásiť. Ozvalo sa okolo 200 ľudí, z ktorých si Bu vybral štyroch záujemcov.¹⁸⁴ Pod patronátom Veľkého východu Francúzska 9. 5. 1993 v Bratislave vznikla lóža Humanitas. K jej zakladateľom patrili Bu, ktorý to pod pseudonymom Horanský uviedol 1. 9. 1993 v časopise Plus 7 dní, spolu s adresou, na ktorej sa mohli prihlásiť ďalší záujemci. Keďže v tomto rozhovore Bu nepravdivo tvrdil, že Katolícka cirkev zmenila svoj záporný vzťah k slobodomurárstvu, Katolícke noviny 26. 9. 1993 uviedli skutočnosť na pravú mieru. V nasledujúcich rokoch Bu opakovane propagoval slobodomurárstvo na tlačovej besede a v úpadkových periodikách.¹⁸⁵

Slobodomurárstvo v Španielsku

Spočiatku bolo slobodomurárstvo v Španielsku prenasledované. No aj tak si pomerne rýchlo získalo veľa priaznivcov a vplyv. Na tom sa v Španielsku a v jeho kolóniách podieľal najmä popredný minister, veľmajster Aranda, zakladateľ Veľkej lóže Španielska v r. 1767.¹ Ten podvodom, sfalšovaním listu predstaveného jezuitov, podnietil kráľa, aby zrušil túto rehoľu. Aranda mal styky s francúzskymi encyklopedistami-slobodomurármi a chválil sa, že zničí Katolícku cirkev.² To sa malo dosiahnuť aj výukou rôznych bludov v niektorých seminároch a pokusom odtrhnúť španielsku cirkev od Ríma. Tieto kroky však nemali väčší úspech. Síce medzi vyššími spoločenskými vrstvami sa rozšírila nevera a nemorálnosť, no prevažná väčšina duchovenstva i ľudu ostala verná Katolíckej cirkvi.³ Aranda sa svojho cieľa nedožil, iba svojho politického pádu, čím sa pôsobenie slobodomurárstva utlmilo. K oživeniu jeho činnosti došlo v r. 1808 v dôsledku Napoleonovej okupácie Španielska. Kým jeho ľud povstal proti okupantom, slobodomurári ich podporovali.⁴ Za španielskeho kráľa bol dosadený Napoleonov brat, slobodomurár Jozef, jeho ministrami sa stali slobodomurári Azanza, Argüelles atď.

Oslabenie Španielska, spôsobené okupáciou a bojom proti nej, využili slobodomurári v španielskych zámorských územiach v Latinskej Amerike na odtrhnutie týchto území od Španielska. Mnohí z vodcov, ktorí nebojovali za slobodu, ale za nezávislosť od Španielska, boli združení v lóži Lautaro v Londýne. Tú založil v r. 1796 Miranda, popredný bojovník za samostatnosť Venezuely. Aj v Buenos Aires bola v r. 1807 založená lóža San Juan de

Jeruzalem, v ktorej sa schádzali osoby bojujúce za nezávislosť. San Martín, popredný povstalec za nezávislosť Argentíny a Chile, bol dokonca slobodomurárskym veľmajstrom.⁵ Veľkú Kolumbiu vytvoril násilne slobodomurár Bolívar, Chile slobodomurár O'Higgins, povstanie v Mexiku viedol slobodomurár Hidalgo⁶, povstaleckým veliteľom v Bolívii bol slobodomurár Sucre⁷ atď. Mirandu v jeho revolučnej činnosti finančne podporovala anglická vláda, ktorá zároveň napriek svojmu oficiálnemu zákazu tolerovala nábor žoldnierov pre povstalcov a z Anglicka boli povstalcom dodané veľké zásilky zbraní na úver. Pretože len malá časť miestneho obyvateľstva podporovala povstaleckých slobodomurárskych vodcov, tí ho násilím nútili pridať sa k nim. Boli krutí, ich najvýznamnejší predstaviteľ Bolívar vraždil kňazov a iné skupiny obyvateľstva. Rušil kláštory a obohacoval sa ich majetkom, takže sa stal milionárom. Snažil sa získať si verejnú mienku tak, že zverejňoval vyfabrikované „dokumenty“ o protivníkovi, ktoré ho vykresľovali v nepriaznivom svetle. Dychtil po neobmedzenej moci. Hoci po víťazstvách mal silné postavenie, vyvolal voči sebe taký odpor, že bol donútený odstúpiť.⁸ V novovytvorených štátoch získalo slobodomurárstvo veľký vplyv. Jeho členovia z lóže Lautaro pokračovali bez prerušenia vo svojich revolučných aktivitách v Južnej Amerike v 19. a 20. st. Táto lóža neustále ovplyvňovala politiku Mexika.⁹ V týchto štátoch sa slobodomurárstvo okrem vyvolávania prevratov, vojen a boja proti katolicizmu prejavilo najmä obrovskou chantivosťou a skorumpovanosťou politikov, a tým aj veľkou sociálnou nespravodlivosťou¹⁰ Tieto štáty sa nestali skutočne samostatnými: najskôr sa dostali pod silný vplyv Anglicka a neskôr USA. Mnohé diktátorské režimy Latinskej Ameriky prežívajú vďaka pomoci svojich severoamerických slobodomurárskych susedov a „bratov“.¹¹

Cudzinou dosadený slobodomurársky režim síce v Španielsku zvrhli a kráľ Ferdinand VII. slobodomurárstvo zakázal, ale napriek zákazu zostalo silné a prejavilo sa početnými povstaniami a revolúciami v nasledujúcich desaťročiach. Po viacerých neúspešných slobodomurárskych pokusoch v r. 1820 lóža v Cádize vyvolala vzburu v expedičnom zbore, ktorý mal obnoviť španielsku vládu v Južnej Amerike. Viedol ju slobodomurár Riego. Bola podporovaná anglickým a americkým zlatom a peniazmi Židov z Gibraltaru. Vzburu sa rozšírila aj do ďalších miest a skončila sa po niekoľkých mesiacoch úspechom. Riego sa stal veľmajstrom, prijala sa liberálna ústava, liberálna vláda schválila zákon o zhabaní cirkevného majetku a zákaz reholí. Nový režim odstránila francúzska intervencia a Riega popravili.¹² Počas epidémie cholery v r. 1834 slobodomurári v Madride podnikli útoky na kláštory a vraždenie mníchov ľžou, že otrávil studne. Použili tú istú ľžu, ako na Slovensku v r. 1831. V r. 1835 lóže v Zaragose, v Barcelone a inde podnikli výlupeň a vypálenie kláštorov.¹³ V

Madride vtedy zahynulo asi 100 rehoľníkov. V r. 1854 v Španielsku vypukla revolúcia, zosnovaná užším výborom ústrednej madridskej lóže.¹⁴ Keď kráľovná Izabela dala svojej vláde katolícku povahu a prisľúbila pápežovi významnú vojenskú pomoc pre prípad napadnutia, v r. 1868 v dôsledku vojenského sprisahania vypukla revolúcia. Na jeho čele boli slobodomurári Prim, Sarano a Topete.¹⁵ Revolúcia vyniesla slobodomurára Amadea Savojského v r. 1870 na kráľovský trón.¹⁶ V r. 1873 však veľmajster Zorilla odstránil tohto kráľa a Španielsko sa stalo republikou.

V tomto období slobodomurári zohrali významnú úlohu pri osamostatnení posledných španielskych zámorských území v Ázii a Amerike. K nim patrili poprední činitelia boja za nezávislosť Kuby C. Garcia-Iniguez, A. Lopez, N. Valdes a J. Martí, vodca povstania v r. 1895, podporovaného z USA.¹⁷ Lóže koncom 19. st. vyvolali povstanie proti Španielsku aj na Filipínach¹⁸, ktoré viedli slobodomurári Rizal a Aguinaldo.¹⁹ Keďže tieto pokusy boli neúspešné, o osude týchto území rozhodol zahraničný vojenský zásah. Do boja proti Španielsku sa zapojili USA, čo organizovala elitná lóža Skull and Bones.²⁰ Významným medzníkom k vojne bolo zničenie vojrovej lode USA Maine výbuchom v havanskom prístave, pričom zahynulo takmer 300 členov jej posádky. Hoci sa podiel Španielska na tom nedokázal, nasledoval rýchly spád udalostí. Zničenie lode sa stalo súčasťou mohutnej štvavej kampane tlače USA proti Španielsku, ktorá si vymýšľala španielske zločiny voči obyvateľom Kuby. Snahu Španielska o riešenie sporu pokojnou cestou USA odmietli. Výrazne sa na tom podieľal slobodomurár prezident McKinley²¹, ktorý snemu zatajil, že Španielsko v poslednú chvíľu pred vyhlásením vojny kapitulovalo pred všetkými americkými požiadavkami.²² Výsledkom víťaznej vojny USA bolo aj odtrhnutie týchto území od Španielska. Kuba sa stala formálne samostatným štátom s prezidentom slobodomurárom T. Palmom²³, ktorého podporovali USA. Na Filipínach sa USA stretli s ozbrojeným odporom miestneho obyvateľstva. Jeho potláčanie trvalo niekoľko rokov a vyžiadalo si státisíce mŕtvych. V okupovanej krajine uskutočnili USA odluku štátu od cirkvi a poštátnili školstvo. So značným časovým odstupom po tejto vojne sa dokázalo, že loď zničil výbuch z vnútra lode, t. j. bez zavinenia Španielska. V r. 1962, keď USA zvažovali ďalší útok na Kubu, jeden člen ich vlády navrhol, **a by použili ako zámienku ten istý scenár, aký už raz použili v r. 1898: tajný teroristický čin voči sebe samým, čím zároveň uviedol pôvodcov výbuchu.** Podobné osočujúce zámienky v tlači a medzi politikmi USA sa objavili ako zámienka pri útočných vojnách voči iným krajinám aj o storočie neskôr, keď prezidentmi USA boli tiež členovia lóže Scull and Bones.

Slobodomurárske vzbury v Španielsku pokračovali aj v 20. storočí. V júli 1909 v Barcelone vypuklo povstanie vedené slobodomurárom Franciscom Ferrerom, členom Veľkého východu Francúzska. Za 2 dni povstalci zničili a vypálili 97 budov, z ktorých 76 boli katolíckymi kostolmi, kláštorami, kaplnkami a charitatívnymi inštitúciami. Pritom zabili 102 ľudí, znásilnili mníšky, z hrobov vybrali telá 38 rehoľníčiek a nechali ich ležať na uliciach.²⁴ V 20. rokoch do Španielska prenikli komunistickí agitátori vyslaní a platení ZSSR, ktorých slobodomurári podporovali. 12. 4. 1931 sa v Španielsku konali miestne voľby. Hneď po ich skončení navštívil kráľ Alfonso XIII. predseda Revolučného výboru, slobodomurár Alcalá Zamora. Tvrdil mu, že má v rukách výsledky volieb, podľa ktorých vyhrali republikáni a požiadal ho, aby odstúpil. Kráľ, aby ušetril krajinu od krviprelievania, opustil Španielsko. O dva dni sa Revolučný výbor pretvoril na 11-člennú dočasnú vládu, ktorej 8 členov bolo slobodomurármi a bola vyhlásená republika.²⁵ No po zaslaní volebných výsledkov z vidieka sa ukázalo, že v prevažnej väčšine sídiel zvíťazili monarchisti.

Nový režim sa prejavil typickým slobodomurárskym rukopisom: odlukou cirkvi od štátu, odstránením rehoľníkov zo školského vyučovania, miestnym vypaľovaním kostolov a kláštorov a vraždením duchovných osôb. Tých slobodomurárov, ktorí sa dostali do verejných úradov, Veľkých východ Španielska v r. 1932 upozornil vo svojom oficiálnom tlačovom orgáne, že dostanú slobodomurárske smernice, ktorými sú povinní sa riadiť. K ich lepšiemu presadzovaniu v lôžach rôznych stupňov budú zriadené osobitné útvary.²⁶

Pre cirkev i spoločnosť sa situácia zhoršila po februári r. 1936, keď podvodom a terorom vo voľbách získali väčšinu poslaneckých kresiel v parlamente ľavicové strany spojené do tzv. Ľudového frontu. Rozhodujúce postavenie v ňom mali slobodomurári a komunisti. Voliči sa vtedy vo volebách miestnostiach preukazovali daňovými lístkami. Tie Ľudový front dal nelegálne vytlačiť, rozdal ich svojim členom a poslal ich voliť skoro ráno i za tých ľudí, o ktorých sa domnieval, že nie sú jeho stúpenkami. Títo, keď prišli do volebných miestností, boli upozorení, že už odvolili. Iní možní odporcovia Ľudového frontu sa zo strachu nezúčastnili volieb. Ďalším prípadným odporcom jednoducho násilím zabránili zúčastniť sa volieb²⁷, vrátane žien, ktoré nosili krížik alebo medailu. Hlasy za nich odovzdávali členovia Ľudového frontu. „Volili“ i mŕtvi. Na mnohých miestach sa priamo falšovali výsledky.²⁸ Napriek podvodom a násiliu Ľudový front získal len menšinu hlasov, no v dôsledku volebného zákona získal väčšinu kresiel v parlamente. Po voľbách nemalo význam sťažovať sa na ich priebeh. V novovytvorenej vláde patrila k slobodomurárom asi polovica jej členov, vrátane predsedu vlády Caballera, člena madridskej i parížskej lôže, a v sneme asi tretina poslancov.²⁹

Vláda Ľudového frontu sa prejavila hospodárskym rozvratom, protikatolíckym besnením, politickým násilím: takmer každý deň vyhlásili generálny štrajk, vypálili kostol a zavraždili aspoň jedného príslušníka politickej opozície. Ľudový front zavraždil aj Calva Sotelu, jedného z vodcov opozície. Vláda tak stratila zákonnosť nielen spôsobom príchodu k moci, ale aj jej napĺňaním.

Vražda Sotelu sa stala podnetom na vojenskú vzburu v júli 1936. Medzi vodcami povstalcov bolo aj niekoľko slobodomurárov. Tí však nekonali v súlade s celkovou slobodomurárskou líniou a vedením slobodomurárstva boli nazvaní zradcami. Vodcom povstania sa dodatočne stal všestranne nadaný generál, katolík Franco. V septembri 1937 veľmajster slobodomurárstva v Španielsku, Gonzales, obrátil sa s výzvou na slobodomurárov celého sveta, aby pomohli vláde Ľudového frontu. Výzva mala odozvu: napr. vo Francúzsku uskutočnili 240 zhromaždení a iných akcií v prospech Ľudového frontu, lóže vo Francúzsku a v Anglicku sa podieľali na dodávkach zbraní ľavicovému režimu. Istá skupina zahraničných slobodomurárov bojovala na strane Ľudového frontu v tzv. interbrigádach. Existovala dokonca osobitná slobodomurárska brigáda Synovia Hiramovi. Veliteľom všetkých interbrigád bol slobodomurár André Marty. Na území ovládanom Ľudovým frontom sa uzákonnili rozvody a potraty, v školách sa zrušilo vyučovanie náboženstva. Predstavitelia a stúpenci tohto režimu zničili asi 17 000 kostolov, zavraždili vyše 50 000 ľudí, z toho aspoň polovicu z náboženských dôvodov. Z nich bolo asi 7 000 kňazov, rehoľníkov a rehoľníc, neraz zabitých po veľmi krutom mučení. O týchto zločinoch svetové masmédiá sprisahanecky mlčali. K podnieteniu útokov na kláštory opäť slúžila lož, použitá pred storočím, no v istej obmene: že mníšky rozdávali otrávené cukríky deťom.

Už počas občianskej vojny Franco označil slobodomurárstvo za hlavné nešťastie Španielska. V r. 1939 povstanie zvíťazilo a Franco sa stal hlavou štátu. Na preskúmanie činnosti zakázaného slobodomurárstva a komunizmu vytvoril osobitný tribunál, ktorý jestvoval vyše 20 rokov. Výsledky jeho činnosti využil na napísanie početných článkov v novinách odhaľujúcich slobodomurárstvo. Tie dodatočne pod pseudonymom vydal v knihe Masoneria (Slobodomurárstvo). Po Francovej smrti bola vydaná pod jeho vlastným menom.

Po ťažkých rokoch obnovy krajiny, zničenej občianskou vojnou, Španielsko zažilo značný hospodársky rozmach, ktorý bol sprevádzaný snahou dodať mu aj sociálny rozmer. Na konci Francovho života sa zintenzívnila opozícia proti nemu, čo pripisoval pôsobeniu slobodomurárstva. Len v samotnom Španielsku tajne pôsobilo 300 slobodomurárov, ktorí zastávali významné funkcie v administratíve. Ďalší žili v emigrácii. V r. 1979 bolo

slobodomurárstvo opäť uzákonené a za niekoľko rokov už boli vo Španielsku tisíce jeho členov v politických stranách, v administratíve a vo vojsku.³⁰

Slobodomurárstvo v Taliansku

Slobodomurárstvo v Taliansku sa výraznejšie začalo presadzovať od začiatku 19. st. prostredníctvom karbonárstva (obvykle sa to vysvetľuje ako uhliarstvo) a malo sa aj podieľať na vzniku mafie.¹ Karbonárstvo pôsobilo vo viacerých krajinách, ale v Taliansku bol jeho vplyv najväčší. Aby bolo účinné v danom prostredí, malo katolícky náter, ktorý slúžil na prilákanie radových členov. No bol v ňom slobodomurársky duch. Ten sa prejavoval trestom smrti za prezradenie tajomstva, požiadavkou slepej poslušnosti neznámym vodcom a viacerými stupňami zasvätenia, ktoré vo vyšších stupňoch mali výraznú protikatolícku povahu. Vodcovia karbonárstva boli poprední slobodomurári sveta. Ak niektorá karbonárska organizácia tolerovala u svojich členov viac náboženstva, významný slobodomurár Nubius ju zrádzal vláde.² Karbonárstvo v jednotlivých talianskych štátoch propagovalo nezávislosť od netalianskych vlád a demokraciu. Po úspechu slobodomurárskeho povstania v Španielsku v júli 1820 uskutočnilo úspešný prevrat v Neapole, ktorým sa zaviedla liberálna ústava. V marci 1821 uskutočnilo úspešný prevrat v Turíne. Nové režimy však boli zakrátko porazené. Podobne aj povstanie v r. 1830 v pápežskom štáte sa skončilo neúspechom. Po týchto neúspechoch karbonárstvo upadlo. Slobodomurárstvo začalo presadzovať vytvorenie talianskeho štátu. Táto myšlienka nevychádzala z ľudu, nemala jeho podporu. Obyvatelia Talianska sa necítili Talianmi, ale Piemont'anmi, Benátčanmi, Toskánčanmi, Neapolčanmi a pod. Skutočným zámerom vytvorenia talianskeho štátu bolo odstránenie pápežského štátu.³ Spočiatku sa presadzovalo prostredníctvom organizácie Mladé Taliansko na čele s Mazzinim, založenej v r. 1831. Všetci jej zakladatelia boli slobodomurármi.⁴ Nepohodlných ľudí slobodomurári odstraňovali vraždami, napr. v r. 1848 zavraždili predsedu vlády pápežského štátu Rossiho.⁵ Cieľavedome deformovanou predstavou vlastenectva do svojich radov s úspechom lákali budúcich katolíckych kňazov už v seminári.⁶ Revolučné pokusy, z ktorých najvýznamnejšie sa udiali v r. 1848, boli spočiatku neúspešné. Úspechom sa skončil až pokus v r. 1860. Začal sa povstaním v neapolskom kráľovstve na podnet Mazziniho. Plán povstania vypracovali slobodomurári Crispi, Bertani a Lafarina. Povstalci priplávali na lodiach, ktoré poskytol slobodomurár Fauché. Financovali ho slobodomurári Lafarina a Buscalioni. Vrchným veliteľom bol slobodomurár Garibaldi, ktorý

sa počas tejto výpravy stal veľmajstrom slobodomurárstva v Taliansku. Jeho zástupcom na tomto ťažení bol slobodomurár Biscio. Takisto väčšina dôstojníkov a dobrovoľníkov v tejto akcii bola slobodomurármi. Povstanie tajne podporoval slobodomurár Cavour, predseda vlády Piemontu.⁷ Vo svojom ťažení na Sicílii Garibaldi všade stretával „bratov“, ktorí mu víťazstvo neopísateľne uľahčovali.⁸ Víťazstvo v tomto kráľovstve bolo umožnené vďaka pomoci anglického ministerského predsedu Palmerstona. Bez anglickej flotily by sa povstalci nemohli presunúť zo Sicílie na taliansku pevninu.⁹ Boj za vytvorenie Talianska, sprevádzaný početnými povstaleckými lúpežami a vraždami voči obyvateľstvu, vojensky podporil aj francúzsky cisár, slobodomurár Napoleon III. Po vytvorení Talianska, ktoré odstránilo katolícke dynastie v pôvodných menších štátoch, Cavour vyhlásil, že teraz musia vytvoriť Talianov. Zjednotenie Talianska sa dokončilo odstránením pápežského štátu v r. 1870. To mal byť prvý krok k zničeniu pápežstva.

Slobodomurármi vytvorený štát sa stal výhodným len pre nich a ich synov, ktorí obsadili výnosné miesta v štátnej službe.¹⁰ Vo vojsku tvorili členovia lóží 35 % aktívnych dôstojníkov¹¹, bolo ťažké stať sa vodcom odborového združenia bez členstva v nich.¹² Slobodomurári vo vláde, napr. jej predseda Crispi, rozkrádali verejný majetok.¹³ Vplyv slobodomurárstva podstatne neovplyvnil ani verejný ochod bývalého veľmajstra a nositeľa vysokého stupňa Solutorea Avventorea Zolu v r. 1896. Ten uviedol, že slobodomurárstvo je opak toho, čo o sebe hlása. Je založené na klamstve a podvode, nepestuje nijaké čnosti, snaží sa o zničenie Katolíckej cirkvi a o návrat ľudstva do prvotného pohanstva.¹⁴

Vytvorenie a ovládnutie Talianska slobodomurármi však nebolo na osoh talianskemu ľudu. Vojna za zjednotenie, okrem neospravedliteľnej straty na ľudských životoch, spôsobila aj vysoký štátny dlh. Na jeho splácanie sa zvýšili dane. Navyiac, v novom štáte zaťažili obyvateľov povinnou vojenskou službou. Vytvorilo sa mnohonásobne početnejšie vojsko oproti minulosti, ako aj neužitočné námorníctvo a nadmerná štátna správa. To viedlo k zbedačeniu obyvateľstva, ktoré na rozdiel od minulosti, mohlo sa len v oveľa menšej miere spoliehať na pomoc Katolíckej cirkvi, lebo veľkú časť jej majetkov nový režim zhabal.¹⁵ To podporovalo vysťahovanie sa Talianov zo svojej údajne oslobodenej vlasti.

V konečnom dôsledku zjednotenie neprineslo prosperu ani savojskej dynastii, ktorej predstaviteľ- kráľ, slobodomurár Viktor Emanuel II., rozšíril nečestným spôsobom svoje kráľovstvo na celé Taliansko. V r. 1900 slobodomurári zavraždili jeho syna, kráľa Umberta.¹⁶ Neskôr bola táto dynastia zbavená kráľovstva.

V 20. st. slobodomurárstvo spôsobilo ešte väčšie straty na ľudských životoch ako počas vojny za zjednotenie Talianska. Na základe príkazu zo zahraničia, z parížskych a londýnskych lóží,

sa Taliansko zapojilo do 1. sv. vojny. Veľmajster Ferrari 6. 9. 1914 rozposlal talianskym lóžam obežník, v ktorom uviedol, že Taliansko musí vstúpiť do vojny vo vhodnej chvíli. Dovtedy sú slobodomurári povinní čo najenergetickejšie agitovať a pripraviť ľudí na vojnu. Za niekoľko dní sa začali prvé manifestácie v Ríme, požadujúce, aby sa Rakúsko vzdalo Terstu a Tridentu. Dôvod takéhoto postoja slobodomurárov uviedla v tajnom obežníku 20. 9. 1914 lóža v Miláne. Podľa nej vojna prinesie najvyšší triumf slobodomurárstvu- nástup doby oslobodenej od trónov a oltárov a všeobecný triumf jeho zásad. 20. 10. 1914 sa opakovali vystupňované manifestácie, ktoré pripravilo slobodomurárstvo. Zároveň terorizovalo nezávislých ľudí: napr. odporca vojny, náčelník generálneho štábu, gen. Pollio, náhle umrel za neobjasnených záhadných okolností. Provojnové zhromaždenia dosiahli vrchol na verejnej slobodomurárskej manifestácii 5. 5. 1915 v Quarte pri Janove. Na nej sa zúčastnili zástupcovia všetkých 493 talianskych lóží s ich zástavami, pričom básnik slobodomurár G. d'Annunzio predniesol dlhý plamenný vojnový prejav. Taliansko vstúpilo do vojny 24. 5. 1915. Na prvé výročie vstupu Ferrari konštatoval, že to bolo pod vplyvom jeho obežníku.¹⁷ Vedúci predstavitelia slobodomurárstva sa stavali nepriateľsky k akejkoľvek mierovej iniciatíve, zvlášť ak prichádzala z Vatikánu.¹⁸ Napr. 20. 10. 1915 sa vo všetkých talianskych mestách objavili plagáty, ktoré zosmiešňovali mierové snahy pápeža Benedikta XV. Pochádzali z Veľkého východu Talianska.¹⁹

Vojnový postoj predstaviteľov slobodomurárstva ostro kontrastuje so stanoviskom pápežov k tejto nezmyselnej vojne. Neprikloniac sa ani k jednej zo znepriatelených strán, pápež Pius X. však nezostal ľahostajný, ale aktívne sa snažil zabrániť vojne. Ešte pred jej vypuknutím, v júni 1914, dal úpravy nunciom v jednotlivých štátoch, aby podnikli všetko, čo môžu na záchranu mieru. Krátko po jej vypuknutí zomrel. Jeho posledné slová boli: „Chcem umrieť za vojakov na bojiskách“, t. j. ponúkol svoj život Bohu ako obeť za záchranu životov iných. Jeho nástupca, Benedikt XV., za svoju hlavnú úlohu pokladal návrat pokoja svetu. Hneď po svojom zvolení vynaložil všetko úsilie na zastavenie vojny. Už v septembri 1914 napomínal predstaviteľov vojnuvedúcich štátov k uzavretiu mieru. Niekoľko týždňov po svojom zvolení, 1. 11. 1914, vydal encykliku Ad beatissimi, ktorá bola zameraná na ukončenie vojnového konfliktu. To nebola jeho vina, že jeho hlas nebol vypočutý, podobne ako jeho ďalšie mierové snahy, vrátane uchránenia Talianska pred vojnou. Keď v týchto snahách neuspel, snažil sa aspoň zmierniť hrôzy vojny, v čom mal istý úspech. Napriek tomu ho z povojnového mierového rokovania vylúčili a jeho rady o uzavretie spravodlivého mieru ostali nepovšimnuté. To uľahčilo vznik 2. sv. vojny. Paradoxne jeho mierové a humanitné úsilie

ocenilo nekresťanské Turecko. To mu v r. 1920 v Istanbule postavilo sochu s označením ako dobrodincovi všetkých národov bez rozdielu národnosti a viery.²⁰

Po vojne v zbedačenom Taliansku silnel vplyv komunistov a anarchistov. Aby sa neuchopili moci, vzniklo proti ním spojenectvo rôznorodých síl, fašistické hnutie, na čele s Mussolinim.

Takmer všetci zakladatelia tohto hnutia boli slobodomurármi, vrátane Mussoliniho.²¹

Veľmajster Veľkého východu Talianska Torrigiani vyhlásil, že fašizmus má slobodomurárske srdce²² a Veľký východ Talianska poskytol fašistom peniaze na pochod na Rím v r. 1922,

ktorým sa dostali k moci.²³ Slobodomurárska podpora (aj finančná) fašizmu trvala až do r.

1923²⁴, keď sa Mussolini dostal so slobodomurármi do sporu. Obvinil ich zo služby

zahraničným záujmom. Najskôr presadil nezlučiteľnosť členstva vo fašistickej strane a v

lôžach, neskôr zákaz činnosti lôží Veľkého východu Talianska. Lôže však naďalej pretrvali v

ilegalite a v zahraničí²⁵, kam sa presídlilo ich vedenie. A ich členovia ostali medzi

Mussoliniho najbližšími spolupracovníkmi: ministri Balbo, Ciano atď.²⁶

Rozhodujúcu úlohu na opätovnom povolení činnosti slobodomurárstva v Taliansku zohrali

USA, napr. veľvyslanec Zellerbach. Podľa slobodomurára Pecorelliho bolo podriadené

americkej spravodajskej službe CIA, ktorej zakladateľ bol slobodomurár A. Dulles.²⁷ Jeho

obnove napomáhali USA už počas 2. sv. vojny, hneď po vylodení amerického vojska na

Apeninskom poloostrove.²⁸ Lôže vznikali pod ochranou okupačných úradov. Osobitné lôže

si vytvárali príslušníci týchto úradov, civili a vojaci - na amerických vojenských základniach.

Najvplyvnejšiu z týchto lôží, Colosseum, tvorili hlavne členovia amerického veľvyslanectva v

Ríme.²⁹

Lôže zo zákulisia ovplyvňovali politický život krajiny. Mali vplyv najmä v socialistickej,

republikánskej a liberálnej strane. Najväčší význam mali tajné lôže, napr. Spravodlivosť a

sloboda. Jej členmi boli osoby s najväčším vplyvom, ktoré nechceli byť spomínaní v

súvislosti so slobodomurármi, napr. predseda Talianskej banky a neskôr predseda združenia

talianskych priemyselníkov G. Carli, vodca sociálnodemokratickej strany L. Preti, ako aj

jeden z pohlavárov sicílskej mafie, A. Coppola. V 70. rokoch všetci členovia tejto lôže prešli

do lôže Propaganda 2 (obvykle označovaná ako P 2).³⁰ P 2 bola tajná lóža osobitného

určenia, ktorá združovala nielen občanov Talianska, ale aj ostatných štátov. Mala aktívne

odbočky vo viacerých štátoch Európy i Ameriky.³¹ Podľa jej člena P. Carpiho mala

predstavovať elitu samotného slobodomurárstva, ako aj daných krajín.³² Elita

slobodomurárstva však netvorí skutočnú elitu spoločnosti, lebo tú predstavujú morálne

osobnosti a nie

mravní slabosí, či dokonce zločinci, akými boli rozhodujúce osoby tejto lóže. Poodhalenie jej činnosti v r. 1981 vyvolal

najväčší škandál v povojnových dejinách Talianska. P 2 mala 2 500-3 000 členov, z ktorých len necelých 1 000 sa stalo známymi. Organizačne sa podobala štábu na riadenie štátu.

Jej úlohou bolo kontrolovať štátny aparát pri formálnom zachovaní demokratického systému. Svojich členov mala vo všetkých kľúčových pozíciách, aby sa mohli podieľať na politických rozhodnutiach.³³ Delila sa na 17 alebo 18 sekcií, podľa odbornej špecializácie členov. Jej

členovia sa vzájomne takmer nepoznali, čo zvyšovalo vplyv jej ctihodného majstra L. Gelliho a silu lóže. Úplne kontrolovala hlavné vydavateľské združenia, zoskupila do jednej ruky veľa

denníkov a zároveň tajne prenikla do hlavných stredísk moci so stálym tlakom na politické kruhy.³⁴ Vplyv tejto lóže na politický život Talianska vystihli svojho času aj slová Gelliho,

že jeho príkaz poslúchne šesť ministrov talianskej vlády.³⁵ Tým sa naplnil jeho zámer:

„Slobodomurárstvo sa musí stať vplyvným strediskom neviditeľnej vlády, schopným zjednotiť ľudí, rozhodujúcich o osude národa.“³⁶ Tým potvrdil oprávnenosť odsúdenia slobodomurárstva pápežom Levom XIII. ako neviditeľnej sily a nikomu sa nezodpovedajúcej nezákonnej vlády.

Lóža mala neuveriteľné spojenia na najväčšie banky sveta a obchodníkov s drogami. Pôsobila v úzkom spojení s mafiou v Taliansku a v USA.³⁷ Jej vodcovia sa dopúšťali rozsiahlej

zločineckej činnosti: veľkých daňových podvodov, tajného obchodovania so zbraňami atď.

Podnety na prešetrovanie nezákonnej činnosti tejto lóže sa dlhší čas neskúmali. Viaceré osoby, ktoré tieto podnety podali, postihli tresty. Sila lóže pozostávala aj v tom, že jej funkcionári

získavali dôležité informácie, vrátane kompromitujúcich na isté osoby. Získavala ich aj od

tých svojich členov, ktorí stáli na čele spravodajských služieb Talianska. Tí, podobne ako aj

slobodomurári v iných lóžach, hrubo porušili svoje služobné povinnosti, záväzky voči lóži

nadriadili nad záväzky voči štátu.³⁸ Členovia lóže organizovali prvé oddiely teroristických

„červených brigád“ a iné teroristické akcie, ktoré si vyžiadali životy desiatok ľudí. Mali za

cieľ vyvolať pocit ohrozenia a pripraviť pôdu pre zavedenie diktatúry.³⁹ Medzi ne patrila aj

únos významného kresťanského a národne orientovaného politika Alda Mora v r. 1978.

Príslušníci lóže v spravodajských službách zase sabotovali vyšetrowanie po správnych stopách a tým napomohli k jeho zavraždeniu.⁴⁰ Tieto praktiky v slobodomurárstve nebývajú

ojedinelými, no nie vždy dosiahnu takúto intenzitu a len ojedinele sa dostanú na verejnosť v

takomto rozsahu, ako v prípade tejto lóže. Pri odhaľovaní jej zločinov prišlo násilne o život

niekoľko ľudí. Niektoré prípady sa označili za samovraždu. Dokonca pod nátlakom P 2 aj

anglická polícia v r. 1982 označila za samovraždu zavraždenie člena tejto lóže v Londýne,

bankára Calviho.⁴¹ Zavraždili ho asi preto, lebo chcel zverejniť veci o činnosti P 2. Členovia lôže patrili do rôznych politických strán, vrátane kresťanskodemokratickej, ako napr. minister práce Foschi, poslanec a predseda parlamentného výboru na vyšetrovanie prípadu bankára Sindonu (tiež člena P 2) Fiori, šéfredaktor spravodajskej redakcie rozhlasu Selva atď.⁴² Z radov tejto lôže vyšiel De Michelis, ktorý bol predsedom vlády Talianska a funkcionár Európskej únie, neskôr odsúdený za úplatkárstvo.⁴³ Do P 2 si našiel cestu aj podnikateľ a neskôr predseda vlády Silvio Berlusconi.⁴⁴ K jej zahraničným členom patrili egyptský prezident Sadat, iránsky šach Pahlávi, uruguajský diktátor Alvarez⁴⁵, libérijský diktátor Tolbert⁴⁶, americkí politici Haig a Kissinger⁴⁷ atď. Samotný Gelli sa zúčastnil na inaugurácii amerických prezidentov Forda, Cartera a Reagana. Všetkých týchto prezidentov s Gellim zblížovala príslušnosť k slobodomurárstvu.⁴⁸ Po vypuknutí aféry s touto lôžou, predstavitelia slobodomurárstva ľivo tvrdili, že P 2 nebola riadnou, regulárnou lôžou. Pritom v marci 1981, krátko pred prepuknutím škandálu v plnej sile, predstavitelia všetkých 620 talianskych lôží vyjadrili plnú dôveru P 2 s tým, že nevidia nijaké priestupky v jej praxi. Dokonca Gelli v r. 1979 bol zvolený za predsedu Medzinárodnej slobodomurárskej organizácie.⁴⁹ Poodhalenie činnosti lôže viedlo k pádu Forlaniho vlády, ktorej niekoľko ministrov bolo členmi P 2 a slobodomurárstvo v Taliansku opustilo 20 % jeho členov.⁵⁰ V r. 1992 mala vzniknúť takáto lôža celoeurópskeho významu.⁵¹

Slobodomurárstvo v Turecku

Slobodomurárstvo v Turecku sa spočiatku vyvíjalo pod ochranou Anglicka. Keď sa v r. 1748 turecká vláda rozhodla uväzniť slobodomurárov a zničiť miesto ich schôdzí, anglický vyslanec proti tomu intervenoval a prekazil plnenie tohto uznesenia.¹ Začiatkom 19. storočia významnú úlohu v dejinách niektorých národov, patriacich do vtedajšej Tureckej ríše zohrala lôža Philiki Hetairia (Priateľská spoločnosť).² Mala medzinárodné zloženie, no prevažovali v nej Gréci. Do nej vstúpilo aj veľa duchovných na Peloponéze, napriek varovaniu konstantinopolského patriarchu. Jej príslušníkom bol i Srb D. Karadjordje, ktorý chcel v r. 1817 podnieť povstanie v Srbsku.³ V r. 1821 vyvolala povstanie za osamostatnenie Grécka. Toto povstanie bolo súčasťou slobodomurárskych povstaní v r. 1820-1821 v Španielsku, v Portugalsku a v Taliansku (i pokusov o povstania vo Francúzsku, v Poľsku a v Nemecku). Cieľom slobodomurárskych vodcov povstania bolo zneužiť náklonnosť ruského cára k pravoslávny m Grékom a zatahnuť ho do vojny proti Turecku, aby sa tak znemožnil črtajúci

sa vojenský zásah Ruska v Španielsku, kde zvíťazila slobodomurárska vzburá. Touto vojnou sa sledovali aj ďalšie slobodomurárske ciele, napr. podnecovanie revolúcie v Rusku. Cár však prehliadol tento zámer a do vojny sa nedal zatahnúť.⁴ Toto povstanie propagačne a finančne podporovali takmer všetci slobodomurári Európy.⁵

V r. 1876 predseda vlády Midhat Paša, ktorý sa stal slobodomurárom počas štúdia v Anglicku, uskutočnil štátny prevrat. Zosadil z trónu sultána Abdula Azíza a vyhlásil za sultána princa slobodomurára Murata. Toho však po niekoľkých mesiacoch zvrhli z trónu.⁶ V tom roku na návrh Midhata Pašu bola prijatá ústava, ktorá však v r. 1878 stratila platnosť. Väčší úspech malo slobodomurárstvo v ním riadenom prevrate v r. 1908, ktorým sa opäť zaviedla ústavná monarchia. Prevrat sa dlhodobo pripravoval v solúnskych lóžach, ktoré boli súčasťou veľkolóží Francúzska, Talianska, Španielska a Grécka. Propaganda sa najskôr viedla medzi civilným obyvateľstvom, neskôr s veľkou opatrnosťou i medzi dôstojníkmi. Keď sa dostatočne uchytila medzi dôstojníkmi, tak cez nich sa šíriala medzi poddôstojníkov. Vtedy sa v r. 1889 v lóžach vytvorilo jadro mladotureckého výboru (neskôr zmeneného na stranu Jednota a pokrok, zloženého z dôstojníkov i civilistov. Do výboru sa v menšej časti pripustili i neslobodomurári a lóže sa stiahli do úzadia. Činnosť výboru sa zdala byť samostatnou, no vodcovia výboru neprerušovali styky s lóžami a usmerňovali jeho činnosť podľa pokynov z lóží. V prípade, že by sa prevrat nepodaril, tak by postihy postihli iba výbor. Lóže by potom získali možnosť vytvoriť nový výbor. Takúto taktiku utajovania svojej rozhodujúcej úlohy v prevrate, skrývania sa za inú organizáciu, slobodomurárstvo použilo aj v iných prípadoch. Polícia tušila pripravovaný prevrat, ale nepodarilo sa jej zaistiť usvedčujúce dôkazy, lebo sprisahanci sa schádzali v budovách, chránených zahraničnými zástavami. Pre prípad ťažkostí Veľký východ Talianska sľúbil pôsobiť na taliansku vládu, vedenú slobodomurárom Luzzatim, aby tá prikázala talianskemu veľvyslancovi v Istanbule brániť slobodomurárskych sprisahancov. Prevrat uskutočnil 3. armádny zbor umiestnený v Solúne. Ten bol pod vedením dôstojníkov- slobodomurárov pripravený postupovať na hlavné mesto Istanbul. Sultán však ustúpil a vláda prešla do výboru Jednota a pokrok.

V r. 1909 za spoluúčasti francúzskych a talianskych slobodomurárov založili Veľký východ Turecka. Jeho prvým krokom bola výmena sultána Abdul Hamida za úplne bezvládneho Mohameda V. Krátko potom celá turecká vláda pozostávala zo slobodomurárov, vrátane ateistu Šejt ul Islama, ktorý sa stal najvyšším predstaviteľom duchovnej moci.⁷ Veľmajstrom v r. 1909 založeného Veľkého východu bol Talaat Bej (neskôr Talaat Paša). 17. júna 1910 lóžu Voltaire v Paríži navštívila turecká delegácia, ktorej členom bol i podplukovník Fank Bej, riaditeľ tureckých colníc. Počas návštevy člen tureckého

veľvyslanectva potvrdil účasť slobodomurárstva v štátnom prevrate. Po ňom vystúpil profesor medicínskeho učilišťa v Teheráne, Combes, ktorý informoval o činnosti teheránskej lóže. Podľa jeho slov táto lóža na jeho príkaz uskutočnila revolúciu v Iráne. Jej pôsobenie, podobne ako lóží v Rusku, bude do zmeny situácie utajené. Na záver rečník vyjadril nádej, že turecká vláda neodmietne pomoc. Turecký vojenský atašé hneď ubezpečil Combesa, že jeho vláda nezabudne podporovať slobodomurárstvo v Iráne.⁸

Za pomoc slobodomurárov Talianska svojim druhom v Turecku, sa im títo odvdáčili tak, že stiahli prevažnú väčšinu tureckých vojakov z Líbye, patriacej vtedy Turecku. Preto ju Taliansko ľahko ovládlo vo vojne proti Turecku v r. 1911.⁹

Súčasťou série slobodomurárskych protimonarchistických revolúcií sa začiatkom 20. st. okrem Turecka, Iránu a Portugalska stala aj Čína. V r. 1911 v nej došlo k revolúcii, v príprave, organizácii a priebehu ktorej malo rozhodujúcu úlohu slobodomurárstvo USA a Anglicka. Namiesto zvrhnutého cisára sa na jej čelo dostal slobodomurár prezident Sun Jat Sen.¹⁰ Následne v Číne nastala nestabilita, začali sa občianske vojny, ktoré sa skončili nastolením komunistického režimu.

V r. 1913 židia, stojaci na čele tureckých lóží, začali agitáciu, aby Španielsko opäť prijalo židov, ktorí ho koncom 15. st. museli opustiť. Podporila ich slobodomurárska tlač v Španielsku. V tomto období mladoturci propagovali racionalistický panislamizmus¹¹, ktorého zakladateľom bol slobodomurár Džamáluddín al- Afghaní¹² a medzi turkickými národmi v Rusku turecké lóže šírili panturkizmus, čo bolo namierené na oslabenie Ruska.¹³

V r. 1914 slobodomurári zatiahli Turecko do 1. sv. vojny a v nasledujúcom roku dali vyvraždiť kresťanských Arménov.¹⁴ Hlavným strojcom tohto zločinu bol Taalat Paša vo funkcii ministra vnútra.¹⁵ Opakované snahy pápeža Benedikta XV. o zastavenie vyvražďovania nemali úspech.¹⁶ Tento zločin slobodomurárska tlač zľahčovala alebo nechala takmer nepovšimnutým.¹⁷ Toto mlčanie neskôr Hitlerovi slúžilo na to, aby svojim druhom dokazoval správnosť svojich krokov. Okrem Arménov v tomto období v tureckej ríši vyvraždili i státisíce kresťanských Asýrčanov.¹⁸

V r. 1922 v Turecku úplne odstránili monarchiu, čím sa naplnila predpoveď slobodomurára Mazzinho z r. 1871, že rakúska monarchia i turecká monarchia sú odsúdené k zániku, pád jednej povedie i k pádu druhej.¹⁹ Na čelo Turecka sa dostal slobodomurár Atatürk.²⁰ Tento diktátor presadil sekularizáciu Turecka, vrátane odstránenia náboženských škôl, oddelenia náboženských spoločenstiev od štátu. V r. 1936 pod nátlakom vládnucej Republikánskej ľudovej strany slobodomurárstvo v Turecku navonok dočasne zastavilo svoju činnosť, ale nezanikol jeho vplyv. Jeho členovia sa naďalej dostávali do najvyšších politických funkcií,

napr. politik Sulejman Demirel²¹ bol predsedom vlády a nakoniec prezidentom. Pokus zakázať slobodomurárstvo v r. 1976 nebol úspešný.

Tak ako všade vo svete, v súčasnosti aj v Turecku a okolitých krajinách Orientu slobodomurárstvo podporuje sekularizáciu, potraty a antikoncepciu.²² Aj keď mnohí najvyšší islamskí činitelia sú tiež slobodomurári, vrátane vodcov umiernených islamských strán, radoví moslimovia, svojím lipnutím na koráne, sú vážnou prekážkou svetovládnych politických cieľov slobodomurárstva.²³

Slobodomurárstvo v USA

Slobodomurárstvo je úzko spojené s USA od ich vzniku. K nemu patrili všetci ich zakladatelia.¹ Kontroluje ich politický, hospodársky a intelektuálny život. Takmer úplne mu patrí politický svet², vrátane prezidentov³, čo nie je náhoda.⁴ No podľa slobodomurára Nenezića, slobodomurári v USA s najväčším významom nie sú politici, ale najbohatší ľudia z hospodárskeho života: Rotschildovci, Rockefellerovci a pod.⁵ Aj takmer všetky umelecké „hviezdy“ sú slobodomurármi.⁶ Ba slobodomurárstvo výrazne zasahuje aj do náboženskej oblasti. Hoci aj tam je odporcom cirkevného života⁷, jeho členovia sa niekedy skupinovo zúčastňujú na protestantských bohoslužbách, ktoré vedie pastor- slobodomurár alebo počúvajú kázanie rabínov v synagógach. Mnohí protestantskí duchovní, niekedy označení jeho symbolmi, šíria jeho heslá v svojich cirkvách, napriek základným rozporom medzi ním a kresťanstvom: potláčaním pravdy o Bohu, ako večnej Trojici osôb, popieraním Božej inšpirácie sv. Písma, popieraním božskosti Krista, popieraním vykúpenia prostredníctvom druhej Božskej osoby, popieraním Krista ako Svetla, nepripustením modlitby v lóži v Ježišovom mene, popieraním možnosti človeka spoznať pravdu, pripustením lži v záujme slobodomurárskeho cieľa atď.⁸ Vzhľadom na vplyv USA na svet v oblasti politickej, hospodárskej i kultúrnej, prostredníctvom USA slobodomurárstvo takto ovplyvňuje dianie vo svete.

Pôvodcom myšlienky zjednotenia anglických kolónií v Severnej Amerike bol slobodomurár Daniel Cox (resp. Coxe), veľmajster veľkolóže v New Jersey. Neskôr túto myšlienku vytrvalo presadzoval popredný slobodomurár, veľmajster Benjamin Franklin. Uskutočnila sa násilím. Podľa slobodomurára Findela celý boj za nezávislosť bol prvým väčším dôsledkom slobodomurárskych myšlienok. Súčasťou boja bola lož. Tá bola napr. na plagáte, ktorý vo veľkom množstve vydal slobodomurár Paul Revere (neskôr massachusettský veľmajster).

Zobrazoval reťaz vojakov, strieľajúcich do pokojne stojaceho zástupu v Bostone v r. 1770. Plagát mal nápis „Masakra v Bostone“ a ako heslo sa dostal až do najvzdialenejších lesných osád. Už toto heslo dokázalo vyvolávať nenávisť k Anglicku. Zobrazená situácia na plagáte však nezodpovedala pravde. V skutočnosti sa vojaci bránili pred útočníkmi, ktorí konali podľa plánu, pripravenom slobodomurárom Samuelom Adamsom. V r. 1773 tiež v Bostone, na popud S. Adamsa miestni slobodomurári, preoblečení za Indiánov, zhodili z lodí do mora anglický tovar, debny s čajom. V r. 1776- 56 zástupcov amerických kolónií, medzi ktorými bolo 53 slobodomurárov, podpísalo vyhlásenie nezávislosti USA. Ako uviedol významný slobodomurár Lennhoff, jeho hlavný odsek vychádzal celkom zo slobodomurárskej ideológie. Vyhlasoval rovnosť všetkých ľudí, ktorí majú neodňateľné právo na život, slobodu, hľadanie šťastia a právo na zvolenie si takej vlády, ktorá im zabezpečí tieto práva. Lennhoff už neuvádzal, že deklarácia okrem zásad slobodomurárstva odrážala aj jeho nerozumnosť, neľudskosť a pokrytekosť. Bola ospravedňovaním násilného konania a zabíjania bez dostatočnej príčiny, vedením vojny za nezávislosť. Viedla k hromadnému zabíjaniu, ktoré bolo v rozpore s ňou vyhlasovaným neodňateľným právom na život. Indiánov, v rámci etnických čistiek, bežne zbavovali domova, majetku i životov. Na tom sa osobne angažovali americkí prezidenti- slobodomurári. Takisto nebolo zrušené ani otroctvo, čo postihovalo hlavne černochoch. Na jeho zrušenie sa muselo čakať takmer storočie, až do r. 1865. A trvalo ďalšie storočie, kým získali aj rovnosť v oblasti občianskych práv.

Pokrytekosť slobodomurárstva sa obzvlášť prejavila u hlavného autora deklarácie, slobodomurára T. Jeffersona. Jefferson bol otrokár, ktorý ani po jej vyhlásení nedaroval slobodu svojim otrokom. Neskôr sa stal jedným z viacerých prezidentov USA- otrokárov. Tak isto si ponechal svojich otrokov aj vodca boja za nezávislosť, slobodomurár G. Washington. Samotný boj bol podporovaný len menšinou osadníkov, väčšina sa k nemu stavala ľahostajne alebo bola proti nemu, napr. v r. 1779 viac osadníkov bojovalo proti povstalcovi ako v ich radoch. Keď sa Washington stal najvyšším veliteľom vojska, hneď sa obklopil slobodomurármi. K nim patrili takmer všetci jeho generáli a štábni dôstojníci. Nezveroval samostatné vedenie tým dôstojníkom, ktorí neboli členmi lóží. V povstaleckom vojsku pôsobili poľné lóže. Tým docielil, že velitelia anglického vojska, tiež slobodomurári, napriek výraznej vojenskej prevahe vyvinuli len malé úsilie o potlačenie vzbury, čo malo azda rozhodujúci podiel na jej úspechu. Keď sa Washington stal prvým prezidentom USA, zostavil vládu výlučne zo slobodomurárov a základný kameň pre snem kládol v slobodomurárskom odeve podľa slobodomurárskeho obradu. Takisto všetci 13 guvernéri zakladajúcich štátov boli slobodomurármi.⁹ Do štátnych symbolov USA sa už vtedy dostávala slobodomurárska

symbolika. Napr. slobodomurár Franklin umiestnil na zástavu USA hviezdy na modrom poli-
čím napodobnil klenby slobodomurárskych chrámov. Podľa slobodomurára Nysa tak znaky
slobodomurárstva vejú na všetkých moriach a táto zástava je predmetom úcty
navýznamnejších národov sveta.¹⁰ V r. 1787 USA prijali ústavu, tiež zostavenú
slobodomurármi.¹¹ V r. 1789 pod vplyvom slobodomurárstva sa štát odlúčil od cirkví.

Slobodomurárstvo nielen výrazne ovplyvňovalo život v USA, ale aj účinne zasahovalo
do svetového diania. V r. 1820 newyorská lóža pomohla vytvoriť Veľkú lóžu Mexika, z ktorej
sa fakticky stala vplyvná politická strana.¹² V r. 1823 prezident USA, slobodomurár
Monroe¹³, na podnet anglického ministra zahraničných vecí, slobodomurára Canniga, po
porade s bývalými americkými prezidentmi, slobodomurármi Jeffersonom a Madisonom¹⁴,
varoval Španielsko, aby sa nesnažilo obnoviť svoju zvrchovanosť na tých územiach v
Amerike, ktoré od Španielska odtrhli slobodomurárski revolucionári. USA sa vraj nemienia
miešať do diania v Európe, ale nepripustia zasahovanie Európy do diania v Amerike.¹⁵
Španielsko upustilo od svojho zámeru.

Rozmach slobodomurárstva v USA bol pribrzdený aférou newyorského novinára Williama
Morgana. Morgan bol slobodomurárom, ktorý znechutený tým, čo videl a počul na
slobodomurárskych podujatiach, opustil jeho rady. No nielen ich opustil, ale aj verejnou
informoval o svojich skúsenostiach so slobodomurárstvom v knihe „Slobodomurárstvo
odhalené a vysvetlené“. V nej opísal jeden z jeho obradov. Kniha vyšla po nemalých
ťažkostiach v r. 1826 v New Yorku. Na základe rozhodnutia amerického slobodomurárstva
Morgana uniesli, mučili a zavraždili na Niagare. Hlavné detaily vraždy sa postupne dokázali a
plne objasnili. Hlavnými vrahmi boli slobodomurári Brown a Lawson z mestečka Batavia. V
r. 1828 tristo bývalých slobodomurárov potvrdilo pravdivosť Morganovej knihy.¹⁶ Vrahov
však nepostavili pred súd, lebo v danej oblasti boli všetci sudcovia a predstavitelia polície
slobodomurármi¹⁷, dokonca guvernér Clinton bol veľmajstrom v štáte New York.¹⁸ Aféra
viedla k požiadavke zakázať slobodomurárstvo. K tomu nedošlo, ale jeho vplyv sa oslabil, k
čomu prispelo aj vydávanie protislobodomurárskej tlače, počas niekoľkých rokov vraj z 50
000 slobodomurárov 45 000 opustilo lóže.¹⁹ Dokonca vznikla protislobodomurárska strana,
Anti-Masonic Party. Tá však mala úspechy iba na miestnej úrovni, v prezidentských voľbách
v r. 1832 bol jej kandidát William Wirt neúspešný a prezidentom sa stal slobodomurár
veľmajster Andrew Jackson. No slobodomurárstvo bolo porazené aspoň morálne. V r. 1829-
1836 sa štátne sudy štátov New York, Pennsylvánia a Massachusetts vyjadrili na tému
slobodomurárstva a uznali ho za „morálne zlo- za zvláštnu nezávislú vládu vo vnútri našej

vlastnej vlády a ostávajúcu mimo kontroly zákonov našej krajiny z dôvodu svojej tajnosti, prísahy či predpisov, ktoré sú jeho členovia povinní dodržiavať pod hrozbou straty života.“²⁰ Morganovou aférou slobodomurárstvo v USA upadlo len dočasne. Po r. 1840 presadilo zakladanie štátnych škôl, ktorých absolventi nevedeli poriadne čítať a písať²¹, a ktoré podporili vzrast kriminality. Dodnes je ich odborná úroveň nízka a miesto modlitby pod krížom v nich žiaci pred zástavou povinne recitujú vernosť k republike, ktorú predstavuje jediný, nerozdelený ľud s právom pre všetkých. Už sa nehovorí, či do tohto práva patrí aj právo na život od počatia po prirodzenú smrť, právo na výchovu detí v prostredí nenarušujúcom ich mravný vývoj, právo na prácu a spravodlivú mzdu za ňu, právo na pravdivé informácie a pod. V súčasnosti sa na veľkých amerických univerzitách prejavuje protikresťanské zameranie. Diskriminujú v nich poslucháčov, ktorí vo svojich prácach a názoroch uplatňujú kresťanský pohľad, neudeľujú im štipendiá a nedovoľujú im obhajovať práce. A to v mene tolerancie, pluralizmu a diverzity.²²

V r. 1843 židia pochádzajúci z Nemecka, v newyorskej lóži založili združenie B'nai B'rith. Aj keď formálne a výslovne nie je slobodomurárske, nesie zarážajúcu podobnosť so slobodomurárstvom a je s ním v úzkom spojení. S ním ho spája obrad, symbolika, hierarchické stupne, prijímanie ľudí so spoločenským vplyvom, utajovanosť, podobný duch atď. Členmi organizácie môžu byť len židia a pestuje sa v nej židovská vzájomnosť. Pôsobí takmer vo všetkých častiach sveta, no v rámci slobodomurárskych prehládov a štatistík sa zvyčajne neuvádza, jej lóže vzťah k slobodomurárstvu obvykle popierajú, hoci vraj preberajú vedenie celej slobodomurárskej organizácie. Má niekoľko stotisíc členov.²³

Podobne osobitnú slobodomurársku organizáciu majú aj černosi, ktorých nepripúšťali do beloškých lóží- veľkolóžu Prince Hall. Doteraz ju väčšina veľkolóží v USA neuznáva za rovnocennú. V súčasnosti má niekoľko stotisíc členov.²⁴

Keď v r. 1860- 1861 niekoľko južných štátov, v duchu vyhlásenia nezávislosti USA o práve zvoliť si vládu podľa vlastného výberu, vystúpilo z USA, ústredná vláda na čele s prezidentom slobodomurárom Lincolnom²⁵ ich donútila zničujúcou občianskou vojnou vrátiť sa späť do štátneho zväzku USA. V 2. polovici 19. st. na čele slobodomurárstva v USA, a pravdepodobne aj celého sveta, bol A. Pike.²⁶ Pretože bol rasistom ako Voltaire, nechcel pripustiť černochove do slobodomurárstva.²⁷ Podobne ako Voltaire žiadal, aby sa v boji proti kresťanstvu neopovrhovalo ani pamfletom, ani satirou, ani výsmechom, ktorý na dav účinkuje silnejšie ako učená dizertácia. Zdôrazňoval, aby denná tlač inšpirovaná slobodomurármi zvlášť obľúbila jedom výsmechu a odsúdenia služobníkov Krista. Preto je potrebné robiť rozruch okolo každej udalosti, majúcej podobu škandálu, ktorý môže v očiach davu zhodiť

kňaza.²⁸ V r. 1859- 1871 na ovládnutie sveta vraj vypracoval plán troch svetových vojen a dvoch revolúcií, po ktorých má na Zemi nastať „nový poriadok.“²⁹

V r. 1872 prezident USA, slobodomurár Grant³⁰ „predvídavo“ vyhlásil, že „civilizovaný“ svet smeruje k demokracii a USA ako veľká republika sú určené na to, aby riadili všetky ostatné (republiky).³¹

V r. 1911 k slobodomurárstvu patrilo 87 % členov senátu a 80 % snemovne reprezentantov.³² Aj vtedy z USA výrazne ovplyvňovalo iné štáty. Morálne aj finančne podporovalo revolúcie a prevraty v Argentíne, Chile a v ďalších krajinách Ameriky.³³ Napr. mnoho podnetov proti katolicizmu v Mexiku vzišlo od prezidenta T. W. Wilsona³⁴, nominálneho vodcu slobodomurárstva v USA.³⁵ Jeho vláda v r. 1913- 1915 podporovala slobodomurárskeho kandidáta Carranza v Mexiku, ktorý viedol povstanie proti zákonne ustanovenému prezidentovi, katolíkovi Huertovi. Pritom Huerta, aj podľa vyslanca USA v Mexiku, bol jediným človekom, schopným zastávať tento úrad. Carranza a jeho vojenský veliteľ Villa plienili katolícke kostoly, ničili katolícke školy a knižnice, mučili a vraždili katolíckych kňazov a rehoľníkov. Carranza zvíťazil, a to len vďaka tomu, že USA ho podporovali zbraňami, zatiaľ čo ich odmietli dodávať Huertovi. Po víťazstve slobodomurárska strana zakázala bohoslužby a zaviedla sekularizáciu vzdelania.³⁶

Wilson bol navonok proti vstupu USA do 1. sv. vojny. V skutočnosti v súlade s plánom, ktorý pochádzal už spreď jej započatím, snažil sa ich do nej zatahnuť, spolu so svojím okolím a poprednou finančnou skupinou v USA. A to aj pomocou vyprovokovaného útoku Nemecka na loď Lusitania v r. 1915, ktorý si vyžiadal mnoho civilných obetí.³⁷ USA sa zapojili do vojny až vo vhodnom termíne, v r. 1917, po prevrate v Rusku, ktorý postupne zničil bojaschopnosť ruského vojska.

Po tomto roku ústredie svetovej slobodomurárskej politiky prešlo do USA.³⁸ V r. 1920 začal platiť zákon o prohibícii, presadený slobodomurármi predovšetkým z politických dôvodov, aby zničili politicky nepohodný pivovarnícky trust.³⁹ V r. 1929 medzinárodní bankári (organizovaní v lóžach) umelo vyvolali hospodársku krízu v USA a vo svete, aby posilnili svoj vplyv.⁴⁰ V tomto období v tých spolkoch pod značným slobodomurárskym vplyvom, ktoré používali jeho symbolizmus a boli tajné, napr. Ku Klux Klan, bol vraj každý tretí dospelý muž v USA.⁴¹

Začiatkom 30. rokov 20. st. sa prezidentom USA stal slobodomurár F. D. Roosevelt.⁴² Používal pojem nový poriadok, no pokračoval v starých slobodomurárskych praktikách. Napr. on a jeho vláda, napriek opakovanej žiadosti početnej americkej katolíckej organizácie Kolumbusovi rytieri z februára a decembra 1935, nezakročili proti krvavému prenasledovaniu

katolíkov v Mexiku. Pritom v druhom liste bol upozornený, že americká vláda mnohokrát zakročila proti diskriminácii náboženských skupín v jednotlivých krajinách. Ani sa nenamáhal vysvetliť, prečo v tomto prípade USA postupujú inak ako v minulosti. Obdobne ostala vládna moc hluchá a nemá k dramatickej výzve 242 poslancov snemovne reprezentantov (56 % jej členov) zo 17. 7. 1935, aby zakročila na obranu ľudských práv.⁴³ Roosevelt takisto navonok hlásal mier, no v skutočnosti sa s poprednými finančnými skupinami snažil zatahnuť USA do 2. sv. vojny, ktorú „predvídal“ už dávno pred jej vznikom. K tomu použil podobný spôsob, ako činitelia USA za jeho spoluúčasti uplatnili už počas 1. sv. vojny - podnietenie šokujúceho útoku želateľného protivníka. Tým sa mal zmeniť pôvodný odmietavý postoj amerického ľudu k takejto vojne. To sa aj podarilo v r. 1941 vyprovokovaním japonského útoku na vojenskú základňu v Pearl Harboure a vytvorením podmienok na to, aby bol úspešný.⁴⁴ Vstup do 2. sv. vojny už v r. 1940 propagoval slobodomurársky časopis New Age.⁴⁵ Snaha Roosevelta a jeho druhov po rozpútaní 2. sv. vojny, v ktorej sa zhodovali s Hitlerom a Stalinom⁴⁶, ostro kontrastovala so snahou pápeža Pia XII. zabrániť tejto vojne a po jej vypuknutí s jeho úsilím o mier. V r. 1942 Rooseveltov osobný reprezentant Myron C. Taylor pápežovi tlmočil vyjadrenie vlády USA odmietajúce pokusy Pia XII. o sprostredkovanie mieru.⁴⁷

V Rooseveltových stopách pokračoval aj jeho nástupca, slobodomurár prezident Truman. V r. 1945 Japonsko, ktoré viedlo vojnu s USA, požiadalo Vatikán, aby sprostredkoval jeho kapituláciu. Keď sa to Truman dozvedel, reagoval na to slovami, aby pápežovi odkázali, nech sa stará len o svoje záležitosti. Pritom vďaka Piovi XII. Japonsko predtým nepoužilo biologické zbrane. Pretože ponúkané podmienky kapitulácie neskôr USA prijali, zhodenie atómových bômb na Hirošimu a Nagasaki bolo z vojenského hľadiska zbytočné a predstavuje jeden z najväčších vojnových zločinov 2. sv. vojny. Najmä genocída obyvateľov Nagasaki. Toto mesto nemalo vojenský význam. Bolo však strediskom katolicizmu v Japonsku. Za cieľ bombardovania ho vybral americký minister vojny Henry Stimson, vedúci lóže Skull and Bones. Bombu na Nagasaki zhodilo lietadlo s priliehavým názvom Bock's Car (Diablov voz). Bomba vybuchla v blízkosti katolíckej katedrály, v ktorej sa práve v tom čase konala púť. Jej cieľom bolo modlitbou vyjadriť nesúhlas s japonskou vojnovou horúčkou. V okamihu sa ľudia v katedrále spálili na popol. Celkove vtedy v Nagasaki zahynulo vyše 70 000 ľudí, z ktorých každý desiaty bol katolík. Ďalšie tisíce ľudí na následky zranení a ožiarenia zahynuli dodatočne.⁴⁸

Po prehratej vojne USA okupovali Japonsko. To ešte viac viedlo k rozmachu slobodomurárstva ako v Nemecku a Taliansku po 2. sv. vojne. Totiž v dôsledku dlhodobého

zákazu vstupu jeho občanov do slobodomurárstva, v Japonsku malo značne menší vplyv ako v týchto štátoch. Pomerne málo jeho občanov sa stávalo členmi lóží, ako napr. v r. 1903 v Londýne diplomat T. Hajaši, ktorý sa neskôr stal ministrom zahraničných vecí. Americký vrchný veliteľ a guvernér Japonska, slobodomurár MacArthur, tento zákaz nielen zrušil, ale aj všemožne podporoval vstup Japoncov do lóží. Slobodomurárstvo v Japonsku sa podieľalo na vytvorení štátneho zriadenia západného typu.⁴⁹ Ako prvého získal MacArthur neskoršieho predsedu japonského vlády I. Hatojamu.⁵⁰

Podobne aj prítomnosť amerického vojska v Kórei, najmä v dôsledku tamojšej vojny v r. 1950- 1953, viedla k rozmachu slobodomurárstva v tejto krajine.⁵¹

Členov lóže Skull and Bones vyberajú spomedzi študentov yalskej univerzity, môžu sa nimi stať len deti z vybraných vplyvných rodín. Sú pripravovaní do vrcholových politických a iných funkcií v USA. Ak napriek výraznej podpore lóže nemajú úspech, tak ich lóža aspoň materiálne zabezpečí. Obrad prijímania do lóže „umrlcov“ bol veľmi drastický. Nahého človeka položili do hrobky a zasypali popolom a špinou s kosťami mŕtvych. Pre Stimsona prijatie do lóže bolo najsilnejším zážitkom v jeho živote.⁵² Aj prezident G. Bush st., slobodomurár 33°53, stal sa jej členom a vďačil jej za celú svoju politickú kariéru.⁵⁴ Takisto do nej vstúpili aj prezident B. Clinton⁵⁵, prezident G. Bush ml.⁵⁶ a jeho hlavný protikandidát v prezidentských voľbách v r. 2004, J. Kerry.⁵⁷

Od r. 1941 a najmä po r. 1963 sa v dôsledku prevahy slobodomurárov v Najvyššom súde začali rušiť zákony kresťanskej povahy: proti obchodu v nedeľu s výnimkou predmetov prvoradej dôležitosti, proti rúhaniu sa voči Bohu, Kristovi i Panne Márii, proti nemravnému konaniu na verejných miestach, proti cudzoložstvu, proti ľahkým rozvodom, proti pornografii, proti potratom a pod.⁵⁸

V r. 1963 bol zavraždený prezident USA J. Kennedy, jediný katolícky prezident v USA. Bol asi jediným prezidentom USA, ktorý nebol slobodomurárom.⁵⁹ Zo strany slobodomurárstva sa na neho opakovane útočilo v časopise New Age, oficiálnom mesačníku Škótskeho obradu južnej jurisdikcie. Ten, podobne ako ostatné slobodomurárske časopisy v USA, neustále útočil na Katolícku cirkev⁶⁰: obviňoval ju zo zotročovania ľudí, ich udržiavania v nevedomosti,⁶¹ zo snahy o nadvládu, z presadzovania osobného prospechu jej kňazmi, bol proti dohode Talianska s pápežom,⁶² staval sa proti prísťahovalectvu z katolíckych krajín a proti katolíckym kandidátom do verejných úradov⁶³ atď. Napr. v r. 1963 v tomto časopise jeden slobodomurársky funkcionár napadol Kennedyho za podporu mierovej encyklike pápeža Jána XXIII. Pacem in Terris. Po zavraždení Kennedyho nový prezident, slobodomurár L. Johnson, na vyšetrenie vraždy určil komisiu na čele so slobodomurárom vysokého stupňa

E. Warrenom, veľmajstrom v Kalifornii. Prinajmenšom časť jej členov, napr. neskorší prezident G. Ford, boli tiež slobodomurármi. Komisia neuvažovala o možnosti sprisahania, napr. slobodomurárskeho sprisahania. Podobne postupovala aj polícia FBI, vedená slobodomurárom E. Hooverom. V r. 1979 osobitná komisia Snemovne reprezentantov po dlhotrvajúcom vyšetrowaní konštatovala, že Kennedy bol pravdepodobne zavraždený v dôsledku sprisahania.⁶⁴ Medzitým mnoho svedkov zomrelo v neúmerne vysokom počte. To podporuje predpoklad o sprisahaní vplyvných osôb.

Za Johnsona poskytovanie hospodárskej pomoci USA zahraničiu začalo byť viazané na to, aby príslušné krajiny uskutočňovali protipopulačnú politiku. Johnson v r. 1965 vyhlásil, že 5 dolárov vložených do kontroly populácie má rovnakú cenu ako 100 dolárov vložených do rozvoja hospodárstva. Podobne proti nárastu obyvateľstva sveta vystupoval jeho nástupca, slobodomurár R. Nixon, napr. posolstvom americkému snemu 18. 7. 1969. V tomto smere sa obzvlášť angažoval politik slobodomurár Henry Kissinger, ktorý v r. 1974 adresoval prezidentovi Fordovi memorandum. To požadovalo, aby USA prevzali prvenstvo v záležitostiach, týkajúcich sa svetovej populácie. Mali podporovať antikoncepciu, sterilizáciu, potraty. Do toho mali zapojiť aj OSN a Svetovú banku. Hospodárska a potravinová pomoc jednotlivým krajinám sa mohla viazať na ich dostatočnú zaangažovanosť sa v tomto smere. 26. 11. 1975 americká administratíva memorandum prijala, čím sa stalo súčasťou zahraničnej politiky USA. Na jeho uskutočnenie Kissinger vytvoril osobitné útvary na niektorých úradoch: Úrad pre veci populácie na ministerstve zahraničných vecí a Ad Hoc skupinu na populačnú politiku pri Rade národnej bezpečnosti.⁶⁵ V júli 1980 vláda prezidenta slobodomurára J. Cartera na podnet Kissingera prijala plán Global 2000, sledujúci zmenšenie obyvateľov Zeme aspoň o 2 miliardy do r. 2000. Genocída obyvateľov sveta sa mala dosiahnuť kontrolou pôrodnosti a miestnymi vojnami.⁶⁶

V r. 1973 bola slobodomurármi H. Kissingerom, Z. Brzezińskim a D. Rockefellerom⁶⁷ založená nevolená Trojstranná komisia. Zohráva podobnú úlohu ako bilderberský klub, ale má členov aj z Japonska, takže má širší dosah. Podľa slobodomurára P. Carpiho je vedená americkými činiteľmi a chápe sa ako výron slobodomurárstva USA.⁶⁸

V r. 1990-1991 slobodomurárstvo USA a V. Británie využilo inváziu Iraku do Kuvajtu a vojnu v Perskom zálive na založenie slobodomurárstva v Saudskej Arábii a v Kuvajte.⁶⁹ Rozšírené sťahovanie sa v USA napomáhalo rozmachu slobodomurárstva, lebo príslušnosť k nemu sa bežne využíva k získaniu zamestnania v novom bydlisku.⁷⁰ Aj postup v spoločenskej funkcii prináša so sebou pozvanie do lôže. Vstup do nej je znakom solventnosti

a konformizmu⁷¹, je pokladaný za otázku prestíže a dôkaz vysokého spoločenského postavenia.⁷²

Dlhodobou bola v USA absolútna väčšina slobodomurárov sveta, po 1. sv. vojne bol členom lôže každý ich štyridsiaty občan, v niektorých ich štátoch jej členom bol každý desiaty biely dospelý muž. V najnovšej dobe sa však znížil záujem o činnosť v lôžach: podľa jedného prameňa sa počet ich členov z 3,6 mil. zo 60. rokov 20. st. znížil na 1,6 mil. v r. 2002 a účasť na schôdkach zo 60% na 10%.⁷³

POUŽITÁ LITERATÚRA

Čo je to slobodomurárstvo?

- 1 Tomáš Srb: Řád svobodných zednářů, 1. díl, Praha, 2001, s. 12
- 2 Daniel Beresniak: Slobodomurári. Staviteľa svetla, SOFA, 2002, s. 13
- 3 Józef Sebastian Pelczar: Masoneria. Jej istota, zasady, dążności, początki, rozwój, organizacja, ceremoniał i działanie, Krzeszowice, 2003, s. 61
- 4 E. Cahill: Zákulisie. Slobodomurárstvo a protikresťanské hnutie, 1995/6, s. 46, 48; tiež J. Pelczar, citované dielo, s. 36- 37
- 5 José Maria Caro Rodriguez: Wolnomularstwo i jego tajemnice, Krzeszowice, 1998, s. 34-40
- 6 J. Rodriguez, c. d., s. 143; Arnaud de Lassus: Masoneria- intrygująca tajemniczość, Paryž, 1993, s. 30; J. Pelczar, c. d., s. 42
- 7 Gn 3, 5- 19
- 8 Mt 7, 13
- 9 A. Lassus, c. d., s. 35
- 10 Ex 22, 18; Lv 19, 31; 20, 6; 20, 27; Dt 18, 10- 14; A. Lassus, c. d., s. 44- 48; E. Cahill, c. d., s. 62; Elias Vella: Zlí duchovia a exorcizmus, Per Immaculatam, 2003; s. 46- 52; Katolícke noviny 7. 7. 2002
- 11 Tvoje dni sú spočítané, Košice, 1995, s. 19
- 12 D. Beresniak, c. d., s. 61
- 13 E. Cartier: Světla a tmy. Listy psané svobodnému zednáři, Brno, 1888, s. 186- 187; New Catholic Encyclopedia, 6. díl, McGraw- Holl Book Company, New York- St Louis- San

- Francisco- Toronto- London- Sydney, 1967, s. 137; J. Pelczar, c. d., s. 39; E. Cahill, c. d., s. 122
- 14 Jim Shaw- Tom McKenney: Śmiertelna pułapka, Gdańsk, 1990, s. 174- 180
- 15 J. Rodriguez, c. d., s. 70- 71
- 16 Tomáš Srb: Řád svobodných zednářů, 2. díl, Praha, 2003, s. 302
- 17 N. L. a G. Boutmy: Svobodné zednářství a velezrada, Praha, 1907, s. 60
- 18 A. G. Michel: Państwo w okowach masonerii, Katowice, 1937, s. 373
- 19 J. Rodriguez, c. d., s. 109- 112
- 20 E. Cahill, c. d., s. 52, 93- 94, 101; E. Cartier, c. d., s. 186

Organizácia slobodomurárstva

- 1 Svobodný zednář, 1929- 1931, s. 69-70
- 2 napr. Eugen Lennhoff: Svobodní zednáři, Praha, 1993, s. 36
- 3 J. Pelczar, c. d., s. 72
- 4 Feliksa Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, Komorów, 1997, s. 13; E. Cartier, c. d., s. 188
- 5 Witold Sawicki: Organizacje tajne w walce s Kościołem. Antykościół tajny - zarys, 2. wydanie, Krzeszowice, 2004, s. 62
- 6 D. Beresniak, c. d., s. 28
- 7 More, 1909, 4. část, s. 62
- 8 Slobodní muráři. Šest' prednášok z krúžku „Ernesta Jouina“, Bratislava, 1937, s. 66
- 9 T. Srb, c. d., 1. díl, s. 121- 123, 170- 174
- 10 Lollij Zamojskij: Za fasadom masonskogo chrama, Moskva, 1990, s. 215
- 11 E. Cahill, c. d., s. 67, 90, 99, 112- 113; tiež J. Pelczar, c. d., s. 98- 99
- 12 The World Book Encyclopedia, Chicago- London- Sydney- Toronto, 1991, 13. díl, s. 268
- 13 Pravda, Moskva, 7. 5. 1992

Slobodomurárstvo a satanizmus

- 1 E. Cahill, c. d., s. 54
- 2 Michel, c. d., s. 368
- 3 E. Cahill, c. d., s. 57; tiež J. Rodriguez, c. d., s. 79
- 4 J. Rodriguez, c. d., s. 114
- 5 Jean Marquès- Rivière: Podwójne oblicze wolnomularstwa, Katowice, 1938, s. 217- 219

- 6 Volodymyr Kovalyk: Masonerija. Rujina viri i narodiv, Prudentópolis- Apóstoles, 1963, s. 53- 54
- 7 J. Rodriguez, c. d., s. 85, 172
- 8 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 378
- 9 J. Shaw- T. McKenney, c. d., s. 152; tiež Ralph Epperson: Nevidimaja ruka. Vzgl'ad na istoriju kak na zagovor, Kyjev, 2003, s. 234- 235
- 10 Sergej Nilus: Bliz jest', pri dverech, Moskva, 2000, s. 247- 248; F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 377; J. Pelczar, c. d., s. 39; tiež E. Cahill, c. d., s. 57
- 11 S. Nilus, c. d., s. 248; J. Pelczar, c. d., s. 40
- 12 S. Nilus, c. d., s. 249
- 13 E. Cahill, c. d., s. 57
- 14 Manfred Adler: Wolnomularze a Watykan, Warszawa, 1990, s. 8; tiež Vilém Sladomel: Svobodné zednářství, 2. diel, Praha, 1895, s. 279
- 15 Slobodní muráři, s. 158; J. Pelczar, c. d., s. 40, 178;
- 16 V. Kovalyk, c. d., s. 52
- 17 S. Nilus, c. d., s. 247; F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 377; J. Pelczar, c. d., s. 39
- 18 J. Pelczar, c. d., s. 26
- 19 More, 1909, s. 58
- 20 Oleg Anatolievich Platonov: Ĥornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva. Dokumenty i materialy, 1. diel, Moskva, 2000, s. 215; J. Rodriguez, c. d., s. 77
- 21 Paul A. Fisher: Szatan jest ich Bogiem, Poznań, 1995, s. 54- 55; Stanisław Krajski: Masoneria Polska 1999, Warszawa, 1999, s. 79, 171; tiež W. Sawicki, c. d., s. 49
- 22 František Press: Zápas o nový svět, Brno, 1997, s. 67- 68; Henryk Czepułkowski: Antykościół w natarciu, Rzecz o masonerii współczesnej, Warszawa, 2002, s. 29
- 23 W. Sawicki, c. d., s. 48, 51, 116

Slobodomurárstvo a katolicizmus

- 1 E. Cahill, c. d., s. 46, 114
- 2 Vilém Sladomel: Svobodné zednářství, 1. diel, Praha, 1895, s. 275- 277; A. Lassus, c. d., s. 99- 106; H. Czepułkowski, c. d., s. 46- 71, 84- 102
- 3 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 1. diel, s. 259, 275; tiež E. Cahill, c. d., s. 76- 77
- 4 V. Kovalyk, c. d., s. 63

- 5 J. Pelczar, c. d., s. 175
- 6 V. Kovalyk, c. d., s. 62
- 7 V. Kovalyk, c. d., s. 61
- 8 J. Rodriguez, c. d., s. 87
- 9 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Dokumenty i materialy, 1. diel, s. 210; J. Rodriguez, c. d., s. 77
- 10 A. Michel, c. d., s. 219
- 11 V. Kovalyk, c. d., s. 50- 51, 63- 64, 74
- 12 M. Adler, c. d., s. 58
- 13 Rzeczpospolita, 5. 3. 1997
- 14 Andrzej Zwoliński: Wokół masonerii, Kraków, 1995, s. 139
- 15 Henryk Pająk: Bestie końca czasu, Lublin, 2001, s. 256; F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. X- XI
- 16 Světlo č. 2/2003
- 17 A. Zwoliński, c. d., s. 107
- 18 P. Fisher, Szatan jest ich Bogiem, s. 16, 22- 27, 31- 46, 75; J. Rodriguez, c. d., s. 266- 272; A. Zwoliński, c. d., s. 107- 118; E. Cahill, c. d., s. 46; J. Pelczar, c. d., s. 63- 66
- 19 J. Pelczar, c. d., s. 143, 145
- 20 J. Pelczar, c. d., s. 67
- 21 T. Srb, c. d., 2. diel, s. 216
- 22 A. Lassus, c. d., s. 100
- 23 M. Adler, c. d., s. 11

Slobodomurárstvo a nekatolícke kresťanstvo

- 1 J. Rodriguez, c. d., s. 211
- 2 Ef 4, 6; 4, 13
- 3 Svobodný zednář, 1927- 1928, s. 24
- 4 J. Pelczar, c. d., s. 35-36
- 5 E. Lennhoff, c. d., s. 163; Vittorio Messori: Czarne karty kościoła, Katowice, 2003, s. 235
- 6 Alexej Jevgenievič Vinogradov: Tajnyje bitvy XX stoletija, Moskva, 1999, s. 43- 44
- 7 A. Lassus, c. d., s. 59- 61
- 8 E. Cahill, c. d., s. 37- 38
- 9 A. Lassus, c. d., s. 41

10 E. Cahill, c. d., s. 43- 44

11 More, 1909, s. 41

12 George F. Dillon: Masoneria zdemaskowana, czyli walka antychrysta z Kościołem i z cywilizacją chrześcijańską, Krzeszowice, 2003, s. 20

13 A. Lassus, c. d., s. 61

14 V. Messori, c. d., s. 235

15 S. Bosforov: Massonstvo, papstvo, pravoslavie, Cargrad, 1923, s. 10, 13

Slobodomurárstvo a žido vstvo

1 Jan Rys: Židozednářství. Metla světa, Praha, 1938, s. 49; H. Czepułkowski, c. d., s. 28

2 E. Cahill, c. d., s. 65

3 J. Pelczar, c. d., s. 35

4 E. Cahill, c. d., s. 60; tiež G. Dillon, c. d., s. 40; tiež More, 1909, s. 39- 40

5 A. Lassus, c. d., s. 49- 50

6 J. Rodriguez c. d., s. 217- 218

7 E. Cahill, c. d., s. 63

8 A. Lassus, c. d., s. 53

9 J. Rodriguez, c. d., s. 219; E. Cahill, c. d., s. 64- 65

10 E. Cahill, c. d., s. 67- 69, 104; J. Rodriguez, c. d., s. 221- 225; Slobodní muráři, s. 131-132; G. Dillon, c. d., s. 12, 40; Juan Antonio Cervera: Pajęczyna władzy, Wrocław, 1997, s. 70- 71

11 E. Cahill, c. d., s. 67- 69

12 E. Cahill, c. d., s. 60

Počiatky slobodomurárstva

1 Slobodní muráři, s. 8

2 Augustin de Barruel: Volteriancy ili istorija o jakobincach, otkryvajuščaja vsio protivu-Christianskija zloumyšlenija i tainstva masonskich lož, imejuščije vlijanije na vse Evropejskija Deržavy, Moskva, 1806, 5. diel, s. 121- 132

3 A. Lassus, c. d., s. 54

4 J. Rodriguez, c. d. s. 215

5 P. Fisher: Szatan jest ich Bogiem, s. 16

6 J. Rodriguez, c. d., s. 220

Vstup do slobodomurárstva

- 1 D. Beresniak, c. d., s. 26
- 2 Waclaw Filochowski: Cierpkie pobratymstwo, Warszawa, 1938, s. 303; Komsomol'skaja Pravda, 1. 11. 1990
- 3 J. Rodriguez, c. d., s. 51
- 4 Christopher Andersen: George a Laura. Pravda o jednom americkém manželství, Praha, 2003, s. 65; tiež A. Zwoliński, c. d., s. 78
- 5 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 1. diel, s. 89; J. Rodriguez, c. d., s. 49
- 6 Josef Svatopluk Machar: Při sklence vína, Praha, 1928, s. 36- 38; tiež V. S. Bračov: Russkoje masonstvo v XVIII- XX vv., Sankt Peterburg, 2000, s. 461
- 7 J. Shaw- T. McKenney, c. d., s. 22; tiež F. Eger: Historia masonerii i inny ch towarzystw tajny ch, s. 299
- 8 T. Srb, c. d., 1. diel, s. 75- 76
- 9 Tomáš Srb, c. d., 2. diel, s. 196- 211; J. Shaw- T. McKenney, c. d., s. 20- 32, 157; J. Rodriguez, c. d., s. 37- 43, 54- 56, 158- 159; Robert Schneider: Masonerie przed sądem, Katowice, 1938, s. 22- 28; John Robinson: Zrozeni v krvi, Olomouc, 1996, s. 189- 193; O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, 2. vydanie, Moskva, 1996, s. 458- 465; J. Marques-Riviere: c. d., s. 235- 250; Nina Berberova: Ľudi i loži, Charkov- Moskva, 1997, s. 240; V. S. Bračov: Masony v Rossiji. Za kulisami vidimoj vlasti (1731- 2001), Sankt- Peterburg, 2002, s. 270- 272; V. M. Havel: Mé vzpomínky, Praha, 1995, s. 154-155; J. B. Čerňak: Tajné spoločnosti, Bratislava, 1990, s. 68- 69; Slobodní muráři, c. d., s. 51; Jana Čechurová: Čeští svobodní zednáři ve XX. století, Praha, 2002, s. 86- 87; D. Beresniak, c. d., s. 27; Vasilij Fiodorovič Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo: ot Petra I do našich dnej, Moskva, 2001, s. 56; Historický časopis č.1/1991, s. 31- 33; Archiv Ministerstva vnitra České republiky, fond 305, škatul'a č. 206
- 10 Jn 3, 5- 7; Kol 2, 11- 15; 3, 3- 4, 9; Rim 6, 6 a i.
- 11 Jn 8, 12; 12,36- 37; Mt 5, 14; tiež Efez 5, 8- 14 a i.
- 12 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Dokumenty i materialy, 1. diel, s. 209; tiež N. Berberova, c. d., s. 240
- 13 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 519
- 14 Za kulisami vidimoj vlasti, Moskva, Molodaja gvardija, 1984, s. 135

Hodnostný postup a opustenie slobodomurárstva

- 1 E. Cahill, c. d., s. 50- 53; S. Krajski: Masoneria Polska 1999, s. 51; More, 1909, s. 58
- 2 J. Shaw- T. McKenney, c. d., s. 97, 115- 116, 170; R. Schneider, c. d., s. 35
- 3 New Catholic Encyclopedia, s. 138- 139
- 4 J. Marquès- Rivière, c. d., s. 9

Pôsobenie slobodomurárstva vo svojom vnútri

- 1 A. Lassus, c. d., s. 142- 144
- 2 T. Srb, c. d., s., 2. diel, s. 40- 115; E. Cartier, c. d., s. 187- 191
- 3 J. Rodriguez, c. d., s. 68
- 4 E. Cahill, c. d., s. 54, 105; J. Rodriguez, c. d., s. 71- 73
- 5 A. Lassus, c. d. s. 32
- 6 J. Rodriguez, c. d., s. 184
- 7 Svobodný zednář, 1929- 1931, s. 58- 59
- 8 G. Dillon, c. d., s. 19- 20
- 9 A. Michel, c. d., s. 217- 218
- 10 S. Krajski: Masoneria Polska 1999, s. 156
- 11 J. Pelczar, c. d., s. 58
- 12 A. Lassus, c. d., s. 85- 86
- 13 Svobodný zednář, 1925- 1926, s. 3
- 14 A. Zwoliński, c. d., s. 46
- 15 J. Shaw- T. McKenney, c. d., s. 157
- 16 A. Lassus, c. d., s. 85- 86
- 17 J. Rodriguez, c. d., s. 46
- 18 J. Rodriguez, c. d., s. 247; tiež A. Michel, c. d., s. 423
- 19 Jn 8, 32- 36; Gal 2, 4
- 20 Rim 2, 9- 10
- 21 Mt 12, 50
- 22 J. Shaw- T. McKenney, c. d., s. 32, 79, 84, 155, 156; tiež New Catholic Encyclopedia, s. 137
- 23 J. Rodriguez, c. d., s. 263; Jasper Ridley: Svobodní zednáři, Brno, 2004, s. 76- 77
- 24 J. Shaw- T. McKenney, c. d., s. 32; J. Rodriguez, c. d., s. 68
- 25 Horst Kischke- Helmut Andicz- Josef Haubelt: Svobodní zednáři. Mýty, výmysly, skutečnost a výhledy, Praha, 1997, s. 123; V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo,

- s. 247; Slovenský národný archív, fond Krajinský úrad v Bratislave, š. 301; Všeobecné stanovky spoločnosti svobodných zednářů obřadu skotského starého a přijatého pro první tři stupně, Praha, 1923, s. 8
- 26 T. Srb, c. d., 1. diel, s. 17- 18, 21- 22
- 27 E. Cahill, c. d., s. 45, 122
- 28 T. Srb, c. d., 1. diel, s. 21- 23
- 29 D. Beresniak, c. d., s. 18
- 30 V. Bračov: Masony v Rossiji, s. 270
- 31 Petr Ort: Svobodné zednářství, Praha, 2001, s. 105
- 32 Slobodní muráři, c. d., s. 172
- 33 Fakty, november 2003
- 34 V. Bračov: Masony v Rossiji, s. 272- 273
- 35 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 409; S. D. Tol': Nočnyje bratia. Masonskoje dejstvo, Moskva, 2000, s. 346; tiež J. Rys, c. d., s. 347
- 36 Slobodní muráři, s. 173- 174
- 37 J. Marquês- Rivière, c. d., s. 6
- 38 S. Krajski: Masoneria Polska 1999, s. 124; A. Zwoliński, c. d., s. 78
- 39 J. Pelczar, c. d., s. 59
- 40 T. Srb, c. d., 2. diel., s. 88- 91
- 41 Slovenský národný archív, fond Krajinský úrad v Bratislave, š. 301; tiež SVAM: Svobodné zednářství, Praha, 1992, s. 21; Jiří Beránek: Tajemství lóží, Praha, 1994, s. 298
- 42 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 2. diel, s. 216- 217; M. Adler, c. d., s. 167
- 43 E. Cahill, c. d., s. 95; J. Rodriguez, c. d., s. 233

Pôsobenie slobodomurárstva na verejnosť

- 1 E. Cahill, c. d., s. 105- 106; tiež J. Rodriguez, c. d., s. 232-233
- 2 H. Czepułkowski, c. d., s. 36- 44; tiež A. Lassus, c. d., s. 40, 113, 126- 130; tiež Cesta svobodného zednářství, Havlíčkův Brod, 2001, s. 109, 129; tiež Katolícke noviny č. 20/2003
- 3 E. Cahill, c. d., s. 46
- 4 Zmena, 11. týždeň/1997
- 5 J. Pelczar, c. d., s. 136; E. Cahill, c. d., s. 96
- 6 F. Press, c. d., s. 30

- 7 Sovetskaja Rossija, 9. 9. 1993; Zmena, 12. týždeň/1997; tiež Zoran D. Nenezić: Masoni u Jugoslavii (1764- 1980), Beograd, 1984, s. 58
- 8 Kultúra č. 13- 14/2003; tiež Z. Nenezić, c. d., s. 58
- 9 J. Cervera, c. d., s. 78
- 10 R. Epperson, c. d., s. 240
- 11 Jozef Kováčik: Spod Petrovej kupoly - žiť v pravde sa predsa dá..., Prešov, 2000, s. 95
- 12 A. Zwoliński, c. d., s. 38- 39; E. Cahill, c. d., s. 102
- 13 E. Cahill, c. d., s. 102- 103
- 14 Slovenský národ, 23. 3. 1993; Večerník, 3. a 8. 2. 2002
- 15 E. Cahill, c. d., s. 106; tiež J. Rodriguez, c. d., s. 246
- 16 S. Toľ, c. d., s. 347
- 17 A. Barruel, c. d., 1. diel, s. 182; J. Rodriguez, c. d., s. 102, 247- 248; Alexandr Seľaninov: Tajnaja sila masonstva, Moskva, 2000, s. 102; Roman Petriv: Masony, Kyjiv, 2003, s. 38
- 18 E. Cahill, c. d., s. 68
- 19 A. Lassus, c. d., s. 41, 109, 128; J. Pelczar, c. d., s. 98; H. Czepułkowski, c. d., s. 29, 65, 68
- 20 J. Rodriguez, c. d., s. 241
- 21 A. Lassus, c. d., s. 102- 104
- 22 Nový věk, 20. 11. 1911
- 23 H. Czepułkowski, c. d., s. 46- 71, 84- 102
- 24 H. Czepułkowski, c. d., s. 68; H. Pająk, c. d., s. 257
- 25 H. Czepułkowski, c. d., s. 44
- 26 A. Zwoliński, c. d., s. 38- 39; tiež Stanisław Krajski: Św. Maksymilian Maria Kolbe o masonerii i Żydach, 2. wydanie, Krzeszowice, 2001, s. 7
- 27 J. Marquès- Rivière, c. d., s. 212

- 28 Katolícke noviny, 26. 5. 2002; O. Platonov: Ĥornovyj venec Rossiji. Dokumenty i materialy, 1. diel, s. 283- 284
- 29 H. Pająk, c. d., s. 122, 278
- 30 W. Sawicki, c. d., s. 102, 105, 106
- 31 F. Press, c. d., s. 68, 92- 93; O. Platonov: Ĥornovyj venec Rossiji, s. 342; J. Rodriguez, c. d., s. 241; Dvě hvězdy, listopad 1933; Lidová demokracia, brnianske vydanie, 12. 8. 1992
- 32 H. Czepułkowski, c. d., s. 44
- 33 M. Basilea Schlinková: New Age. „Nový Věk“ z biblického pohledu, Praha, s. 7- 18; J. Kováčik, c. d., s. 99- 102; Godfried Daneels: Kristus nebo vodnář, Kostelní Vydří, 1993,

- s. 25, 35, 42; S. Krajski: *Masoneria Polska* 1999, s. 85- 90; F. Press, c. d., s. 46- 47, 68- 70, 92- 97; *Slovenský denník* 14. 4. 1992, 15. 4. 1992 a 17. 4. 1992; *Lidová demokracie*, brnianske vydanie, 12. 8. 1992; *Světlo* č. 2/2003
- 34 A. Zwoliński, c. d., s. 44; H. Czepułkowski, c. d., s. 35
- 35 A. Michel, c. d., s. 339
- 36 J. Rodriguez, c. d., s. 234
- 37 A. Michel, c. d., s. 164
- 38 A. Zwoliński, c. d., s. 44
- 39 J. Rodriguez, c. d., s. 233- 234
- 40 Ernest Nys: *Osnovnyje čerty sovremennogo masonstva*, Sankt Peterburg, 1912, s. 77; J. Beránek, c. d., s. 61; Lollij Zamojskij: *Masonstvo i globalizm. Nevidimaja imperija*, Moskva, 2001, s. 7; F. Eger: *Historia masonerii i innych towarzystw tajnych*, s. 298; V. Ivanov: *Russkaja inteligencija i masonstvo*, s. 68- 69; Z. Nenezić, c. d., s. 53; Friedrich Wichtl: *Weltfreimaurerei, Weltrevolution, Weltrepublik*, München, 1928, 11.vydanie, s. 84; *Svobodný zednář*, 1932, s. 187; 100+1 č. 2/2006
- 41 John Coleman: *Komitet 300*, Moskva, 2000, s. 109
- 42 Nikolaj Skrynnikov: *Masonstvo?*, Paríž, 1921, s. 39
- 43 Waclaw Bronicz: *O celach a metodach masonerji*, Warszawa, 1926, s. 6-7
- 44 H. Czepułkowski, c. d., s. 36- 38, 45- 46; H. Pająk, c. d., s. 393- 407
- 45 A. Michel, c. d., s. 182- 185; A. Zwoliński, c. d., s. 102
- 46 A. Michel, c. d., s. 177
- 47 S. Krajski: *Masoneria Polska* 1999, s. 101- 102
- 48 V. Sladomel: *Svobodné zednářství*, 1. diel, s. 258- 259
- 49 A. Michel, c. d., s. 165
- 50 P. Fisher: *Szatan jest ich Bogiem*, s. 28
- 51 S. Krajski: *Masoneria Polska* 1999, s. 93, 96- 97
- 52 J. Rodriguez, c. d., s. 250
- 53 E. Cartier, c. d., s. 16
- 54 J. Rodriguez, c. d., s. 191
- 55 Blahoslav Balcar: *Tajemství stvoření*, Ostrava, 1990, 2. vydanie, s. 112, 125- 139
- 56 R. Epperson, c. d., s. 356- 371
- 57 Hans Joachim Zillmer: *Darwinov omyl*, Banská Bystrica, 2001, s. 15- 19, 23- 29, 34- 40, 45, 47, 48 a fotografie č. 4, 48, 49
- 58 B. Balcar, c. d., s. 64- 65

- 59 R. Epperson, c. d., s. 357
- 60 A. Zwoliński, c. d., s. 78
- 61 N. Skrynnikov, c. d., s. 39
- 62 S. Toľ, c. d., s. 347; S. Nilus, c. d., s. 266
- 63 E. Cartier, c. d., s. 16
- 64 N. Skrynnikov, c. d., s. 39
- 65 E. Cahill, c. d., s. 40; G. Dillon, c. d., s. 19
- 66 J. Pelczar, c. d., s. 53
- 67 J. Rodriguez, c. d., s. 173, 175
- 68 E. Cahill, c. d., s. 113; tiež W. Bronicz, c. d., s. 9
- 69 E. Cahill, c. d., s. 81; tiež V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 478
- 70 Slovenský národný archív, fond Krajinský úrad v Bratislave, š. 301; A. Michel, c. d., s. 104; A. Zwoliński, c. d., s. 43; E. Cahill, c. d., s. 95- 98
- 71 E. Cahill, c. d., s. 97- 98; A. Zwoliński, c. d., s. 141- 150; W. Sawicki, c. d., s. 101
- 72 A. Lassus, c. d., s. 138
- 73 D. Beresniak, c. d., s. 43
- 74 www.rodicovstvo.sk/Stanovy.htm, 23. 5. 2005
- 75 T. Srb, c. d., 1. diel, s. 47
- 76 J. Rodriguez, c. d., s. 244- 245
- 77 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 402
- 78 A. Michel, c. d., s. 87
- 79 J. Rys, c. d., s. 210
- 80 M. Ďurica: Jozef Tiso 1887- 1947. Životopisný profil, Bratislava, 2006, s.126
- 81 More, 1909, s. 45
- 82 J. Pelczar, c. d., s. 161; A. Michel, c. d., s. 52- 55; tiež J. Rodriguez, c. d., s. 141- 142
- 83 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Dokumenty i materialy, 1. diel, s. 223, 240
- 84 A. Lassus, c. d., s. 109- 110
- 85 A. Zwoliński, c. d., s. 42
- 86 More, 1909, s. 34
- 87 N. L. a G. Boutmy, c. d., 1907, s. 15
- 88 A. Seľaninov, c. d., s. 49; A. Lassus, c. d., s. 81- 82
- 89 J. Michel, c. d., s. 42, 65
- 90 A. Lassus, c. d., s. 81- 82
- 91 W. Sawicki, c. d., s. 132

- 92 A. Seľaninov, c. d., s. 44- 45
- 93 J. Pelczar, c. d., s. 31; J. Rodriguez, c. d., s. 80
- 94 J. Rodriguez, c. d., s. 248- 249
- 95 E. Cahill, c. d., s. 110
- 96 E. Cahill, c. d., s. 81, 103- 104
- 97 Za kulisami vidimoj vlasti, s. 49; tiež R. Petriv, c. d., s. 26
- 98 Svobodný zednář, 1929- 1931, s. 59; J. Shaw-T. McKenney, c. d., s. 158
- 99 J. Michel, c. d., s. 65- 66; J. Marques-Riviere, c. d., s. 118
- 100 Svobodný zednář, 1929- 1931, s. 70
- 101 M. A. G.: Slugi triochugoľnika ili masony i ich dela, Sankt Peterburg, 1910, s. 15; tiež
J. Shaw- T. McKenney, c. d., s. 157- 158
- 102 J. Rodriguez, c. d., s. 155- 157
- 103 Rim 3, 8

Slobodomurárstvo a socializmus

- 1 Peter Bielik: Bieda marxizmu, Bratislava, 1995
- 2 S. Toľ, c. d., s. 347
- 3 A. Seľaninov, c. d., s. 49
- 4 J. Rodriguez, c. d., s. 191- 193
- 5 A. Zwoliński, c. d., s. 68- 69
- 6 S. Toľ, c. d., s. 330
- 7 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 107
- 8 Ludwig Hass: Wolnomularstwo w Europie Środkowo- Wschodniej w XVIII i XIX wieku,
Wroclaw- Warszawa- Kraków- Gdańsk- Łódź, 1982, s. 256; V. Ivanov: Russkaja
inteligencija i masonstvo, s. 322
- 9 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 322
- 10 J. Beránek, c. d., s. 189
- 11 E. Cahill, c. d., s. 100; Z. Nenezić, c. d., s. 68; F. Eger: Historia masonerii i innych
towarzystw tajnych, s. 338
- 12 E. Cahill, c. d., s. 110
- 13 Z. Nenezić, c. d., s. 68; S. Bosforov, c. d., s. 4
- 14 L. Hass: Wolnomularstwo w Europie Środkowo- Wschodniej w XVIII i XIX wieku, s. 395
- 15 F. Mašlaň: Komenský a svobodní zednáři, Praha, 1921, s. 18; V. Ivanov: Russkaja
inteligencija i masonstvo, s. 419; A. Vinogradov, c. d., s. 144- 145; Z. Nenezić, c. d., s. 53

- 16 F. Wichtl, c. d., s. 279; V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 402, 426; A. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 358- 359, 376; V. Kovalyk, c. d., s. 113; A. Vinogradov, c. d., s. 41, 42; Viktor Ostrecov: Masonstvo, kul'tura i russkaja istorija, 2. vydanie, Moskva, 1999, s. 582; tiež Zmena, 11. týždeň/1997
- 17 F. Wichtl, c. d., s. 151, 164, 280
- 18 A. Lassus, c. d., s. 108
- 19 E. Cahill, c. d., s. 108- 109; tiež M. A. G., c. d., s. 20; tiež A. Vinogradov, c. d., s. 39
- 20 J. Rodriguez, c. d., s. 225; V. Ostrecov, c. d. s. 583, 619, 621
- 21 David Duke: Jewish Supremacism. My Awakening To The Jewish Question, Mandeville, 2003, s. 51; Pierre Virion: Rząd światowy. Globalizm, antykościół i superkościół, Komorów, 1999, s. 123- 124; A. Zwoliński, c. d., s. 71; V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 420- 421; A. Vinogradov, c. d., s. 22- 24, 64, 92; J. K. Begunov: Tajnyje sily v istoriji Rossiji, Sankt Peterburg, 1998, s. 178; Pierre F. de Villemarest: W cieniu Wall Street. Źródła finansowe komunizmu a nacizmu kdy ZSSR był sprzymierzeńcem Niemec, Warszawa, 1997, s. 196; J. Cervera, c. d., s. 141; V. Kovalyk, c. d., s. 115; Literaturnaja Rossija, 8. 2. 1991; Život č. 24/2002; tiež E. Cahill, c. d., s. 113
- 22 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 421
- 23 A. Lassus, c. d., s. 7- 8
- 24 V. Bračov: Russkoje masonstvo XVIII- XX vv., s. 74
- 25 J. Beránek, c. d., s. 221
- 26 A. Vinogradov, c. d., s. 272
- 27 Paul. A. Fisher: Behind the Lodge Door. Church, State and Freemasonry in America, Rockford, 1994, s. 221
- 28 Komsomoľskaja Pravda, 1. 11. 1990; Pravda, Moskva, 21. 7. 1993; tiež Cesta svobodného zednářství, c. d., s. 73
- 29 Literaturnaja Gazeta, 31. 1. 1990; tiež A. Vinogradov, c. d., s. 270- 271
- 30 www.wolnomularstwo.pl/index.php?option=com_content&task=view&id81=It&emid=44, 10.2.2006
- 31 Słowo Narodowe č. 9/1990
- 32 Lidová demokracie, 26. 10. 1991
- 33 Zmena, 12. týždeň/1997
- 34 Pravda, Moskva, 21. 7. 1993
- 35 Nový deň, 15. 11. 2000
- 36 www.muzic-ivan.info/tudjman_masonstvo.htm, 28. 2. 2005

Cesta k totalitnej svetovláde

- 1 Za kulisami vidimov vlasti, s. 145- 146
- 2 A. Lassus, c. d., s. 64
- 3 J. Beránek, c. d., s. 10
- 4 V. Ostrecov, c. d., s. 398; Meždunarodnaja žizň č. 5/1994
- 5 Francois Fejtö: Rekviem za mrtvou říši, Praha, 1998, s. 226
- 6 Rudolf Vrba: Vlášda peněz. Sociálně- politické úvahy, 2. díel, Praha, 1912, s. 581- 582;
V. Ostrecov, c. d., s. 624- 625
- 7 S. Krajski: Św. Maksymilian Maria Kolbe o masonerii i Źydach, s. 10
- 8 F. Wichtl, c. d., s. 183
- 9 V. F. Ivanov: Tajnaja diplomatija, Charbin, 1937, s. 54, 58- 59
- 10 F. Wichtl, c. d., s. 260
- 11 A. Lassus, c. d., s. 65
- 12 H. Pająk, c. d., s. 238; Nemzeti Ujság, 6. 1. 1935
- 13 D. Beresniak, c. d., s. 43
- 14 Kultúra č. 12/2003
- 15 www.wolnomularz.pl/forum_orient.htm, 8. 4. 2004
- 16 Světlo č. 46/2002
- 17 Kultúra č. 12 a 13- 14/2003
- 18 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 2. díel, s. 220
- 19 A. Zwoliński, c. d., s. 79
- 20 Ludwik Haas: Ambicje, rachuby, rzeczywistość. Wolnomularstwo w Europie Środkowo-
Wschodniej 1905- 1928, Warszawa, 1984, s. 190, 295; V. Ivanov: Russkaja inteligencija i
masonstvo, s. 70, 476- 478; V. Kovalyk, c. d., s. 100; O. F. Soloviov: Masonstvo v mirovoj
politike XX veka, Moskva, 1998, s. 41- 42; P. Virion, c. d., s. 33; E. Cahill, c. d., s. 22; J.
Pelczar, c. d., s. 52; J. Rys, c. d., s. 171- 173; Slovo č. 10/2004; Meždunarodnaja žizň č.
5/1994
- 21 O. Soloviov, c. d., s. 110– 111
- 22 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 477, 478; Kazimierz Marjan
Morawski-Włodzimierz Moszczyński: Co to jest masonerija, Warszawa, 1939, s.46
- 23 A. Michel, c. d., s. 398, 413
- 24 O. Soloviov, c. d., s. 197; L. Zamojskij: Masonstvo i globalizm, s. 7
- 25 L. Zamojskij: Za fasadom masonsko go chrama, s. 228

- 26 www.npw.pl/ARCHIWUM_NPW/2000_07_08/HIW-Chodorowski_Kto-kogo-prowadzi.html, 27. 4. 2005; Dominofórum č. 41/2005; tiež H. Pająk, c. d., s. 240, 247; tiež Kultúra č. 13- 14/2003; tiež Eduard Chmelár: Rozprava o zjednotení ľudstva, 2001, s. 43
- 27 Za kulisami vidimoj vlasti, s. 43
- 28 Pravda, Moskva, 21. 7. 1993
- 29 www.kki.com.pl/piojar/polemiki/novus/solve/solve.html, 27.4. 2005
- 30 Ž 127, 1
- 31 P. Virion, c. d., s. 113- 114
- 32 V. Kovalyk, c. d., s. 101
- 33 V. Messori, c. d., s. 235; R. Epperson, c. d., s. 207
- 34 P. Virion, c. d., s. 146- 148, 173
- 35 Večerník, 3. 2. 2000, 8. 2. 2002 a 10. 2. 2000
- 36 Fakty, november 2003
- 37 E. Cahill, c. d., s. 57- 58
- 38 V. Kovalyk, c. d., s. 61
- 39 J. Dillon, c. d., s. 64; tiež E. Cartier, c. d., s. 163
- 40 H. Czepułkowski, c. d., s. 104- 117; tiež F. Press, c. d., s. 56- 60; tiež H. Pająk, c. d., s. 334- 342; tiež M Rosa č. 11/2004; www.prop.sk/februar06.htm, 16. 2. 2006; tiež Odkaz sv. Cyrila a Metoda č. 2/1998, č. 4/1998 a 5/1998
- 41 Zjv 13, 16- 18
- 42 Odkaz sv. Cyrila a Metoda č. 12/1999

Slobodomurárstvo v Anglicku

- 1 F. Wichtl, c. d., s. 6
- 2 Raul de Rennes: Tajnyj smysl nynešnich i griaduščich sobytij, Belgrad, 1931, s. 4- 9
- 3 P. Ort, c. d., s. 66
- 4 E. Lenhoff, c. d., s. 163
- 5 Nový věk, 20. 11. 1911
- 6 O. Soloviov, c. d., s. 214
- 7 J. Pelczar, c. d., s. 137- 138
- 8 E. Cahill, c. d., s. 18, 23, 41, 96; J. Rodriguez, c. d., s. 235
- 9 G. Dillon, c. d., s. 153- 160
- 10 Józef Kossecki: Tajemnice mafii politycznych, Kielce, 1991, s. 71
- 11 Z. Nenezić, c. d. 65

- 12 R. Rennes, c. d., s. 5- 6
- 13 J. Rodriguez, c. d., s. 133- 134
- 14 J. Kossecki, c. d., s. 240- 257; Luděk Toman: Po tajných cestách, Praha, 1999, s. 116- 117
- 15 V. Ivanov: Tajná diplomatija, s. 50, 54- 55
- 16 Eugen Lennhoff- Oskar Posner: Internationales Freimaurerlexikon, Zürich- Leipzig- Wien, 1932, stĺpec 277
- 17 R. Epperson, c. d., s. 268- 271; Joachim Fernau: Země pod sochou slobody. Dějiny USA, jak je neznáte, Most, 2003, s. 140- 141
- 18 A. Zwoliński, c. d., s. 51
- 19 E. Lennhoff., c. d., s. 162- 163; tiež P. Ort, c. d., s. 55
- 20 D. Beresniak, c. d., s. 61
- 21 F. Wichtl, c. d., s. 61
- 22 Literaturnaja gazeta, 13. 12. 1989
- 23 Nový Věk, 20. 10. 1911
- 24 Rzeczpospolita, 5. 3. 1997
- 25 L. Zamojskij: Za fasadom masonskogo chrama, s. 63- 64
- 26 L. Zamojskij: Za fasadom masonskogo chrama, s. 282; Za kulisami vidimoj vlasti, s. 41
- 27 J. Ridley, c. d., s. 258- 259
- 28 Cesta svobodného zednářství, s. 108
- 29 Lidové noviny, 9. 9. 2006
- 30 www.modlitba.sk/htm/zaujem/spavy/archiv/spavy24_2007.htm, 13. 7. 2007
- 31 Maciej B. Stepień: Poszukiwacze prawdy. Wolnomularstwo i jego tradycja, Lublin, 2000, s. 169
- 32 S. Krajski: Masoneria Polska 1999, c. d., s. 1999, s. 173- 175

Slobodomurárstvo vo Francúzsku

- 1 E. Lennhoff, c. d., s. 67- 68; Anatolij Manakov: Apostoly dvulikogo Janusa, Moskva, 1986, s. 19; R. Petriv, c. d., s. 93; E. Cahill, c. d., s. 22
- 2 Vilém Sladomel: Revoluce její původ, vývin a cíl, Praha, 1898, s. 69, 72, 78
- 3 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 65; E. Cartier, c. d., s. 62; tiež G. Dillon, c. d., s. 30; F. Wichtl, c. d., s. 86
- 4 A. Barruel, c. d., 1. diel, s. 193- 194
- 5 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 1. diel, s. 280
- 6 A. Sel'aninov, c. d., s. 69

- 7 A. Barruel, c. d., 1. diel, s. 83
- 8 E. Cartier, c. d., s. 63
- 9 A. Barruel, c. d., 1. diel, s. 175
- 10 A. Barruel, c. d., 2. diel, 1806, s. 194- 195
- 11 A. Barruel, c. d., 1. diel, s. 166
- 12 Michał Poradowski: Dziedzictwo rewolucji francuskiej, Wrocław, 2001, s. 15
- 13 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 1. diel, s. 39; J. Rodriguez, c. d., s. 159; G. Dillon, c. d., s. 33
- 14 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Dokumenty i materialy, 1. diel, s. 210
- 15 V. Sladomel, Svobodné zednářství, 1. diel, s. 35- 39
- 16 Jerzy Robert Nowak: Církev a Velká francouzská revoluce, Olomouc, 2003, s. 14- 17, 23
- 17 G. Dillon, c. d., s. 32
- 18 A. Barruel, c. d., 1. diel, s. 87
- 19 E. Cartier, c. d., s. 63
- 20 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 87- 88
- 21 A. Lassus, c. d., s. 133
- 22 František Mašlan: O významu a úkolech svobodného zednářství, Praha, 1923, s. 14
- 23 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 73- 74
- 24 Kultúra č. 6/2002
- 25 A. Barruel, c. d., 2. diel, 1806, s. 223- 225
- 26 G. Dillon, c. d., s. 35
- 27 A. Barruel, c. d., 2. diel, s. 228
- 28 A. Barruel, c. d., 2. diel, s. 217
- 29 G. Dillon, c. d., s. 47
- 30 E. Lennhoff, c. d., s. 67- 68; E. Lennhoff- O. Posner, c. d., s. 1105; F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 107; R. Epperson, c. d., s. 146
- 31 A. Selaninov, c. d., s. 86
- 32 E. Cartier, c. d., s. 107
- 33 J. Marques- Riviere, c. d., s. 50
- 34 A. Michel, c. d., s. 314
- 35 R. Epperson, c. d., s. 99
- 36 A. Barruel, c. d., 2. diel, s. 93- 95
- 37 Nesta H. Webster: Vsemirnaja revolucija. Zagovor protiv civilizaciji, Kyjev, 2001, s. 25
- 38 A. Selaninov, c. d., s. 86

- 39 A. Barruel, c. d., 11. diel, 1808, s. 191; Hyppolit Taine: Jakobíni, Praha, 1908, s. 59- 60, 431; tiež N. L. a G. Boutmy, c. d., s. 41
- 40 A. Barruel, c. d., 5. diel, s. 228- 229
- 41 L. Hass: Wolnomularstwo w Europie Środkowo- Wschodniej w XVIII i XIX wieku, s. 191
- 42 J. Čerňak, c. d., s. 115
- 43 Hyppolit Taine: Revoluční Francie, Praha, 1907, s. 44- 55, 64- 66, 120- 127
- 44 A. Seľaninov, c. d., s. 80
- 45 H. Taine: Revoluční Francie, s. 40- 44, s. 66- 68
- 46 A. Seľaninov, c. d., s. 80
- 47 E. Cartier, c. d., s. 106
- 48 N. Skrynnikov, c. d., s. 37- 38
- 49 N. L. a G. Boutmy, c. d., s. 17
- 50 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 87
- 51 A. Seľaninov, c. d., s. 134
- 52 H. Taine: Revoluční Francie, s. 60- 64; Jules Michelet: Francouzská revoluce, Praha, 1989, s. 39- 44; J. Kováčik, c. d., s. 123; Gerard Prause: Orgie cisára Tibéria, Bratislava, 1970, s. 71- 93; Bodo Harenberg a kol.: Kronika ľudstva, Bratislava, 1992, s. 607
- 53 G. Dillon, c. d., s. 59; F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 101; A. Seľaninov, c. d., s. 74
- 54 A. Seľaninov, c. d., s. 74
- 55 A. Seľaninov, c. d., s. 86; E. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 112
- 56 H. Taine: Revoluční Francie, s. 121- 124, 163- 168; H. Taine: Jakobíni, s. 58, 103, 108- 113, 220- 221, 233- 238, 432- 441, 469- 471, 479- 482
- 57 E. Cartier, c. d., s. 106- 107
- 58 H. Taine: Konec revoluce, Praha, 1910, s. 64, 235- 237, 244, 258
- 59 H. Taine: Revoluční Francie, s. 121
- 60 J. Rys, c. d., s. 308; G. Dillon, c. d., s. 13; tiež A. Lassus, c. d., s. 17
- 61 A. Lassus, c. d., s. 17
- 62 H. Taine: Jakobíni, s. 362; H. Taine: Konec revoluce, s. 52, 41, 55, 62, 68- 69, 289, 300- 307, 335, 342- 344, 381 atď.
- 63 H. Taine: Konec revoluce, s. 252 a 435; tiež Slovenské hlasy z Ríma č. 6/1989
- 64 100+1 č. 14/1993, s. 52- 53
- 65 M. Poradowski, c. d., s. 35- 36
- 66 H. Taine: Konec revoluce, s. 435

- 67 H. Taine: Konec revoluce, s. 587, 662
- 68 N. Webster, c. d., s. 41
- 69 M. Poradowski, c. d., s. 24
- 70 N. Webster, c. d., s. 39- 41; tiež J. Rodriguez, c. d., s. 151
- 71 C. D. Toľ, c. d., s. 35; tiež N. Webster, c. d., s. 17
- 72 N. a L. Boutmy, c. d., s. 22; E. Cartier, c. d., s. 111
- 73 H. Taine: Jakobíni, s. 391, 404; tiež N. a L. Boutmy, c. d., s. 22
- 74 A. Seľaninov, c. d., s. 123- 124; tiež E. Cartier, c. d., s. 65- 66; tiež J. Ridley, c. d., s. 122
- 75 N. a L. Boutmy, c. d. s. 20- 21; F. Eger: Historia masonerii i inych towarzystw tajnych, s. 96- 97
- 76 A. Lassus, c. d., s. 19, 112
- 77 H. Taine: Konec revoluce, s. 236
- 78 E. Cartier, c. d., s. 18, 114; S. Toľ, c.d., s. 338
- 79 H. Taine: Konec revoluce, s. 437- 440; Slovenské hlasy z Ríma č. 6/1989
- 80 H. Taine: Konec revoluce, s. 178- 179, 294- 298, 384- 405, 440 atď.
- 81 M. Poradowski, c. d., s. 26
- 82 H. Taine: Jakobíni, s. 122
- 83 H. Taine: Konec revoluce, s. 114
- 84 N. Webster, c. d., s. 39
- 85 Josef Pfof: Tresty Boží, jaký mi stíhaní byli ti, kdož za revoluce francouzské prohřešili sa proti náboženství, králi a lidskosti, Brno, 1895, s. 70- 71
- 86 A. Seľaninov, c. d., s. 87
- 87 V. Sladomel: Revoluce, její původ, vývin a cíl, s. 112, 118; J. Pfof, c. d., s. 20
- 88 H. Taine: Jakobíni, s. 72, 78- 90, 384- 391, 411, 448, 482; H. Taine: Konec revoluce, s. 54- 60, 606- 607, 632- 633, 636- 638
- 89 H. Taine: Jakobíni, s. 387, 407
- 90 H. Taine: Konec revoluce, s. 64, 634
- 91 S. Toľ, c. d., s. 314- 321; A. Barruel, c. d., 12. diel, 1809, s. 37- 38; E. Cartier, c. d., s. 112- 116; V. Sladomel: Svobodné zednářství, 1. diel, s. 154
- 92 J. Pelczar, c. d., s. 144
- 93 A. Seľaninov, c. d., s. 85
- 94 N. Webster, c. d., s. 42- 43
- 95 M. Poradowski, c. d., s. 52
- 96 J. Cervera, c. d., s. 23

- 97 A. Zwoliński, c. d., s. 52
- 98 G. Dillon, c. d., s. 65, 66, 67; E. Cartier, c. d., s. 116; Feliksa Eger: Żydzi i masony we wspólnej pracy, Warszawa, 1908, s. 140; O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji, s. 453; Frederik Pick: The Pocket History of Freemasonry, London, 1969, s. 356; Svobodný zednář, 1934, s. 41; www.wolnomularz.pl/slawni_masoni, 8. 4. 2005
- 99 A. Lassus, c. d., s. 20; G. Dillon, c. d., s. 69
- 100 E. Cartier, c. d., s. 121; F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 134; tiež S. Toř, c. d., s. 320- 321
- 101 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 133- 136; A. Lassus, c. d., s. 76; G. Dillon, c. d., s. 70
- 102 G. Dillon, c. d., s. 71- 72
- 103 Nikolaj Jevgenievič Markov: Vojny Ťomnych sil, Paríž, 1928, 1. diel, s. 80- 81
- 104 G. Dillon, c. d., s. 76
- 105 E. Cartier, c. d., s. 123- 131; F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 142, 174- 179; A. Seřaninov, c. d., s. 98- 99; V. Sladomel: Svobodné zednářství, 1. diel, s. 214; V. Sladomel: Revoluce její původ, vývin a cíl, s. 154- 155
- 106 A. Seřaninov, c. d., s. 99- 102; E. Cartier, c. d., s. 134- 137
- 107 R. Rennes, c. d., s. 20- 21; V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 358- 359; S. Toř, c. d., s. 348; J. Pelczar, c. d., s. 152
- 108 Jiř Beránek: Tajemství lóží, Praha, 1994, s. 191- 193; A. Lassus, c. d., s. 20- 21
- 109 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 403, 409
- 110 Za kulisami vidimoj vlasti, s. 22
- 111 A. Lassus, c. d., s. 131
- 112 SVAM, c. d., s. 86, 97; tiež F. Eger: Żydzi i masony we wspólnej pracy, s. 184
- 113 M. A. G., c. d., s. 12
- 114 A. Michel, c. d., s. 27- 28; Alexej Borovoj: Sovremennoje masonstvo na Zapade, Moskva, 1922, s. 17; J. Pelczar, c. d., s. 18
- 115 J. Beránek, c. d., s. 212, 239
- 116 F. Eger: Żydzi i masoni we wspólnej pracy, s. 160
- 117 A. Michel, c. d., s. 64; E. Cahill, c. d. s. 23
- 118 A. S. Šmakov: Meždunarodnoje tajnoje pravitel'stvo, Moskva, 1912, s. 247- 250; J. Rodriguez, c. d., s. 165
- 119 M. Talmeyr: Frankmasonstvo i francuzskaja revolucija. Kak poddelyvajetsia

- obščestvennoje mnenie, Sankt Peterburg, 1907, s. 35
- 120 F. Fejtö, c. d., s. 225
- 121 A. Seľaninov, c. d. s. 164
- 122 J. Pelczar, c. d., s. 160
- 123 S. Krajski: Św. Maksymilian Maria Kolbe o masonerii i Żydach, s. 34
- 124 J. Pelczar, c. d., s. 160; V. Bračov: Russkoje masonstvo XVIII- XX vv., s. 345
- 125 A. Seľaninov, c. d., s. 164
- 126 M. Talmeyr, c. d., s. 35; tiež E. Cahill, c. d., s. 33
- 127 E. Cahill, c. d., s. 25- 26; F. Eger: Żydzi i masoni we wspólnej pracy, s. 186- 187;
A. Michel, c. d., s. 137; J. Beránek, c. d, s. 211; A. Borovoj, c. d., s. 24
- 128 J. Rodriguez, c. d., s. 94
- 129 A. Michel, c. d., s. 52- 53; J. Čerňak, c. d., s. 231
- 130 F. Fejtö, c. d., s. 225
- 131 F. Fejtö, c. d., s. 227- 228
- 132 A. Lassus, c. d., s. 40
- 133 L. Zamojskij: Za fasadom masonskiego chrama, s. 166
- 134 J. Rys, c. d., s. 310- 311
- 135 Svobodný zednář, 1934, s. 163
- 136 P. Virion, c. d., s. 220
- 137 H. Pająk, c. d., s. 379; S. Krajski: Masoneria Polska 1999, s. 170; Z. Nenezić, c. d., s. 61
- 138 J. Beránek, c. d., s. 8- 9
- 139 Rzeczpospolita, 5. 3. 1997
- 140 A. Lassus, c. d., s. 128- 130; tiež Rzeczpospolita, 5. 3. 1997
- 141 Nový deň, 15. 11. 2000; S. Krajski: Masoneria Polska 1999, s. 170
- 142 A. Lassus, c. d., s. 82

Slobodomurárstvo v Nemecku

- 1 S. Toľ, c. d., s. 348
- 2 More, 1909, s. 37
- 3 A. Barruel, c. d., 1. diel, s. 50- 58; E. Lennhoff, c. d., s. 79- 80
- 4 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 69
- 5 A. Barruel, c. d., 5. diel, s. 149- 150
- 6 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 68
- 7 www.wolnomularz.pl/23_kozakiewicz_czyciele_diabla.htm, 11. 4. 2005; V. Sladomel:

- Svobodné zednářství, 1. diel, s. 199
- 8 T. Srb, c. d., 1. diel, s. 137; J. Ridley, c. d., s. 138
- 9 A. Seřaninov, c. d., s. 213
- 10 F. Pick, c. d., s. 358
- 11 J. Cervera, c. d., s. 113
- 12 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 2. diel, s. 10- 11
- 13 A. Lassus, c. d., s. 7
- 14 J. Rodriguez, c. d., s. 247; N. L. a G. Boutmy, c. d., s. 6, 7, 15, 38, 39; E. Cahill, c. d., s. 74- 75
- 15 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 2. diel, s. 111, 264- 265
- 16 F. Mařlaň: O významech a úkolech svobodného zednářství, s. 26; A. Lassus, c. d., s. 76; V. Sladomel: Svobodné zednářství, 2. diel, s. 193, 201
- 17 E. Cahill, c. d., s. 71; J. Rodriguez, c. d., s. 90
- 18 V. Kovalyk, c. d., s. 84
- 19 R. Rennes, c. d., s. 24- 30
- 20 A. Lassus, c. d., s. 77
- 21 O. Platonov: Tajnaja istorija masonstva. Dokumenty i materialy, 1. diel, s. 257; tieř V. Ostrecov, c. d., s. 583
- 22 R. Rennes, c. d., s. 26- 30
- 23 A. Manakov, c. d., s. 24
- 24 A. Vinogradov, c. d., s. 161
- 25 Z. Nenezić, c. d., s. 73; tieř J. Čerňak, c. d., s. 210- 211
- 26 R. Epperson, c. d., s. 275
- 27 P. Villemarest, c. d., s. 149, 164- 165
- 28 Anthony Sutton: Kak Orden organizujet vojny i revoluciji, Moskva, 1995, s. 15, 31- 33, 88- 93; P. Villemarest, c. d., s. 164- 165, 172- 173
- 29 J. Beránek, c. d., s. 246; J. B. Čerňak, c. d., s. 225; L. Zamojskij: Za fasadom masonskogo chrama, s. 214
- 30 J. Ridley, c. d., s. 252; L. Zamojskij: Za fasadom masonskogo chrama, s. 281
- 31 L. Toman, c. d., s. 178- 179; David Irving: Norimberk, Český Těřín, 1997, s. 62
- 32 J. Beránek, c. d., s. 245
- 33 Z. Nenezić, c. d., s. 58; tieř Literaturnaja gazeta, 11. 4. 1984
- 34 Práca, 24. 10. 1992
- 35 H. Pajak, c. d., s. 178

36 R. Epperson, c. d., s. 217

37 www.bilderberg.org/bilder.htm, 9. 11. 2005

38 E. Cahill, c. d., s. 115- 124; M. Adler, c. d., 184- 187

Slobodomurárstvo v Poľsku

1 Svobodný zednář, 1927- 1928, s. 75- 76

2 A. Zwoliński, c. d., s. 120- 125

3 A. Barruel, c. d., 2. diel, s. 31

4 Výber č. 13/1992

5 Svobodný zednář, 1932, s. 152; tiež E. Lennhoff- O. Posner, c. d., s. 864- 865

6 V. Sladomel, Svobodné zednářství, 2. diel, s. 10; H. Pająk, c. d., s. 16- 18, 364

7 W. Sawicki, c. d., s. 28

8 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 315

9 H. Pająk, c. d., s. 428; tiež J. Cervera, c. d., s. 68

10 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 178- 179

11 J. Pelczar, c. d., s. 237

12 J. Cervera, c. d., s. 69

13 O. Soloviov, c. d., s. 41- 42

14 J. Pelczar, c. d., s. 238; tiež L. Hass: Wolnomularstwo w Europie Środkowo- Wschodniej w XVIII i XIX wieku, s. 496

15 S. Krajski: Św. Maksymilian Kolbe o masonerii i Żydach, s. 10; R. Petriv, c. d., s. 62; A. Vinogradov, c. d., s. 50, 144- 145

16 S. Krajski: Św. Maksymilian Kolbe o masonerii i Żydach, s. 10

17 A. Zwoliński, c. d., s. 77, 132

18 W. Sawicki, c. d., s. 50- 51

19 S. Krajski: Masoneria Polska 1999, s. 119, 120

21 S. Krajski: Masoneria Polska 1999, s. 153

22 A. Vinogradov, c. d., s. 269

23 S. Krajski: Masoneria Polska 1999, s. 120- 137, 153, 156

24 www.wolnomularz.pl/39_UE.htm, 11. 4. 2005

Slobodomurárstvo v Portugalsku

1 Lennhoff, c. d., s. 147

2 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 75- 79; N. Boutmy: Zednářstvo

- a portugalská revoluce, Praha, 1911, s. 12- 16
- 3 E. Lennhoff, c. d., s. 147- 148
- 4 N. Boutmy, c. d., s. 18
- 5 Jan Klíma: Dějiny Portugalska, Praha, 1996, s. 124
- 6 J. Pelczar, c. d., s. 252; tiež I. G. Findel: Istorija frank- masonstva, 2. diel, Sankt Peterburg, 1874, s. 279
- 7 N. Boutmy: Zednářstvo a portugalská revoluce, s. 18- 39
- 8 Seľaninov, c. d., s. 112- 116; N. Boutmy: Zednářstvo a portugalská revoluce, s. 42; Nový věk, 11.10. 1910 a 14. 10. 1910
- 9 Rodriguez, c. d., s. 87
- 10 F. Wichtl, c. d., s. 232
- 11 Meždunarodnaja žizň č. 5/1994
- 12 L. Gonzaga da Fonseca: Fatima. Mária hovorí svetu, Košice, 1990, s. 233; tiež J. Klíma, c. d., s. 162
- 13 Sebastian Labo: Zabijem pastiera, Nitra, 1990, s. 172- 180; L. Fonseca, c. d., s., 38- 45, 164- 166; tiež P. Fisher: Szatan jest ich Bogiem, s. 54
- 14 Pavol Hnilica: Milosťou Božou zdobená, Bratislava, 2006, s. 119
- 15 Marek Bankowicz: Demokraté a diktátoři, Praha, 2002, s. 352
- 16 A. Vinogradov, c. d., s. 227; Jiří Beránek, c. d., s. 12

Slobodomurárstvo v Rusku

- 1 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 123- 125, 130- 131, 170- 171, 182- 183, 186, 194- 195
- 2 L. Hass: Wolnomularstwo w Europie Środkowo- Wschodniej w XVIII i XIX wieku, s. 137- 138
- 3 More, 1909, s. 35, 51- 52, 64; tiež S. Toľ, c. d., s. 134- 135
- 4 J. Pelczar, c. d., s. 130, 237; tiež A. I. Serkov: Istorija ruskogo masonstva 19 veka, Sankt Peterburg, 2000, s. 369
- 5 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 56; tiež J. Rodriguez, c. d. s. 165- 166
- 6 A. Seľaninov, c. d., s. 133; tiež More, 1909, s. 35
- 7 S. Toľ, c. d., s. 134
- 8 A. Serkov, c. d., s. 353; J. Ridley, c. d., s. 170

- 9 J. Pelczar, c. d., s. 239
- 10 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 297; tiež J. Rodriguez, c. d., s. 166
- 11 S. Toľ, c. d., s. 12- 15
- 12 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 83- 84
- 13 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 305- 307
- 14 L. Hass: Wolnomularstwo w Europie Środkowo- Wschodniej w XVIII i XiX wieku, s. 317- 319; V. Ostrecov, c. d., s. 337; P. Fisher: Behind the Lodge Door, s. 218
- 15 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 618
- 16 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 325
- 17 V. Ostrecov, c. d., s. 411
- 18 V. Bračov: Russkoje masonstvo XVIII- XX vv., s. 242; tiež E. Lennhoff- O. Posner, c. d., úvodná časť; tiež V. Ostrecov, c. d., s. 338- 339
- 19 A. Serkov, c. d., s. 245- 290; Za kulisami vidimoj vlasti, s. 87
- 20 V. Ostrecov, c. d., s. 411; V. Bračov: Russkoje masonstvo XVIII- XX vv., s. 242
- 21 Domino fórum č. 18/2005; 100+1 č.2/2006
- 22 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 377- 380;
V. Ostrecov, c. d., s. 336- 337;
- 23 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 165- 166, 182; Meždunarodnaja žizň č. 5/1994; V. Ostrecov, c. d., s. 387, 423
- 24 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 174; A. Vinogradov,
c. d., s. 13- 24, 28- 29, Antony Sutton: Uoll- strit i bolševickaja revolucija, Moskva, 1998, s. 360
- 25 More, 1909, s. 42
- 26 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 402
- 27 V. Ostrecov, c. d., s. 425
- 28 A. Vinogradov, c. d., s. 16
- 29 Oleg A. Platonov. Ťornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva. Dokumenty i materialy, 2. diel, Moskva, 2000, s. 178-179, 250- 253
- 30 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 614, 617- 618
- 31 A. Vinogradov, c. d., s. 16- 17, 28- 29
- 32 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 203, 216
- 33 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 395; Nemzeti Ujság, 6. 1. 1935

- 34 O. Platonov: Ľornovyj venec Rossiji. Dokumenty i materialy, 2. diel, s. 87- 88
- 35 O. Platonov: Ľornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 188- 190; tiež V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 412
- 36 V. S. Bračov: Masony v Rossiji, s. 282
- 37 N. Berberova, c. d., s. 44
- 38 O. Platonov: Ľornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 575
- 39 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 416- 417
- 40 V. Ostrecov, c. d., s. 422- 423; O. Platonov: Ľornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 249
- 41 V. Ostrecov, c. d., s. 405, 430- 443
- 42 General Kurlov: Gibel' imperatorskoj Rossiji. Vospominanija, Moskva, 2002, s. 15
- 43 Ivan Solonevič: Naša strana. XX vek, Moskva, 2001, s. 236
- 44 N. Berberova, c. d., s. 29
- 45 I. Solonevič, c. d., s. 220
- 46 V. Bračov: Russkoje masonstvo XVIII- XX vv., s. 304- 308; O. Platonov: Ľornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 257, 343, 371; I. Solonevič, c. d., s. 243- 246
- 47 O. Platonov: Ľornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 269
- 48 O. Platonov: Ľornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 249; tiež L. Zamojskij: Za fasadom masonskogo chrama, s. 256- 257
- 49 O. Platonov: Ľornovyj venec Rossiji. Dokumenty i materialy, 2. diel, s. 318
- 50 O. Platonov: Ľornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 269
- 51 O. Platonov: Ľornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 279; tiež V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 425- 426
- 52 A. Vinogradov, c. d., s. 143-147; V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 422- 426
- 53 A. Sutton: Kak orden organizujet vojny i revol'uciji, s. 33, 76
- 54 O. Platonov: Ľornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 288- 289
- 55 A. Vinogradov, c. d., s. 263- 270; tiež www.rus-ky.org/history/library/nazarov/nazarov1.htm, 22. 6. 2005
- 56 O. Platonov: Ľornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 408, 410, 412- 413
- 57 Kultúra č. 5/2003

Slobodomurárstvo na Slovensku a v štátoch, ktorých súčasťou bolo Slovensko

- 1 J. Pelczar, c. d., s. 73
- 2 Alfons Mucha: Svobodné zednářství, 1924, Praha, s. 32
- 3 W. Sawicki, c. d., s. 102
- 4 Karel Lev Řehák: Pastor Jan Amos Komenský, doměly poslední „biskup“ „českých bratří“ na líci i na ruby, Praha, 1907; Konrád M. Kubeš: Se štítem pravdy, Brno, 1948, s. 312- 317
- 5 E. Nys, c. d., s. 29- 31
- 6 E. Lennhoff, c. d., s. 81- 82; A. Zwoliński, c. d., s. 109
- 7 L. Hass: Wolnomularstwo w Europie Środkowo- Wschodniej w XVIII i XIX wieku, s. 74, 119- Bratislava (1744), Prešov (1769), B. Štiavnica (1774), B. Bystrica (1775), Košice (1776); P. Ort, c. d., s. 41- Bratislava (1741); Jozef Šimončič: Ohlasy francúzskej revolúcie na Slovensku, Košice, 1982, s. 41- Prešov (1761), B. Bystrica (1781), B. Štiavnica (1781)
- 8 J. Ridley, c. d., s. 117, 122- 124
- 9 J. Šimončič, c. d., s. 41
- 10 Kultúra č. 5/2003
- 11 L. Hass: Wolnomularstwo w Europie Środkowo- Wschodniej w XVIII i XIX wieku, s. 154- 159
- 12 A. Barruel, c. d., 2. diel, s. 4
- 13 E. Lennhoff, c. d., s. 118- 123
- 14 František Vnuk: Sto päťdesiat rokov v živote národa. Slovensko v rokoch 1843- 1993, Bratislava, 2004, s. 34
- 15 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 153, 155
- 16 A. Barruel, c. d., 4. diel, 1806, s. 156
- 17 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 2. diel, s. 189- 190
- 18 P. Ort, c. d., s. 41
- 19 F. Mašlaň: Komenský a svobodní zednáři, s. 17
- 20 H. Kischke- H. Andicz- J. Haubelt, c. d. , s. 61
- 21 Zdeněk Gintl: Svobodné zednářství, Praha, 1926, s. 84
- 22 Milan Stanislav Ďurica: Dejiny Slovenska a Slovákov, Bratislava, 2003, s. 186
- 23 Daniel Rapant: Sedliacke povstanie na východnom Slovensku roku 1831. Diel prvý. Dejiny, Bratislava, 1953, s. 55- 56
- 24 A. Lassus, c. d., s. 76; tiež A. Zwoliński, c. d., s. 80
- 25 Kultúrny život, 19. 9. 1990

- 26 E. Lennhoff, c. d., s. 305
- 27 SVAM, c. d., s. 42
- 28 E. Lennhoff, c. d., s. 305
- 29 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 2. díl, s. 239- 240
- 30 J. Pelczar, c. d., s. 214; V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 322
- 31 V. Sladomel, Svobodné zednářství, 2. díl, s. 201, 217
- 32 J. Pelczar, c. d., s. 214- 217; tiež F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 251, 255; tiež L. Hass: Wolnomularstwo w Europie Środkowo-Wschodniej v XVIII i XIX wieku, s. 445; tiež Křesťanská škola, 1907, s. 338- 339
- 33 Historický časopis č. 1/1991, s. 29, 36- 46- Bratislava (v r. 1869 založená lóža, no zanikla, v r. 1872 bola opäť založená), Košice (1870- 1873, 1874- 1884, 1889-), Nové Zámky (1871- 1878), Žilina (1874 resp. 1875- 1892?), Banská Bystrica (1878), Lučenec (1878- 1890, 1913-), Spišská Nová Ves (1880- 1889), Kežmarok (1894-), Prešov (1902), Rimavská Sobota (1906), Vrútky (1909); Barczay Adorján- Palatinus József- Wolff Károly: A szabadművesség bűnei, 2. vydanie, Budapest, 2. časť, s. 11, 13, 14- Žilina (1875-1900), Spišská Nová Ves (1880- 1886), Lučenec (1880-1900), Vrútky (1902); F. Wichtl, c. d., s. 153
- 34 J. Cervera, c. d., s. 71; J. Rys, c. d., s. 345; A. Vinogradov, c. d., s. 130
- 35 Barczay A.- Palatinus J.- Wolff K., c. d., s. 146, 187, 206, 219, 304, 364; tiež Svobodný zednář, 1935, s. 30
- 36 F. Fejtö, c. d., s. 241; Slobodný piatok, 19. 2. 1993; tiež L. Hass: Ambicje, rachuby, rzeczywistość, s. 125; tiež F. Mašlaň: O významu a úkolech svobodného zednářství, s. 15; tiež E. Lennhoff- O. Posner, c. d., s. 1503; tiež Cesty svobodného zednářství, s. 146
- 37 J. Pelczar, c. d., s. 212
- 38 E. Lennhoff, c. d., s. 308; J. Čechurová, c. d., s. 140; Emanuel Lešehrad: Stručné dějiny svobodného zednářství v našich zemích, Praha, 1937, s. 44, 45, 86; L. Hass: Wolnomularstwo w Europie Środkowo- Wschodniej w XVIII i XIX wieku, s. 452
- 39 Čech, 8. 1. 1925; tiež F. Wichtl, c. d., s. 10; tiež Lidová demokracie, brnianske vydanie, 18. 6. 1992
- 40 Svobodný zednář, 1927- 1928, s. 51
- 41 O. Platonov: Ёornoвyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 447- 448; tiež J. Rodriguez, c. d., s. 112
- 42 E. Lennhoff, c. d., s. 305
- 43 J. Rodriguez, c. d., s. 91

- 44 Jan Galandauer: František Ferdinand D'Este, Praha- Litomyšl, 2000, s. 228
- 45 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 2. díl, s. 97, 206
- 46 Čech, 17. a 18. 3. 1906
- 47 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 478
- 48 F. Fejtö, c. d., s. 280
- 49 F. Fejtö, c. d., s. 227
- 50 Svobodný zednář, 1925- 1926, s. 10; Gardista, 17. 2. 1940; Zdeněk Grygar: Zápas dvou lvů,
Praha, 1922, s. 14; tiež Edvard Beneš: Světová válka a naša revoluce, Praha, 1927, 1. díl, s. 158
- 51 Kultúra č. 6/2004
- 52 Svobodný zednář, 1934, s. 163- 164
- 53 F. Fejtö, c. d., s. 229
- 54 J. Rys, c. d., s. 158- 159; V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 395- 397;
F. Wichtl, c. d., s. IX
- 55 J. Galandauer, c. d., s. 153, 162, 168, 170, 188, 200, 201, 224, 227
- 56 F. Fejtö, c. d., s. 236, 284; V. Bračov: Russkoje masonstvo XVIII- XX vv., s. 76; J. Rys, c. d., s. 170, 211; Za kulisami vidiměj vlasti, s. 41; F. Wichtl, c. d., s. 132; Gardista,
17. 2. 1940; www.wolnomularz.pl/23_24_kozakiewicz_czciciele_diabla.htm, 11. 4. 2005;
Nemzeti Ujság, 6. 1. 1935; Smena na nedel'u, 7. 5. 1992
- 57 Emil Karol Kautský: Kauza Štefánik, Vrútky, 2004, s. 118
- 58 Střední Evropa č. 42/1994
- 59 Josef Kalvoda: Z bojů o zítřek. Historické eseje, 3. díl, 1. vydanie, 1998, Beroun, s. 24- 25, 72, 82- 83
- 60 Ján Juríček: M. R. Štefánik, Banská Bystrica, 1990, tretie vydanie, s. 144- 146
- 61 E. Kautský, c. d., s. 94
- 62 Domino fórum č. 18/2005
- 63 Milan Stanislav Ďurica: Priblížiť sa k pravde, Bratislava, 1998, s. 26- 33, 62- 64; Mikuláš Novota: Údery pod pás, Banská Bystrica, 1999, s. 92- 101
- 64 Jozef F. Rudinský: Československý štát a Slovenská republika, München, 1969, s. 63
- 65 R. Rennes, c. d., s. 25
- 66 J. Cervera, c. d., s. 144
- 67 J. Ridley, c. d., s. 222; V. Bračov: Russkoje masonstvo XVIII- XX vv., s. 76
- 68 P. Ort, c. d., s. 78

- 69 Archiv Národního musea, fond Jan Matoušek mladší, š. 11
- 70 E. Lennhoff, c. d., s. 312
- 71 J. Čechurová, c. d., s. 368
- 72 Polední list, 2. 4. 1939; tiež J. Rys, c. d., s. 210; tiež AMV ČR, fond H- 125, š. 1; tiež Výroční zpráva Národní Veliké Lóže Československé za rok 1932, s. 15, 16
- 73 J. Čechurová, c. d. s. 155- 177; V. Havel, c. d., s. 153, 156; tiež J. Rys, c. d., s. 24- 25
- 74 E. Lennhoff, c. d., s. 312
- 75 Archív mesta Bratislavy, fond Spolky. Policajné riaditeľstvo, š. 40
- 76 Svobodní zednář, 1932, s. 181
- 77 E. Lešehrad, c. d., s. 102
- 78 J. Čechurová, c. d., s. 295- 296
- 79 SVAM, c. d., s. 52- 53; tiež J. Čechurová, c. d., s. 295
- 80 AMV ČR, fond H- 125, š.1; tiež Nemzeti Ujság, 6. 1. 1935
- 81 J. Čechurová, c. d., s. 420
- 82 Čech, 7. 9. 1924; Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje č. 11- 12/ 1924, s. 382
- 83 SVAM, c. d., s. 49
- 84 AMV ČR, fond H-125, š. 1
- 85 Lidové listy, 16. 1. 1927
- 86 Archiv Ministerstva vnitra ČR, fond H- 125, š. 1
- 87 AMV ČR, fond H- 125, š. 1; J. Čechurová, c. d., s. 429; Vlajka, 15. 3. 1942
- 88 Pavol Čarnogurský: Svedok čias, Bratislava, 1997, s. 174
- 89 Lidové listy, 4. 1. 1927
- 90 Vlajka, 15. 3. 1942
- 91 J. Rys, c. d., s. 312
- 92 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 93 AMV ČR, fond H- 125, š. 1; H. Kischke- H. Andicz- J. Haubelt, c. d., s. 77
- 94 AMV ČR, fond S, š. 341; Vlajka, 15. 3. 1942
- 95 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 96 J. Beránek, c. d., s. 203
- 97 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 98 AMV ČR, fond H- 125, š.1; J. Čechurová, c. d., s. 422; J. Rys, c. d., s. 303
- 99 AMV ČR, fond H- 125, š. 1; Ladislav Karel Feierabend: Politické vzomínky, 1. diel, 2. vydanie, Brno, 1994, s. 171; J. Čechurová, c. d., s. 429; J. Beránek, c. d., s. 204
- 100 SNA, fond Krajinový úrad, š. 301

- 101 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 102 Lidové listy, 1. 1. 1942
- 103 Vlajka, 15. 3. 1942
- 104 AMV ČR, fond S, š. 341
- 105 AMV ČR, fond H- 125, š. 1; AMV ČR, fond S, š. 341
- 106 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 107 AMV ČR, fond H- 125, š. 1; AMV ČR, fond S, š. 341; L. Feierabend, c. d., s. 171; J. Čechurová, c. d., s. 429; J. Beránek, c. d., s. 204
- 108 AMV ČR, fond 341, š. 341 (tu uvedený ako J. Franke)
- 109 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 110 Dzennik Poznański, 24. 3. 1935
- 111 AMV ČR, fond H- 125, š. 1; J. Čechurová, c. d., s. 436
- 112 AMV ČR, fond S, š. 341; AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 113 AMV SR, fond H- 125, š. 1; AMV ČR, fond S, š. 341; L. Feierabend, c. d., s. 171
- 114 J. Čechurová, c. d., s. 173
- 115 AMV ČR, fond H- 125, š. 1; AMV ČR, fond S, š. 341; L. Feierabend, c. d., s. 171; J. Čechurová, c. d., s. 429
- 116 AMV ČR, fond S, š. 341; AMV fond H- 125, š. 1
- 117 AMV ČR, fond H- 125, š. 1, tu je minister spravodlivosti označený ako V. Krejčí
- 118 AMV ČR, fond S, š. 341
- 119 AMV ČR, fond S, š. 341
- 120 AMV ČR, fond H- 125, š. 1; AMV ČR, fond S, š. 341; Dziennik Poznański, 24. 3. 1935
- 121 AMV ČR, fond H- 125, š. 1; J. Čechurová, c. d., s. 429
- 122 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 123 AMV ČR, fond S, š. 341; J. Čechurová, c. d., s. 30, 121; V. Havel, c. d., s. 155; Vlajka, 15. 3. 1942
- 124 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 125 AMV ČR, fond S, š. 341; L. Feierabend, c. d., s. 171; J. Čechurová, c. d., s.
- 126 Lidová demokracie, brnianske vydanie, 18. 6. 1992
- 127 AMV ČR, fond S, š. 341
- 128 V. Havel, c. d., s. 192,
- 129 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 130 J. Beránek, c. d., s. 204
- 131 AMV ČR, fond H- 125, š. 1

- 132 Vlajka, 2. 11. 1941
- 133 E. Lennhoff, c. d., s. 305
- 134 AMV ČR, fond 305, š. 206
- 135 AMV ČR, fond H- 125, š. 1; AMV ČR, fond S, š. 341; J. Rys, c. d., s. 250; Pražský list, 22. 11. 1938
- 136 AMV ČR, fond S, š. 341; Pražský list, 22. 11. 1938
- 137 Lidové noviny, 26. 1. 1934
- 138 J. Čechurová, c. d., s. 160; Nemzeti Ujság, 6. 1. 1935
- 139 Milan Karvaš: Můj otec Imrich Karvaš, Banská Bystrica, 2001, s. 38
- 140 AMV ČR, fond S, š. 341
- 141 AMV ČR, fond S, š. 341; L. Hass: Zasady w godzine próby. Wolnomularstwo w Europie Śródkowo-Wschodniej 1929- 1941, Warszawa, 1987, s. 171
- 142 L. Hass: Zasady w godzine próby, s. 52
- 143 Seznam synů řádné a dokonalé Lóže Pavel Josef Šafařík v or ... košickém za I. desetiletí jejího trvání
- 144 SNA, fond Policajné riaditeľstvo v Bratislave, š. 17
- 145 Seznam synů řádné a dokonalé Lóže Pavel Josef Šafařík v or ... košickém za I. desetiletí jejího trvání
- 146 J. Čechurová, c. d., s. 105- 106
- 147 Archív mesta Bratislavy, fond Spolky, š. 40
- 148 A. Vinogradov, c. d., s. 141
- 149 SNA, fond Policajné riaditeľstvo, š. 17, 28; SNA, fond Krajinský úrad, š. 301
- 150 M. Karvaš, c. d., s. 38
- 151 Archiv hlavního města Prahy, fond Národní veliká lóže československá, š. 1
- 152 AMV ČR, fond S, š. 535
- 153 František Vnuk: Slovensko v rokoch 1945- 48, 1. diel, Svätý Jur, 1994, s. 83; J. Čechurová, c. d., 379
- 154 SNA, fond Krajinský úrad, š. 301
- 155 Archív Múzea Slovenského národného povstania, fond XII, S 1/ 98
- 156 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 157 AMV ČR, fond H- 125, š. 1; J. Ridley, c. d., s. 222
- 158 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 159 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 160 AMV ČR, fond H- 125, š. 1

- 161 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 162 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 163 SNA, fond Krajinový úrad, š. 301; SNA, fond Ministerstvo pravosúdia, š. 4; AMV ČR, fond S, š. 271
- 164 Proces s dr. Jozefom Tisom, Bratislava, Tatrapress, 1990, s. 97
- 165 SNA, fond ÚV KSS- predsedníctvo, š. 788
- 166 P. Čarnogurský, c. d., s. 148- 149, 195- 198; tiež F. Vnuk: Slovensko v rokoch 1945- 48, 1. diel, s. 170
- 167 AMV ČR, fond H- 125, š. 1; J. Čechurová, c. d., s. 429
- 168 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 169 AMV ČR, fond H- 125, š. 1
- 170 P. Ort, c. d., s. 80
- 171 Z. Nenezić, c. d., s. 71
- 172 www.zednari.cz/historie_html, 14. 3. 2005
- 173 Oleg Anatolievič Platonov: Rossija pod vlastiu masonov, Kyjev, 2001, s. 39
- 174 Smena na nedeľu, 7. 5. 1992; V. Havel, c. d., s. 191- 192
- 175 Pravda, Moskva, 7. 5. 1992
- 176 P. Ort, c. d., s. 82
- 177 Výber č. 13/1992
- 178 TV oko č. 47/2005
- 179 E. Lennhoff, c. d., s. 314- 315
- 180 Lidové noviny, 7. 9. 2006
- 181 Slovenský denník, 12. 3. 1991
- 182 Pravda, Bratislava, 6. 5. 1995
- 183 Roš Chodeš, leden 1992; tiež Kultúra č. 5/2003
- 184 TV oko č. 47/2005
- 185 Pravda, Bratislava, 6. 5. 1995; Plus 7 dní, 10. 5. 1999; Sme, 6. 5. 2005

Slobodomurárstvo v Španielsku

- 1 E. Lennhoff- O. Posner, c. d., s. 84; E. Lennhoff, c. d., s. 143
- 2 C. Rodriguez, c. d., s. 84, 129
- 3 F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, s. 148
- 4 J. Rodriguez, c. d., s. 198

- 5 E. Lennhoff, c. d., s. 149- 150
- 6 L. Zamojskij: Za fasadom masonskego chrama, s. 172; E. Lennhoff- O. Posner, c. d. , s. 203, 271, 695; J. Ridley, c. d., s. 191, 193- 194
- 7 J. Cervera, c. d., s. 62
- 8 Paul Johnson: Zrození moderní doby, Brno, 1998, s. 487- 502; K. Kubeš: Se štítem pravdy, s. 65
- 9 J. Ridley, c. d., s. 238- 241
- 10 Výhledy náboženské, kulturní, sociální, Olomouc, 1940, s. 468- 469
- 11 Z. Nenezić, c. d., s. 54
- 12 J. Rodriguez, c. d., s. 130; E. Lennhoff- O. Posner, c. d., s. 1314, 1484- 1485; J. Ridley, c. d., s. 195- 197
- 13 J. Rodriguez, c. d., s. 85- 86, 172- 173
- 14 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 1. díl, s. 213
- 15 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 2. díl, s. 133
- 16 E. Lennhoff, c. d., s. 144
- 17 J. Ridley, c. d., s. 241; tiež A. Zwoliński, c. d., s. 79
- 18 J. Pelczar, c. d., s. 256
- 19 E. Lennhoff- O. Posner, c. d., s. 27, 1324
- 20 A. Sutton: Kak orden organizujet vojny i revoluciji, s. 30, 32, 113-114; tiež Peter Wendling: Neomylní, Bratislava, 1999, s. 160- 163; M Rosa č. 11/2001
- 21 Z. Nenezić, c. d., s. 54; J. Ridley, c. d., s. 235; R. Epperson, c. d., s. 13; J. Rys, c. d., s. 348
- 22 Ferdinand Lundberg: 60 rodin, které vládnu Americe, Praha, 1950, s. 68- 69
- 23 Z. Nenezić, c. d., s. 64
- 24 E. Cahill, c. d., s. 23- 24
- 25 A. Vinogradov, c. d., s. 136- 137
- 26 J. Rys, c. d., s. 321- 322
- 27 Antonín J. Kožíšek: Zakrvácené arény, Brno, 1938, s. 63
- 28 José Marcelo: Rytieri kříža (Pravda o Španielsku), Bratislava, 1937, s. 6; tiež Konrád Maria Kubeš: Sběrka homiletických příkladů, 3. díl, Velehrad, 1948, s. 262
- 29 Meždunarodnaja žizň č. 5/ 1994, s. 140
- 30 A. Vinogradov, c. d., s. 136- 141; A. Kožíšek, c. d., s. 64- 169; Paul Johnson: Dějiny dvacátého století, Praha, 1991, s. 319- 323; J. Cervera, c. d., s. 68, 78- 79; J. Ridley, c. d., s. 236- 237; J. Rys, c. d., s. 322; P. Ort, c. d., s. 51; Lidové listy, 6. 4. 1943

Slobodomurárstvo v Taliansku

- 1 P. Fisher: Szatan jest ich Bogiem, s. 28; J. Čerňak, c. d., s. 151
- 2 G. Dillon, c. d., s. 84- 85, 154- 155
- 3 A. Seľaninov, c. d., s. 108
- 4 Za kulisami vidimoj vlasti, s. 23
- 5 E. Cahill, c. d., s. 22
- 6 V. Sladomel, Svobodné zednářství, 1. diel, s. 277- 278
- 7 E. Lennhoff, c. d., s. 134- 135
- 8 V. Sladomel: Svobodné zednářství, 2. diel, s. 216
- 9 J. Rodriguez, c. d., s. 262
- 10 G. Dillon, c. d., s. 132
- 11 L. Zamojskij: Masonstvo i globalizm, s. 77
- 12 L. Zamojskij: Za fasadom masonskogo chrama, s. 274
- 13 J. Pelczar, c. d., s. 182; tiež J. Beránek, c. d., s. 249
- 14 J. Pelczar, c. d., s. 20- 22
- 15 G. Dillon, c. d., s. 131- 134
- 16 J. Rodriguez, c. d., s. 166; A. Seľaninov, c. d., s. 108
- 17 F. Wichtl, c. d., s. 221- 223; tiež M. Erzberger: Germanija i Antanta, Moskva- Petrograd, 1923, s. 124, 128; tiež Svobodný zednář, 1935, s. 195
- 18 F. Fejtö, c. d., s. 231; tiež M. Erzberger, c. d., s. 125- 128
- 19 F. Wichtl, c. d., s. 260
- 20 Viktor Trstenský: Nemohol som mlčať, Levoča, 1994, s. 66; M. Erzberger, c. d., s. 59, 81, 126, 240- 252
- 21 F. Mašlaň: O významu a úkolech svobodného zednářství, s. 26; A. Manakov, c. d., s. 24; Jeremej Parnov: Luciferův trůn, Praha, 1989, s. 264; A. Vinogradov, c. d., s. 159
- 22 A. Vinogradov, c. d., s. 159
- 23 A. Vinogradov, c. d., s. 159; tiež J. Rys, c. d., s. 337
- 24 Svobodný zednář, 1926- 1927, s. 65
- 25 Rzeczpospolita, 5. 3. 1997
- 26 L. Zamojskij: Za fasadom masonskogo chrama, s. 207
- 27 Literaturnaja gazeta, 14. 4. 1984
- 28 J. Parnov, c. d., s. 269
- 29 J. Čerňak, c. d., s. 241- 242
- 30 Vladimir Malýšev: Za širmoj masonov, Minsk, 1985, s. 25- 31

- 31 M. Adler, c. d., s. 51
- 32 L. Zamojskij: Za fasadom masonskogo chrama, s. 24
- 33 P. Wendling, c. d., s. 123
- 34 www.naszawitryna.pl/ksiazki_90.html, 8. 4. 2005
- 35 J. Beránek, c. d., s. 7
- 36 Za kulisami vidimój vlasti, s. 34
- 37 M. Adler, c. d., s. 51; tiež J. Cervera, c. d., s. 77; tiež A. Manakov, c. d., s. 22
- 38 J. Beránek, c. d., s. 243- 308
- 39 L. Zamojskij: Masonstvo i globalizm, s. 52- 55
- 40 J. Beránek, c. d., 274- 275
- 41 Pravda, Bratislava, 25. 7. 2003
- 42 Jenő Faragó: Tajomstvo lóže P- 2, Bratislava, 1988, s. 59
- 43 J. Ridley, c. d., s. 249
- 44 A. Vinogradov, c. d., s. 279; Reflex č. 18/2005; www.uonna.it/elenchi.htm, 29.3.2005
- 45 L. Zamojskij: Masonstvo i globalizm, s. 32, 47
- 46 J. Beránek, c. d., s. 290
- 47 J. Cervera, c. d., s. 78
- 48 A. Manakov, c. d., s. 23; L. Zamojskij: Masonstvo i globalizm, s. 7; Za kulisami vidimój vlasti, c. d., s. 143; Pravda, Moskva, 7. 5. 1992
- 49 V. Malyšev, c. d., s. 35
- 50 S. Krajski: Masoneria Polska 1999, s. 172
- 51 L. Zamojskij: Za fasadom masonskogo chrama, s. 283

Slobodomurárstvo v Turecku

- 1 N. L. a G. Boutmy, c. d., s. 37
- 2 J. Ridley, c. d., s. 213
- 3 Misha Glenný: Balkán 1804- 1999. Nacionalismus, válka a velmoci, Brno, 2003, s. 36, 41
- 4 Molodaja gvardija č. 2/1994, s. 153- 154
- 5 E. Nys, c. d., s. 136
- 6 J. Ridley, c. d., s. 214
- 7 O. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 668- 669
- 8 A. Seľaninov, c. d., s. 117- 118
- 9 Nový věk, 19. 12. 1911
- 10 V. Ivanov: Tajnaja diplomatija, s. 242- 243; tiež J. Pelczar, c. d., s. 256

- 11 J. Pelczar, c. d., s. 244
- 12 www.arsregia.pl/?m=artykuldruk&id_artykulu=294, 12. 7. 2006
- 13 Boris Bašilov: Istorija ruskogo masonstva (XVII-XX vv.), Moskva, 2004, s. 1218
- 14 A. Vinogradov, c. d., s. 37
- 15 Světlo č. 46/2002
- 16 M. Erzberger, c. d., s. 81
- 17 E. Cahill, c. d., s. 23
- 18 Sme, 4. 10. 2006
- 19 Nový věk, 4. 7. 1914
- 20 Pravda, Moskva, 7. 5. 1992; J. Ridley, c. d., s. 215
- 21 A. Vinogradov, c. d., s. 4
- 22 www.wolnomularz.pl/forum_orient.htm, 8. 4. 2005
- 23 V. Messori, c. d., s. 236

Slobodomurárstvo v USA

- 1 E. Nys, c. d., s. 87
- 2 A. Borovoj, c. d., s. 46
- 3 Literaturnaja Gazeta, 4. 4. 1984; V. Messori, c. d., s. 235
- 4 P. Ort, c. d., s. 64
- 5 Z. Nenezić, c. d., s. 54- 55; Literaturnaja Gazeta, 4. 4. 1984
- 6 E. Lennhoff, c. d., s. 167
- 7 Svobodný zednář č. 1/1925
- 8 J. Shaw- T. McKenney, c. d., s. 139- 160; E. Lennhoff- O. Posner, c. d., s. 1238
- 9 E. Lennhoff, c. d., s. 151- 155, 168; E. Lennhoff- O. Posner, c. d., s. 665; Joachim Fernau, c. d., s. 30- 31; Ulrich von Merhart: Weltfreimaurerei, Hamburg, 1969, s. 308- 311; H. Kischke- H. Andicz-J. Haubelt, c. d., s. 23- 24; R. Epperson, c. d., s. 144- 147; V. Sladomel: Svobodné zednářství, 2. diel, s. 166; Steven Sora: Tajné spolky americkej elity. Od Rádu templárskych rytierov k spolku Lebka a kosti, Bratislava, 2006, s. 132, 182; Woodrow Wilson: Dějiny amerického lidu, 3. diel, 1920, Praha, s. 17
- 10 E. Nys, c. d., s. 87- 88
- 11 D. Beresniak, c. d., s. 42
- 12 P. Fisher, Szatan jest ich Bogiem, s. 58
- 13 E. Lennhoff- O. Posner, c. d., s. 1054
- 14 E. Lennhoff, c. d., s. 153

- 15 P. Johnson: Zrození moderní doby, s. 498
- 16 E. Cahill, c. d., s. 25
- 17 A. Seřaninov, c. d., s. 120
- 18 E. Lennhoff- O. Posner, c. d., s. 282
- 19 William T. Still: Nowy porzadek řwiata, Poznań, 1995, s.124
- 20 P. Fisher: Szatan jest ich Bogiem, s. 29
- 21 Vilém Sladomel: Svobodné zednářství, 2 diel, s. 47; tieř E. Lennhoff, c. d., s. 170- 171
- 22 Katolické noviny, 2. 1. 1994
- 23 A. Lassus, c. d., s. 106; Z. Nenezić, c. d., s. 44, 57, 74; V. Ostrecov, c. d., s. 606- 608; J. Cervera, c. d., s. 92; J. Rys, c. d., s. 269; V. Sladomel: Svobodné zednářství, 1. diel., s. 147; P. Virion, c. d., s. 120; J. Pelczar, c. d., s. 245; E. Cahill, c. d., s. 65, 69; L. Hass: Wolnomularstwo w Europie řrodkowo- Wschodniej w XVIII i XIX wieku, s. 416- 417; J. Rodriguez, c. d., s. 225; O. Platonov: řornovyj venec Rossiji. Tajnaja istorija masonstva 1731- 1996, s. 394; Literaturnaja gazeta, 4. 4. 1984
- 24 New Catholic Encyclopedia, c. d., s. 137
- 25 L. Zamojskij: Masonstvo i globalizm, s. 7; P. Ort, c. d., s. 48; F. Mařlaň: O významu a úkolech svobodného zednářství, s. 25; Svobodný zednář, 1927- 1928, s. 7; Kulturný řivot, 19. 10. 1990; TV oko č. 47/2005; 100+1 č. 2/2006
- 26 E. Cahill, c. d., s. 90
- 27 New Catholic Encyclopedia, c. d., s. 137
- 28 Sovetskaja Rossija, 9. 9. 1993
- 29 A. Zwoliński, c. d., s. 79; tieř Jurij Vorobiovskij- Jelena Soloviova: Piatyj angel vostrubil, Moskva, 2002, s. 437; tieř J. Cervera, c. d., s. 75
- 30 J. Cervera, c. d., s. 92; F. Eger: Historia masonerii i innych towarzystw tajnych, c. d., s. 301; P. Ort, c. d., s. 48
- 31 P. Virion, c. d., s. 32- 33, 106; H. Czepuřkowski, c. d., s. 78- 79
- 32 Nový věk, 5. 12. 1911
- 33 A. Zwoliński, c. d., s. 78
- 34 P. Karel Chlad: Marie Camachová. První mućednice katolické akce, Olomouc, 1939, s. 8
- 35 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 475; tieř www.wlnp.pl/slawni_swiat.htm, 14. 6. 2005; tieř A. Vinogradov, c. d., s. 144; tieř R. Epperson, c. d., s. 179; tieř J. Cervera, c. d., s. 139
- 36 E. Cahill, c. d., s. 24- 25; A. Vinogradov, c. d., s. 57
- 37 R. Epperson, c. d., s. 267- 271; tieř P. Villemarest, c. d., s. 21- 22

- 38 V. Ivanov: Russkaja inteligencija i masonstvo, s. 475
- 39 Svobodný zednář, 1925- 1926, s. 10
- 40 W. Still, c. d., s. 181- 182
- 41 E. Cahill, c. d., s. 23, 96
- 42 L. Hass: Zasady w godzine próby, s. 32
- 43 P. Fisher: Szatan jest ich Bogiem, s. 60- 61
- 44 R. Epperson, c. d., s. 271, 282- 297; J. Fernau, c. d., s. 156, 158- 161
- 45 P. Fisher: Behind the Lodge Door, s. 223
- 46 A. N. Gordijenko: Iosif Stalin, Minsk, 1998, s. 274- 278
- 47 František Vnuk: Katolícka cirkev v 20. storočí na Slovensku a vo svete, Slovensko, 2006, s. 151
- 48 M Rosa č. 11/2001
- 49 J. Ridley, c. d., s. 233- 235
- 50 Literaturnaja gazeta, 4. 4. 1984
- 51 P. Fisher: Szatan jest ich Bogiem, s. 94- 95
- 52 L. Zamojskij: Za fasadom masonsko go chrama, s. 228- 229; tiež Ch. Andersen, c. d., s. 65
- 53 V. Messori, c. d., s. 235
- 54 V. Bračov: Russkoje masonstvo XVIII- XX vv., s. 76; J. Vorobiovskij- J. Soloviova, c. d., s. 24; H. Pająk, c. d., s. 205; P. Wendling, c. d., s. 160- 161; J. Vinogradov, c. d., s. 394
- 55 A. Platonov: Ťornovyj venec Rossiji. Dokumenty i materialy, 2. diel, s. 681; H. Pająk, c. d., s. 242
- 56 Zmena č. 2/2004
- 57 Zmena č. 2/2004; tiež Dominofórum č. 10/2004
- 58 P. Fisher: Szatan jest ich Bogiem, s. 20
- 59 Pravda, Moskva, 7. 5. 1992
- 60 J. Rodriguez, c. d., s. 94, 263
- 61 E. Cahill, c. d., s. 39;
- 62 Svobodný zednář, 1929- 1931, s. 62-63
- 63 New Catholic Encyclopedia, c. d., s. 137
- 64 P. Fisher: Szatan jest ich Bogiem, s. 96- 102
- 65 Kultúra č. 13- 14/2003
- 66 H. Pająk, c. d., s. 361- 362; tiež J. Cervera, c. d., s. 78; Kultúra č. 13- 14/2003
- 67 Literaturnaja Rossija č. 28- 29/1993; Za kulisami vidimoj vlasti, s. 143
- 68 Literaturnaja Gazeta, 11. 4. 1984

69 www.naszawitryna.pl/ksiazki_90.html, 8. 4. 2005

70 P. Ort, c. d., s. 64-65

71 D. Beresniak, c. d., s. 61

72 J. B. Čerňák, c. d., s. 225

73 Tim Dedopulos: Svobodní zednáři, Dubaj, 2006, s. 118